

VERPELÉT

314/ 2012. (XI. 8.) KORM. RENDELET 1. MELLÉKLETE SZERINTI
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

2015

VERPELÉT

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

FELÜLVIZSGÁLATA

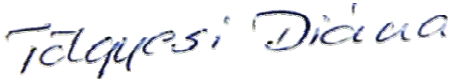

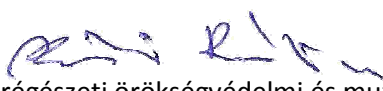
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Megbízó

Verpelét Város Önkormányzata
3351 Verpelét, Kossuth Lajos út 73.
Farkas Sándor Polgármester
Tel: 06-36-559-300
Email: farkassandor@verpelet.hu

Tervező

POLTRADE Bt.
1096 Budapest, Telepy u. 23.
Mobil: 20/823-13-81
www.uld.hu

Településrendezés:	Mohácsi Katalin településtervezési vezető tervező TT 01-6108 kulturális örökség menedzser és fenntartható fejlődés szakreferens	
	Tölgyesi Diána településtervezési vezető tervező TT 13-1374	
Tájrendezés, Környezetvédelem:	dr. Lapos József okl. városépítési-városgazdasági szakmérnök, településtervezési vezető tervező TT/1T 19-0384 okl. kertészmérnök TK/1 19-0384, K 19-0384 (Tájterv Műhely Kft.)	
Közlekedés:	Vida Zoltán okl. építőmérnök 05-1619 (V-terv Bt.)	
Közművek:	Székely Lajos – okl. építőmérnök VZ-T 01-12861 (UK Generál Út Közmű Kft.)	
Örökségvédelem:	Dr. Vukov Konstantin okl. építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök MÉK É 01-3776	
	Kustár Rozália régész - néprajzkutató régészeti örökségvédelmi és muzeológiai szakértő	

2015. JÚLIUS

Munkaszám: ULD/01/2015

RAJZJEGYZÉK:

Települési vizsgálat:

- T-1 Minőség osztályok
- T-2 Önkormányzati tulajdonvizsgálat

Közlekedési tervlapok:

- Közl-1 Nagytérségi közlekedési kapcsolatok
- Közl-2 Településkörnyék közlekedési vizsgálat
- Közl-3 Településkörnyék tömegközlekedési vizsgálat

Közműrajzok:

- Közmsz-1 Ivóvízellátás
- Közmsz-2 Szennyvízelvezetés és felszíni vízrendezés
- Közmsz-3 Gázellátás
- Közmsz-4 Elektromos hálózat
- Közmsz-5 Távközlés vizsgálat

Helyzetértékelés:

- T-3 Problématérkép

ADAT- ÉS FORRÁSJEGYZÉK:

Munkánkhoz a Verpeléti Közös Önkormányzati Hivatal a következő **alapadatokat** bocsátotta rendelkezésünkre:

- Digitális alaptérkép (az Egri Körzeti Földhivatal adatszolgáltatása)
- Szintvonalak (a Földmérési és Távérzékelési Intézet adatszolgáltatása)
- Verpelét Településfejlesztési Konceptiója
- Verpelét hatályos Településrendezési tervei
- Ingatlanvagyon- Kataszter – Verpelét Város Önkormányzata
- Verpelét Város Képviselőtestületének 2015-2019. évekre szóló gazdasági programja
- Verpelét Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja
- Verpelét Város Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzata
- Verpelét Város Önkormányzatának 2015. évi költség vetésének indoklása

A vizsgálati adatok forrásai:

- Helyszíni bejárások
- Közműszolgáltatók adatai
- Államigazgatási szervek, szakhatóságok, szolgáltatók előzetes adatai
- Verpelét hivatalos honlapja (www.verpelet.hu)

Adatgyűjtéshez használt weblapok: www.teir.hu, www.ksh.hu, www.terport.hu

1. Helyzetfeltárás.....	7
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	7
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	10
1.2.1. Országos Fejlesztési Konceptió és Országos Területfejlesztési Konceptió 1/2014 (I.3.) OGY Határozatával elfogadta	10
1.2.2. Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója	19
jóváhagyva a Heves Megyei Közgyűlés 6/2014. (II.14.) számú határozatával	19
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	22
1.3.1. 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről (OTRT).....	22
1.3.2. HEVES Megye Területrendezési Terve	27
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	32
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	34
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai.....	34
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	35
1.7. Település társadalma	35
1.7.1. Demográfia, társadalom	35
1.7.2. Térbeli- társadalmi rétegződés, szegregátumok	39
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők	41
1.8. A település humán infrastruktúrája	42
1.8.1. Humán közszolgáltatások	42
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	45
1.9. A település gazdasága	50
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	50
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	51
1.9.3. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat) Ingatlanpiaci viszonyok	59
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.).....	61
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	61
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere... 62	
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	62
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	69
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	70
1.10.4. Foglalkoztatáspolitiká.....	70
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	71
1.10.6. Intézményfenntartás	71

1.10.7.	Energiagazdálkodás	72
1.11.	Településüzemeltetési szolgáltatások	72
1.12.	A táji és természeti adottságok vizsgálata	73
1.12.1.	Természeti adottságok	73
1.12.2.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	80
1.12.3.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	82
1.13.	Az épített környezet vizsgálata	83
1.13.1.	Területhasználat vizsgálata	83
1.13.1.1.	A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata	83
1.13.1.2.	Művelési ágak és minőségi osztályok	84
1.13.1.3.	Intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok	87
1.13.1.5.	Alulhasznosított barnamezős területek	87
1.13.1.6.	Konfliktussal terhelt területek	88
1.13.2.	A telekstruktúra vizsgálata	89
1.13.2.1.	Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	89
1.13.2.2.	Tulajdonjogi vizsgálat (önkormányzati tulajdon kataszter)	89
1.13.3.	Az építmények vizsgálata	91
1.13.4.	A településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép. Térarány, jellegzetes épülettípusok (karakter-elemzés)	93
1.13.5.	Az épített környezet értékei	98
1.13.5.1.	Rövid történeti áttekintés	98
1.13.5.2.	Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag	101
1.13.5.3.	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	102
1.13.5.4.	Világörökség	103
1.13.5.5.	Műemlék, műemlékegyüttes	104
1.14.	KÖZLEKEDÉSVIZSGÁLAT	105
1.14.1.	A település tágabb térsége közlekedési kapcsolatainak vizsgálata	105
1.14.2.	A település belső közlekedési hálózatának és létesítményeinek vizsgálata	109
1.14.3.	Csomópontok kialakítása	109
1.14.4.	A település forgalmi vizsgálata	109
1.14.5.	Utak állapota	111
1.14.6.	Közösségi közlekedés	112
1.14.7.	Gyalogos és kerékpáros közlekedés	112
1.14.8.	Parkolás	112
1.15.	Közművesítés	114
1.15.1.	Víziközművek	114
1.15.2.	Energia-közművek	118
1.16.	KÖRNYEZETVÉDELEM	123

1.16.1.	Talaj	123
1.16.2.	Felszíni és felszín alatti vizek	123
1.16.3.	Levegőtisztaság védelem.....	124
1.16.4.	Zaj és rezgésterhelés	125
1.16.5.	Hulladékkezelés	125
1.16.6.	Vizuális környezetterhelés.....	125
1.17.	Katasztrófavédelem.....	126
1.17.1.	Árvízveszélyes területek	126
1.18.	ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	127
2.	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	128
2.1.	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése SWOT-analízisben.....	128
3.	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	137
3.1.	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	137
3.2.	Problématéktérkép.....	137
3.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	140

1. HELYZETFELTÁRÁS

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Verpelét Heves megye középső részén, a Gyöngyöst és Eger a Mátraalján összekötő 2416 sz. út, illetve az Alföldet és Felvidéket a Tarna-völgyben összekötő 2417. sz. út találkozásánál fekvő város.

Közigazgatási határai:

- északon: Recsk, Sirok, Tarnaszentmária,
- keleten: Egerszólát
- délen: Vécs, Feldebrő
- nyugaton: Kiszána

Észak- Magyarország régióban Heves megye Egri járásában helyezkedik el. A település 2013. július 15-én városi címet kapott.

Verpelét közigazgatási területe: 5318ha

Ebből belterület: 277ha

Külterület: 5041ha

A környező települések és a környező főutak elérhetőségét a Verpelétet nyugat-délkelet irányban feltáró, egész településen áthaladó 2416. számú Gyöngyös-Eger összekötő út, a központ közelében dél felé ehhez csatlakozó 2417. számú Kápolna-Verpeléti összekötő út és a belterület előtt a 2415. számú Sirok-Verpelét út biztosítja. Az M3 autópálya 15 km-re, a 3. sz. főút 9,5 km-re halad a településtől déli irányban.

Verpelét- Budapest	117 km
Verpelét- Eger	18 km
Verpelét- Gyöngyös	29 km

Verpelét 1996-tól a Tarna menti kistérséghez csatlakozott. 2004-ben Tarnaszentmáriával együtt a Füzesabonyi Statisztikai Kistérséghez sorolták, mely ellen folyamatosan tiltakozott. 2013-tól az Egri Járás tagja, mely az Észak-magyarországi Régióban egyedül

állóan dinamikusan fejlődő területen működik. A járásra jellemző demográfiai folyamatok az országosnál, és a régióban tapasztaltaknál is kedvezőbbek. Gazdasága a régióban tapasztalt tendenciáktól eltérően viszonylag gyorsan és jóval kisebb visszaesés mellett állt új, növekedésorientált fejlődési pályára. Az elemzések azt mutatják, hogy ennek okai összetettek: a gazdaság több lábon állásából, a versenyképesség magas szintjéből, és a már elért fejlettségből eredeztethetők. A járást 22 Heves megyei önkormányzat alkotja. Eger, Andornaktálya, Bátor, Demjén, Egerbakta, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Felsőtárkány, Hevesaranyos, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő, Szúcs, Tarnaszentmária, Verpelét települések kiváló adottságú környezete elsődlegesen a turizmusnak kedvez, ezen belül kiemelt jelentőségű a gyógy- és termásvíz kincs, amely leginkább az egészség turizmust állítja előtérbe. Kedvező a több lábon állás, az adottságok komplexitása. A természeti

1. ábra: Egri Járas települései

/Forrás:http://www.jaras.info.hu/wp-content/uploads/2012/05/jarasok_terkepe2.jpg/

környezet alapja az évszázados szőlő és bortermelésnek. Az Egri történelmi borvidék mintegy 5000 hektárnyi szőlőültetvénye a Bükk hegység déli lankáin terül el. A borvidék két eredetvédelmi körzetre, az Egrire és a Debrőire tagozódik, így Eger várost és a következő 17 községet foglalja magába: Andornaktálya, Demjén, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, és Szomolya az Egri, illetve Aldebrő, Feldebrő, Tófalu és Verpelét a Debrői körzetbe.

Verpelét lakói évszázadokon keresztül a közeli Egerből és Gyöngyösről szerezték be az ellátásukhoz szükséges ipari termékeket. A XIX. század elejére az akkori mezőváros kezdett alközponttá válni. Ekkor a piackörzet központja Mátraalján Gyöngyös volt. Gyöngyösön kívül piacközpontul tekintették Egert is, amelynek egyik alközpontja volt Verpelét. A XIX. század közepére alakult ki az a helyzet, hogy már nem Gyöngyös, hanem Eger volt a település legfontosabb vonáskörzete.

Eger ma is a régió központi szerepkörű városa. Vonzáskörzetének kialakulásában jelentős szerepe volt a második világháború után megindult a megyeközpontok tervszerű fejlesztésének, mely által jelentős gazdasági fejlődés volt tapasztalható. Az 1960-as évektől a város szívóhatásának köszönhetően jelentősen gyarapodott a népességszám, főleg a környező falvakból beáramló tömegek miatt. Az 1980-as évektől kezdve viszont ellentétes irányú folyamat rajzolódott ki, mivel egyre hangsúlyosabbá vált az Egerből a környező falvak irányába történő kiköltözés. A város körüli 10 faluból az elmúlt két évtizedben – részben az erőteljes kivándorlás hatására – kialakult és megerősödött egy szűk agglomerációs gyűrű. A vándorlási folyamatok kiegyenlítődése már megkezdődött.

Eger város körül a jelenlegi településszerkezet a következő településcsoportokra oszlik: agglomerálódó települések gyűrűje, jelenlegi vonzáskörzetet alkotó települések, illetve a potenciális vonzáskörzet települései (ez utóbbi két részre osztható: falvakra és öt funkcióhiányos kisvárosra). A teljes terület mintegy 2200 négyzetkilométeren az egrieket is beleszámítva szűk 200 000 ember él. A város valós vonzáskörzete összesen 27 település Eger városán felül.

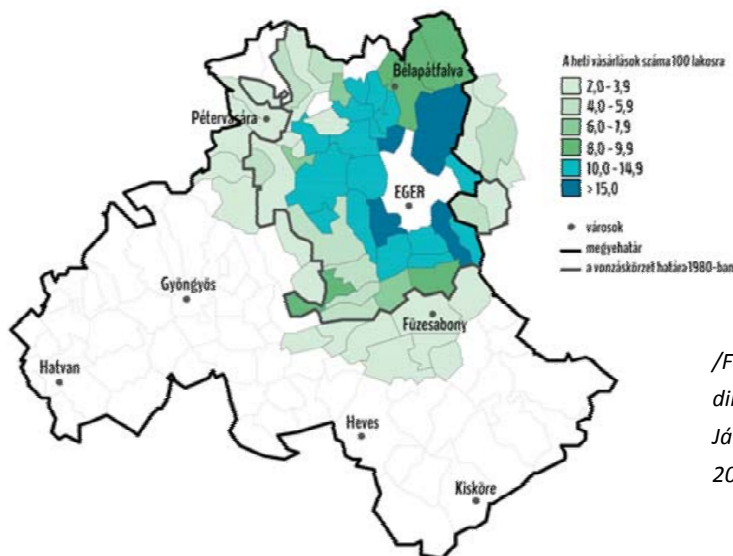
(forrás: http://www.eger.hu/public/uploads/l_fejezet.pdf)

Eger által nyújtott szolgáltatások az agglomerációban található települések számára:	Az agglomeráció települései által nyújtott szolgáltatások:
<ul style="list-style-type: none"> • Közigazgatás, intézményrendszer • Egészségügy ellátás, szakellátás • Középfokú- és felsőoktatás, szakképzés • Kultúra és történetiség, közművelődés • Munkahely • Kis- és nagykereskedelmi szolgáltatások • Üzleti és pénzügyi szolgáltatások • Kommunális szolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaerő • Rekreációs tevékenység • Természeti, táji értékek • Lakóterület • Mezőgazdasági termékek, borászat • Alternatív ipari területek

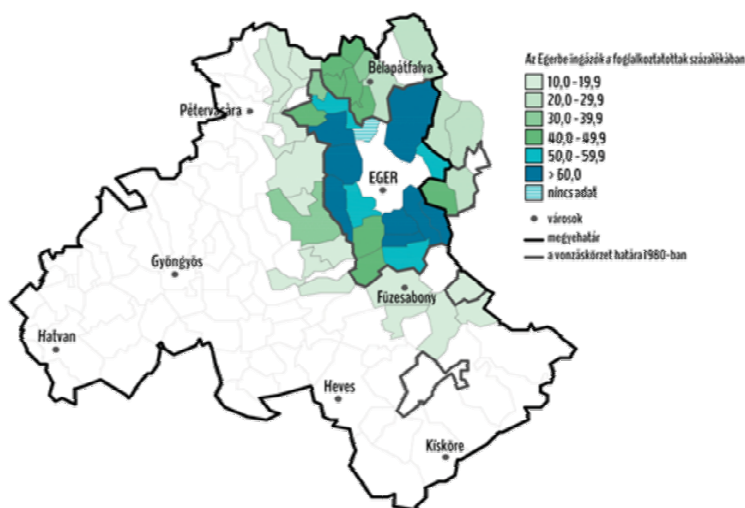
táblázat: Eger és agglomerációjának együttműködése

Eger Heves megye legfontosabb kereskedelmi körzete. A 2009-2010-ben lezajlott vevőszámlálások során azt állapították meg, hogy a belvárosi üzletek vevőinek 66%-a, a nagyáruházak vevőinek 62%-a volt egri lakos. Korábbi adatokkal összehasonlítva egyértelműen megállapítható, hogy a vidékről bejáró vásárlók számaránya csökkent (az 1980-as 46%-ról 38%-ra). A vásárlások gyakorisága viszont növekedett. 2009-2010-ben 19 település (1980-ban 13 település) esetében 10 fölött volt a 100 lakosra jutó vásárlások száma, 4 település (1980-ban 2 település) esetében 15 fölötti értéket mértek. Kereskedelmi szempontból ezek a leginkább Egerhez vonzódó települések: Egerszalók, Felsőtárkány, Ostoros és Szarvaskő. Verpelét esetében viszont már nem figyelhető meg erős vonzódás a megyeszékhelyhez a vásárlások számát tekintve, itt 4-5,9 között volt a 100 lakosra jutó vásárlások száma.

Eger kiskereskedelmi vonzaskörzete a 100 lakosra jutó heti vásárlások száma, 2010-2011

/Forrás: Eger komplex vonzaskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)/

Eger foglalkoztatási vonzaskörzete az Egerbe ingázóknak a foglalkoztatottakhoz viszonyított aránya alapján, 2001

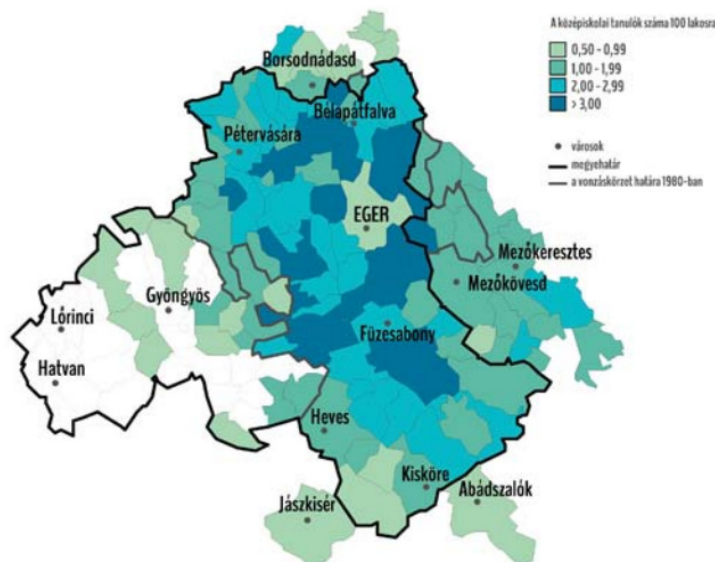
/Forrás: Eger komplex vonzaskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)/

A 2001-es népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatottságot tekintve 29 település tartozott Eger vonzaskörzetébe, ahonnan összesen 7103 fő járt be naponta Egerbe dolgozni (Szarvaskő ekkor még közigazgatásilag Eger része volt, azonban okkal feltételezhető, hogy szintén Eger vonzaskörzetét alkotta). 1980-ban 22 település tartozott ebbe a kategóriába, ahonnan 7800 fő ingázott a megyeszékhelyre.

Következtetésként elmondható, hogy bővült a vonzott települések köre, de jelentősen csökkent az egy településre jutó bejáró dolgozók abszolút száma. Az érintett települések esetében azonban elmondható, hogy az ingázók száma növekedett a

helyben munkát végzők számához képest, ami elsősorban a helyi munkalehetőségek szűkülését mutatja. Verpelét ebből a vizsgálati szempontból is Eger vonzaskörzetéhez tartozó települések külső gyűrűjéhez tartozik. Az ingázások aránya nem közelíti meg a megyeszékhellyel közvetlenül szomszédos településeken megfigyelhető arányt, bár még itt is a lakosság közel harmada, 30-39,9% ingázik Egerbe.

Verpeléten csak általános iskola található, középiskola nem működik. Szükséges a középfokú oktatás terén is a megyeszékhellyel való kapcsolatát kell vizsgálnunk. Eger Heves megye legfontosabb oktatási központja mind a felsőoktatást, mind a középfokú oktatást tekintve. Oktatási szerepköre a megyeszékhelyek rangsorában is kiemelkedő. A 2010/2011-es tanévben a város középfokú oktatási vonáskörzetét 100 község alkotta. Mint az a térképen is jól látható Verpelét középfokú oktatás terén nagyban Egerre támaszkodik, a térségben kiemelkedő az ingázó tanulók száma.

Eger középfokú oktatási vonáskörzete az Egerben tanuló középiskolások 100 lakosra vetített száma alapján a 2010-2011-es tanévben

/Forrás: Eger komplex vonáskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)/

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL (ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL ÉS A TERÜLETILEG RELEVÁNS MEGYEI, VALAMINT TÉRSÉGI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKKAL ÉS PROGRAMOKKAL) VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1. Országos Fejlesztési Koncepció és Országos Területfejlesztési Koncepció 1/2014 (I.3.) OGY Határozatával elfogadta

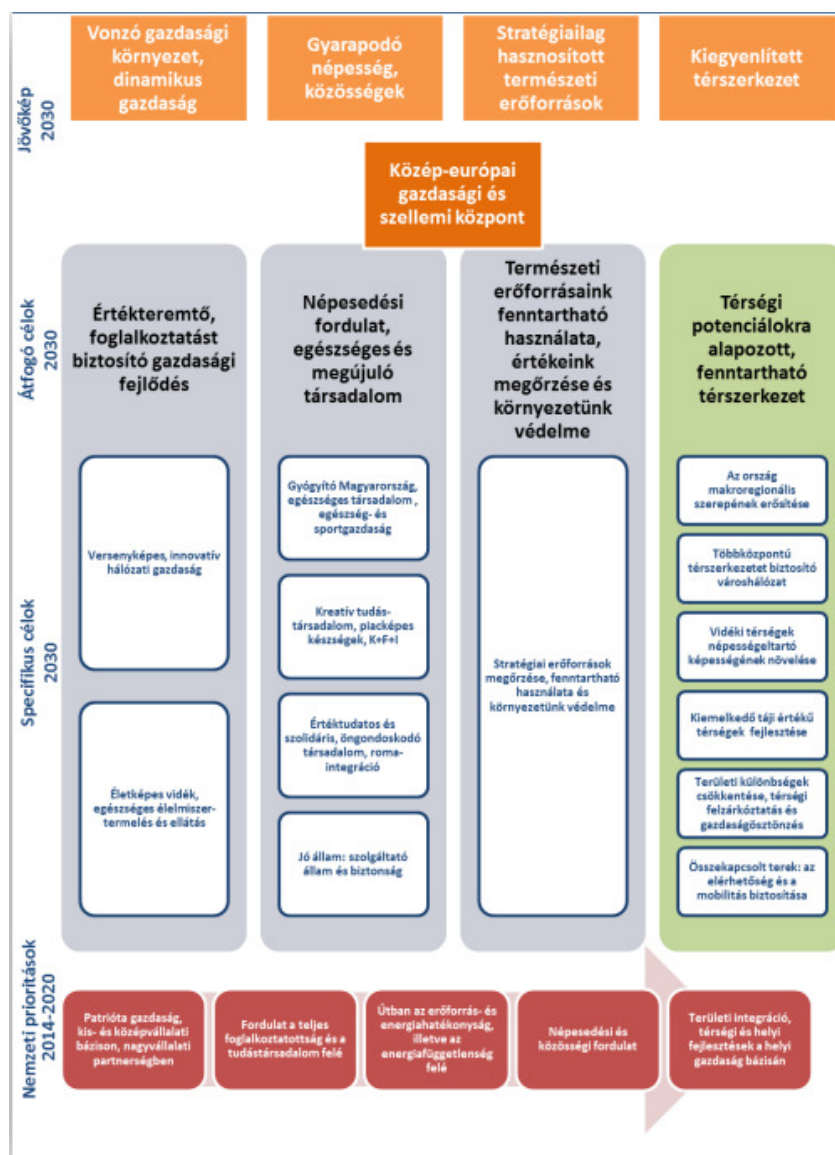
Átfogó fejlesztési célok

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg. A célok – az OFTK hosszú távú teljes tervezési szemléletének megfelelően – a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, beleértve a társadalom és a gazdaság környezethez való viszonyulását, a környezeti szempontokat, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek.

Átfogó célok a gazdasági és társadalmi fordulatra ösztönöznek, és a lehetséges kitörési pontokra irányulnak az alábbiak szerint:

- 1) Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
- 2) Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
- 3) Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme

4) Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

2. ábra Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célrendszere

Specifikus célok

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenhárom specifikus célt tűz ki, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok – az OFTK hosszú távú teljes tervezési szemléletének megfelelően – a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. Specifikus célokat a lehetséges kitörési pontokra és fordulatot igénylő területek alapján határozták meg, az alábbiak szerint:

1. Versenyképes, innovatív gazdaság
2. Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás
4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacépes készségek, K+F+I
5. Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
6. Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

8. Az ország makroregionális szerepének erősítése
9. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
Cél a településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, a városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése, Budapest és térsége fejlesztési potenciáljának kiteljesítése, ugyanakkor a többközpontú térszerkezet kialakítása.
10. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
Cél – a Nemzeti Vidékstratégiával összhangban – a vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, táji, kulturális, valamint épített örökségeire és értékeire alapozott fejlesztése. Célunk továbbá a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása és a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
11. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
Cél a kiemelkedő táji értékeket képviselő térségek, kultúrtájak értékőrző fejlesztése, a táji értékekben rejlő potenciál kibontakoztatása és az egyedi karakterükre építő térség integrált kezelése.
12. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
Cél a leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, a saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez történő hozzáférés biztosításával, elérhetőségének javításával.
13. Összekapcsolt teretek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Cél egy olyan közlekedési struktúra kialakítása, ami elősegíti a társadalmi mobilitást, a különböző területi szintek gyors és könnyű elérhetőségét, ezáltal kialakítva egy dinamikus térségi kapcsolatrendszert, amelynek révén valamennyi szolgáltatás elérhetővé válik egy település vagy térség szűkebb és tágabb környezetének egyaránt. Így biztosítható, hogy az egyes térségek képesek legyenek hatékonyan kiaknázni gazdasági potenciáljukat, ezzel erősítve a piaci versenyképességüket.

Nemzeti prioritások

A fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. Ezért az OFTK a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak a kibontakozását szolgálhatják. Ezek a fókuszok a beavatkozási területeket szándékosan koncentrálnak, bizonyos értelemben szűkítik. Az OFTK céljai kijelölik a 2014–2020-as Európai Unió fejlesztési és programozási időszakához kötődő hazai fejlesztéspolitika fő területeit, figyelembe véve az Európai Unió 2014–2020 között meghatározott tematikus célkitűzéseit és prioritásait.

NEMZETI PRIORITÁSOK 2014-2020	• FEJLESZTÉSI TÉMATERÜLETEK
Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben	<ul style="list-style-type: none"> Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság Életképes vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat
Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé	<ul style="list-style-type: none"> Foglalkoztatás növelése Tudástársadalom megalapozása
Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé	<ul style="list-style-type: none"> Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás Klíma- és környezetvédelem
Népesedési és közösségi fordulat	<ul style="list-style-type: none"> Befogadó és gyarapodó társadalom Gyermekvállalás ösztönzése, népesedési kihívások kezelése
Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán	<ul style="list-style-type: none"> Területi integráció, területfejlesztés Vidéki térségek, vidéki gazdaság és közösségek Budapest és térsége vezető makro-regionális szerepkörben Kiteljesedő Kárpát-medencei, Duna menti nemzeti és európai területi együttműködés

3. ábra Nemzeti prioritások és fejlesztési területek 2014- 2020

A koncepció nagy hangsúlyt fektet a humán, társadalmi, természeti és gazdasági erőforrások feltárásával, kiaknázásával és térségben tartásával, a helyi gazdaság (helyi termékek, hungarikumok, tudatos fogyasztói szokások) dinamizálásával történő versenyképesség növelésére, mely által a települések gazdaságilag, társadalmilag és környezetileg fenntartható pályára léphetnek. A társadalmi integrációval, és a békés egymás mellett élés kultúrájának erősítésével, az öngondoskodás és a jó közösségi példák, megoldások ösztönzésével a szegregációs folyamatok megállítására törekszik. Kiemelt fejlesztési területet képeznek a településeink sajátos vidéki értékeket megőrző, azokra építő fejlesztése, felzárkóztatása, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Központi fejlesztési és területfejlesztési feladat a magyarországi növekvő területi különbségek megállítása gazdaság- és társadalomfejlesztési eszközökkel, a leszakadó térségek területi felzárkóztatása, a kiegyenlített térségi fejlődés feltételeinek megteremtése. Fontos a város-vidék kapcsolatok erősítése, a településszerkezeti és térségi sajátosságokhoz igazodó fejlesztések, programok megvalósítása, integrált térségi és helyi fejlesztési programok megvalósítása, a vidéki térségek fejlesztésével összhangban és szinergiában történő városhálózati- és városfejlesztés. Kulcsfontosságú, hogy a falvak, vidéki települések népességmegtartó képessége erősödjék. Kiemelten fontos a vidéki térségek gazdaságának megerősítése. Az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője szempontjából kulcsfontosságú a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése.

A vidéki térségek népességeltartó és –megtartó képességének javítása érdekében tájaink értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az élelmiszerbiztonság megteremtése, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása a cél.

Beavatkozási területek:

- a foglalkoztatást és a természeti erőforrások fenntartható módon történő felhasználását biztosító, életképes agrár- és élelmiszergazdaság, valamint termelés szerkezet kialakítása,

- törekedni kell az egészséges élelmiszerek előállítására, a hozzáadott érték növelésére, valamint kiemelten kell foglalkozni a kertészet és az állattenyésztés fejlesztésével, az ökológiai gazdálkodás erősítésével a genetikai alapok, és a GMO-mentesség megőrzése érdekében,
- a minőségi magyar termékek, élelmiszer-feldolgozás megtartása, „újjáélesztése”,
- az élelmiszerbiztonság erősítése,
- a helyi és magyar termékekkel kapcsolatos fogyasztói tudatosság erősítése, a helyi termékekre épülő közétkeztetés és a gasztronómiai kultúra javítása,
- a természet-, táj- és környezetvédelem szerepének erősítése, a biológiai sokféleség megőrzése, a vidéki örökség, vidéki térségeink táji, társadalmi, gazdálkodási és építészeti értékeinek megőrzése és értékalapú fejlesztése, a hagyományápolás és a helyi identitás erősítése,
- kiegyensúlyozott város-vidék kapcsolatok megteremtése,
- a vidéki értékekre és az ott történő települési infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztésekre alapozva a vidéki életforma presztízsének javítása, a fiatalok vidékre településének ösztönzése,
- kiegyensúlyozott föld- és birtokszerkezet kialakítása,
- az önfenntartó családi gazdaságok erősítése, a saját szükségletre történő kertművelés és állattartás ösztönzése, demográfiai, szociális földprogramok és komplex tájgazdálkodási programok megvalósítása,
- a kulturális és közösségi létesítmények, könyvtárak, népfőiskolák, tájközpontok, kutatóintézetek hálózatának bővítése és megerősítése,
- a helyi értékek és történetekhez kapcsolódó kulturális szolgáltatások fejlesztése az egyéni tudás, a versenyképesség megszerzése érdekében,
- a helyi és vidéki térségek gazdasági együttműködéseinek a javítása, a helyi termékek piacszervezésének és a közvetlen értékesítés lehetőségeinek az erősítése,
- a helyi gazdaság bel- és külpiaconak pozicionálása, a termelők érdekelttségével és részvételével megvalósuló kereskedelmi hálózatok, értékesítési csatornák kialakítása,
- gazdasági diverzifikáció valamint a vidéki térségek bekapcsolása a gazdaságba és a turizmusba.

A várostérségek fejlesztésének szempontjai:

Verpelét város, mint Heves megye székhelyének szomszédja számára is kiemelten fontos a megyeszékhellyel, valamint a környező településekkel való harmonikus együttműködés. A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

- Teret kell nyerniük a várostérségi települések által közösen kialakított és megvalósított fejlesztéseknek, és csökkennie kell a települési szinten kiosztott és a pályázati úton elérhető fejlesztési közpénzek jelentőségének. A fejlesztések a térség egészének javát szolgálják, az erőforrások települések közötti funkcionális és harmonikus elosztásával. Mindez dedikált forráskereteken, térségi együttműködésben kialakított helyi-térségi projektsomagok vagy programok formájában nyilvánulhat meg, különösen az uniós fejlesztési források felhasználásakor.
- Természetesen a nagyobb városainkban – különösen a húszezer fő feletti városainkban – külön erőforrásokat kell fordítani a városi központok fejlesztését szolgáló sajátos akciókra is (ld. városfejlesztési prioritások). Ugyanakkor kialakítandók a vidékies települések sajátosságainak megfelelő fejlesztések is, és a kettőnek szinergiában kell lennie egymással.
- A várostérségek fejlesztéseit központilag orientálni kell, összhangban a kormányzati és megyei szintű fejlesztésekkel. Fontos, hogy e tárgykör sokszínű legyen, lehetőséget adva a komplex és integrált megközelítések alkalmazására, kiterjedve a települési infrastruktúrára, a közösségi és közúti közlekedésre, a gazdaságra és helyi gazdaságra, a foglalkoztatásra, a közszolgáltatásra, a társadalmi felzárkózásra, a tudatformálásra vagy akár a képzésekre.

- Minden területi alapú tematikus fejlesztés esetében törekedni kell arra, hogy a beavatkozás terei itt is egy vagy több várostérségből épüljenek fel (pl. a területpolitika vagy egyes ágazati politikák kiemelt térségei). Így válhat a fejlesztések területi „építőelemévé” e valós helyi szintű térszerveződés.
- Együtt-tervezés: nem csak a közpénzekből megvalósuló térségi fejlesztésekben, de a települések gazdálkodásában és tervezésében (ld. terület- településrendezési és településfejlesztési tervezés, helyi adópolitika) is a térségi, a várost és vonzáskörzetét szerves egységben kezelő szemléletet és gyakorlatot kell alkalmazni.
- Törekedni kell a természeti környezet értékeinek megőrzésére, a belső városi zöldfelületek és a várost övező ökológiailag értékes területek közti kapcsolatok erősítésére.
- Helyi gazdasági kapcsolatok fenntartható fejlesztése szempontrendszerének kidolgozása, különös tekintettel a helyi erőforrásokkal való takarékos gazdálkodásra és a mobilitási igények mérséklésére.
- Közösségfejlesztés, a helyi kezdeményezések ösztönzése.
- A helyi gazdasági együttműködések és termékek előállításának és térségen belüli értékesítésének az ösztönzése.
- A város és térsége élelmiszerellátásának helyi és térségi alapokra helyezése.
- Piaci helyszínek biztosítása a városban a környék áruinak számára.

A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat

A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti **együttműködés** ösztönzése.
- A város **szétterülésének megakadályozása**, a kontrollálatlan városnövekedés, illetve a városkörnyéki települések egyfunkciós lakóövezetté vagy perifériává alakulásának megelőzése a városkörnyék integrált és tudatos térségi fejlesztésével.
- A beépített területek **összenövésének megakadályozása**.
- Központi városok **belterületének vonzóvá tétele**.
- Az ökológiai funkciójú területek további **visszaszorulásának elkerülése**.
- **Zöldfelületek hálózatba szervezése** (zöld gyűrű) és minőségi bővítése.
- A városokban található **központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása**: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.

Verpelét a különleges táji értékekkel, rekreációs funkciókkal bíró övezetek közé tartozik.

Az idegenforgalom szempontjából is komoly vonzerőt jelentenek ezek a térségek, az aktív, vagy éppen passzív rekreációt egyaránt szolgálhatják. A megőrzés és a hasznosítás összhangjának megvalósítása érdekében területileg specifikált, integrált beavatkozásokra van szükség.

A jelentősebb idegenforgalmat vonzó térségek többnyire éppen egyediségükkel vonzzák a látogatókat, természeti, kulturális értékeik, társadalmi-gazdasági adottságaik a körzet karakterétől függően jelentősen különbözhetnek. Turizmus területén, különösen az egészség-, az egészségügyi-, az öko-, az aktív-, a kerékpáros-, a kulturális-, és a falusi turizmus területén kínálnak fejlődési lehetőségeket, ami nem csak a turizmus területi szétterítését, hanem a természeti és kulturális értékekben gazdag vidéki térségek fejlődését is jelentősen előmozdíthatja. Hozzájárulhat mindehhez a hivatás-, a konferencia- és a rendezvényturizmus (Meetings, Incentives, Conferences&Exhibitions: MICE) is. A fejlesztéspolitika célja ezért az idegenforgalom általános kedvező hatásai jobb érvényesülésének támogatása (gazdasági és infrastrukturális fejlődés, munkahelyteremtés, a helyi

értékek kiaknázása, kulturális sokszínűség, a kulturális örökség értékeinek kibontakoztatása és a turizmusba kapcsolása, kapocs a népcsoportok között), illetve a vele járó kedvezőtlen hatások (fokozott környezeti terhelés és beépítés, közlekedési terhelés emelkedése, egyoldalú gazdasági struktúra, potenciális társadalmi feszültségek) csökkentése vagy megelőzése.

Ezek a térségek a "silver economy", vagyis az idősebb korosztályok fogyasztására, kiszolgálására épülő gazdaság központi terei is egyben, lehetőséget adnak akár külföldi nyugdíjasok letelepedésének segítésére is.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományőrző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, legelők, kisparcellás gazdálkodás).
- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett a településszerkezet és településkép is megőrzendő érték ezekben a térségekben.
- Az épített örökség és a tájhasználat megőrzését támogatja a térségre jellemző hagyományos mesterségek, haszonvétek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése.
- A helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, erősítése.
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, desztináció menedzsment kialakítása.
- Az idegenforgalom igényei szerint alakuló, koncentrált területhasználat kialakulásának megelőzése vagy tudatos irányítása; a túlzott mértékű, a táj- és településképet romboló beépítés megakadályozása.
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal.
- Több lábon álló gazdasági szerkezet fejlesztése, az idegenforgalomtól való túlzott függés legalább szezonális csökkentése a turizmus igényeivel, érdekeivel összhangban.
- A "Silver economy" lehetőségeinek kihasználása.
- A kellemes környezetben alkotóhelyek és távmunka lehetőségek biztosításával a kvaterner és K+F szektorbeli munkahelyek teremtése.
- A fokozott környezeti terhelés megelőzése, illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, a hulladékgazdálkodás, a szennyvízkezelés, a zajvédelem, a levegőminőség-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben.
- A helyi lakosság számára is hosszú távon élhető, vonzó lakóhelyként kell megőrizni a frekvenciát településeket, amit célirányos ingatlanpolitikával, szabályozással, képzésekkel, a fiatalok munkahelyhez és lakáshoz jutásának támogatásával, családbarát települések kialakításával lehet segíteni.

A városok demográfiai problémáinak kezelésére átívelő, integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek teremtésére, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. Egy városban belül is jelentős különbségek lehetnek az egyes városi területek gazdasági és társadalmi lehetőségeit illetően, vagy a környezetminőség változása szempontjából. A városoknak és az érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére is, felfedezve a helyzetből adódó kihívások mellett a lehetőségeket is. Ezzel párhuzamosan, a helyi szintről kiindulva támogatni kell a kiegyensúlyozottabb korszerkezetet célzó politikák bevezetését (beleértve a családbarát politikákat), valamint a magasabb gazdasági aktivitási arányt célzó intézkedéseket.

- Helyi munkaerő-piaci programok megvalósítása az idősödés miatti és az elvándorlásból fakadó munkaerő kiesés elkerülése érdekében.
- Korban, családszerkezetben, és társadalmi összetétel szempontjából vegyes lakóterületeket eredményező mechanizmusok alkalmazása.

- Új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítása az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, stb.).
- Közösségfejlesztő kulturális és társadalmi programok megvalósítása.
- A társadalom toleranciájának fejlesztése, a migránsok befogadásának, társadalmi integrációjának elősegítése.
- Gyermekjóléti és a családokat érintő oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatások biztosítása megfelelő minőségben, kapacitásokkal és elérhető
- Családbarát foglalkoztatási és munkahelyi környezet megteremtése, a távmunka lehetőségének széles körű biztosítása.
- Akadálymentes, családbarát környezet kialakítása, és a családbarát társadalmi környezet erősítése.
- A gyermekvállalás közösségi szerepének, fontosságának tudatosítása a helyi társadalom számára, a gyermeket vállalók megbecsülése, családbarát példák támogatása és népszerűsítése.
- A közbiztonságot erősítő elemek az épített környezet kialakításában, társadalmi összefogás keretében, esetenként pedig infokommunikációs és térinformatikai eszközök, rendszerek alkalmazásának ösztönzése a várostérségek működésében a bizalom és a biztonság megerősödése érdekében.
- Közösség- és társadalom-orientált városfejlesztés

A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése

A városok nagy kihívásokkal néznek szembe, különösen a magas munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés jelent komoly helyi szintű szociális kockázatokat. Egyes társadalmi csoportok vagy akár egész városok további elszigetelődésének megakadályozása érdekében nemcsak a magas képzettséget igénylő munkahelyek megteremtése a cél, hanem figyelmet kell fordítani az alacsonyabb képzettségű rétegek munkalehetőségeinek bővítésére, valamint a hátrányos helyzetű – különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítására, fejlesztésére is.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A helyi közösség **oktatási, képzési és kulturális lehetőségeinek fejlesztése**, a gyermekekre és fiatalokra összpontosító proaktív politikák kialakítása.
- **A fizikai környezet megújítása.**
- **A szegregált területek kialakulásának megelőzése**, a kialakult szociális problémák hatékony kezelése.
- **Városrehabilitációs tevékenység hatékonyabb működtetése** és új programok bevezetése, különösen:
 - fenntartható köztér-rehabilitáció, közterület-felújítási súlyponttal rendelkező komplex, funkcióbővítő városrehabilitációt megvalósító mintaprojektek,
 - szociális rehabilitációs mintaprojekt,
 - önkormányzati bérlakás mintaprojekt előkészítése,
 - a lakóközösségek mindennapjait érintő, fenntartható, környezettudatos beruházások megvalósítását tartalmazó beruházások.

Együttműködés a többszintű kormányzás jegyében

A város és vidékük kapcsolódásait **területi irányítási szinteken** lehet összehangolni, ez azonban Magyarországon kevésbé érvényesül. A többszintű kormányzás legfontosabb elemei a reálfolyamatok és funkcióik révén összekapcsolódó, városi térséget alkotó települések együtt kezelése, tervezése; az összes érintett rendszerszerű informálásán és együttműködésén alapuló döntéshozatal és a különböző területi döntési szintek közötti kölcsönös együttműködés.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A városok és vidékük **együttműködésének** elősegítése **stratégiai és operatív kérdésekben** (a területrendezésre, közös fejlesztésekre), a települések **közös, együttes tervezési tevékenységének** ösztönzése.
- Az **integrált tervezés koordinációjának** erősítése helyi és várostérség szinten, a várostérségek harmonikus fejlődését támogató, a koordináció kialakításához alapvető **intézmények és eszközök** meghatározása.

Romák által magas arányban lakott térségek fejlesztése

A romák nagy részét rendkívül rossz életkörülmények, magas munkanélküliség, alacsony képzettség és általában rossz szociális viszonyok sújtják. A magas arányban roma népességgel rendelkező területek segítése tehát sajátos megoldásokat kíván. Területileg igen jelentős mértékű a rossz körülmények között lakó roma népesség Verpeléten.

A fejlesztéspolitikai feladatok:

- A magas gyermekszám és a romák alulképzettsége miatt különös figyelmet érdemel az oktatás mennyiségi és minőségi fejlesztése. Cél a roma gyermekek minél szélesebb körű, minél korábbi bevezetése az oktatási rendszerbe, illetve az iskolázottsági szint növelése.
- A hátrányos helyzetű kisgyermek jó minőségű, kora gyermekkori szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, növelése.
- Az iskolai lemorzsolódás csökkentése vagy az oktatási rendszerből idő előtt kimaradt fiatalok iskolarendszerű képzésbe való visszavezetése érdekében folytatni kell a tanoda és a „második esély” típusú programokat, erősíteni kell az alapkompentencia-fejlesztő informális és nem formális tanulást.
- A szülők és az iskola közötti együttműködés javítása, a gyermekek iskolai sikerességét támogató társadalmi környezet kialakítása.
- Az alapfokú oktatásban romapedagógusok, pedagógus-asszisztensek részvételének erősítése, képzésük és térségben maradásuk ösztönzése.
- Ki kell alakítani a magasan képzett egészségügyi, szociális szakemberek és pedagógusok térségben maradásának és térségbe vonzásának rendszerét.
- A társadalmi befogadás erősítésével, a tehetséggondozással és az alkotásvágy, a kreativitás kifejesztésével a saját kultúra újjáélesztése. Ezzel összefüggésben a roma kultúra identitásától is idegen, az ösztársadalom és a roma populáció számára is káros szemlélet és életmód visszaszorítása.
- A foglalkoztatás, a szakképzés, a lakhatás, a népegészségügy, a gyermekvédelem és a segélyezés integrált kezelése.
- Komplex, integrált programok szükségesek a közösségek önszerveződésének és a roma népesség társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának támogatására. A szociális megközelítés mellett a kultúrák kölcsönös megismertetésének és közelítésének támogatása, a kölcsönös társadalmi, közösségi és környezeti felelősségérzet erősítése.
- A térségi társadalmi-gazdasági kapcsolatok erősítése, a helyi gazdaság erőteljes fejlesztésével, jövedelemkiegészítő, fenntartható tájhasználat ösztönzése (földprogram, szervezett szociális erdő- és tájhasználat).
- A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében integrált képzési, foglalkoztatási és szociális programok, hagyományos kézműves, kisipari, kreatív tevékenységek felélesztése és termékeik forgalmazásának támogatása. A roma népesség visszavezetésével a munkaerő-piacra a térbeli kirekesztődés csökkentése, felszámolása.
- A szociális- és lakáskörülmények javítása, környezeti infrastruktúra-rendszerek kialakítása és hatékony működtetése, telep-rehabilitációk, és az ebben való foglalkoztatás támogatása.

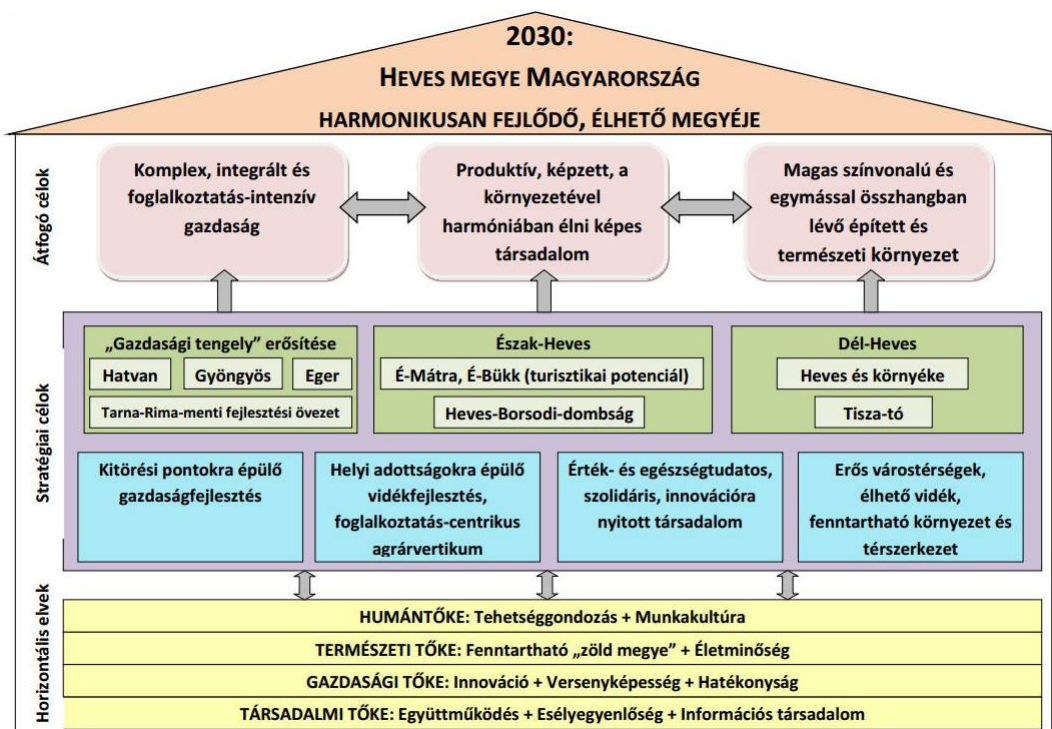
Heves megye fejlesztési irányai

- Gazdasági versenyképesség javítása a megye gazdasági adottságaira építő munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, a munkahelymegtartó- és gyarapító fejlesztések támogatása és a beruházásösztönzést támogató infrastruktúrák (infokommunikációs, közlekedési, oktatás-szakképzési, stb.) fejlesztése révén, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével. A megyén belüli észak-déli, északi területein a kelet-nyugati kapcsolatok javítása.
- A helyi innovációk segítése, a K+F tevékenységek támogatása elsősorban a megyében működő felsőoktatási intézményekre (Eszterházy Károly Főiskola, Károly Róbert Főiskola) alapozva.
- Turizmus súlyának megőrzése, növelése a termékkínálat fejlesztésével, komplexitásának és attraktivitásának növelésével különösen a lovas- (Szilvásvárad) és ökoturizmus (Tisza-tó), továbbá az egészségipar minőségi fejlesztése révén, építve Eger és a Mátra-vidék történelmi, borászati és természeti adottságaira, hagyományaira is.
- A megye környezeti minőségének javítása környezetbarát technológiák, megújuló energiaforrások meghonosításával és minél szélesebb körben történő alkalmazásával mind a verseny, mind pedig a közsférában, kiemelten építve Heves megye kedvező geotermikus adottságaira is.
- Heves megye kiemelkedő adottságaira építve a gyógy- és egészségturizmus pozicionálása, igazodva az európai demográfiai trendekhez, alapozva a megye gyógy- és termásvíz vagyonára is.
- A fejlesztési célok eléréséhez szükséges módszerek, eszközök, nemzetközi tapasztalatok megismerése és adaptálása interregionális típusú együttműködésekre alapozva.
- A hátrányos helyzetű periferiális kistérségekben az ellátórendszerek és térségközponti szerepkörök fejlesztése mellett a közlekedési viszonyok javítása, a jelentős arányú roma népesség társadalmi integrációjának segítése.

1.2.2. Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója jóváhagyva a Heves Megyei Közgyűlés 6/2014. (II.14.) számú határozatával

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiójának véleményezési változatát elemezzük, mely a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 időtárvlatában követni tervezett stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki.

Heves megye adottságait alapul véve a következő jövőkép fogalmazható meg: „Heves megye a megfelelően képzett és képezhető egészséges humán tőkére támaszkodó, innováció-orientált, versenyképes és kiszámíthatóan fejlődő gazdaságával, természeti erőforrásainak fenntartható használatával és társadalmi erőforrásainak, közösségeinek folyamatos fejlesztésével, munkahelyek teremtésével és egyre javuló közbiztonságával 2030-ra a nemzetgazdaság fontos szereplőjévé válik.” Ennek a jövőképnek az elérését megvalósító program szlogenszerűen az alábbi módon fogalmazható meg: „Heves Megye Magyarország harmonikusan fejlődő, élhető megyéje”.

Átfogó célok:

- Komplex, integrált foglalkoztatás-intenzív gazdaság
- Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom
- Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet

Stratégiai célok:

1. Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése
2. Az Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése

Az Észak-hevesi térség turisztikai potenciállal rendelkező területei számára kitörési pont, a természeti adottságok vonzerővé fejlesztése és ezzel összhangban a fogadóképesség elemeinek kiépítése. A turisztikai fejlesztések során különös hangsúlyt kell, hogy kapjon a gyógy- és termásvizek komplex kiaknázása, hasznosítása, az egészség-, az öko- és a bakancsos turizmus szerepvállalása, a vadászat és a tavak (létrehozandó víztározók) intenzívebb bevonása a turizmusba. A világ turizmusában is megfigyelhető folyamat a természethez fordulás, az aktív turizmuságak fellendülése, ezek közül a térségben kiemelkedő szerepe van a lovas turizmusnak. A cél eléréséhez erősíteni szükséges a települések közötti együttműködést, a gazdasági (pl. erdőgazdálkodás) és idegenforgalmi célkitűzések összhangját, a marketing tevékenységet, valamint a humán erőforrás fejlesztését.

Az Észak-hevesi térség fejlesztésének megkerülhetetlen eleme a roma lakosság problémaköre. Ezen társadalmi csoport helyzetét nem csupán szociális problémaként kell értelmezni, hanem, mint komplex társadalmi kérdéskört. A helyzet kezelésének beavatkozási területei: oktatás, iskolai fejlesztés, képzés, közösségi művelődés, társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, foglalkoztatás, szociális, egészségügyi komplex problémakezelés

3. Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

- Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése: Cél az eredetvédelem erősítésével az egyedi jelleg megismerttetése, piaci megjelenések fokozása, továbbá egy eredetvédelmi kutatóközpont létrehozása és működtetése, élelmiszerfejlesztő központ hatóanyagbázisának bővítése, a helyi termékek piacra vitelének erősítése valamint a wellness és a turisztikai ágazat helyi élelmiszeriparral való együttműködésének fokozása.
- Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és az energiainport függőség csökkentése érdekében

- Sokszínűségében harmonikus megye, mint turisztikai desztináció pozicionálása:
Fogadóképesség javítása: A tervezési időszak során meg kell alapozni a nagyobb számú külföldi és belföldi vendégek fogadásának feltételrendszerét, figyelembe véve a megye vonzásképeségét. A „Zöldülő megye”, azaz az ökoturisztikai kínálati jelleg elősegítésének fontos alappillére a magas minőségű helyi termékek felhasználására, illetve a helyi szolgáltatások igénybe vételére alapozott, azok beazonosítható identitását és unikalitását kihasználó turisztikai kínálat kialakulásának elősegítése.

Turisztikai attrakciók fejlesztése

Turisztikai desztináció menedzsment szervezetek tényleges felállításának elősegítése: A hatékony desztináció menedzsment rendszer kialakításához marketing és menedzsment tevékenységgel kell ösztönözni az együttműködést, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkát. A Magyar Turizmus Zrt. a regionális marketingigazgatóságokon keresztül alakít ki partnerséget a TDM szervezetekkel annak érdekében, hogy a feladatok összehangolt turisztikai szakmai célok mentén haladjanak.

Turisztikai termék-programok: gyógyturizmus, kerékpáros turizmus, ökoturizmus, lovasturizmus, borturizmus, vadászat turizmus, falusi turizmus, tematikus útvonalak, kulturális turizmus, rendezvény turizmus.

4. Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum
 - Egészséges, vonzó vidék megteremtése a helyi gazdaság erősítésével
5. Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom
 - A család, mint érték előtérbe helyezése
Cél a család, mint az értékközpontú gondolkodás megerősítése, a megyében élő családok helyzetének a javítása, a családbarát megoldások elősegítése és a társadalmi felelősségvállalás esélyegyenlőségi dimenziójának az erősítésére. Távmunkával, részmunkaidős foglalkoztatással, bedolgozással, rugalmas munkaidő kialakításával, családi termeléssel, illetve a közmunkaprogram racionalizálásával javulhatna elsősorban a falvak munkanélküliségi rátája, valamint a nők foglalkoztatási helyzete. A „családbarát megye” megvalósításához családsegítő, gyermekvédő és gyermekjóléti szolgáltatások és programok megerősítésére, a bölcsődei, óvodai, általános iskolai illetve időskorú ellátás kiszélesítésre illetve továbbképzési lehetőségek biztosítására van szükség. Az intézmények és munkahelyek közösségi közlekedéssel és kerékpárral való elérhetőségének biztosítása a közösségi közlekedés kibővítésével szintén fontos célkitűzés.
 - Társadalmi különbségek mérséklése, mint a szegénység megszüntetésének eszköze
 - A sport, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére
6. Erős várostárségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet
 - Az elérhetőség feltételeinek javítása
 - Fenntartható település- és térszerkezet
A cél egy olyan integrált és fenntartható társadalmi – gazdasági – környezeti térszerkezet és területi rendszer létrejötte, mely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek elfogadhatatlan területi egyenlőtlenségek. A harmonikus térszerkezetben a városok térségellátó- és szervező szerepét erősíteni kell, melynek fontos eleme például az elérhetőség javítása, a városi zöldfelületek fejlesztése, vagy a munkaerő-piacot érintő fejlesztések megvalósítása.
A szegregátumok felszámolás érdekében a demográfiai és gazdasági adatok alapján le kell határolni a beavatkozást igénylő településeket vagy településrészeket. A szegregált településrészen ezt követően olyan beavatkozások sorozatára van szükség, amellyel az ott élők mind társadalmi-szociális körülményei, mind a környezet infrastruktúrális feltételei javulnak.

A megyében kiemelten kezelendő, fejlesztendő területek az Egri kistérségre lebontva az alábbiak:

- a humántőke fejlettségének növelése,
- a helyi foglalkoztatás növelése,
- az üzleti szolgáltatások (pl. turizmus) fejlesztése,

- az infrastruktúrák (energiaellátás, vízellátás, közlekedés, informatikai hálózat) fejlesztése, és
- a természeti adottságok (tőke) okszerű kiaknázása.

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1. 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről (OTRT)

A törvény célja, hogy meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényt az Országgyűlés 2003-ban fogadta el. A törvény első átfogó módosítására 2008-ban került sor. Az OTRT törvény 29. §-a úgy rendelkezik, hogy a terv felülvizsgálatát legalább 7 évente el kell végezni. Ennek megfelelően a törvény soron következő módosítása 2013-ban megtörtént: az Országgyűlés a módosító javaslatot 2013. december 9-én elfogadta, a törvény 2014. január 1-jén hatályba lépett.

Az Országos Területrendezési Terv az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az ország településein, az egyes térségekben a területfelhasználásra és az építésre vonatkozó szabályokat e törvény rendelkezéseivel összhangban kell kialakítani. Az összhang megteremtése érdekében a különböző szintű (országos, megyei, települési) területrendezési tervek készítésénél az OTRT egymásra épülő területfelhasználási kategória rendszert hozott létre. Így az országos területfelhasználási kategóriák területén kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriákat, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák területén az országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabályban (OTÉK - 253/1997. /XII.20/ korm. rendelet) meghatározott települési területfelhasználási egységeket lehet kijelölni. Ezáltal az OTRT lehetővé teszi azt, hogy az országos övezetek határai a térségi, a megyei és a települési szintű területrendezési tervekben pontosíthatók legyenek. (OTRT 1-4 §.)

A törvény szellemének megfelelően a jogalkotó létrehozta az országos térségi területfelhasználási kategóriákat (OTRT 5.§.) és megalkotta a rájuk vonatkozó szabályokat (OTRT 6.§.):

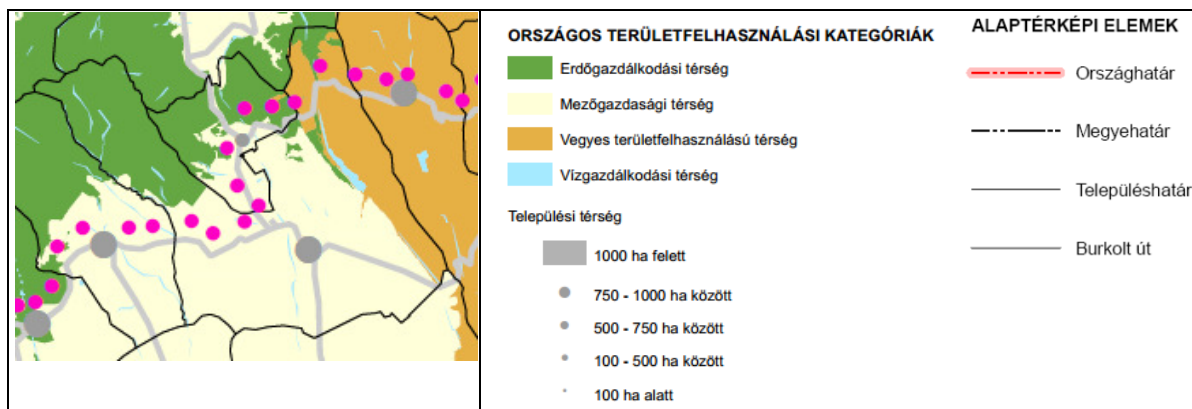
Országos területfelhasználási kategóriák a következők:

a) legalább 1000 ha területű térségek:

- erdőgazdálkodási térség,
- mezőgazdasági térség,
- vegyes területfelhasználású térség,
- települési térség,

b) területi korlát nélkül ábrázolt térségek:

- vízgazdálkodási térség,
- építmények által igénybe vett térség,
- települési térség.

Az OTRT Szerkezeti Terve Verpelét közigazgatási területén öt területfelhasználási kategóriát határoz meg:

- **Erdőgazdálkodási térség:**

„Országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe olyan meglévő erdőterületek és erdőtelepítésre alkalmas területek tartoznak, amelyeknek erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból is szükséges vagy indokolt.”

A területfelhasználási kategória a település ÉNy-i nyúlványát fedi le.

Az OTRT 6.§. (1) bekezdésének a) pontja alapján az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni.

- **Mezőgazdasági térség:**

„Országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben elsősorban mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatóak.”

A szerkezeti terv Verpelét ÉNy-i nyúlványának és a K-i oldalának kivételével a teljes külterületet sorolja ide.

Az OTRT 6.§. (1) bekezdésének b) pontja alapján a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni.

- **Vegyes területfelhasználású térség:**

„Országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, ahol a mezőgazdaságnak és erdőgazdaságnak egyaránt meghatározó szerepe van, és a mezőgazdasági területek és erdőterületek mozaikossága jellemző.”

Vegyes területfelhasználási egységbe sorolja a terv Verpelét K-i oldalát.

Az OTRT 6.§. (1) bekezdésének c) pontja alapján a vegyes területfelhasználású térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni.

- **Települési térség:**

„Országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a település belterülete, valamint a belterületen kívüli beépített és beépítésre szánt területek tartoznak.”

A területfelhasználási kategória a település belterületére terjed ki.

Az OTRT 6.§. (1) bekezdésének d) pontja alapján a települési térséget legalább 75%-ban települési térség kategóriába kell sorolni.

- **Vízgyűjtőterületi térség:**

„Országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe Magyarország felszíni vízrajzi hálózata (vízfolyások és tavak) és parti sávja tartozik.”

A Tarna patak, Kígyós patak, Tarnóca patak, valamint a halastó, bánya tó területe tartozik ide.

Az OTRT 6.§. (1) bekezdésének e) pontja alapján a vízgyűjtőterületi térséget legalább 85%-ban vízgyűjtőterület vagy természetközeli területfelhasználási egységbe kell sorolni

Az Országos Területrendezési Terv mellékletei tartalmazzák az országos jelentőségű közlekedési infrastruktúra-hálózatok térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését, a villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékeit, a nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító-vezetékek térbeli rendjét, valamint a vízgyűjtőterületi építmények térbeli rendjét.

A településrendezési eszközök készítése során az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és az egyedi építmények helyét a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni. Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatoknak a település közigazgatási területére vetített hossza legfeljebb $\pm 5\%$ -kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, kivéve, ha a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt.

Az országos területfelhasználási térségeken belül az OTRT 12.§. (1) bekezdésében az alábbi országos térségi övezeteket hozta létre és megalkotta a rájuk vonatkozó szabályokat (OTRT 13.§. – 16.§.):

- országos ökológiai hálózat,
- kiváló termőhelyi adottságú szántóterület,
- jó termőhelyi adottságú szántóterület,
- kiváló termőhelyi adottságú erdőterület,
- tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület
- világörökségi és világörökségi várományos terület,
- országos vízminőség-védelmi terület,
- nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú tárolóterületek területe,
- kiemelt fontosságú honvédelmi terület.

Verpelét közigazgatási területén az OTRT által meghatározott országos térségi övezetek közül az alábbi övezetek találhatók:

Országos ökológiai hálózat övezete:

Az övezet jelentős részben az erdővel borított ÉNY-i nyúlványt, valamint a tó környékét fedi le.

Az övezetre vonatkozó előírásokról az OTRT 13.§-a rendelkezik:

- Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.
- Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával lehet.
- Az országos ökológiai hálózat övezetét a kiemelt térségi és a megyei területrendezési tervekben magterület, ökológiai folyosó, valamint pufferterület övezetbe kell sorolni.

Kiváló termőhelyi adottságú erdők övezete:

Az övezetre vonatkozó előírásokról az OTRT 14.§-a rendelkezik:

- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.
- Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

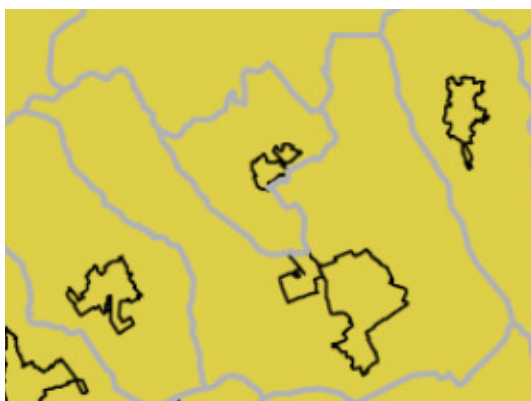

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete:

Az övezet Verpelét teljes közigazgatási területét lefedi.

Az övezetre vonatkozó előírásokról az OTRT 14/A.§-a rendelkezik:

- A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.
- Az övezet az előző bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.
- Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.

- A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhatja meg.
- Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.
- Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.

Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete:

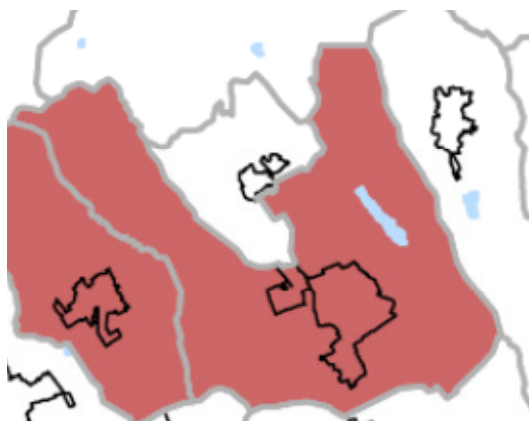
A tájház hálózat Magyarországon kategóriában világörökség várományos helyszín a Kossuth Lajos u. 54. (146/2hrs.) alatt található kovácsműhely.

Az övezetre vonatkozó előírásokról az OTRT 14/B.§-a rendelkezik:

A világörökségi és világörökségi várományos terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos területen:

- a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal,
- új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek területe nem bővíthető,
- a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a kulturális és természeti örökségi értékek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.

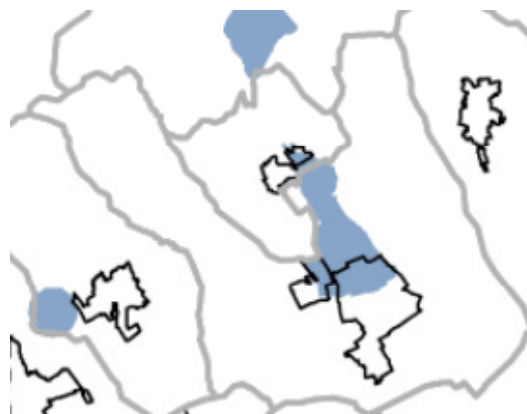
Országos vízminőség-védelmi terület övezete:

Az övezetre vonatkozó előírásokról az OTRT 15.§-a rendelkezik:

Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.

Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédelemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani.

Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

Az övezetre vonatkozó előírásokról az OTRT 13/B.§-a rendelkezik:

- A településrendezési eszközökben a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.

1.3.2. HEVES Megye Területrendezési Terve

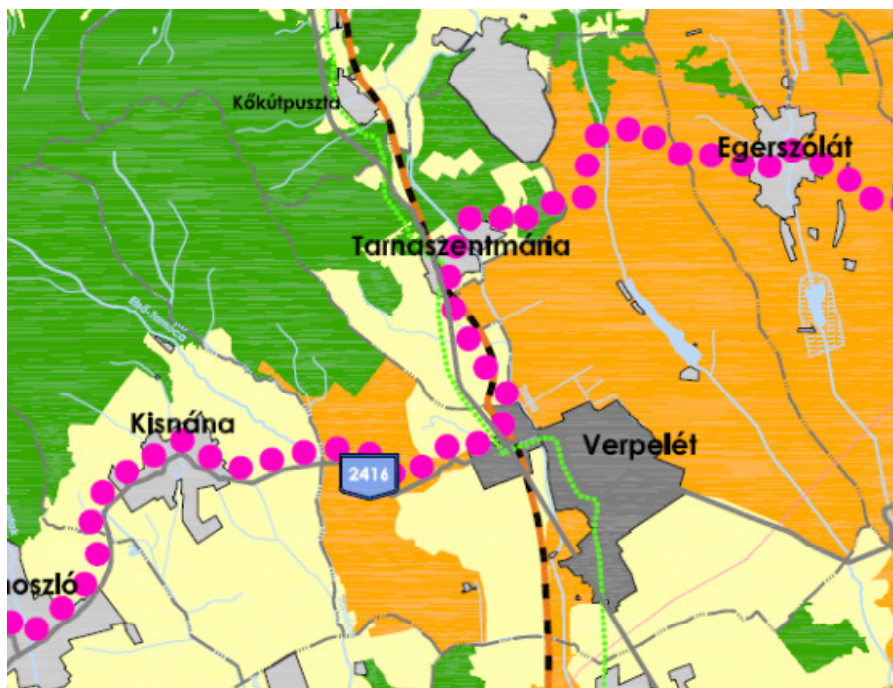
Tervező: RÉGIÓ Kft. (Miskolc)

A megye térségi szerkezeti tervében ábrázolt térségi területfelhasználási elemeket az Országos Területrendezési Tervben Meghatározott területfelhasználási kategóriák alkotják. Ezek közül Verpelét területén az alábbi területfelhasználási kategóriák szerepelnek:

- erdőgazdálkodási térség
- mezőgazdasági térség
- vegyes területfelhasználású térség
- vízgazdálkodási térség
- városias települési térség

A megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a megyei tervben jelölt erdőgazdálkodási térséget a településrendezési tervben legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és különleges területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- a megyei tervben jelölt mezőgazdasági térséget a településrendezési tervben legalább 85%-ban mezőgazdasági terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és különleges területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- a megyei tervben jelölt vegyes területfelhasználási térséget a településrendezési tervben legalább 85%-ban mezőgazdasági vagy erdőgazdasági terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és különleges területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- a megyei tervben jelölt városias települési térség a településrendezési tervben bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- a megyei tervben jelölt vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen beépítésre szánt terület nem jelölhető ki;

JELMAGYARÁZAT

Megyei területfelhasználás rendszere

	Értékgazdálkodási térség
	Művelésügyi térség
	Vegyes területfelhasználási térség
	Vízgazdálkodási térség
	Városias települési térség
	Hagyományosan vidéki települési térség
	Építelmények által igénybevevett térség

Infrastruktúra hálózatok és létesítményei

	Cyborforalmi út
	Főút
	Térségi jelentőségű mellékút
	A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonalak
	Egyéb országos törzshálózati vasútvonal
	A megyét érintő térségi jelentőségű vasúti hálózat elemei - Vasúti mellékvonalak
	A megyét érintő térségi jelentőségű vasúti hálózat elemei - Keskeny nyomtávú vasúti mellékvonalak
	Cyborforalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton tervezett nagy hid
	Térségi jelentőségű rajttűlár
	Térségi jelentőségű kikötő
	Országos jelentőségű kerékpárút
	Térségi jelentőségű kerékpárút
	400 kV-os átviteli hálózat távvezetékek elemei
	220 kV-os átviteli hálózat távvezetékek elemei
	120 kV-os térségi előszó hálózat távvezetékek elemei
	Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítózvezeték
	Térségi szénhidrogén szállítózvezeték
	Térségi szennyvízvezeték
	Atomerőmű és egyéb erőmű (>50 MW)
	Kiserőmű (<50 MW)

A vízgazdálkodás építményei

	Országos jelentőségű öntözőcsatorna - Jászszági főcsatorna
	Szükségterelő
	Vásárhelyi-tartó továbbfejlesztés I. ütemében megvalósuló árvíz tározó
	10 millió m ³ meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség
	Fűtőerőforrás-árnyéktérmi vízvonal

Alaptérképi elemek

	Országghatár
	Megyehatár
	Közigazgatási határ
	Verpelét
	Települési területek, településrészek
	Ünhalózat
	Víznyelőcsők, vízfelületek

Kivonat Heves Megye Területrendezési Tervéből (RÉGIÓ Kft. 2005.)

Az OTRT 12.§ (2) bekezdésében meghatározott kiemelt térségi és megyei övezetek:

- magterület
- ökológiai folyosó,
- pufferterület
- erdőtelepítésre javasolt terület
- ásványi nyersanyagvagyon-terület
- rendszeresen belvívjárta terület,
- földtani veszélyforrás területe
- honvédelmi terület.

Verpelét területét a Megyei terv övezetei közül az alábbiak érintik:

- Ökológiai hálózat övezete
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete
- Világörökség, világörökség- várományos történeti települési terület övezete
- Földtani veszélyforrás területének övezete

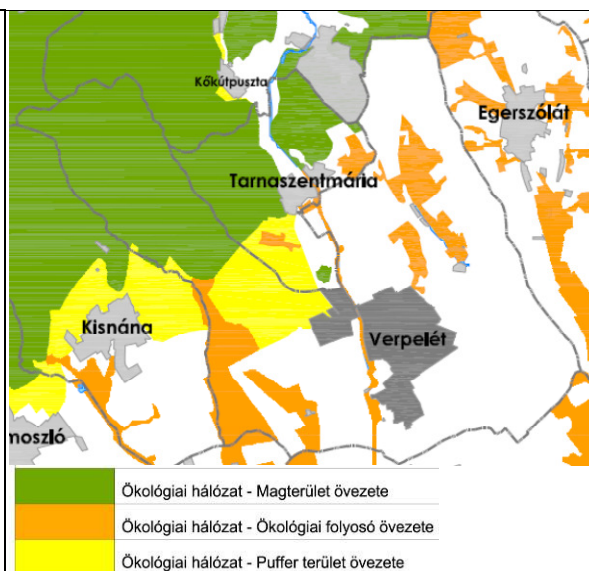
Ökológiai hálózat övezetei

Az ökológiai hálózat magterület és ökológiai folyosó övezeteiben: (az OTRT előírásai szerint) beépítésre szánt terület nem jelölhető ki; kivéve, ha:

- a települési területet az ökológiai folyosó vagy magterület, vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
 - a kijelölést más jogszabály nem tiltja.
- közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a természetvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni;
 - a közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el;
 - új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.

Pufferterületen

A településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhető ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

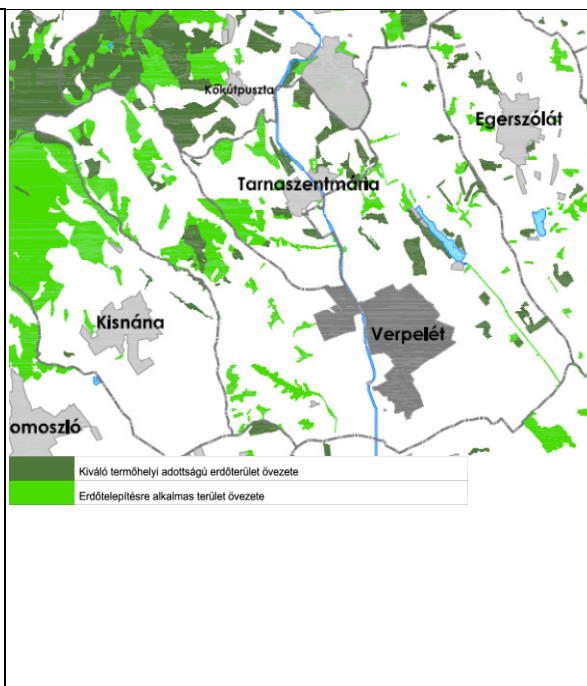
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

A kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezeteire vonatkozó előírásokról az OTrT 14. §-a rendelkezik:

- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.
- Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

Az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetére vonatkozó előírásokról az OTrT 19/A §-a rendelkezik:

A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.

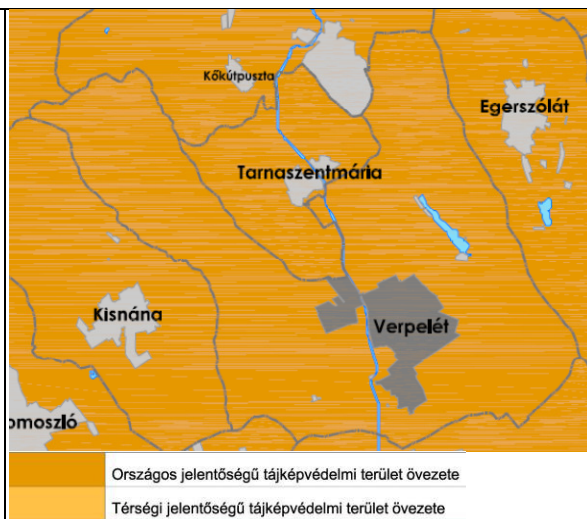

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete:

Az övezetbe a teljes külterület beletartozik.

Az övezetre vonatkozóan az OTrT 14/A § rendelkezik:

- Az övezetbe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, amely a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti.
- Az építési övezetre vagy övezetre vonatkozóan meg kell határozni az ott elhelyezett építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihez külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni.
- Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.
- Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a tájképvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával - beleértve a felszín alatti vonalvezetést is - kell elhelyezni.

Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete:

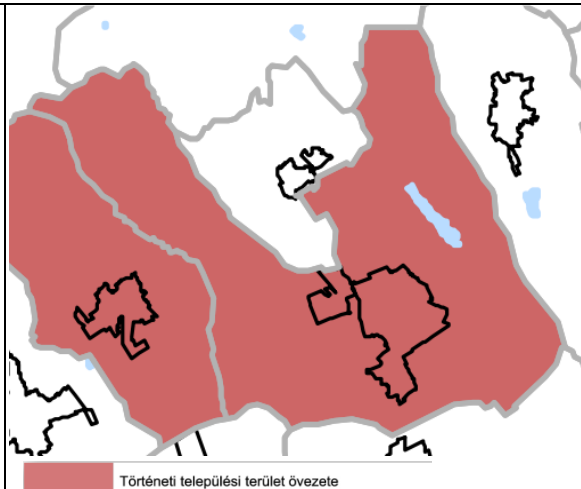
A tájház hálózat Magyarországon kategóriában világörökség várományos helyszín a Kossuth Lajos u. 54. (146/2hrs.) alatt található kovácműhely.

Az övezetre vonatkozóan az OTrT 14/B § rendelkezik:

A világörökségi és világörökségi várományos terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

A lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos területen:

- a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal,
- új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek területe nem bővíthető,
- a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a kulturális és természeti örökségi értékek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.

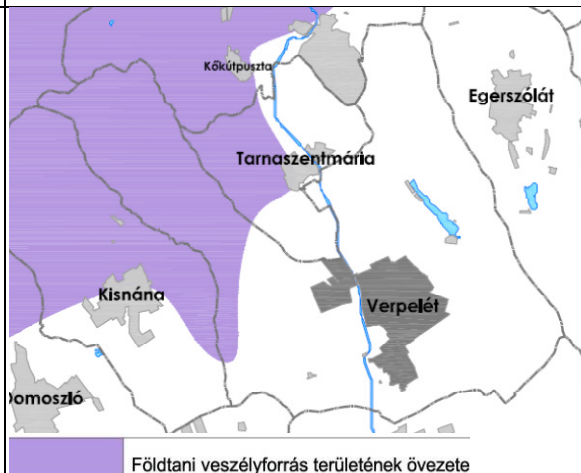
Földtani veszélyforrás területének övezete:

Az övezetbe a külterület északnyugati területe tartozik.

Az övezetre vonatkozóan az OTrT 25 § rendelkezik:

A földtani veszélyforrás területének övezetét a településrendezési eszközökben kell a tényleges kiterjedésnek megfelelően lehatárolni.

Az övezet területén új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.

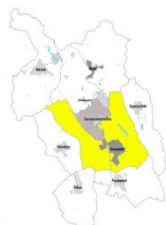

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

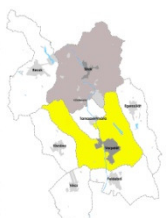
Recsk (északi szomszéd):

A település szerkezeti tervét 1997-ben fogadták el, tervezője a Visnyei Györgyi és Fohl Károly voltak (D18 Kft.). Az Egri Építész Iroda keretében ugyanők készítették a településre több módosítást is: 2003-ban a Búzásvölgyi tó környékére, 2006-ban volt egy módosítás és 2010-ben 24. sz. főút tervezett elkerülő szakasza által határolt területre. A település tájékoztatása szerint egyik módosítás sincs hatással Verpelét városára.

Tarnaszentmária (északi szomszéd):

A település szerkezeti tervét az Egri Építész Iroda készítette Verpeléttel egy időben (tervező: Visnyei Györgyi és Fohl Károly). A település tájékoztatása szerint nincs olyan szerkezeti tervet érintő elképzelés, ami a városra hatással lenne, a tervezést befolyásolná.

Sirok (északi szomszéd):

Sirok község teljes területére 2010-ben az Egri Építész Iroda (tervezők: Visnyei Györgyi és Fohl Károly) készített településrendezési tervet és településfejlesztési koncepciót. A tervekről nem tudtak adatot szolgáltatni.

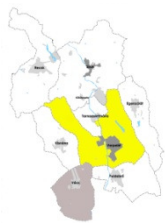
Egerszólát (keleti szomszéd):

Egerszólát község teljes területére 2010-ben az Architechton Építész Kft. (tervezők: Usák Tibor) készített településrendezési tervet és településfejlesztési koncepciót. Általános mezőgazdasági és gazdasági erdő területekkel, valamint délen üdülőházas területtel csatlakozik Verpeléhez. Szerkezeti kapcsolatot a 24128 sz. Egerszóláti bekötőút adja Tarnaszentmária-Eger irányban. A szerkezeti terv Verpelét közigazgatási határának déli szakaszán tervezett összekötő utat jelöl, mely Egerszólát belterületén észak nyugati irányban halad át.

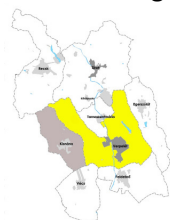
Feldebrő (déli szomszéd):

Feldebrő község településrendezési terveit 2006 augusztusában fogadták el, készítője FŐBER RT. Ingatlanfejlesztési és Mérnöki Rt. (tervező: Szenczi Ottó). Verpeléthez általános mezőgazdasági és mezőgazdasági kertés, illetve különleges honvédségi területekkel (ezeken változás nem várható) kapcsolódik. Közös elem a vasút és a Tarna-patak. Verpelét közigazgatási határától 200m-en belül kiállító park övezete került kijelölésre, amely elsősorban nagy méretű hadi eszközök kiállítására szolgáló terület, ahol vendéglátási, szolgáltatási létesítmények is elhelyezhetők, de kialakíthatók még zöldterületi jellegű zöldfelület, játszótér és pihenőhely is. Országos utak tervezett fejlesztéseit tartalmazza a terv, melyek közül a Feldebrőt Egerszalókkal közvetlenül összekötő a 24132 sz. közút folytatása Verpelét határán halad, a Feldebrő északnyugati részét elkerülő út egy körforgalommal (Verpelét határán) csatlakozik be a régi 2417 sz. közútba és halad Verpelét felé. Új nyomvonalon halad és Verpelétre is átmegy, annak készülő szerkezeti tervét befolyásolja a Feldebrő belterületétől keletre haladó **Tarna-völgyi út tervezett térségi főút nyomvonala.**

Vécs (déli szomszéd):

Vécs község településrendezési terveit Dr. Veres Zoltán készítette. Folyamatban van a módosítása, de Verpelét várost nem érintik a tervekben foglaltak.

Kiszána (nyugati szomszéd):

Kiszána településrendezési terveit 2004-ben készült (tervező: Dr. Veres Zoltán). Mivel a terv több, mint 10 éves, ezért az abban foglaltak nem befolyásolják Verpelét településfejlesztési szándékait.

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

Verpelét város településfejlesztési koncepcióját az Egri Építész Iroda készítette, és a 71/2004. (V.6.) sz. önkormányzati határozattal lett elfogadva.

A koncepció az alábbi hosszú távú célokat irányozza elő:

- az egészségmegőrzés fontosságának tudatosítása, környezettudatos szemlélet
- a helyi fiatalok és a letelepedni szándékozók lakhatási feltételeinek segítése
- az elszegényedő lakosság társadalomtól való leszakadásának megakadályozása
- az idősek gondozása
- az aktív keresők számára a helyben végezhető munka lehetőségének segítése
- munkahelyteremtő beruházások területi feltételeinek feltárása
- a helyi gazdaság minőségi fejlesztése, a versenyképesség erősítése (szőlészet, borászat, idegenforgalom)
- a kistérségi együttműködés erősítése
- továbbképzés támogatása
- új, beépíthető lakóterületek feltárása
- a lakásépítés segítése, terület előkészítése
- a belső tartalékok feltárása (tömbbelső, telekmegosztások, foghíjak)
- a helyi igényekhez igazodó középfokú szakképzés, felnőttképzés (különös tekintettel a kisebbségre), továbbképzések.
- tárgyi feltételek javítása
- helyi oktatási intézmények igénybevétele
- építéshasználati fejlesztési feladatok
- Gondozási központ bővítése 20 férőhelyes bentlakásos részleggel, főzőkonyhával, kiszolgáló helyiségekkel.
- az országos védelem alatt álló épületeken kívül helyi védelemre érdemes épületek kijelölése,
- a régi épületek felújításakor a hagyományos építészeti jegyek (anyaghasználat, nyílászárók mérete, osztása, stb.) alkalmazása
- falusi turizmus fejlesztése
- borút-programok
- a vulkáni kúp és környékének rendezése és fejlesztése Tarnaszentmáriával együtt
- kistérségi összefogás, programajánlatok
- étterem, vendéglátás
- tókönyék rendezése, üdülőterületté fejlesztés (út, kiszolgáló épület, közművek)
- a hiányzó útburkolatok megépítése
- az állami utak felújításának szorgalmazása Eger és Gyöngyös irányába
- a beépítésre tervezett területek közműhálózatának kiépítése
- a még hiányzó közművezetékek pótlása, a rákötések szorgalmazása
- vízrendezési terv készítése, övárkok építése, árkok karbantartása
- a meglévő közterületek megőrzése, karbantartása, új közterület létesítése
- az utak menti zöldsávok, az utak találkozásánál kialakult közterületek környezetének rendezése
- egységes fasorok telepítése
- az intézmény jellegű zöldterületek és a közintézmények, valamint gazdasági területek kötelezően kialakítandó zöldfelületeinek kialakítása és karbantartása
- volt homokbánya rekultivációja.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

Verpelét egységes szerkezetű településszerkezeti tervét 2004-ben készítette az Egri Építész Iroda, és a 2/2005. (II.14.) sz. Kt. határozattal lett jóváhagyva.

A Településszerkezeti tervvel összhangban, egyidejűleg készült a település egységes Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve, melyet a Szerkezeti terv elfogadása után az 1/2005. (II.14.) sz. Kt. rendeletével hagyott jóvá az Önkormányzat.

A külterület egészen mozaikosan, foltokban található erdők. A nagyméretű szántóterületi táblákat és a Tarna patak mentét szintén véderdő övezi. A halastavat nagyobb kiterjedésű egészségügyi célú erdő veszi körül.

Gazdasági célú erdő a legnagyobb összefüggő területen a település ÉNy-i részén, Kiszána és Tarnaszentmária határában található.

A külterület legnagyobb részét általános szántóterület teszi ki, ami a fent említett nagyobb gazdasági erdő kivételével a teljes belterületet körülöleli.

Általános természetközeli gyepgazdálkodásra szolgáló terület a halastó fölött, az Egerszóláti bekötő út mentén, valamint Vécs határában, védelmi erdőkkel tarkítva került kijelölésre.

Ültetvényes szőlő, gyümölcsös néhány táblán, a tó két szélén, az erdők mellett található, valamint a belterület keleti és D-i határai mellett, a Gyöngyös-Eger bekötő út mentén, nagy kiterjedésben.

Hagyományos kertes övezet csak elvétve, a belterület É-i, ÉNy-i határánál fekszik.

Vízgazdálkodási területbe a halastó és a patak telke, valamint a belterület É-i részén lévő szennyvíz átemelő telke került.

Különleges területfelhasználású a bányák telke, és a volt honvédelmi területek.

Üdülőházas üdülőterület a tó DNy-i csücskében, hétvégi házaz üdülőterület pedig az ÉNy-i partján lett kijelölve.

Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület legnagyobb kiterjedésben a Gyöngyös-Eger bekötő út és a Sirok-Verpelét bekötő út csomópontjánál, a volt laktanya és környéke az Asia Food élelmiszer feldolgozó üzemmel, valamint a belterület D-i részén, a Kál-Kápolna-Verpelét összekötő út mentén, a Hortobágyi tanya és környékén.

A lakóterületek közé ékelődött gazdasági területek: a Varsányi Pincészet a Dózsa György úton, és a Malom területe a Kossuth Lajos úton.

Településközpont vegyes terület a Kossuth Lajos út középső részén, a lakófunkciókkal vegyes, kereskedelmi, szolgáltató, intézményi területen található, valamint a központtól távolabb eső intézmények telkein.

A belterület nagy része lakóterület, ami főként falusias kategóriába lett sorolva. A településen megtalálható még tervezett kisvárosias karakterű lakóterület a Bajcsy-Zsilinszky út – Ifjúság út – Béke út által határolt tömb feltárási terület.

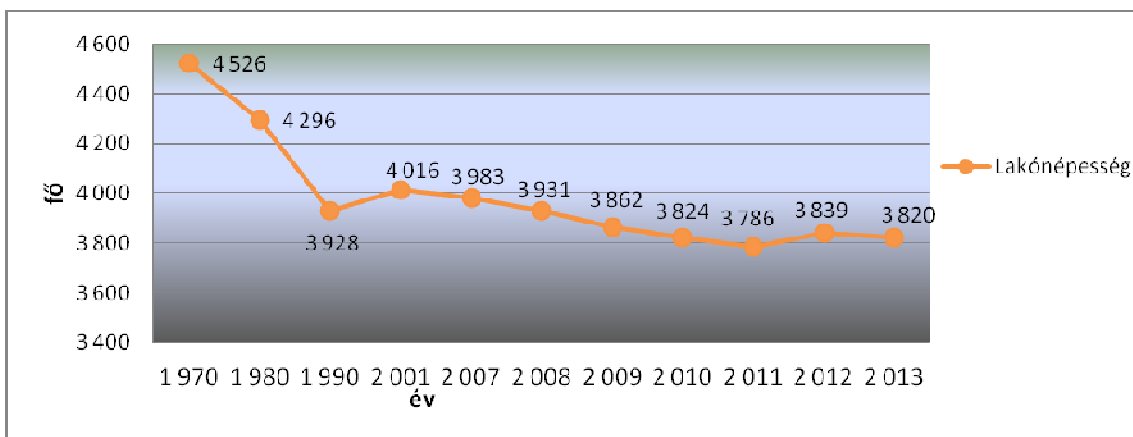
A települési karakterekből leginkább kiugró az Ifjúság út – Vadász út – Bem József út – Kastély utca által határolt tömbben, úszótelken álló nagyvárosias lakóterület, a lakótelep.

A településrendezési tervek 2006-ban kis részen módosításra kerültek, melyek a 113/2006.(IX.14.) önk. határozattal és a 7/2006. (IX.14.) önk. rendelettel lettek elfogadva. Ekkor alakítottak ki a horgásztó déli csücskénél egy kis üdülőházaz övezetet és az odavezető út mellé pedig különleges pincés területet.

1.7. TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

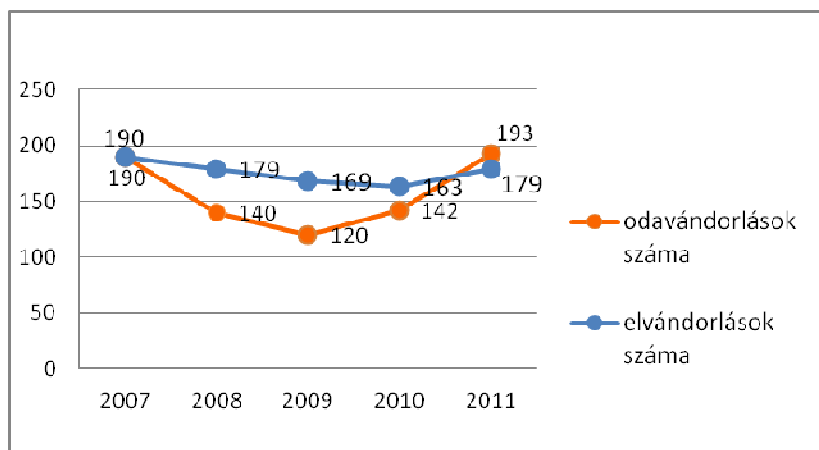
1.7.1. Demográfia, társadalom

Verpelét lakónépessége 2013-as adatok szerint 3786fő. Lakónépessége 2011-ig folyamatosan csökkent, az elmúlt 10 évben 6%-al, ami Eger (3%) Kál, (4%) Recsk (8%) lakónépesség változásához hasonló. Ezzel szemben Eger agglomerációjában Ostoros (10%), Felsőtárkány (7%), Andornaktálya (6%) a lakosság a 2001-es népszámláláshoz képest nőtt.

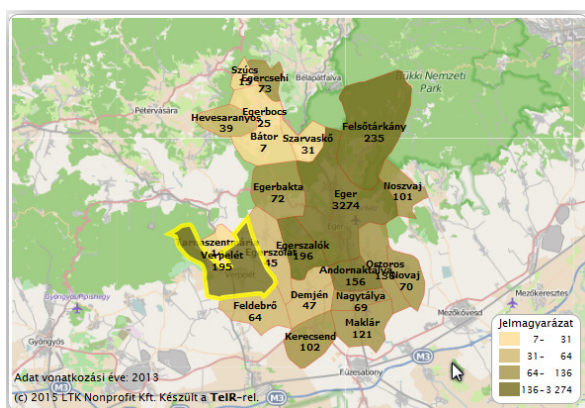

4. ábra: A lakónépesség alakulása

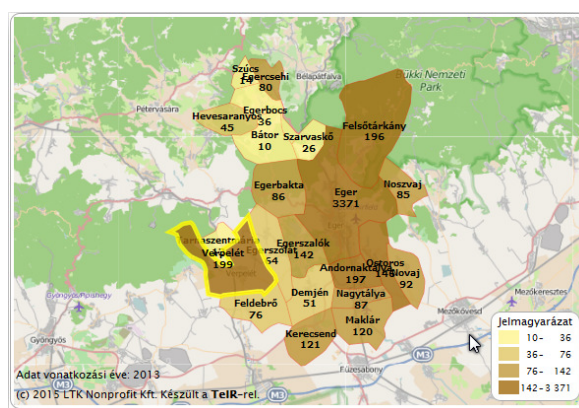
Verpeléten az állandó és ideiglenes vándorlások számát tekintve az elköltözők voltak többségben 2011-ig, amikor megfordult ez a tendencia.

5. ábra: Állandó és ideiglenes vándorlások száma (TEIR, KSH)

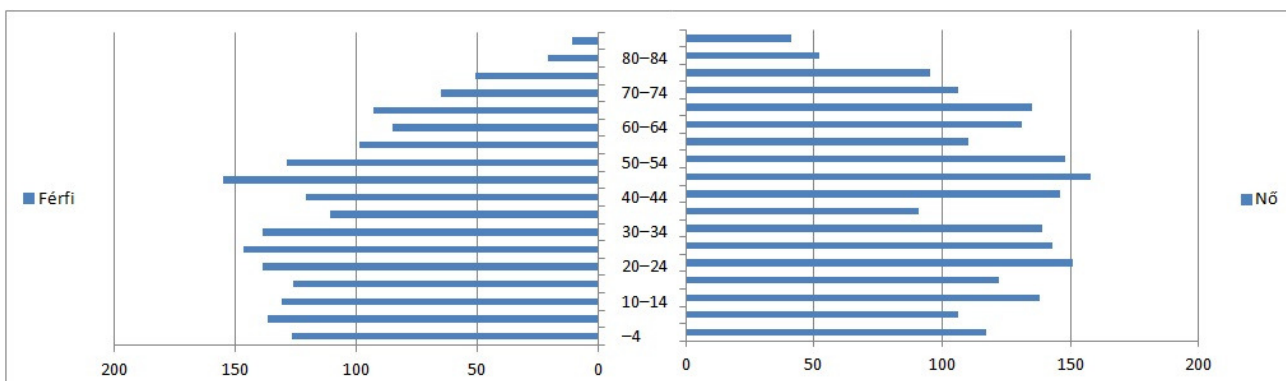

6. ábra: Odavándorlások száma

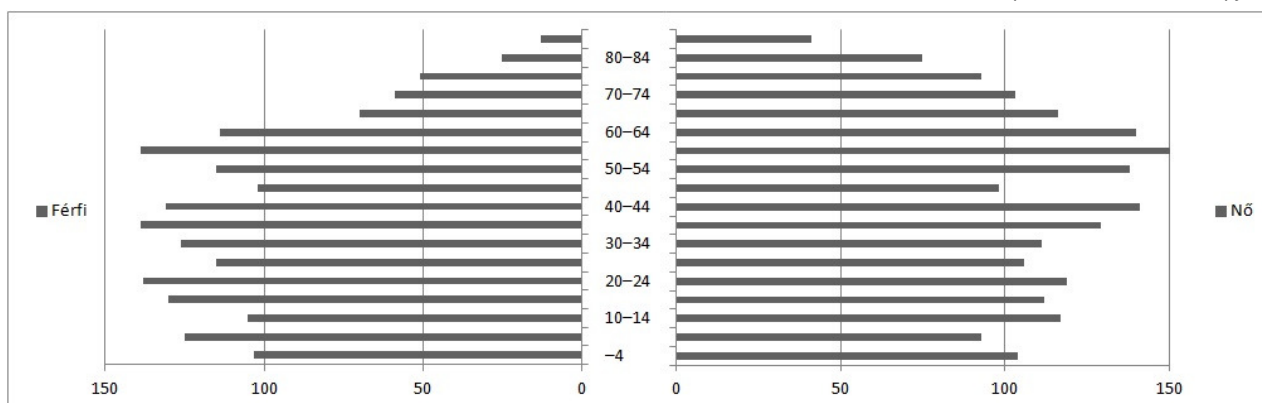

7. ábra: Elvándorlások száma

A két népszámlálás adatait tekintve egy stagnáló, stabil népességű település korfája rajzolódik ki. Az elmúlt tíz évben a 0-14 éves korúak aránya csökkent, a 60 év felettiek aránya nőtt. Az aktív korú népesség száma csökkent az elmúlt tíz évben, ugyanakkor 2011-es adatoknál az aktív korúak tekintetében a férfiak száma magasabb, mint a nők száma.

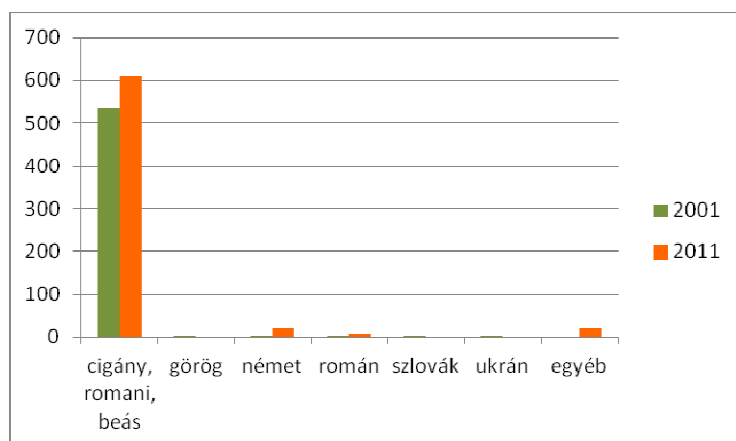

8. ábra: Korfa a KSH 2001-es népszámlálási adatai alapján

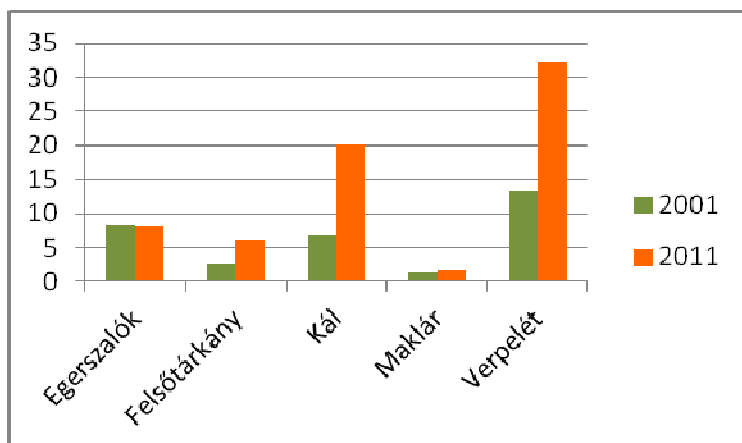
9. ábra: Korfa a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján

1.7.1.1. Nemzetiségi összetétel

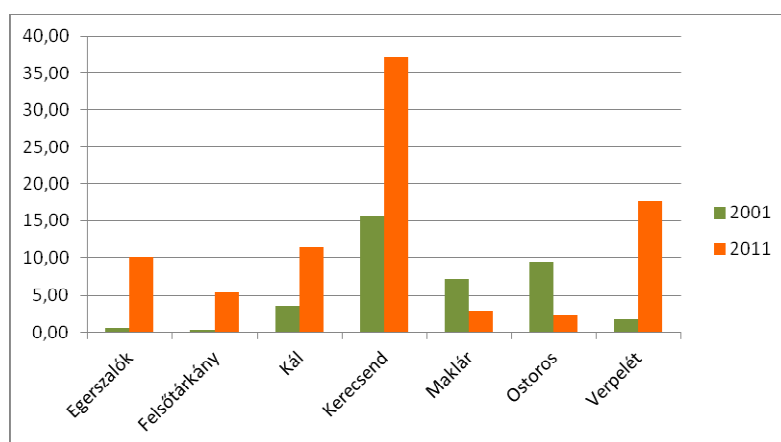
Verpeléten a 2001-es népszámlálás adatai alapján a 4016 fős népességből 3859 fő volt magyar (a népesség 96%-a) és 547 fő volt valamely kisebbséghez tartozó. 2011-ben a 3786 fős népességből a magyarok aránya lecsökkent 3292 főre (87%-ra), míg valamely hazai nemzetiségekhez tartozónak 659 fő vallotta magát.

10. ábra Hazai nemzetiségekhez tartozók Verpeléten
(Forrás: KSH 2011-es és 2001-es népszámlálása)

Mivel az előző grafikonból is jól látható, hogy a Verpeléten élő kisebbségek közül a cigányok száma a legmagasabb, ezért a környező településekkel is összevetettük a cigány (romani, beás) kisebbséghez tartozók verpeléti arányát és az elmúlt 10 évben bekövetkező változását.

11. ábra Cigány (romani, beás) kisebbséghez tartozók aránya a település népességéhez viszonyítva (Forrás: KSH 2011-es és 2001-es népszámlálása)

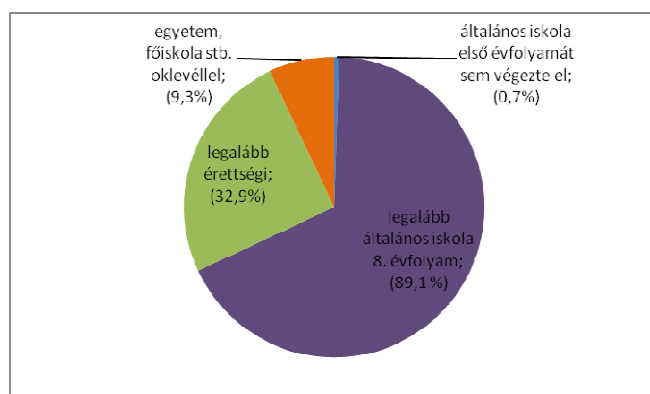

Összehasonlításként a következő grafikonon ábrázoltuk Egri és Füzesabonyi járás Verpeléttel hasonló lakónépesség számú településeken a nemzetiségek arányát az adott település népességéhez viszonyítva.

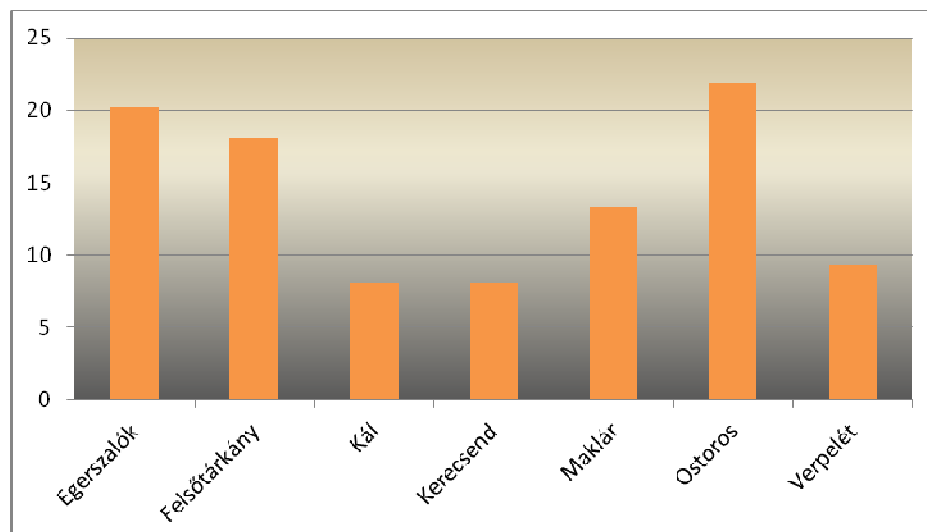
12. ábra Nemzetiségek aránya a település népességéhez viszonyítva (Forrás: KSH 2011-es és 2001-es népszámlálása)

1.7.1.2. Képzettség, életminőség

	a megfelelő korúak százalékában		
	férfi	nő	összesen
10–X éves általános iskola első évfolyamát sem végezte el	0,3	1,1	0,7
15–X éves legalább általános iskola 8. évfolyam	94,1	84,7	89,1
18–X éves legalább érettségi	30,9	34,7	32,9
25–X éves egyetem, főiskola stb. oklevéllel	8,8	9,7	9,3

13. ábra A népesség iskolai végzettség és nemek szerint, 2011 (Forrás: KSH népszámlálás)

14. ábra Egyetem, főiskola, stb. oklevéllel rendelkezők a megfelelő korúak százalékában, 2011
(Forrás: KSH népszámlálás)

1.7.2. Térbeli- társadalmi rétegződés, szegregátumok

A szegregáció fogalmát a hazai szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi – Magyarországon jellemzően az oktatás területén jelentkező – elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.¹

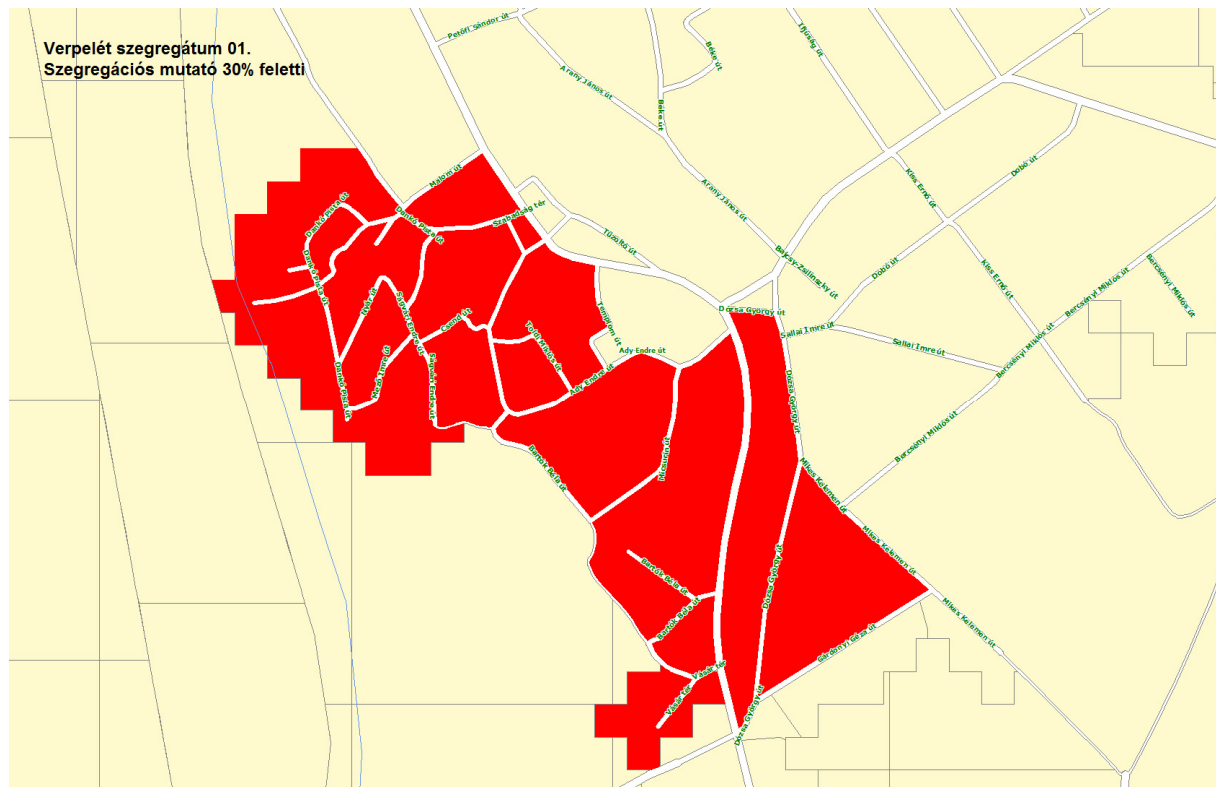
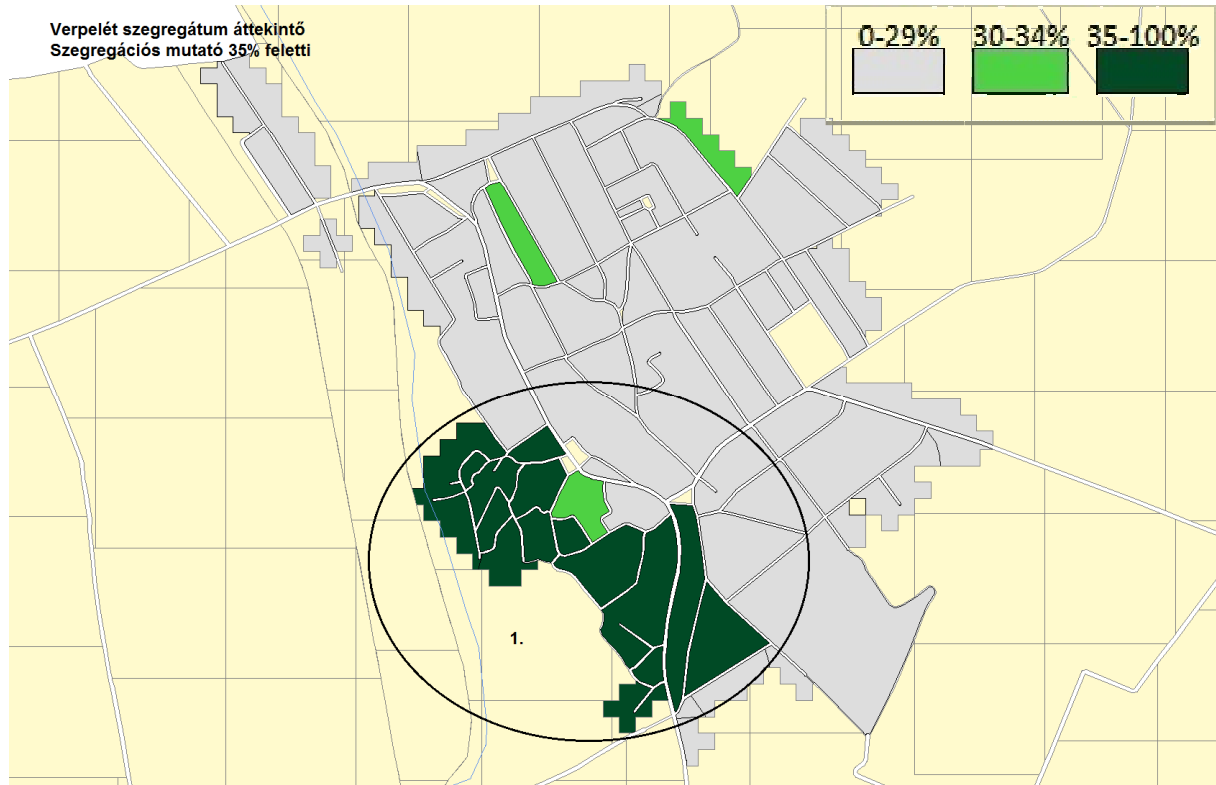
Verpelét városra Központi Statisztikai Hivatal Népszámlálási főosztálya a 2011-es népszámlálás adatai alapján elvégezte a településen található szegregátumok lehatárolását. A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

A következő térképen jól látható, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 35%, illetve a fölötti értéket vesz fel. Ez a térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 30-34%, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. Ezek a Templom utca— Ady Endre utca— Toldi Miklós utca—Csokonai utca és a Kossuth Lajos utcák által határolt tömb, valamint a Szent János út—Akác fa utca—Deák Ferenc utca—Vörösmarty utca által határolt tömb. A legveszélyeztetettebb városrész a Malom utca— Dankó Pista utca—Mező Imre utca— Ságvári Endre utca—Bartók Béla utca—Vásár tér— Gárdonyi Géza utca— Mikes Kelemen utca— Dózsa György utca—Ady Endre utca— Toldy Miklós utca—Csokonai utca— Szabadság tér— Kölcsey Ferenc utca által határolt terület.

A bekarikázott területek, amelyeken a magánháztartásokban élők száma meghaladja az 50 főt. Ezen területek szegregátumokként jelennek meg.

¹ Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába, Osiris kiadó, 1997. 194. o.

Verpelét város településrendezési eszközök felülvizsgálata 2015.
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

Identitást erősítő tényezők az alábbiak:

- színvonalas, közösségi élet kibontakozására alkalmas városi környezet
- gazdag történelmi múlt, hagyományok
- kulturális és oktatási intézmények
- hatékony információ áramlás, a város vezetőségének és a helyi lakosság párbeszédének megléte, együttgondolkodás
- helyi munkahelyek megléte
- humán és műszaki infrastruktúra kiépítettsége
- kedvező belső értékek, emberi kapcsolatok erőssége, aktív civil élet, önkéntesség
- közösségek aktivitása, gazdag egyházi és sportélet

Verpelét folyamatosan törekszik ezen tényezők fejlesztésére többek között a város központi tereinek felújításával, intézményeinek fejlesztésével és működtetésével, a községi rádió beindításával, az Egészség ház korszerűsítésével, Községi Ház által biztosított programokkal. Az önkéntes munka is évek óta jelen van a városban: idősek segítése, helyi közbiztonság védelme, rendezvények szervezése, közterületek virágosítása stb. A helyi önkormányzat együttműködik a Vöröskereszttel, melynek eredményeként évente néhány alkalommal a rászorulóknak részére tartós élelmiszereket tartalmazó csomagokat osztanak.

Civil szervezetek

Jégvirág Nyugdíjas Klub: 2007-ben alakult Verpelét népviseleti, népzenei, kulturális örökségének megőrzésére és a hagyományápolásra. Taglétszám: 28 fő.

Verpelét Nagyközség Önkéntes Tűzoltó Egyesülete: 1992-ben alakult a tűzoltás és katasztrófavédelem segítésére. Taglétszám: 22 fő.

Verpeléti Várhegy Idegenforgalmi Egyesület: 1995-ben alakult a falusi turizmus fellendítésére és természetvédelmi feladatok ápolására. Taglétszám: 10 fő.

Polgárőrség: 1990-ben alakult a település közbiztonságának javítására. Taglétszám: 29 fő.

Verpeléti Vadásztársaság: 1997-ben alakult, a vadászat, vadgazdálkodás és az ehhez kapcsolódó idegenforgalmi tevékenység jelszóval. Taglétszám: 33 fő.

Verpeléti Sportegyesület: 1992-ben alakult, labdarúgás, kézilabda és tömegsport szakosztályokkal. Taglétszám: 40 fő.

Bem József Nyugállományú Honvédek Klubja 1991-ben alakult, a nyugállományú honvédek összefogására, érdekképviselésükre, kulturális rendezvények szervezésére. Taglétszám: 28 fő.

Verpeléti Lokálpatrióták Baráti Köre: 2001-ben alakult. Fő tevékenységi körük az idegenforgalom és a kulturális rendezvények szervezése. Taglétszám: 20 fő.

Összefogás Verpelétért Egyesület: 2007-ben alakult. Fő tevékenységi körük: történelmi, építészeti örökség felkutatása, ismertetése, ápolása. Taglétszám: 38 fő.

Verpeléti Romákért Egyesület: 2008-ban alakult a roma lakosság kultúrájának, hagyományának ápolására. Taglétszám: 10 fő.

Fejlődő Észak Heves Megyéért Egyesület: 1997-ben alakult a térség idegenforgalmának fellendítésére. Taglétszám: 10 fő.

Verpeléti Horgászegyesület: 2008-ban alakult a horgászat, mint sport népszerűsítésére, művelésére. Taglétszám: 97 fő.

Egyházak

A 2011-es népszámláláskor választ adók 71,7%-a vallotta magát katolikus, 4%-a református vallásúnak.

Római Katolikus Templom plébánia (3351 Verpelét, Szabadság tér 8.):

A község elsőszámú műemléke a *későbarokk stílusú római katolikus plébániatemplom*, amely koraközépkori eredetű. A leromlott állagú templomot 1732-ben a hívek földesuruk anyagi támogatásával helyreállították. A templomnak három harangja volt, amelyből az egyiket 1597-ben, a másikat 1665-ben, a harmadikat pedig 1695-ben öntötték. 1766-ban megépítették a templom főoltárát s rá egy oltárképet festettek. 1786-ban a templom északi oldalán lévő sekrestye összedőlő félben volt, ezért László Ferenc plébános a templom déli oldalára javasolta egy új sekrestye építését. 1771-ben Verpelétet az egri püspök plébániai rangra emelte. A plébániaházat kőből 1780 körül a község első lelkésze, László Ferenc saját költségén készítette. A plébánia jellege a templom homlokzatával szemben szabadon álló, fallal kerített XVIII. századi lakóház, amely több szobából áll. 1779-ben pesti óras elkészítette a torony „fertályos új óráját”. 1887-ben Dankó Mihály plébános a pécsi Angster céggel a templomba egy orgonát építtetett. 1897-ben a templom oltárkövébe a régi helyére egy új ereklyét helyeztek el. 1901-ben szükségessé vált a már korábban épített orgona kijavítása. 1911-ben a templom kegyura gróf Sztáray Tasziló, a templom szentélyének északkeleti oldalán saját költségén egy imádkozó termet építtetett. 1915-ben az első világháború során hadi célokra leszerelték a templom harangjait, amelyeket 1924-ben egy soproni harangöntővel pótolattak. A templom jellegét tekintve emelkedett térségén, szabadon álló, egy hajós építmény, román kori és gótikus részekkel, barokk kiegészítéssel és toronnyal. A templom hajójában 1830 körül márványból készített keresztelőmedence található.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások

1.8.1.1. Oktatás

Arany János Általános Iskola és Reményi Ede Alapfokú Művészeti Iskola

(3351 Verpelét, Ifjúság út 34.):

Az iskola típusa: Általános iskola és alapfokú zeneművészeti közös igazgatású intézmény. Az iskola fenntartója Verpelét - Feldebrő - Tarnaszentmária Intézményfenntartó Mikrotársulás. 2008 augusztusától a Feldebrői Általános Iskola is az Arany János Általános Iskola tagiskolájává vált. Az iskolában nappali rendszerű nyolcosztályos oktatás folyik. Különös gondot fordítanak a hátrányokkal érkezők és a tanulási nehézségekkel küzdők felzárkóztatására, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére és a tehetséggondozására. A 2006/2007-es tanévtől a megyében elsőként és egyben egyedülállóként megszervezték az angol-magyar két tanítási nyelvű osztályt. A két tanítási nyelvű osztály mellett természetesen indítottak hagyományos osztályt is. Az alsó tagozaton projektoktatással és a „Lépésről lépésre” módszerrel tanulnak a gyerekek. Ezek a módszerek lehetőséget adnak a hátrányokkal küzdő tanulóknak a felzárkózásra, ugyanakkor a tehetséggondozást is segítik, mindezek mellett pedig kitűnő közösségformáló erejük van. A sajátos

nevelési igényű tanulóknak fejlesztőpedagógusok segítenek a felzárkózásban. A beszédhibás tanulókkal logopédus foglalkozik. Az intézményben jelenleg 104 halmozottan hátrányos helyzetű gyerek tanul. Az iskola nevelőtestülete határozottan fellép mindenféle szegregáció ellen, ezért ezeket a gyermekeket és a sajátos nevelési igényű tanulókat is integráltan oktatják.

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok koordinálására és irányítására gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök működnek, akiknek alapvető feladata, hogy segítsék a pedagógusok és a szülők tevékenységét. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában is.

Reményi Ede Zeneiskola és Alapfokú Művészeti Intézet

A Reményi Ede Zeneiskola 11 éve működik az általános iskola részeként. Jelenleg három tanszakon - fúvós, vonós és billentyűs - folyik a képzés. A legkisebbekre is gondolva, beindították a zeneóvodát is, ahol zene, az éneklés alapjaival kötetlen formában ismerkedhetnek meg az óvodások.

Verpeléti Gyöngyszem Óvoda (3351 Verpelét, Petőfi Sándor út 17.):

Az óvoda vonzáskörzete a beiratkozott gyermekek lakóhelye alapján Verpeléten kívül a közeli Tarnaszentmáriára is kiterjed, átlagosan 4-6 fő jár be az intézménybe a szomszédos faluból. Az intézmény férőhelye a csoportszobák alapterületének megfelelően éveken keresztül 150 fő volt. Az intézmény fenntartója a Verpelét - Feldebrő - Tarnaszentmária Óvodafenntartó Társulás, ezáltal 2007. augusztus 16.-án a feldebrői óvoda csatlakozott a verpeléti Gyöngyszem Óvodához, melynek következtében annak tagintézményévé vált. Így már az óvoda három településre kiterjedően látja el feladatát. 2006-ban óvodabővítéssel két új csoportszoba épült, ezáltal hat csoportra bővült az intézmény és a különálló egycsoportos óvoda is az új épületben kapott helyet. 2015/2016 nevelési évtől kezdődően a Verpeléti Gyöngyszem Óvoda két csoporttal bővült, melyből egy csoportot a Petőfi Sándor u. 25. szám alatt lévő korábban bölcsődeként működő épület teljes felújítását követően indított el, továbbá a tagóvoda is bővült egy csoporttal, melynek eredményeként 210 fő befogadással működhet. Az új épületben továbbá már tornaszoba, egyéni fejlesztő szoba, orvosi szoba és beteg gyermek elkülönítő helyiség is van. Az óvodai nevelőmunka továbbra is magas szinten biztosított, minden gyermek egyéni fejlesztésben részesül. A szülői igényeknek megfelelően az óvoda zene-óvodát, néptánc oktatást, hittant és angol nyelvoktatást szervez. Az intézmény a jövőben felvállalja a környező óvodák tagintézményévé válását.

Tanév	Férőhely száma	Beírt gyermekek száma	Bejáró gyermekek		Pedagógusok száma
	fő	fő	száma (fő)	aránya (%)	fő
1999/2000	150	150	4	2,6	11
2000/2001	150	150	4	2,6	11
2001/2002	150	148	6	4,05	11
2002/2003	150	139	3	2,1	11
2003/2004	150	148	4	2,7	11
2004/2005	150	151	3	1,9	11
2005/2006	150	147	4	2,7	11
2006/2007	150	140	5	3,5	11

2007/2008	180	155	4	2,6	13
2008/2009	180	156	7	4,4	13

(Forrás: <http://www.gyongyszemovoda.hu/?id=ovodank>)

Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár (3351 Verpelét, Kastély u. 8.):

Verpelét szellemi életének legfontosabb intézménye a közösségi ház, a Honvédségtől megörökölt „Tiszti klub”, amely integrálja a klasszikus művelődés ház és a 8000 kötetes könyvtár funkcióit. A gyermekétkeztetés is ebben az épületben helyet foglaló konyhából valósul meg. Verpelét azon települések közé tartozik, ahol a művelődési ház megmaradt élő közösségi térnek, és sokszínű kínálatával egészíti ki a helyi lakosság igényeit. Az intézmény legfontosabb tevékenységeinek egyike, hogy helyet biztosít különböző önszerveződő, alulról épülő helyi csoportoknak, kezdeményezéseknek. Ezek teszik valóban élővé és közösségivé a házat. Többek között itt található a székhelye az alábbi Civil szervezeteknek:

- Jégvirág Nyugdíjas Klub
- Bem József Nyugállományúak Klubja - Várhegy Egyesület
- Verpeléti Ifjúsági és Patronáló Klub
- Összefogás Verpelétért Egyesület

A hivatalos civil szervezetek kívül a közösségi házban működnek még klubok is, amelyek változatos szabadidős tevékenységet kínálnak. Igen népszerűek a munkavállalási esélyeket jelentősen növelő nyelvtanfolyamok (német és angol nyelvből), valamint a gépjárművezető-oktatás.

1.8.1.2. Szociális ellátás

Verpelét Alapszolgáltatási Központ (3351 Verpelét, Szabadság tér 6.):

Az Alapszolgáltatási Központ tevékenységeinek köre szinte teljes egészében ellátja gondoskodásával a település egész lakosságát - természetesen korosztályok szerint különböző módokon. Alkalmas arra, hogy a környező településekkel összefogva, szakmai központként működjön. Feladatai közé az alábbi ellátási formák tartoznak: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali intézményi ellátás, gyermekjóléti szolgáltatás, idősek otthona.

Az intézmény székhelyén, a következő ellátások vehetők igénybe: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali intézményi ellátás, idősek otthona. A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást 2014. január 1. napjától kezdődően a Verpeléti Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás látja el. Utóbbi ellátási formák külön szakmai egységként funkcionálnak. A településen minden ellátási forma igénybe vehető. Ellátási megállapodás keretein belül nyújtanak még szolgáltatásokat három szomszédos településen, mégpedig Egerszalókon és Feldebrőn gyermekjóléti szolgáltatást heti nyolc órában, Tarnaszentmárián pedig szociális étkeztetést, házi segítségnyújtást hétfőtől péntekig, gyermekjóléti szolgáltatást pedig heti nyolc órában.

Idősek otthona (3351 Verpelét Szabadság tér 6.):

Az Alapszolgáltatási Központban tartozó teljes körű ápolást, gondozást nyújtó bentlakásos intézmény. Az idősek otthona 1992 júliusától üzemel, a részleg 10 fő ellátására alkalmas, bővítését 50 főre tervezik. Új szolgáltatásként jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetését tervezik. Az idősek otthona ellátási forma a települési önkormányzat részéről nem kötelezően vállalt ellátás.

1.8.1.3. Egészségügy

Orvosi rendelő (3351 Verpelét, Tűzoltó u. 9.):

A háziorvosi ellátás jelenleg is két körzetre oszlik a településen. Tíz éve sikeresen működtetik az Otthonápolási Szolgálatot, mely a kórházból hazakerült betegek utógondozását vállalja. Szoros a kapcsolat az Alapellátási Központtal, figyelemmel kísérik az idős betegek ellátását, gondozását. Az önkormányzat a reumatológiai és fizioterápiás szakrendelést is felvállalta, mint nem kötelező feladatot. 1995-től működik az egészségügyi központban a Foglalkozás- Egészségügyi Rendelés is. A háziorvosi rendelők felszereltsége minden, ezen a szinten jelentkező kívánalomnak megfelel. 2015-ben sikerült kibővíteni és felújítani az Egészségházat. Egy új, a mai kornak megfelelő fogászati egységet is üzembe is állítottak. 1992. szeptember 1-től működik gyermekorvosi körzet Verpeléten. Jelenleg a 886 gyerek tartozik a praxishoz, közülük 24-en Tarnaszentmáriáról, 40-en pedig a különböző környékbeli településekről (Feldebrő, Aldebrő, Kiszána, Tófalu) járnak Verpelétre. Rendelés a hét minden munkanapján van Verpeléten, hetente egyszer Tarnaszentmárián. Az óvodai, iskolai szűrővizsgálatokat, a csecsemő és kisgyermek tanácsadást a védőnők segítségével végzi a gyermekorvos. A területen kívül a környező községekből is nagyon sok beteg érkezik Verpelétre, mivel a környéken nincs gyermekorvosi rendelés, őket ambuláns betegként látják el.

Gyógyszertár (3351 Verpelét, Szabadság tér 9.):

A településen egy gyógyszertár (Szent Rókus Gyógyszertár) található. Az intézmény szolgáltatásait Verpelét lakói mellett Tarnaszentmária, Feldebrő, Kiszána és Aldebrő községekben élők is rendszeresen, további 10 község lakói pedig alkalmanként veszik igénybe.

Körzeti megbízott

Egri Rendőrkapitányság alárendeltségében dolgozó négyfős körzeti megbízotti iroda működik Verpeléten. Az ellátandó területek közé tartozik Feldebrő is.

Polgárőrség

Verpeléten működik Heves megye egyik leginkább szervezett, legeredményesebb polgárőrsége. Ennek munkájában 21 fő vesz részt. Tevékenységük legfontosabb része természetesen nem a bűnüldözés, hanem a bűnmegelőzés. Működésük feltételeit széles helyi összefogás termeti meg. Az önkormányzat átadta a szervezetnek a volt orvosi rendelőt.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza különösen a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését.

Verpelét Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Program (2013) kiemelten foglalkozik az időskorúak ellátásával, mindemellett fokozottabb odafigyelést fordít a nők helyzetére, ugyanakkor a fiatal családokra, akik a település jövőjének zálogai. A település küldetése, hogy az itt élők egyenlő eséllyel hozzáférjenek a foglalkoztatáshoz, a szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz, különös tekintettel az esélyegyenlőség szempontjából a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, az idősek a nők és a fogyatékkal élők. Verpelét város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén
- a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A város céljai:

- munkahelyteremtés
- épített környezet megóvása és fejlesztése
- gazdaságfejlesztés
- turizmusfejlesztés
- természeti környezet megóvása és gondozása
- idősek gondozásának javítása, jelzőrendszer korszerűsítése
- szociális és egészségügyi ellátás javítása
- helyben óvoda és alsó tagozat megtartása

A program az alábbi területeken igyekszik megteremteni az esélyegyenlőséget és próbál megoldást adni a felmerült problémákra:

- *A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége*

Problémák:

- Jelentős a városban a munkanélküliség (2015. 04-es adatok alapján 302 fő, melynek közel 30%-a egy évnél régebben regisztrált)
- Fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen nincsenek
- Nincsenek felnőttképzési és foglalkoztatási programok, felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezet

Fejlesztési lehetőség:

Különböző problémákkal küzdő területek segítésére önkéntes munkaerő bevonása:

- Egyre több területen lehetőség biztosítása az önkéntes munkában dolgozó fiatalok számára, azok bevonása.
- formális, informális kapcsolatok oktatási intézményekkel

Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció:

- közfoglalkoztatás bővítése, felzárkóztató képzések
- az önkormányzat támogatja a helyi üzemek létrejöttét, újjáépítését, ezzel növelve a helyi munkanélküli lakosság munkához jutási esélyeit.

A romák esélyegyenlőségét segíti a településen:

- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált oktatása
- Roma Nemzetiségű Önkormányzat működik, mely figyelemmel kíséri a célcsoport foglalkoztatását, a lecsúszóban lévő családok életvitelét

- *Gyermekek esélyegyenlősége*

Problémák:

- sok a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma
- nőtt az ingyenes étkeztetést igénybe vevők száma
- az óvodás korúak egyharmada hátrányos helyzetű

Fejlesztési lehetőség:

Foglalkoztatási pályázatok a szülők részére

A gyermekek esélyegyenlőségét segíti a településen az, hogy:

- óvodai nevelésben a szülői házzal való aktív kapcsolattartás az együttnevelés érdekében
- sajátos nevelési igényű tanulókat is integráltan oktatják
- ifjúságvédelmi felelősök alkalmazása
- minden alsó tagozatos tanulónak ingyenes tankönyvellátás
- gyermekvédelmi kedvezmény
- alapítványi családi napközi
- hátrányos helyzetű gyermekeknek ingyenes étkeztetés

- *A nők helyzete, esélyegyenlősége*

Probléma:

- A megnövekedett létszám miatt jelentősen kevés az oktatási intézményekben a férőhely: a munkahely szempontjából jelentősen megkönnyítené a nők szerepét, ha bölcsődés korú gyermekeiket el tudnák helyezni helyi szinten.
- nők alacsony részvétel a közéletben
- nincs átmeneti anyaoththon a közelben

Fejlesztési lehetőség:

- Oktatási intézetek bővítése pályázat útján
- átmeneti anyaoththon létrehozása (több településsel összefogva)
- bölcsőde létrehozása

A munkaerő- piaci és családi feladatok összeegyeztetését segíti a településen az, hogy:

- az óvodában minden gyermek számára biztosítanak férőhelyet (2012-ig évente 10 főt utasítottak el helyhiány miatt)
- az óvodai napi nyitvatartási ideje 6-17 óráig
- alsótagozatban napközi biztosítása
- az iskolában a szabadidő hasznos eltöltésére többféle szakkört is kínálnak
- az iskola a nyári szünetben napközi és egyéb táborokat működtet

- *Idősek helyzete, esélyegyenlősége*

Problémák:

- elöregedő település
- sok az egyedül élő idős ember

Fejlesztési lehetőségek:

- fokozott odafigyelés az idősek mindennapjaira
- önkéntes munka igénybevételével rendszeres megkeresésük

Az idősek helyzetét javítja a településen:

- Idősek klubja
- Idősek otthona
- kifejezetten az időseknek szóló programok (ált. évi 6 van, pl: Bor és Nóta Ünnepe, Nyugdíjas Fesztivál, Idősek napja)
- házi segítségnyújtás
- szociális étkeztetés

- *Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége*

Problémák:

- nincs nappali ellátás és foglalkoztatás
- az akadálymentesítés csak egy két intézményben megoldott
- A közterületek, a tömegközlekedési eszközök igénybevétel szintén nehézséget okoz a mozgáskorlátozottaknak

Fejlesztési lehetőségek:

- bentlakásos otthon valamint nappali ellátást biztosító helyiségek kialakítása
- Folytatni kell a középületek akadálymentesítését, a következő időszak parkoló-, járda- és útépitési programjaiban érvényesíteni kell az akadálymentesítési követelményeket.

A fogyatékkal élők helyzetét javítja a településen:

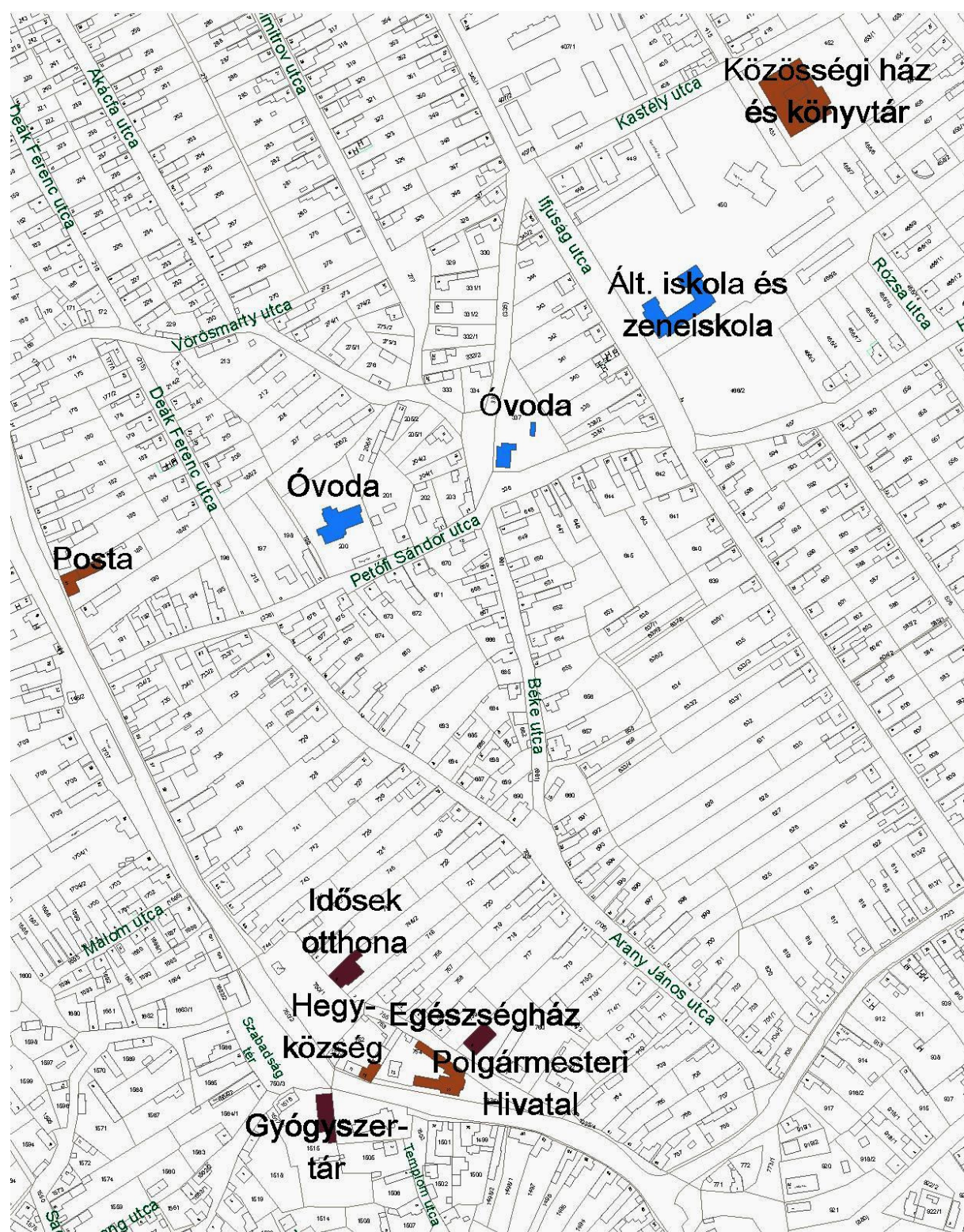
- helyben biztosított az étkeztetés, és a családsegítés
- pénzügyi ellátás biztosított, lakásfenntartási támogatás, formájában.
- Természetbeni ellátásként alanyi jogon közgyógyellátásban részesülnek (az Egri Járási Hivatal hatáskörében)
- Más jogszabályok alapján közlekedési kedvezményt, és parkolási igazolványt kapnak.
- Ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti gondozóház működik az Alapszolgáltatási Központ keretein belül.

- *Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi szerepvállalása*

- Az önkormányzat együttműködik a civil szervezetekkel, szinte napi kapcsolatban vannak.
- A községi önkormányzat és roma önkormányzat együttesen igyekszik megoldást találni a felmerülő problémákra, napi kapcsolatban vannak. A helyi roma kisebbségi önkormányzat igyekszik a romák számára kulturális programokat biztosítani, valamint figyelemmel kíséri munkához való hozzáférésüket.
- Az önszerveződő csoportok az idősek számára biztosítanak szabadidős programokat, baba-mama klub biztosít szabadidős elfoglaltságot az anyukák és gyermekeik számára.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakít az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

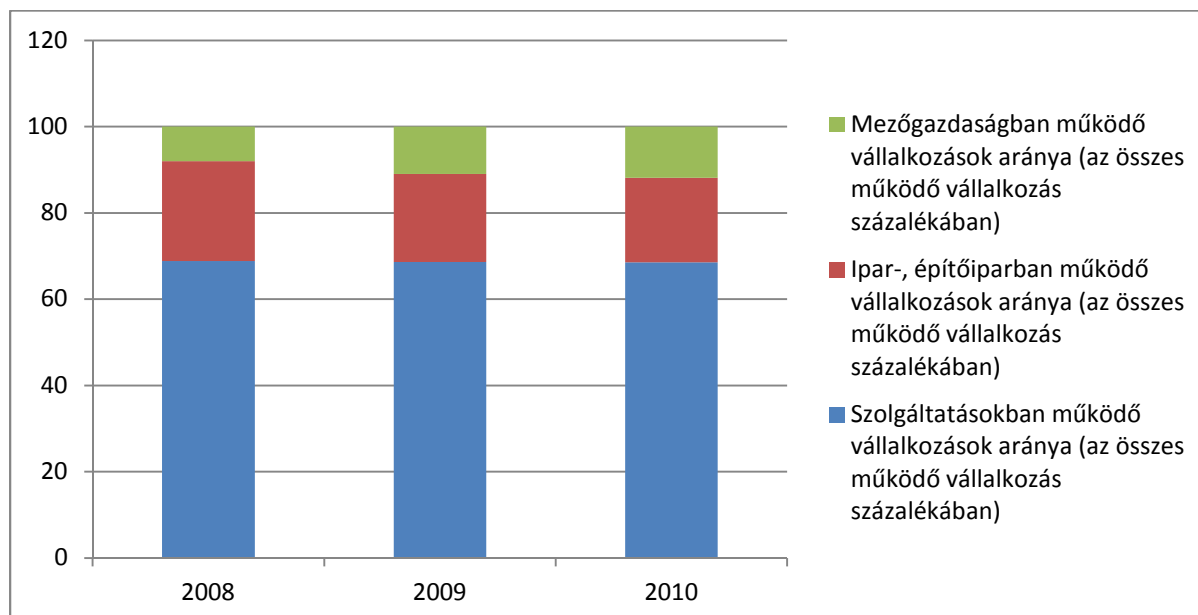

Intézmények elhelyezkedése Verpeléten

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Verpelét Eger vonzáskörzetéhez tartozik. A megyeszékhely dinamikus fejlődést felmutató gazdasági központok. Eger 2030-ra felrajzolt gazdasági jövőképe szerint gazdasága több lábon áll. Az egyes szektorok a helyi adottságokat, a piaci komparatív előnyöket az információ és a tudás felhalmozása, ill. hasznosítása révén aknázza ki. Eger gazdasági teljesítményét egyaránt jellemzi a magas hozzáadott értékű termékek előállítása, valamint a széles skálájú helyi-térségi gazdaság gyarapodása az élelmiszertermeléstől a kereskedelmen, szolgáltatásokon át a K+F+I+O tevékenységekig. A nagy cégek, a főiskola és az önkormányzat együttműködésében a sokoldalúság foglalkoztatási és tudásbázisát a KKV-k intenzív gazdasági jelenléte biztosítja. Eger 2020-ig tartó integrált településfejlesztési stratégiájában épít az adottságokra alapozva a gazdaság fejlesztés területén is a város környéki településekkel való együttműködésre, a városi- és várostérségi kapcsolatok erősítésére. Kitorési pontként az ipar, a turizmus, borászat, élelmiszeripar területét látja.

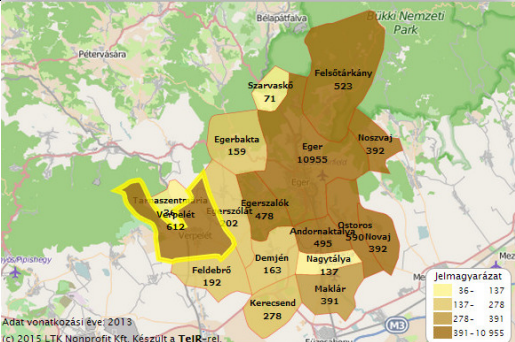
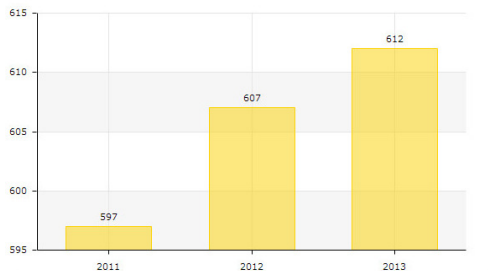
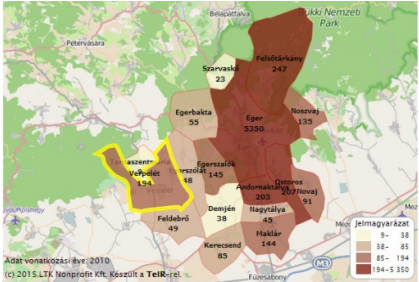
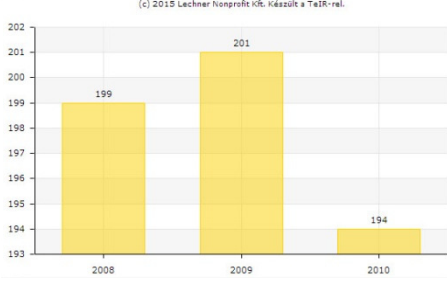

Az elmúlt 10 évet tekintve a szolgáltatásokban működő vállalkozások arányát tekintve csökkenő tendencia figyelhető meg, 2010-ben az Egri kistérség településeit tekintve a 10. helyen állt. Ugyanez a folyamat figyelhető meg az ipar- és az építőiparban működő vállalkozások arányában is, itt 2010-ben a 12. helyen állt a kistérségben. A jelentős ipari beruházások betelepítését nehezíti az autópályától való 16km-es távolság. Mindezek mellett az elmúlt évtizedben a mezőgazdaságban működő vállalkozások arányát tekintve növekedés volt tapasztalható, 2010-es évet nézve az Egri kistérség települései között 4. helyet foglalta el. Jellemzően őstermelők és max. 2 millió euró nettó árbevétellel rendelkező 10 fő alatti foglalkoztatotti létszámmal működő mikrovállalkozások működnek a településen.

Verpelét alapvetően mezőgazdasági város. Kedvező adottságainak köszönhetően szántóföldi növények, zöldség, gyümölcs, szőlőtermesztés, szaporító anyag előállítás tartozik az erősségei közé. Verpelét az ország egyik legismertebb borvidékéhez tartozik. A Mátra keleti lábánál húzódó délnyugati kitérű lejtők kedveznek a szőlőtermesztésnek. A helyi borászok jó minőségű boraikkal a legszínvonalasabb versenyeken is kiváló eredményeket érnek el.

Verpelét turisztikai kínálata elsősorban Eger közelségére, a szomszédos, európai hírű Egerszalók és Demjén termálfürdőjére épít. Mindezek mellett a Mátra és a Bükk kiránduló helyei, táji szépségei a környék halastavai jelentenek komoly vonzerőt. Igen szoros a kapcsolata Egerrel, mely az idegenforgalmi adottságok egységes rendszerbe integrálására törekszik, komplex csomagok összeállításával. Célja a turizmus szélesítése a környező települések és a kistérség irányába, elosztó szerep és térségi turisztikai bázis szerep kialakítása. A komplex csomagok összeállításához és a program sikeres megvalósulásához szükséges az egyes településekkel való szoros együttműködés.

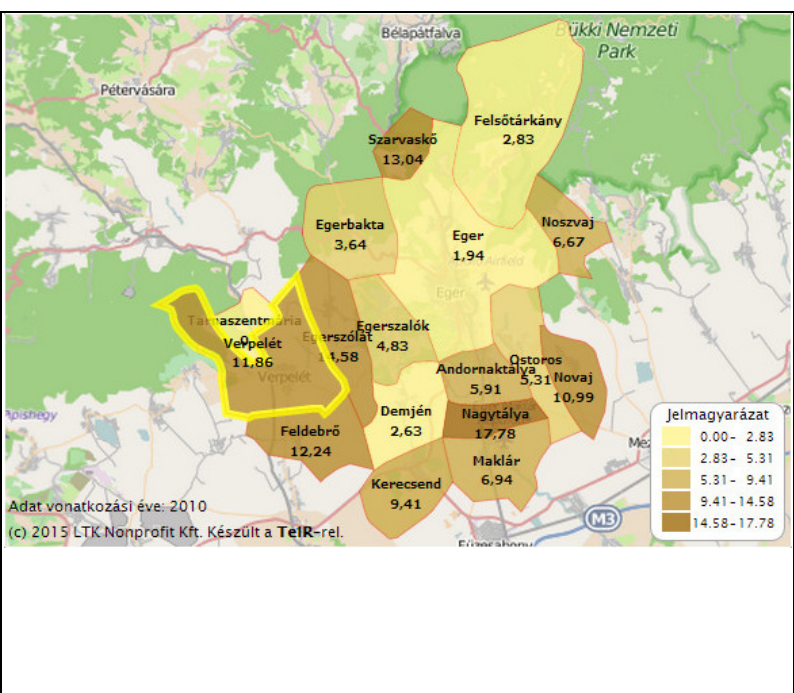
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

<p>Regisztrált vállalkozások száma- GFO11 2013 [db]</p>	<p>612</p>	 <p>Adat vonatkozási éve: 2013 (c) 2015 LTK Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p> 	<p>Regisztrált őstermelők száma 2013 [db]</p> <p>212</p> <p>0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO11 2013 [db]</p> <p>149</p> <p>1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO11 2013 [db]</p> <p>454</p> <p>10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO11 2013 [db]</p> <p>6</p> <p>20-49 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO11 2013 [db]</p> <p>3</p>	
<p>Működő vállalkozások száma 2010 [db]</p>	<p>194</p>	 <p>Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2015 LTK Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p> 		

Mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) (2010.)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

11,86

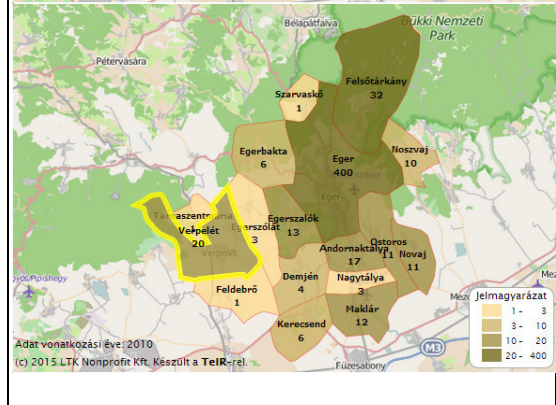
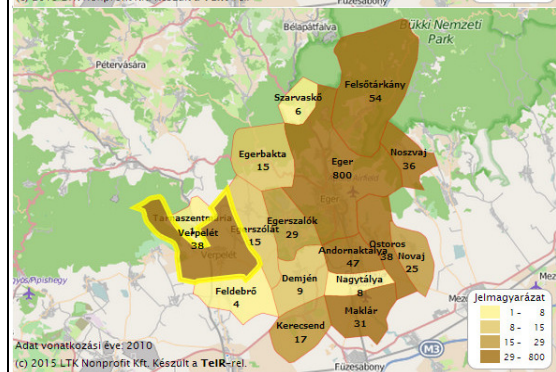
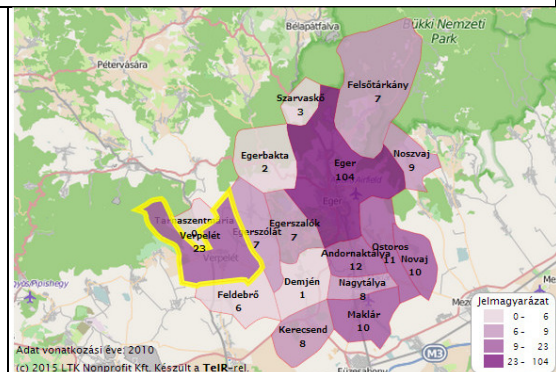
Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként (2010.)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat:
23 db

Ipar-építőipar:
38 db

Feldolgozóipar:
20 db

Vízellátás,
szennyvíz
gyűjtése,
kezelése,
hulladékgazdálko-
dás,
szennyeződésmen-
tesítés:

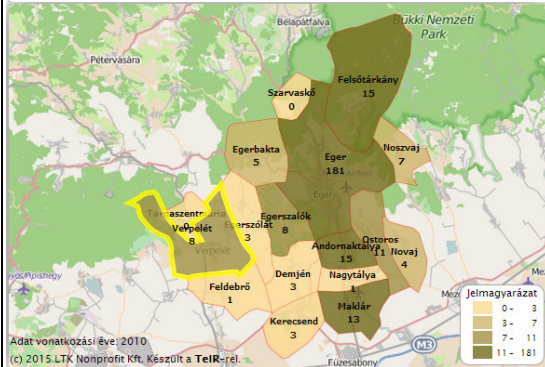
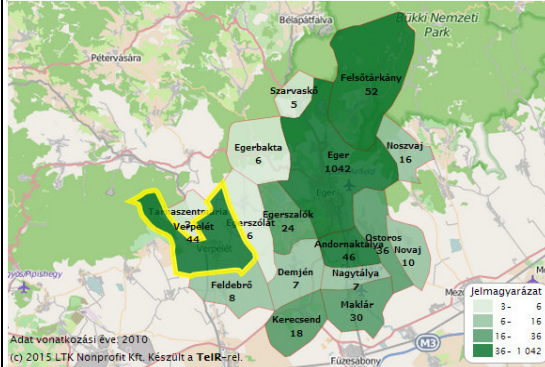
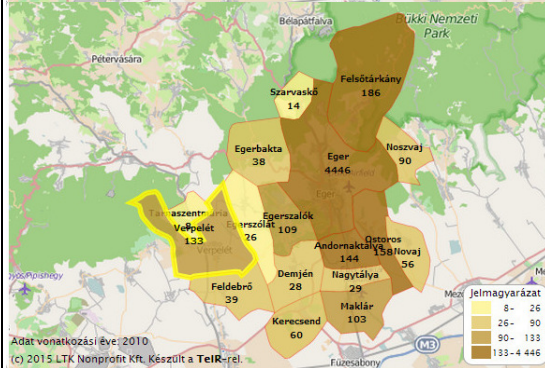
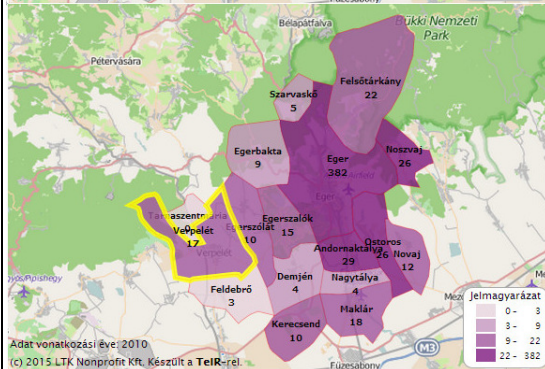
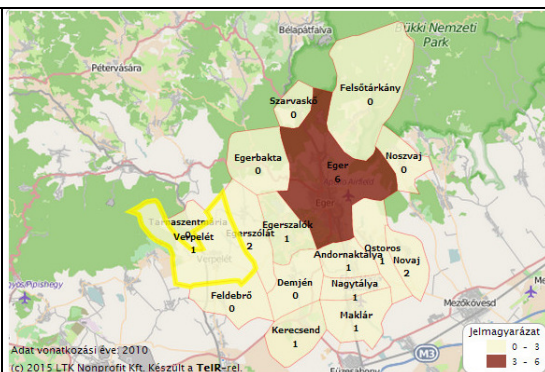
1

Építőipar:
17 db

Szolgáltatásokban:
133 db

Kereskedelem,
gépjárműjavítás:
44 db

Szállítás,
Raktározás:
8 db

	<p>Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás: 8 db</p>	
	<p>Információ, kommunikáció: 5 db</p>	
	<p>Pénzügyi, biztosítási tevékenység: 16 db</p>	
	<p>Ingtalanügyletek: 4 db</p>	
	<p>Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység: 13 db</p>	

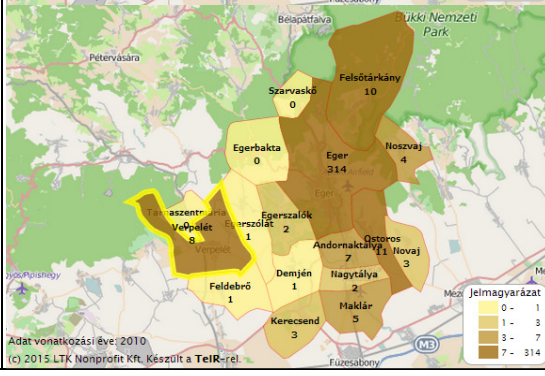
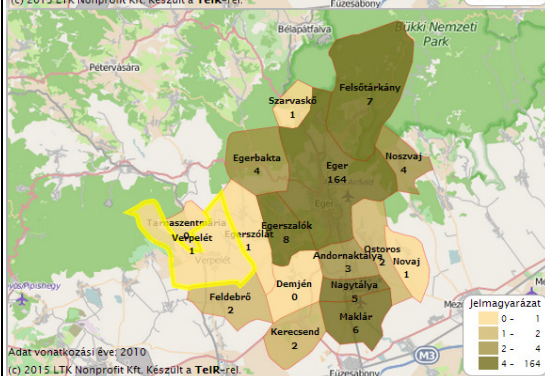
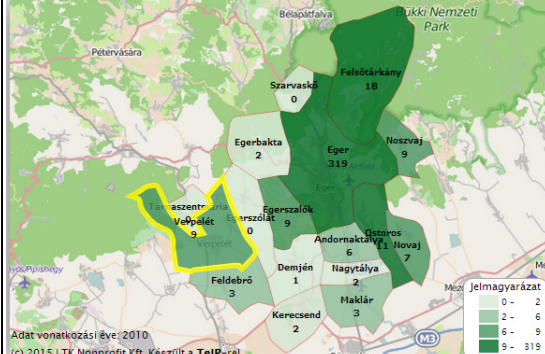
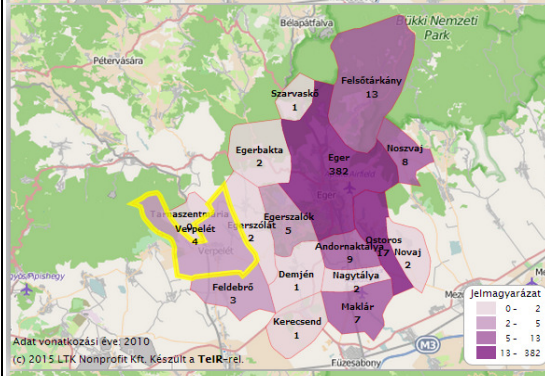
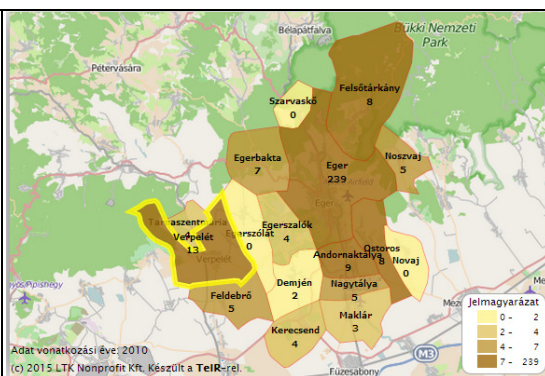
Adminisztratív és
szolgáltatást
támogató
tevékenység:
13 db

Oktatás
nemzetgazdasági
ágban:
4 db

Humán-
egészségügyi,
szociális ellátás
nemzetgazdasági
ágban:
9 db

Művészet,
szórakoztatás,
szabadidő
nemzetgazdasági
ágban:
1 db

Egyéb
szolgáltatás
nemzetgazdasági
ágban:
8 db

Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül) (2012)	41		Élelmiszer vegyesüzletek és áruházak száma 2013 [db]	10
			Vegyesipar-cikk-üzletek és áruházak száma 2013 [db]	3
			Hasznáلتcikk-szaküzletek száma 2013 [db]	7
			Zöldség-, gyümölcsszaküzletek száma 2013 [db]	1
			Hús-, húсарu-szaküzletek száma 2013 [db]	1
			Kenyér-, pékáru- és édességszaküzletek száma 2013 [db]	1
			Palackozott italok szaküzleteinek száma 2013 [db]	2
			Ruházati szaküzletek száma 2013 [db]	1
			Festékek, vasárúк, barkács- és építési anyagok szaküzleteinek száma 2013 [db]	2
			Termelői borkimérések száma 2013 [db]	9
			Nagykereskedelmi raktárak száma összesen 2013 [db]	4
			Egyéb szakosodott nagykereskedelmi raktárak száma 2013 [db]	1
			Gép, berendezés nagykereskedelmi raktárak száma 2013 [db]	1
			Élelmiszer-nagykereskedelmi raktárak száma 2013 [db]	2

Verpelét város településrendezési eszközök felülvizsgálata 2015.
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Vendéglátóhelyek száma	15	<p>Adat vonatkozási éve: 2013 (c) 2015 LTK Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re!</p>	Italüzletek és zenés szórakozóhelyek száma 2013 [db]	8																
			Éttermek, büfék száma 2013 [db]	2																
			Cukrászdák száma 2013 [db]	3																
			Munkahely, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátóhelyek száma 2013 [db]	2																
Összes szálláshely szállásférőhelyeinek száma (kereskedelmi és magán szállásadás) 2013 (db)	110	<p>(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re!</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Év</th> <th>Szállásférőhelyek száma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>47</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>86</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>86</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>110</td> </tr> </tbody> </table>	Év	Szállásférőhelyek száma	2007	47	2008	64	2009	86	2010	86	2011	91	2012	100	2013	110	Falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma 2013 [db]	110
			Év	Szállásférőhelyek száma																
			2007	47																
2008	64																			
2009	86																			
2010	86																			
2011	91																			
2012	100																			
2013	110																			
Falusi szálláshelyek vendéglátóinak száma 2013 [db]	15																			
Kereskedelmi szálláshelyek (panzió) férőhelyeinek száma 2015 [db]	9																			
Vendégforgalom 2013 (db)	173	<p>(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re!</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Év</th> <th>Vendégforgalom</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>283</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>302</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>325</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>314</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>241</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>258</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>173</td> </tr> </tbody> </table>	Év	Vendégforgalom	2007	283	2008	302	2009	325	2010	314	2011	241	2012	258	2013	173	Falusi szálláshelyek vendégeinek száma 2013 [fő]	173
			Év	Vendégforgalom																
2007	283																			
2008	302																			
2009	325																			
2010	314																			
2011	241																			
2012	258																			
2013	173																			
Falusi szálláshelyek külföldi vendégeinek száma 2013 [fő]	11																			

Verpelét város településrendezési eszközök felülvizsgálata 2015.
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

		<p>Adat vonatkozási éve: 2013. (c) 2015 LTK Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p>																	
<p>Vendégéjszakák száma szálláshelyeken 2013 (db)</p>	<p>496</p>	<p>(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Év</th> <th>Vendégéjszaka (db)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>792</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>750</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>888</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>982</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>1 010</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>791</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>496</td> </tr> </tbody> </table> <p>Adat vonatkozási éve: 2013. (c) 2015 LTK Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p>	Év	Vendégéjszaka (db)	2007	792	2008	750	2009	888	2010	982	2011	1 010	2012	791	2013	496	<p>Falusi szálláshelyek vendégéjszakáinak száma 2013 [db]</p> <p>496</p> <p>Falusi szálláshelyek külföldiek által eltöltött vendégéjszakáinak száma 2013 [db]</p> <p>24</p>
Év	Vendégéjszaka (db)																		
2007	792																		
2008	750																		
2009	888																		
2010	982																		
2011	1 010																		
2012	791																		
2013	496																		
<p>Kivetett iparűzési adó (2015)</p>	<p>nettó árbevétel 1,8%-a</p>																		
<p>Iparűzési adó (1000Ft) Az adatot 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra a Magyar Államkincstár, mivel az önkormányzati beszámolókat a tárgyévet követően kerülnek leadásra.</p>	<p>(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Év</th> <th>Nettó árbevétel (1000Ft)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>20 449</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>27 615</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>29 409</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>32 512</td> </tr> </tbody> </table>	Év	Nettó árbevétel (1000Ft)	2007	20 449	2008	27 615	2009	29 409	2010	32 512	<p>Adat vonatkozási éve: 2010. (c) 2015 LTK Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.</p>							
Év	Nettó árbevétel (1000Ft)																		
2007	20 449																		
2008	27 615																		
2009	29 409																		
2010	32 512																		
<p>Magánszemélyek kommunális adója Ft/év, 2015</p>	<p>12000</p>																		

1.9.3. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat) Ingatlanpiaci viszonyok

	Települési szintű adat	
Lakásállomány (KSH 2011. népszámlálás)	1577db	
Lakásállomány		
A lakások és lakott üdülők építési év szerint, (KSH 2011. népszámlálás)	<p>1946 előtt 257</p> <p>1946-1960 407</p> <p>1961-1970 290</p> <p>1971-1980 264</p> <p>1981-1990 211</p> <p>1991-2000 99</p> <p>2001-2005 29</p> <p>2006-2011 20</p>	
A lakások és lakott üdülők komfortosság szerint (KSH 2011. népszámlálás)	<p>összkomfortos 644</p> <p>komfortos 731</p> <p>félkomfortos 65</p> <p>komfort nélküli 128</p> <p>szükség- és egyéb lakás 9</p>	
A lakások és lakott üdülők alapterület szerinti aránya (KSH Népszámlálás, 2011.):		
-29 m2 alapterületű lakás	0,32% (5db)	
30-39 m2 alapterületű lakás	0,89% (14db)	
40-49 m2 alapterületű lakás	3,6% (57db)	
50-59 m2 alapterületű lakás	11,22% (177db)	
60-79 m2 alapterületű lakás	17,69% (279db)	
80-99 m2 alapterületű lakás	31,515% (497db)	
100- m2 alapterületű lakás	34,75% (548db)	

Verpelét város településrendezési eszközök felülvizsgálata 2015.
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

<p>Közüzemi ivóvízvezeték-, és közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db) (TEIR, 2012)</p>	<p>ivóvíz: 1548 csatorna: 1336</p>	<p>Map showing the number of connected households for water supply and sewerage in Verpelét and surrounding areas. The map is color-coded by population size. Verpelét is highlighted in yellow.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Település</th> <th>Ivóvíz (db)</th> <th>Csatorna (db)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Verpelét</td><td>1548</td><td>1336</td></tr> <tr><td>Egerbakta</td><td>447</td><td>21.4</td><td>73</td><td>15729</td></tr> <tr><td>Felsőtárkány</td><td>1259</td><td>20</td><td>86</td><td>1217</td></tr> <tr><td>Eger</td><td>24725</td><td>190.9</td><td>87</td><td>1534419</td></tr> <tr><td>Noszvaj</td><td>740</td><td>16</td><td>100</td><td>913228</td></tr> <tr><td>Egerszalók</td><td>775</td><td>19.2</td><td>88</td><td>20712</td></tr> <tr><td>Demjén</td><td>319</td><td>12.5</td><td>76</td><td>41036</td></tr> <tr><td>Feldebrő</td><td>925</td><td>17.1</td><td>76</td><td>23245</td></tr> <tr><td>Kerecsend</td><td>699</td><td>22.4</td><td>75</td><td>11455</td></tr> <tr><td>Maklár</td><td>947</td><td>17.8</td><td>89</td><td>41533</td></tr> <tr><td>Nagytyálya</td><td>347</td><td>7.6</td><td>84</td><td>0</td></tr> <tr><td>Andornaktálya</td><td>1045</td><td>17.2</td><td>89</td><td>15570</td></tr> <tr><td>Ostoros</td><td>561</td><td>20</td><td>88</td><td>0</td></tr> <tr><td>Novaj</td><td>937</td><td>12.2</td><td>88</td><td>4600</td></tr> <tr><td>Szarvaskő</td><td>157</td><td>4</td><td>18</td><td>12283</td></tr> <tr><td>Egerszólát</td><td>33</td><td>5.1</td><td>89</td><td>436</td></tr> </tbody> </table>	Település	Ivóvíz (db)	Csatorna (db)	Verpelét	1548	1336	Egerbakta	447	21.4	73	15729	Felsőtárkány	1259	20	86	1217	Eger	24725	190.9	87	1534419	Noszvaj	740	16	100	913228	Egerszalók	775	19.2	88	20712	Demjén	319	12.5	76	41036	Feldebrő	925	17.1	76	23245	Kerecsend	699	22.4	75	11455	Maklár	947	17.8	89	41533	Nagytyálya	347	7.6	84	0	Andornaktálya	1045	17.2	89	15570	Ostoros	561	20	88	0	Novaj	937	12.2	88	4600	Szarvaskő	157	4	18	12283	Egerszólát	33	5.1	89	436
Település	Ivóvíz (db)	Csatorna (db)																																																																																	
Verpelét	1548	1336																																																																																	
Egerbakta	447	21.4	73	15729																																																																															
Felsőtárkány	1259	20	86	1217																																																																															
Eger	24725	190.9	87	1534419																																																																															
Noszvaj	740	16	100	913228																																																																															
Egerszalók	775	19.2	88	20712																																																																															
Demjén	319	12.5	76	41036																																																																															
Feldebrő	925	17.1	76	23245																																																																															
Kerecsend	699	22.4	75	11455																																																																															
Maklár	947	17.8	89	41533																																																																															
Nagytyálya	347	7.6	84	0																																																																															
Andornaktálya	1045	17.2	89	15570																																																																															
Ostoros	561	20	88	0																																																																															
Novaj	937	12.2	88	4600																																																																															
Szarvaskő	157	4	18	12283																																																																															
Egerszólát	33	5.1	89	436																																																																															
<p>Közüzemi ivóvízvezeték és csatornahálózat hossza (km) (TEIR, 2012)</p>	<p>ivóvíz: 32,7 csatorna: 26</p>	<p>Map showing the length of water supply and sewerage networks in Verpelét and surrounding areas. The map is color-coded by population size. Verpelét is highlighted in yellow.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Település</th> <th>Ivóvíz (km)</th> <th>Csatorna (km)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Verpelét</td><td>32,7</td><td>26</td></tr> <tr><td>Egerbakta</td><td>21,4</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Felsőtárkány</td><td>20</td><td>16</td></tr> <tr><td>Eger</td><td>190,9</td><td>17,2</td></tr> <tr><td>Noszvaj</td><td>16</td><td>12,2</td></tr> <tr><td>Egerszalók</td><td>19,2</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Demjén</td><td>12,5</td><td>17,8</td></tr> <tr><td>Feldebrő</td><td>17,1</td><td>22,4</td></tr> <tr><td>Kerecsend</td><td>22,4</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Maklár</td><td>17,8</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Nagytyálya</td><td>7,6</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Andornaktálya</td><td>17,2</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Ostoros</td><td>20</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Novaj</td><td>12,2</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Szarvaskő</td><td>4</td><td>7,6</td></tr> <tr><td>Egerszólát</td><td>5,1</td><td>7,6</td></tr> </tbody> </table>	Település	Ivóvíz (km)	Csatorna (km)	Verpelét	32,7	26	Egerbakta	21,4	7,6	Felsőtárkány	20	16	Eger	190,9	17,2	Noszvaj	16	12,2	Egerszalók	19,2	7,6	Demjén	12,5	17,8	Feldebrő	17,1	22,4	Kerecsend	22,4	7,6	Maklár	17,8	7,6	Nagytyálya	7,6	7,6	Andornaktálya	17,2	7,6	Ostoros	20	7,6	Novaj	12,2	7,6	Szarvaskő	4	7,6	Egerszólát	5,1	7,6																														
Település	Ivóvíz (km)	Csatorna (km)																																																																																	
Verpelét	32,7	26																																																																																	
Egerbakta	21,4	7,6																																																																																	
Felsőtárkány	20	16																																																																																	
Eger	190,9	17,2																																																																																	
Noszvaj	16	12,2																																																																																	
Egerszalók	19,2	7,6																																																																																	
Demjén	12,5	17,8																																																																																	
Feldebrő	17,1	22,4																																																																																	
Kerecsend	22,4	7,6																																																																																	
Maklár	17,8	7,6																																																																																	
Nagytyálya	7,6	7,6																																																																																	
Andornaktálya	17,2	7,6																																																																																	
Ostoros	20	7,6																																																																																	
Novaj	12,2	7,6																																																																																	
Szarvaskő	4	7,6																																																																																	
Egerszólát	5,1	7,6																																																																																	
<p>Közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) (TEIR, 2012)</p>	<p>85</p>	<p>Map showing the percentage of households connected to the sewerage network in Verpelét and surrounding areas. The map is color-coded by population size. Verpelét is highlighted in yellow.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Település</th> <th>Arány (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Verpelét</td><td>85</td></tr> <tr><td>Egerbakta</td><td>73</td></tr> <tr><td>Felsőtárkány</td><td>86</td></tr> <tr><td>Eger</td><td>87</td></tr> <tr><td>Noszvaj</td><td>100</td></tr> <tr><td>Egerszalók</td><td>88</td></tr> <tr><td>Demjén</td><td>76</td></tr> <tr><td>Feldebrő</td><td>76</td></tr> <tr><td>Kerecsend</td><td>75</td></tr> <tr><td>Maklár</td><td>89</td></tr> <tr><td>Nagytyálya</td><td>84</td></tr> <tr><td>Andornaktálya</td><td>89</td></tr> <tr><td>Ostoros</td><td>88</td></tr> <tr><td>Novaj</td><td>88</td></tr> <tr><td>Szarvaskő</td><td>18</td></tr> <tr><td>Egerszólát</td><td>89</td></tr> </tbody> </table>	Település	Arány (%)	Verpelét	85	Egerbakta	73	Felsőtárkány	86	Eger	87	Noszvaj	100	Egerszalók	88	Demjén	76	Feldebrő	76	Kerecsend	75	Maklár	89	Nagytyálya	84	Andornaktálya	89	Ostoros	88	Novaj	88	Szarvaskő	18	Egerszólát	89																																															
Település	Arány (%)																																																																																		
Verpelét	85																																																																																		
Egerbakta	73																																																																																		
Felsőtárkány	86																																																																																		
Eger	87																																																																																		
Noszvaj	100																																																																																		
Egerszalók	88																																																																																		
Demjén	76																																																																																		
Feldebrő	76																																																																																		
Kerecsend	75																																																																																		
Maklár	89																																																																																		
Nagytyálya	84																																																																																		
Andornaktálya	89																																																																																		
Ostoros	88																																																																																		
Novaj	88																																																																																		
Szarvaskő	18																																																																																		
Egerszólát	89																																																																																		
<p>Zöldfelületek nagysága (m²) (TEIR, 2010)</p>	<p>9316</p>	<p>Map showing the area of green spaces in Verpelét and surrounding areas. The map is color-coded by population size. Verpelét is highlighted in yellow.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Település</th> <th>Nagyság (m²)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Verpelét</td><td>9316</td></tr> <tr><td>Egerbakta</td><td>15729</td></tr> <tr><td>Felsőtárkány</td><td>1217</td></tr> <tr><td>Eger</td><td>1534419</td></tr> <tr><td>Noszvaj</td><td>913228</td></tr> <tr><td>Egerszalók</td><td>20712</td></tr> <tr><td>Demjén</td><td>41036</td></tr> <tr><td>Feldebrő</td><td>23245</td></tr> <tr><td>Kerecsend</td><td>11455</td></tr> <tr><td>Maklár</td><td>41533</td></tr> <tr><td>Nagytyálya</td><td>0</td></tr> <tr><td>Andornaktálya</td><td>15570</td></tr> <tr><td>Ostoros</td><td>0</td></tr> <tr><td>Novaj</td><td>4600</td></tr> <tr><td>Szarvaskő</td><td>12283</td></tr> <tr><td>Egerszólát</td><td>436</td></tr> </tbody> </table>	Település	Nagyság (m ²)	Verpelét	9316	Egerbakta	15729	Felsőtárkány	1217	Eger	1534419	Noszvaj	913228	Egerszalók	20712	Demjén	41036	Feldebrő	23245	Kerecsend	11455	Maklár	41533	Nagytyálya	0	Andornaktálya	15570	Ostoros	0	Novaj	4600	Szarvaskő	12283	Egerszólát	436																																															
Település	Nagyság (m ²)																																																																																		
Verpelét	9316																																																																																		
Egerbakta	15729																																																																																		
Felsőtárkány	1217																																																																																		
Eger	1534419																																																																																		
Noszvaj	913228																																																																																		
Egerszalók	20712																																																																																		
Demjén	41036																																																																																		
Feldebrő	23245																																																																																		
Kerecsend	11455																																																																																		
Maklár	41533																																																																																		
Nagytyálya	0																																																																																		
Andornaktálya	15570																																																																																		
Ostoros	0																																																																																		
Novaj	4600																																																																																		
Szarvaskő	12283																																																																																		
Egerszólát	436																																																																																		

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkanapokon	átlagos utazási idő autóbuszal
Legközelebbi centrum	5 min	99	5 min
Megye-székhely	20 min	36 (Eger- Verpelét: 41)	40 min
Főváros	110 min	27 (ebből 1 átszállással: 25)	260 min

A megyeszékhely, Eger, autóval 20 perc alatt, autóbuszal 30 perc alatt elérhető. Az autóbuszos közlekedés hétköznapokon jó, a nap minden szakában oda és vissza lehet jutni. Vonatjárat nincs a településen, néhány éve megszűnt, és kerékpárút sincs.

A főváros autóval (autópályán) kevesebb, mint két óra alatt elérhető. Ha a régi 3-on megyünk (az autópálya díj emelkedése miatt többen ezt az utat választják) akkor 2,5 - 3 óra alatt lehet a fővárosba jutni. A településről közvetlenül autóbuszal el lehet a fővárosba jutni.

Verpeléten a rendszerváltást követően nőtt a munkanélküliek száma. Megszűnt a honvédség, a tsz, a dohányfeldolgozó üzem – amelyek jelentős foglalkoztatónak számítottak helyben. Az elmúlt években elindult az ASIAFOOD által üzemeltetett térsza gyár, mely jelentős (220fős) foglalkoztatást mutatott, de 2014 decemberében leégett. Már elkezdődött az újjáépítés előkészítése, így várhatóan ismét nő majd a foglalkoztatottság. A város központjában működik a CBA üzletlánc prima élelmiszer boltja, mely több mint tíz főnek biztosít munkát, valamint a helyi intézmények működtetése is csökkenti a munkanélküliek számát, de ennek ellenére a legközelebbi városba, Egerbe szintén sokan jártak dolgozni, ám az ottani üzemek, vállalatok bezárása miatt már ezek a munkalehetőségek is megszűntek. Napjainkban az jelent gondot, hogy nem szívesen alkalmaznak bejáró munkavállalót, a magas autóbuszbérlet költsége miatt.

Helyben legnagyobb foglalkoztatónak az önkormányzat számított.

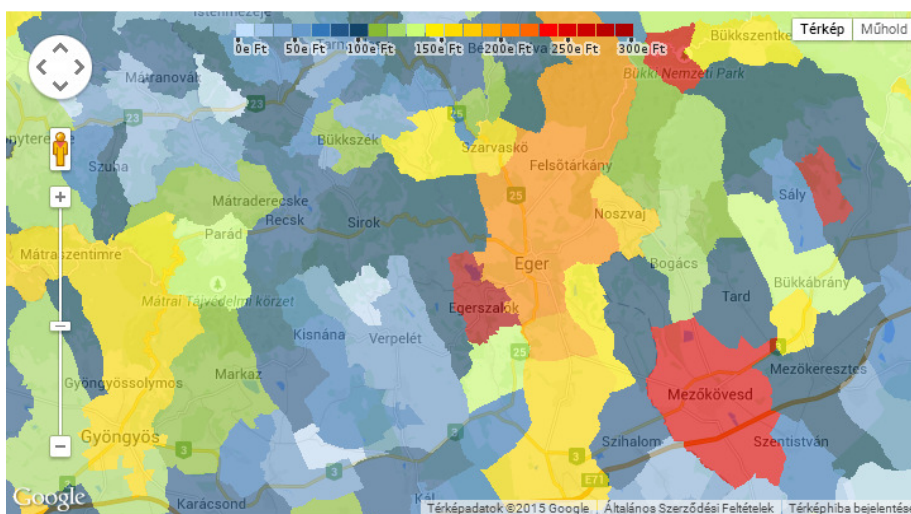
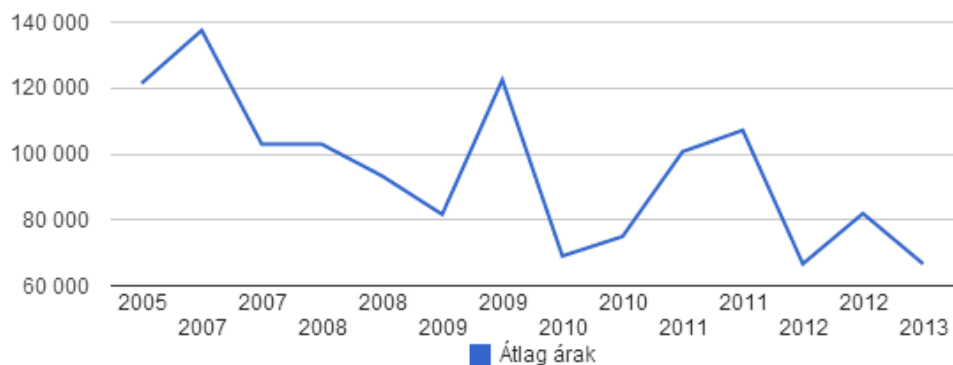
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Lakóingatlanok négyzetméterárainak alakulása 2015 májusában

(forrás: <http://www.ingatlanet.hu/statisztika/Verpel%C3%A9t?>)

	Átlag m ² -ár (ezer Ft)	Átlag m ² (m ²)	Átlagár (M Ft)	Legolcsóbb m ² (ezer Ft)	Legdrágább m ² (ezer Ft)	Legolcsóbb (M Ft)	Legdrágább (M Ft)
Lakóingatlanok	73	100	7.6	44	128	2.4	17.9
Családi ház	71	106	7.9				

Verpelét város településrendezési eszközök felülvizsgálata 2015.
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Verpelét város Gazdasági Programja 2015-2019-ig tartó időszakra szól. A program alap célkitűzése, hogy a forrás elosztás során figyelembe vegye a távlati fejlesztési célokat olyan módon, hogy egyúttal alkalmas legyen az intézmények működtetését biztosító éves költségvetési tervezéshez is.

A vagyoni helyzet

Az Önkormányzat vagyonszerkezete a következő:

Vagyonelem megnevezése	Ingatlan db száma	Az összes vagyomból a vagyon részaránya %
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem értékesíthető, nem terhelhető, a kötelező feladatok ellátását biztosító vagyon)	102	70

Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételekkel értékesíthető, illetve megterhelhető vagyon)	26	19
Egyéb (forgalomképes vagyon, amely szabadon értékesíthető és megterhelhető)	16	11

- Forgalmképtelen vagyon az út, híd, járda, de ilyen például a ravatalozó, és a kovácsműhely.
- Korl. forgalomképes vagyon az önkormányzat intézményei, az önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények (képviselő-testületi döntés szükséges az eladásukhoz)
- Forgalomképes vagyon az önkormányzati lakások, és nem lakás céljára szolgáló épületek

Vagyonkezelés, vagyongazdálkodás

Az Önkormányzat vagyon elemeinek állagmegóvása, értékének megőrzése továbbra is fontos feladat. Ezeknek a vagyonelemeknek a hasznosítása egyrészt rendkívüli esetben történhet értékesítéssel, melyből származó bevételt természetesen csak fejlesztési forrásként használja fel a város. Másrészt ingatlanjaikat alkalmassá kell tenni arra, hogy a lakosság minél szélesebb rétegének nyújthasson szolgáltatást. A várossá nyilvánítás eredményként várhatóan jelentős településfejlesztési forrásokra nyílnak lehetőségek az aktuális tervezési időszakban. Ennek keretében az önkormányzat egy kényelmes közösségi tér (sétáló utca, piac stb.) kialakítását tervezi. A város célja, hogy az önkormányzati vagyont az aktuális lehetőséghez mérten gyarapítsa.

A költségvetés főbb szerkezete és a várható tendenciák

A kormányzat gazdaságpolitikájának fő vonásai, az államháztartás alakulása 2015-ben

- a család az első: *családi adórendszer, kiskeresetű többgyermekes családoknak zsebében marad a teljes nettó fizetésük, 2016-tól a két gyermeket nevelő szülők kedvezményének emelése, a házasságkötés adókedvezményével való ösztönözése, gyed-extra, 2016-ban új otthonteremtési programok indulnak*
- munka mindenkinek: *közfoglalkoztatottak számának emelése, folytatódnak a foglalkoztatást ösztönző kormányzati programok, a kisgyermekes szülők részmunkaidős foglalkoztatása után is jár adókedvezmény*
- ingyen tankönyv és pedagógus béremelés: *3 éves kortól kötelező óvoda, a duális szakképzési rendszer bővítése*
- több pénz az egészségügyben: *házi orvosok juttatásának növelése, fiatal orvosok itthon tartása, kórházak fejlesztése és az adósságaik rendezése, egészségmegőrzés, valamint az előzetes szűrési rendszer megerősítése*
- a rendvédelmi dolgozók megbecsülése: *illetmény növelés, új lakástámogatási program*
- támogatás a gazdáknak: *forrásokat elsősorban a munkahelyeket teremtő mezőgazdasági ágazatok kapják. A mezőgazdasági termelői szektor beszerző és értékesítő szövetkezetei mentesülnek a helyi iparüzési adó alól. Az élő és félsertés áfájához hasonlóan 2015. január 1-jétől 27%-ról 5%-ra csökken a köztes terméknek minősülő, nagy testű élőállatok (szarvasmarha, juh és kecske) és vágott testek értékesítésére alkalmazandó áfa kulcs.*
- értékálló nyugdíjak: *a nyugdíjak az infláció mértékével növekednek, 40 év munkaviszonnyal rendelkező nők nyugdíjba mehetnek, rezsicsökkentés*
- több uniós forrás: *cél a fejlesztési, beruházási támogatások 60%-nak gazdaságfejlesztésre, munkahelyteremtésre való fordítása*
- bürokráciacsökkentés: *csökken az ügyintézési határidő, a kormányablakok számának növelése, 2018-ig minden háztartásban elérhető szélessávú internet és a vállalkozások*

számára egyre nagyobb arányban elérhető az elektronikus ügyintézés, közszolgálati életpályamodell

- stabil pénzügyek, tartós gazdasági növekedés

Mindezek mellett a 2015. évi költségvetés főbb célkitűzései a következők:

- a szociális segélyezésben a helyi önkormányzatok szerepének erősítése a bevételi lehetőségeik bővítésével egyidejűleg;
- a vidék fejlesztése, különös tekintettel a mezőgazdaság élénkítésére, fejlesztésére, munkahelyteremtésére

Önkormányzati finanszírozás

A helyi önkormányzatok központi finanszírozása 2015. évben is — a korábbi években kialakított — az önkormányzati feladatellátáshoz igazodó, **feladatalapú támogatási rendszerben** történik. A struktúra megszilárdítása mellett, a részletek indokolt pontosítása az idei évben is folytatódik, továbbá a 2015. év fő feladata a helyi önkormányzatok számára a **működési hiány nélküli gazdálkodás** fiskális feltételeinek erősítése, a **kistelepülések további felzárkózásának**, az **esélyegyenlőség megteremtésének** elősegítése, valamint az önkormányzatok által nyújtott **közfeladatok és közszolgáltatások színvonalának emelése** a költségvetés lehetőségeihez mérten. A fenti célok elérése mellett kiemelt szerepet kap a **gyermek**ek jövőbeli köznevelési majd foglalkoztatási lehetőségeinek szilárd alapokra helyezése, az eltérő élethelyzetből, környezetből származó gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése.

Mindezek alapján 2015-től érdemben több forrás jut a **gyermek**ek ellátásának intézményeire: **emelt összegű támogatás** illeti meg az **óvodát fenntartó önkormányzatokat** az óvodai nevelést biztosító eszközök és felszerelések beszerzéséhez, a feladatellátásra szolgáló **épület folyamatos működtetéséhez**, jelentős többlet jut a **gyermekékeztetési feladatokra** és a gyermekek átmeneti ellátását biztosító intézmények fenntartására, illetve tovább javul a bölcsődék finanszírozása. A **rászorulóknak támogatásáról** szóló döntések közelebb kerülnek az érintettekhez. A segélyezésről az eddigiekhez képest sokkal nagyobb mértékben helyben, a településeken születhet döntés. A helyi ismeretek kiaknázása, a költségvetési felelősség és a közpénzek védelme érdekében a **rendszeres szociális segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési támogatás jelenlegi formájában nem működik tovább**, ezek a jövőben az **önkormányzati segélyezésbe épülnek bele**. Az önkormányzatok saját hatáskörben dönthetnek és ez a jelenleginél sokkal **nagyobb mértékben az ő költségvetési felelősségük** lesz. Ennek érdekében nő az önkormányzatok költségvetési mozgástere is, a **helyi bevételeiket terheli**. Az alacsony helyi bevételi képességű önkormányzatok ugyanakkor **költségvetési támogatást** kapnak a segélyezési feladatok ellátásához.

A legfontosabb változás a Kormány azon intézkedése lesz, mely a **foglalkoztatást helyettesítő támogatás helyett bővülő közfoglalkoztatási programot** kínál az embereknek. A Kormány jövőre a közfoglalkoztatásra 270 milliárd forintot szán, 35 milliárd forinttal többet az ideinél.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az **önkormányzatok működőképességét** az **eltérő saját bevételi lehetőségek** a feladatalapú finanszírozás mellett is komolyan befolyásolják, így az is nyilvánvalóvá vált, hogy a központi költségvetésnek még erőteljesebben érvényesítenie kell a **szolidaritás elvét**. Ennek megfelelően 2015. évben fontos változás, hogy míg az önkormányzatokat megillető egyes költségvetési támogatásokat 2015. évben is csökkenti az ún. „**beszámítás**” **összege**, ugyanakkor — a szolidaritás elvének fokozottabb érvényesülésével — az alacsony gazdasági potenciállal rendelkező települések felzárkózása érdekében kiegészül a rendszer a **pozitív „kiegyenlítés”-sel**. Az **alacsony helyi adóbevételekkel rendelkező települések** ilyen módon meghatározott százalékos **kiegészítő forrásban** részesülnek az alapfeladataik ellátása érdekében; a jelentős iparüzési adóval rendelkező településeket ugyanakkor továbbra is sávosan növekvő mértékben, az eddigiekhez képest is erőteljesebben terheli a beszámítás."

Verpelét város bevételei

Verpelét Város Önkormányzata 2015. évben 730.501 ezer forinttal gazdálkodik.

I. Központi költségvetésből származó bevételek

Települési önkormányzatokat megillető átengetett bevételek

A települési önkormányzatot illeti meg:

- a) a gépjárműadó 40%-a, és
- b) a gépjárműadóhoz kapcsolódó bírságból, pótlékból és végrehajtási költségből származó bevétel 100%-a.
- c) A termőföld bérbeadásából származó jövedelem utáni — a települési önkormányzat által beszedett — személyi jövedelemadó 100%-a a földterület fekvése szerinti települési önkormányzatot illeti meg.
- d) magánszemélyek kommunális adója
- e) iparűzési adó
- f) talajterhelési díj

A települési önkormányzatokat megillető egyéb bevételek

A települési önkormányzatot illeti meg:

- a) a települési önkormányzat jegyzője által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság 100%-a,
- b) a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség által a települési önkormányzat területén — a veszélyhelyzet kihirdetését megalapozó eseménnyel összefüggésben jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok kivételével — kiszabott, és abból befolyt környezetvédelmi bírságok összegének 30%-a,
- c) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 252. § (I) bekezdése alapján kiszabott és végrehajtott szabálysértési pénz- és helyszíni bírságból származó, a települési önkormányzat fizetési számlájára vagy annak valamely alszámlájára érkezett bevétel 100%-a,
- d) közlekedési szabályszegés: kiszabott közigazgatási bírság behajtásából, illetve végrehajtásából származó bevétel 40%-a, ha a behajtást, illetve a végrehajtást a települési önkormányzat jegyzője önkormányzati adóhatósági jogkörében eljárva foganatosította

A költségvetési törvény által meghatározott feladat-finanszírozáshoz kapcsolódó bevételekből az alábbi jogcímenek és tartalommal részesül az önkormányzat:

A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása

- a) Önkormányzati hivatal működésének támogatása: *A támogatás meghatározása az elismert hivatali létszám alapján a személyi és dologi kiadások elismert átlagos költségei figyelembevételével történik. Az elismert hivatali létszám a számított alaplétszám korrekciós tényezőkkel korrigált összege. Közös önkormányzati hivatal esetében a támogatásra a székhely önkormányzat jogosult.*
- b) Település-üzemeltetéshez kapcsolódó feladatellátás támogatása: *település-üzemeltetési feladataik ellátása*
- c) A zöldterület-gazdálkodással kapcsolatos feladatok ellátásának támogatása
- d) Közvilágítás fenntartásának támogatása

- e) Köztemető fenntartással kapcsolatos feladatok támogatása
- f) Közutak fenntartásának támogatása
- g) Egyéb önkormányzati feladatok támogatása

A települési önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása

- a) Pénzbeli szociális ellátások kiegészítése
- b) A települési önkormányzatok szociális feladatainak egyéb támogatása
- c) Egyes szociális és gyermekjóléti feladatok támogatása
 - c.1. Szociális étkeztetés
 - c.2. Gyermekétkeztetés támogatása
- d) A települési önkormányzatok által biztosított egyes köznevelési feladatainak támogatása

A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása

Az önkormányzat alapvetően ezen forrásokat felhasználva, de saját erővel kiegészítve működteti intézményeit, (Alapszolgáltatási Központ, Gyermek és Szociális Étkeztetés, PSKH és Könyvtár) és járul hozzá a feladatok ellátására létrehozott társulások finanszírozásához (Óvoda, Gyermekjóléti, Ügyeleti)

II. Működési célú támogatások jogcím alapján a következő bevételekhez jut Verpelét városa

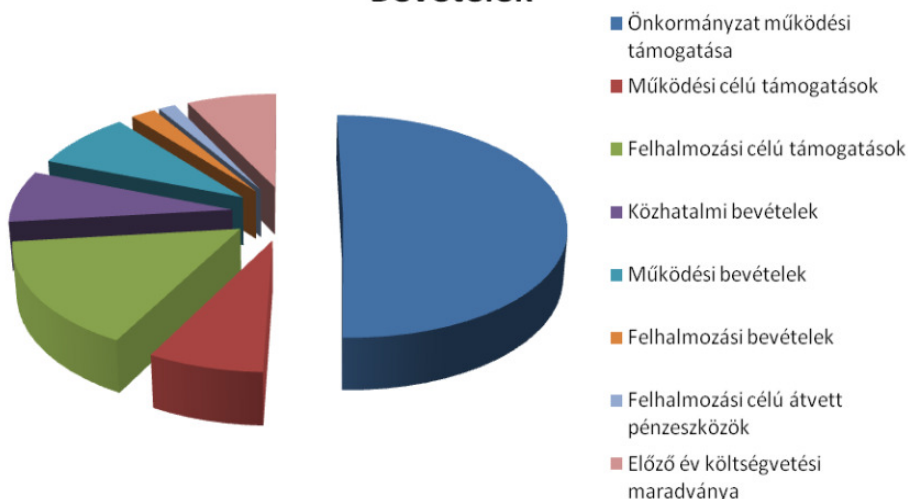
- a) Közmunkaprogram
- b) Mezőőri szolgálatműködési támogatása
- c) Fizioterápia MEP finanszírozása
- d) II.sz. orvosi rendelő MEP finanszírozása

III. Felhalmozás célú támogatások

Az önkormányzat a 2015.évben több, a korábbi években megkezdett beruházás befejezését tervezi. Ezen beruházások megvalósításához részben EU-s, részben hazai finanszírozást veszünk igénybe. Ezek a források a következők:

- a) Utak felújítása a 2014. évi vis maior támogatás megítélésből (utófinanszírozott)
- b) Egészség ház felújítása ÉMOP-os 2015. évi támogatása
- c) Óvodaférőhely bővítés (2014. évi pályázat)
- d) Iskola épületének napelemmel történő ellátása
- e) Verpeléti Alapszolgáltatási Központ ÉMOP-os támogatása
- f) Verpeléti Alapszolgáltatási Központ TIOP-os támogatása

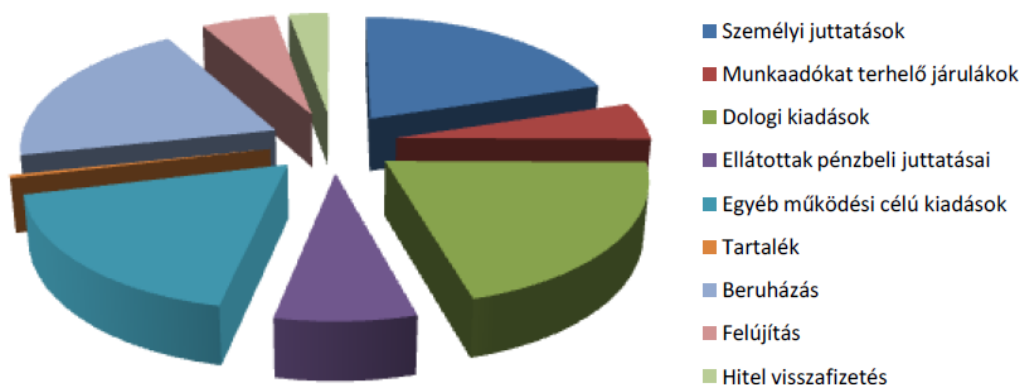
Bevételek

Bevételek jogcímei	e Ft-ban	%-ban
Önkormányzat működési támogatása	368 686	50,5
Működési célú támogatások	53 464	7,3
Felhalmozási célú támogatások	112 868	15,5
Közhatalmi bevételek	55 100	7,5
Működési bevételek	60 888	8,3
Felhalmozási bevételek	15 000	2,1
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	10 400	1,4
Előző év költségvetési maradványa	54 095	7,4
Összesen	730 501	100

Verpelét város kiadásai

Kiadások

Kiadások jogcímei	e Ft-ban	%-ban
Személyi juttatások	147522	20,2
Munkaadókat terhelő járulékok	36098	4,9
Dologi kiadások	149841	20,5
Ellátottak pénzbeli juttatásai	55828	7,6

Egyéb működési célú kiadások	131257	18,1
Tartalék	3068	0,4
Beruházás	146389	20,0
Felújítás	39498	5,4
Hitel visszafizetés	21000	2,9
Összesen	730501	100

A táblázatból látható, hogy a legnagyobb (25,1 %) kiadást a személyi juttatások és azok járulécai képezik.

Az önkormányzat és intézményei által foglalkoztatottak létszáma: 53 fő, és a 2015. évben foglalkoztatni kíván közfoglalkoztatottak tervezett létszáma: 36 fő.

Szintén jelentős a teljes kiadáson belül a dologi kiadások 20,5 %-os aránya. Ez az összeg biztosítja az önkormányzat és intézményei napi működéséhez szükséges fenntartási költségek fedezetét.

I. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakul. Az állam és az önkormányzat segítyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerülnek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában. A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltás tehát az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg. Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lesz, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

II. Egyéb működési célú kiadás

Az előirányzat a következőket foglalja magában:

- a) Szociális társulás
- b) Ügyeleti társulás
- c) Óvoda társulás
- d) Közös Önkormányzati Hivatal Feldebrői Kirendeltsége

A szociális és az óvoda társulás esetén Verpelét Város Önkormányzata igényli az állami támogatást, és ezt az összeget, valamint a társulás működését biztosító kiadás Verpelét településre eső részét adja át a társulások részére.

Az ügyeleti társulás a MEP finanszírozást külön kapja, az önkormányzat költségvetésében „csupán” a Verpelétre jutó összeg került megtervezésre.

Verpelét Város Önkormányzatának költségvetése tartalmazza a Közös Önkormányzati Hivatal működéséhez biztosított forrást, melynek egy részét átutalja a Feldebrői Kirendeltség dologi kiadásaira. Az önkormányzat önként vállalt feladata a civil szervezet működésének a támogatása.

III. Felhalmozási kiadás

Beruházás, felújítás a költségvetési főösszeg 25,4 %-át adják. Ezeknek egy része előző évről áthúzódó, másik része 2015. évben kezdődő és ebben az évben be is fejeződő beruházás.

Gazdasági program

A gazdasági program és az évente elkészítendő költségvetések egymás szerves részei, ezért a programnak két alapvető feladatnak kell megfelelnie. Az első, hogy az éves költségvetések készítése során az önkormányzat intézményeinek működéséhez maradéktalanul biztosítani kell forrásokat, másrészt az összes rendelkezésre álló forrást annak figyelembevételével kell elosztani, hogy a település hosszú távú fejlesztési céljai ne szenvedjenek csorbát. Így érhető el, hogy a meglévő eredmények megőrzésén túl a fejlesztési igényeknek megfelelő tartós értékeket lehessen létrehozni, mely a város fejlődése szempontjából elengedhetetlen.

Verpelét gazdasági programjának általános célja a pénzügyi egyensúly megteremtésének megvalósítása. Rendkívül körültekintően kell tervezni önkormányzatunk gazdálkodását, a két alapvető szempont, úgy, mint az intézményeink működtetése és a fejlesztési forrásokat illetően.

Az önkormányzati vagyon megtartása, állagának megóvása, értékmegőrzése álljon összhangban az önkormányzat gazdasági folyamatainak elősegítésével, illetve a működőképesség fenntartásával.

A kötelezően előírt feladatok ellátásán túlmenően a képviselőtestület folytatni kívánja az állampolgárok mindennapi életében szükséges komfortérzetéhez, elengedhetetlen és a települést városias szintre emelő alapvető infrastrukturális, kommunális beruházásokat. Ezeknek a beruházásoknak egyúttal szolgálnia kell a Verpelétre a jövőben betelepülni kívánó vállalkozásokat is.

Ezekkel a fejlesztésekkel szemben megfogalmazott elvárások a következők:

- javítsák a településen élők közérzetét,
- ösztönözzék a helyben maradást, a letelepedést,
- tegyék lehetővé a kulturális értékek minél szélesebb körű elérhetőségét,
- segítsék elő a Verpeléten letelepedni szándékozó vállalkozók lehetőségeit,
- a kötelező és nem kötelező oktatási feladatok magas színvonalú ellátásával járuljanak hozzá az általános iskolás gyerekek Verpeléten tartásához.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Verpelét Város Önkormányzatának alapvető célja, hogy a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a rendelkezésre álló források hatékony felhasználásával magas színvonalon tudja biztosítani.

Az Önkormányzat következő településfejlesztési céljai olyan célok, melyek a város általános fejlesztését segítik elő, javítják a településen élők közérzetét, ösztönzik a helyben maradást, a letelepedést, kulturális értékek minél szélesebb körű elérhetőségét teszik lehetővé, elősegítik a Verpeléten letelepedni szándékozó vállalkozók lehetőségeit.

Településfejlesztési célok:

- település belterületi útjainak felújítása
- víziközmű hálózataink bővítése, csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése
- az ivóvíz minőségének javítása
- a szennyvízhálózat rákötéseinek bővítése
- szennyvíztisztító telep bővítését
- az önkormányzat jelenleg még nem hasznosított ingatlanjainak és külterületi egyéb ingatlanok gazdasági életbe történő bevonása (pl. volt honvédségi területek)
- régi kirakodóvásár és állatvásár helyreállítása

- közösségi tér kialakítása
- intézmények energetikai korszerűsítése, felújítása
- munkahelyteremtő vállalkozások letelepítése

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az Önkormányzatot.

A helyi ipari területek kiépítésével kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

A rendezési terv felülvizsgálata során figyelmet kell fordítani az ipari területek kijelölésére, munkahely teremtő vállalkozások letelepítésére alkalmas telkek megfelelő szabályozási előírásainak megfogalmazására. Segíteni kell a jelentős számú verpeléti lakost foglalkoztató üzem újjáépítését.

Javítani kell a helyi gazdasági életbe bevonható ingatlanok adottságait, így különösen a következőket:

- megközelíthetőség,
- parkolási lehetőség,
- zöldövezet nagysága
- vonalas infrastruktúra kiépítése

A vállalkozók támogatásával kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése érdekében össze kell állítani az ún. Vállalkozói térképet, mely tartalmazza, hogy a településen mely vállalkozások mivel foglalkoznak és milyen címen található a telephelyük.

Az Önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Verpelét célja a város egészének élhetőbbé tétele, fejlesztése a városban elérhető szolgáltatások bővítése, összességében Verpelét arculatának városiassá formálása, a meglévő munkahelyek megőrzése, és lehetőség szerint olyan új vállalkozások megtelepítése, amelyek munkahely teremtéssel hozzájárulnak a meglehetősen magas, az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliség csökkentéséhez.

Településfejlesztéssel együtt az Önkormányzat komplex módon kívánja kezelni a településen a munkanélküliség csökkentését. Ennek elősegítése érdekében az önkormányzat feladata, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel segítse az ASIAFOOD Kft. üzemének az újjáépítést és minél több verpeléti lakos újbóli munkába állítását. A rendezési terv felülvizsgálata során gazdasági területek kijelölésével további munkahelyteremtő vállalkozások letelepítésének lehetőségét teremti meg az önkormányzat. Pályázati úton kívánja elérni, hogy legalább a vonalas infrastruktúra kiépítésével a volt laktanya területét iparterületté alakítsa.

Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás rendszerében a munkaügyi központok helyben döntenek az önkormányzatok új közfoglalkoztatási programjairól. Új elemként a vállalkozások, az egyházak és a civil szervezetek is bevonhatók a leghátrányosabb helyzetű munkanélküliek közfoglalkoztatásába. Az új pályázati rendszerben közfoglalkoztatási támogatás csak abban az esetben folyósítható, ha a pályázó alá tudja

támasztani, hogy a foglalkoztatás értékteremtő, költség igénye megalapozott, és garantálja, hogy bővül a munkahelyek száma. A támogatás pedig nem csak a munkabérré, hanem részben a foglalkoztatáshoz kapcsolódó közvetlen költségekre is kiterjed. Verpeléten 2015 januárjában 56 főt foglalkoztattak közfoglalkoztatás keretében, mely a következő rendszerekben oszlik el.

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási rendszerben a korábban közhasznú munkavégzés keretében támogatott intézmények vehetnek részt. A foglalkoztatás időtartama 2-12 hónap, napi 6-8 óra munkaidőben. A támogatás 70-100 százalékos lehet, a munkabérek és járulékok mellett a foglalkoztatással összefüggő egyéb költségek is érvényesíthetők a támogatás legfeljebb 20 százalékáig. E pályázatokat is a munkaügyi kirendeltség fogadja be, de 30 napja van az elbírálásukra. Verpeléten időszakosan változik a közfoglalkoztatásban alkalmazottak száma, 2015 januárjában 21 főt foglalkoztattak ebben a formában.

Az országos közfoglalkoztatási program keretében valósíthatók majd meg a jelentős nemzetgazdasági haszonnal járó, egész ágazatokat átfogó programok, és ennek keretében valósulhat meg az ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az állami erdőterületek mellett újabb területként a megújuló energiaforrásokhoz, és az energiatakarékossághoz kapcsolódó közfoglalkoztatás is. Itt a támogatás legfeljebb 12 hónapig nyújtható, mértéke a munkabér és járulékaik 100 százalékáig, a költségeknél pedig e támogatás 20 százalékáig terjedhet. Legalább száz fő vagy nagyobb létszám foglalkoztatása esetén a szervezési költségek három százaléka is finanszírozható. Verpeléten 2015 januárjában 34 főt foglalkoztattak ebben a formában.

Kistérségi / járási startmunka mintaprogram keretében valósíthatók meg a közfoglalkoztatásért felelős miniszter által indított programok meghatározott célok elérése érdekében. A mintaprogram esetében a közfoglalkoztatási bér és a szociális hozzájárulási adó 100%-os támogatásán kívül a beruházási és dologi költségek és kiadások 70-100% közötti mértékben támogathatók. Ráépülő közfoglalkoztatási program esetében a támogatás mértékéről a közfoglalkoztatásért felelős miniszter dönt. A közfoglalkoztatási mintaprogramra épülő közfoglalkoztatási programok beruházási és dologi költségei szintén 70-100%-os összegben támogathatóak. Verpeléten 2015 januárjában 1 főt foglalkoztattak ebben a formában. Valamint 1 fő dolgozik a mezőgazdaságban.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Verpelét város önkormányzata nem rendelkezik szociális- illetve bérlakás állománnyal.

Az Önkormányzat lakásgazdálkodási tevékenysége során felmérést készít a helyi lakásgazdálkodási helyzetről, a lakásigényről (beleértve a nem megfelelő lakáskörülmények felszámolása miatt jelentkező igényeket is). Bevételeit növeli a mások által bérelt ingatlanok után fizetett bérleti díjak és az ezeket terhelő ÁFA összege. Amennyiben szükséges, úgy az önkormányzat által nem használt ingatlanok értékesítésével biztosíthatja a feladatainak ellátását. Az Önkormányzat a nem lakáscélú helyiségei kihasználása lehetőségeit rendszeresen megvizsgálja. Különös figyelmet fordítunk a jelenleg még nem hasznosított ingatlanjaink és külterületi egyéb ingatlanok gazdasági életbe történő bevonására.

1.10.6. Intézményfenntartás

Az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról való gondoskodás keretében az Önkormányzat alapfokú művészetoktatás keretében zeneművészeti ág működését biztosítja. Az iskola tanulói létszáma 2006 óta évről-évre növekszik. A településhez való kötődés miatt is fontos, hogy a verpeléti szülők a gyerekeiket Verpeléten járassák iskolába. Ahhoz, hogy a gyerekeket helyben lehessen tartani, olyan oktatási és elhelyezési körülményeket kell biztosítani, mind a gyerekeknek, mind a szülőknek, hogy ne legyen érdemes nekik egeri iskolát választani. Ehhez viszont szakadatlan fejlesztésekre van szükség, hogy a gyerekek is és a pedagógusok is jól érezzék magukat az iskolában és a szülők is meg legyenek elégedve az oktatás színvonalával.

Az óvoda 2007-es bővítése óta az új köznevelési törvény miatt elkerülhetetlenné vált az óvodai férőhelybővítés.

Verpelét legnagyobb kulturális rendezvénytere a Honvédségtől megörökölt „Tiszti klub”, ahol rendezvényeken kívül 8000 kötetes könyvtár működik illetve a gyermekétkeztetés is ebben az épületben helyet foglaló konyhából valósul meg. Ez az épület a 60-as években épült és a Honvédség kivonulása után szinte alig költött az önkormányzat felújításra.

Az Alapszolgáltatási Központból hiányoznak az egészségügyi ellátást biztosító helyiségek. Ezért szükségessé vált mind a bentlakásos, mind a szociális alapszolgáltatást nyújtó létesítmény bővítése.

A PSKH épületben foglal helyet a szociális és gyermekétkeztetést biztosító intézmény. Sajnos az elmúlt évtizedekben erre az intézményre nagyon kevés fejlesztési forrás jutott, pedig itt valósítja meg a város az iskolai, óvodai és az Alapszolgáltatási Központ ellátottjainak étkeztetését.

Mivel ezt a konyhát gyakorlatilag a honvédségtől örökölte az önkormányzat a '90-es évek elején gyakorlatilag ugyanazokkal az eszközökkel, konyhafelszerelési gépekkel működteti a mai napig, tehát jelentős mértékben elavult.

A megnövekedett lakossági igények miatt úgy az alapellátás, mint az egyéb más ellátási formák miatt szükségessé vált az Egészségház felújítása, melyet pályázati forrásból sikerült kibővíteni és felújítani.

A fentiek jegyében szükséges kiemelt figyelmet fordítani az önkormányzat által működtetett intézmények korszerűsítésére, az épületek fűtésének korszerűsítésére, nyílászáróinak cseréjére és az épületek teljes külső és belső felújítására, egyes esetekben a férőhelyek, és berendezések bővítésére, új helyiségek kialakítására. Az alapfokú oktatás biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy az iskola működtetési költségei lehetőségekhez képest csökkenjenek. Az intézményeknél kezdeményezni kell az energiatakarékossági szempontok előtérbe kerülését, melynek egyik módja lehet a fotovoltai naperőmű létesítés az iskola nagy épületének tetején. A gyermekek sportolására a testnevelés órák megnövekedett számban történő lebonyolítására a jelenlegi viszonylag kicsi tornaterem már alkalmatlan. Szükséges lenne egy nagyobb méretű kényelmes tornaterem, szerencsés esetben esetleg egy sportcsarnok építése, valahová az iskola területére.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az Önkormányzat a következők szerint működik közre a helyi energiaszolgáltatásban:

- lépéseket tesz intézményeinek működtetéséhez szükséges energia megújuló módon való előállítására
- pályázati lehetőségeket keres az energiaellátás korszerűsítésére.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A településüzemeltetési feladatok főbb szervezési, lebonyolítási feladatait az önkormányzati hivatal végzi. Az Önkormányzat közigazgatási, lakás és egyéb önkormányzati helyiség gazdálkodási feladatait Verpelét Város Polgármesteri Hivatal látja el. Az önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen a településfejlesztés, a településrendezés, az épített természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés biztosítása, a köztisztaság és a településtisztaság biztosítása, gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól. Közreműködik a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában. Gondoskodik az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról. Biztosítja a közösségi teret. Támogatja a közművelődési, tudományos, művészeti tevékenységet és a sportot. Biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesítését, elősegíti az egészséges életmód közösségi feltételeit. Ezen feladatok

végrehajtása érdekében az Önkormányzat elindította az iskolaépület fűtésének korszerűsítését, nyílászáróinak cseréjét, az épület teljes külső és belső felújításával a férőhelybővítést. Működési költségeinek csökkentése miatt fotovoltatikus naperőmű létesítését tervezi az iskola nagy épületének tetején. 2007-ben egy pályázatnak köszönhetően az óvoda két új csoporttal és a hozzá tartozó kiszolgáló létesítményekkel bővült, de további férőhelybővítésre is szükség van. Verpelét városa rendelkezik az egészségügyi alapellátás intézményeivel, ezen túl az önkormányzat a reumatológiai és fizioterápiás szakrendelést is felvállalta, mint nem kötelező feladatot. Szociális ellátás területén működik Verpelét Alapszolgáltatási Központja, melynek mind a bentlakásos, mind a szociális alapszolgáltatást nyújtó létesítmény bővítése szükségessé vált. A PSKH épületben foglal helyet a szociális és gyermekétkeztetést biztosító intézmény. Itt valósítja meg az önkormányzat az iskolai, óvodai és az Alapszolgáltatási Központ ellátottjainak étkeztetését.

Az Önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás szolgáltatást. A víz-és csatornaszolgáltatást, az ÉRV Zrt. látja el. A velük kötött szerződés értelmében az önkormányzat tulajdonában lévő, de az ÉRV-nek üzemeltetésre átadott víziközmű vagyron fejlesztéséről és bővítéséről a használati díj terhére az ÉRV köteles gondoskodni, az önkormányzattal egyeztetve. A megállapodás értelmében igényt tart a város az ivóvízminőség javítására, és az önkormányzat által már benyújtott pályázattal a szennyvíztisztító telep és csatornahálózat bővítésére.

A verpeléti hulladéklerakó bezárása, majd az azt követő rekultiváció után a településen a hulladéklerakás lehetősége véglegesen megszűnt. A kommunális és ipari hulladékot jelenleg az Egri Városrendezés Kft. látja el a Tarna-menti településeken, így Verpeléten is. Ezen a területen, tehát az önkormányzatnak nincs különösebb feladata, hiszen a jelenlegi szabályozás szerint csak néhány engedéllyel rendelkező szolgáltató közül lehet választani.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

Verpelét város a Tarna-patak völgyében helyezkedik el Egertől 18km-re nyugatra.

A Tarna-völgy tulajdonképpen a Mátra és a Bükk hegységet választja el és az egyik fontos átjáró a két hegység között. Verpelét igazából egyik területhez sem sorolható, ám nyugati határrésze egészen a Mátra-hegységhez felhúzódik, a Mátrai Tájvédelmi Körzethez, így részben inkább a Mátrához és a keleti Mátraalja területéhez sorolható.

A Mátra, mint az Északi-középhegység része, Európa legnagyobb fiatal vulkáni övezetéhez tartozik. Több vulkáni kitörés eredményeként alakult ki a sajátos rétegvulkáni képződmény.

A híres verpeléti Várhegy, amely közvetlenül Verpelét belterülete felett, de már Tarnaszentmárián található, egy egyedi értékű vulkáni kúp, vulkánembrió, járulékos kráter, amelyhez hasonlóak az Etna oldalán, vagy az alaskai Katmai vulkán vidéken találhatóak.

A mátrai vulkanizmus késői szakaszában keletkezett. A várat régen elhordták, sőt a hegy középső részét is kibányászták. A vulkáni csatorna torkáig bemélyített kráter belső falán jól látható a vulkán keletkezésének mozzanatai. A hegy 30ha területe 1975 óta védett, jelenleg helyi jelentőségű védett természeti terület.

A város legmélyebb területei a Tarna-patak menti völgyi részeken találhatóak 130-140 méter magasságban. A Tarna-völgytől kelet és nyugat felé fokozatosan emelkedik a terepszint. A sajátos közigazgatási határ következtében Verpelét északnyugati része felnyúlik a több mint 500 méter

magasságú – a Remete tető 610 m magas – mátrai hegyvonulatokig, míg a keleti, északkeleti részekén észak felé magasodva 200-300 méter magasságú dombhátak találhatók.

A magasabb térszínű területeken zömmel erdő, az enyhébb lejtésű szélesebb dombhátakon szőlő és gyümölcsültetvények találhatók.

A tájhasználaton egyértelműen érzékelhető, hogy Verpelét évszázadokon keresztül mezőgazdasági termelésből élt. A külterület 60%-a ma is mezőgazdasági rendeltetésű, bár a gyepes legelőterületek, valamint a meredekebb volt szőlőterületek egy részére egyértelműen a bozotosodás, erdősödés a jellemző.

Verpelét éghajlatát több tényező befolyásolja. A közeli hegységek (Mátra, Bükk) kiegyenlített, hűvös, mérsékelt nedves éghajlata éppúgy módosítja az éghajlatot, mint a közeli Alföld meleg-száraz éghajlata.

A dombsági jellegű területeken, télen és nyáron is melegebb az éghajlat, mint a hegységi területeken, a csapadék ugyanakkor jóval több, mint az Alföld nagyobb részén, ám kevesebb, mint a hegyi vidékeken. Évente 550-650 mm körüli csapadékmennyiséggel számolhatunk.

A hegységek vonulatai északról védik a verpeléti dombokat, ezért ez a mérsékelt meleg – mérsékelt nedves éghajlatú terület kiválóan alkalmas szőlő- és gyümölcs-termelésre.

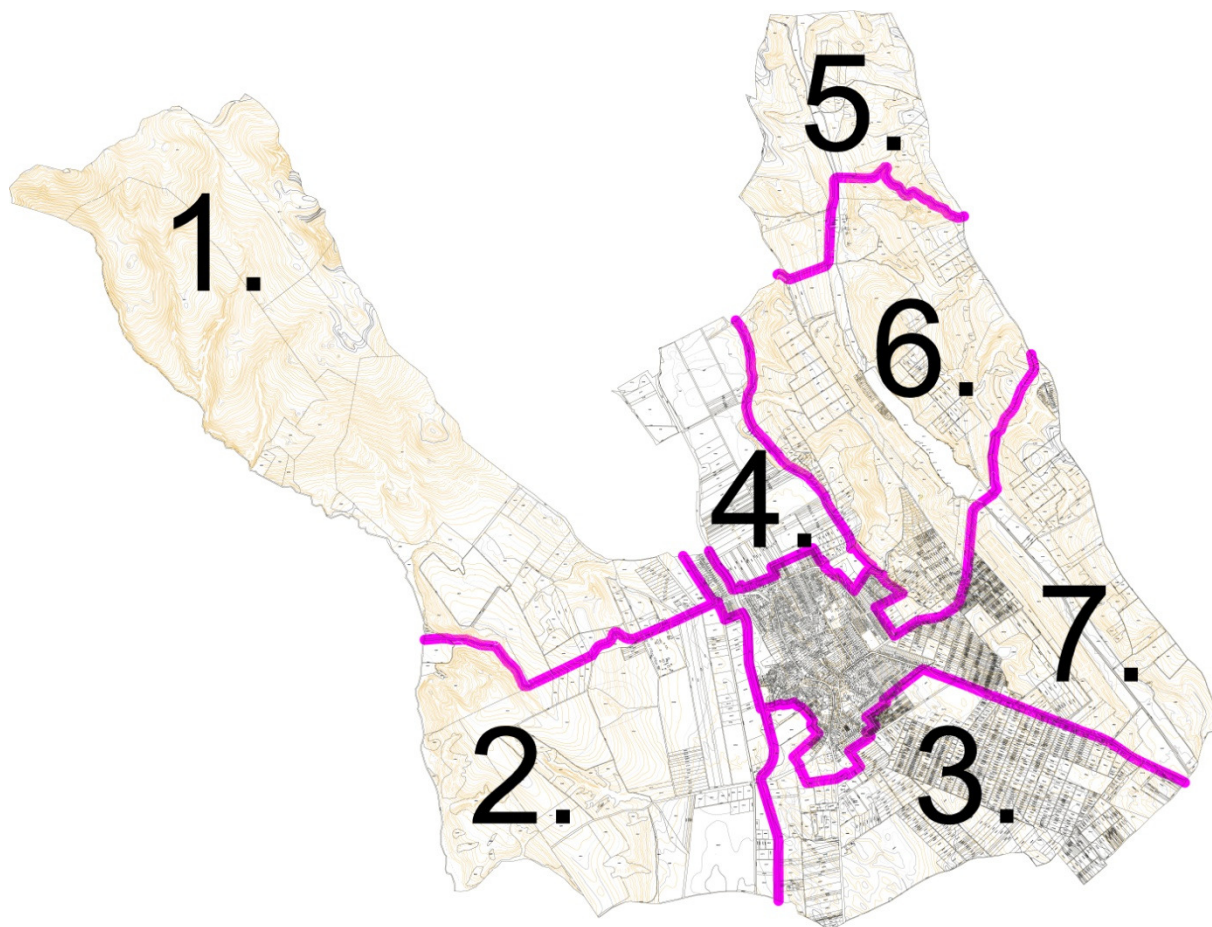
A Verpeléti-hegység előtéri dombság déli irányba lejt. A kőzettani alap a bádai andezit, amelyre helyenként szarmata márga, homokkő, agyag települt. A talajok nagyobb része csernozjom barna erdőtalaj a Tarnóca völgyében nyers öntéstalajok is vannak.

Az éghajlat, ahogy említettük mérsékelt meleg, mérsékelt száraz.

Az évi átlagos napfénytartam 1900 és 1950 óra között mozog. A hőmérséklet évi átlaga 9,5-10,0°C fok, a vegetációs időszak átlaga 16,5-17,0°C.

1.12.1.1. Tájhasználat értékelése

Verpelét város külterületének tájhasználatát tájszerkezeti egységeként értékeltük.

2. ábra Tájszerkezeti egységek

1. Tájszerkezeti egység

Az 1. tájszerkezeti egységbe Verpelét északnyugati határrészét jelöltük a Kiszána felé vezető országúttól északra fekvő területet. A tájszerkezeti egység határa délen az említett országút, nyugaton, északon és keleten a közigazgatási határ, valamint egy rövid szakaszon a Recsk felé tartó vasútvonal.

A terület egység, amely a Mátraalja észak felé magasabb dombjain, hegyvonulatain helyezkedik el, 80%-a erdő, illetve bozótosodó, felhagyott legelő.

Bár nagyszerű táji, természeti adottságokkal rendelkezik a legfrissebb turisztatérkép szerint ezen a területen nincs Verpelét városából dél felől a hegyekbe felvezető turistaút. A kék jelzésű Mátra-bérci turistaút is csak egy igen rövid szakaszon, a 610 m magas Remete-tető környékén érinti Verpelét közigazgatási területét.

A gyönyörű patak völgyek (Hátsó-Tarnóca-, Bocska-, Rocskapatak), források, bércek (Nagy-bánya-bérc, Remete-bérc) kivételesen szép hegységi, előhegységi tájat alkotnak.

Sajátos eleme a tájszerkezeti egységnek a Tarnócai Kőbánya. Maga az andezit bánya kb. 20 ha nagyságú területe teljes egészében Verpelét közigazgatási területéhez tartozik, a feldolgozó üzem, a tárolótér és a nagyforgalmú osztályozó pedig Kiszána területén fekszik. A Miskolci Bányakapitányság 2015. márc. 10.-i tájékoztatása szerint a 10-02-120-01 nyilvántartási számú „Kiszána! – andezit

(Kisnána Túró-mező)“ néven Verpelét város területét érinti a fenti bányatelek, amelyet 1919/3/2009. számú határozattal módosítottak utoljára.

A tájegység városhoz közelebb eső részén mezőgazdasági művelés (szántó, gyepek, szőlőművelés) folyik, illetve a 2416. számú országút mellé korábban laktanya, jelenleg pedig ipari telephelyek települnek.

Az erdős, fás legelőkön, illetve az erdőtagok közötti gyepterületeken már nem folyik legeltetés. Szőlőművelés a 0370/2 hrsz-ú földrészlet egy részén, valamint a 0370/3,4,5 hrsz-ú földrészleten folyik (kb. 28 ha)

A 0370/3 hrsz-ú ingatlanon található a Verpeléti földvár is (gyepes kiemelkedés). A várat feltehetően az Aba nemzetiség verpeléti ága építette. A központi halmot még egy vízszintes terület veszi körbe és az követi a már erősen elszántott, egykor 20 méter széles árok. A terület közepén van a 7 méter magas, 30 méter átmérőjű mesterséges földhalom, amelyen a Kőtorony állt.

A művelt gyepek- és szántóterületek mellett van két bozótos, erdősödő terület, amely a korábbi terv szerint honvédségi terület volt – lőszerraktár, gyakorlóter (0366, illetve 0372 hrsz.). A két területre aszfaltút vezet ki s mindkettő mellett találhatóak elhagyott, kifosztott, félig romos épületek. A parlagon hagyott területeken megindult az erdősödés, de az aszfalt utak mellett rengeteg a szemét. Megdöbbentő állapotok vannak a bozótban! A ma nehezen megközelíthető Túró-mező egykor harcokosi lőtérként szolgált.

Az 1. tájszerkezeti egység belterülethez közeli részén több telephely található. A hatályos tervben Gksz övezetbe sorolt 0373/2 és 10 hrsz-ú telken az ASIA-Food decemberben leégett épületének maradványai és egy irodaépület van. A 0373/12 hrsz-ú ingatlan parlag. A Sirok (Tarnaszentmária) felé vezető út mellett a 0377/2 hrsz-ú telken Vegyimester Kft. raktárai, épületei állnak, vele szemben a 0388 hrsz-ú ingatlanon pedig az Evo Wine új pincészete épül csaknem 400 millió támogatással. A hatályos terven a Gksz terület (0385 hrsz.) egészen felnyúlik a Verpeléti Várhegyig, amely közvetlenül a közigazgatási határ másik felén, de már Tarnaszentmária határában áll.

Amennyiben lehetséges e páratlan, ritka geológiai képződmény környezetét meg kell védeni a beépítéstől és miután a Gksz beépítésre szánt övezetbe való átsorolás nem lett végrehajtva, a jelenlegi mezőgazdasági hasznosítás szerint kell szabályozni.

A szőlőkataszter több részét érinti az 1. tájszerkezeti egységnek. Sajnos a megkapott térkép hiányosságai miatt valamennyi szőlőkataszterbe tartozó terület nincs meg, de 51, 53, 54, 55-ös terepegységek 303-353-ig tartó pontszámai magas minőségű termőhelyekre utalnak.

Az 1. tájszerkezeti egység csaknem teljes területe a 3 ipari telephely kivételével Natura 2000-es európai közösségi jelentőségű különleges madárvédelmi területbe tartozik (érdekes módon a robbantással működő kőbánya területe is), valamint nagy része az Országos Ökológiai Hálózat (OÖH) magterületébe esik, az 1. tájszerkezeti egység többi része pedig ökológiai folyosó vagy puffertérület övezet az említett ipari telephelyeken kívül.

2. Tájszerkezeti egység

A 2. tájszerkezeti egységet a 2416 jelű Gyöngyös-Eger közötti országúttól délre, a Tarna-patak medrétől nyugatra eső területre jelöltük ki. Verpelét délnyugati határrészére viszonylag enyhe lejtésű domboldalak és részben az erózió, illetve a bányászat által erősen szabdaltszerű felszínű dombhátak találhatóak. A viszonylag enyhe lejtésű, sík területeken zömmel szántó, illetve gyepek művelés folyik.

A Tarna-patak melletti területek a legmélyebbek, ~130 méter a tengerszint felett, a nyugati határon folyó Tarnóca-patak völgye jó 10 méterrel magasabb.

Közvetlen a nyugati határ melletti részen változatos a domborzat. A gyepek völgyeket, legelőket folyamatosan foglalja el a fás növényzet.

A tájszerkezeti egység belsejében lévő domboldalakba mély eróziós árkok vágódtak be, amelyeket a kisebb kőfejtők területéhez hasonlóan szép lassan benő az erdő.

A legeltetést ezeken a területeken felhagyták és a korábbi katonai gyakorlótér funkció is megszűnt.

A terület nagyobb része szántó, de vannak gyeppel hasznosított mezőgazdasági területek is.

A Kiszána felé vezető országút kanyarulata alatti Tölgyes-Kecske-hát erdőségben van a Kistölgyesi erdészlak (0325/4 hrsz.). Az erdészlak épületén kívül ebben a tájszerkezeti egységben csak egy Antenna (0324/5 hrsz.), valamint a volt laktanya (0316 hrsz.) elhagyott, növényzettel benőtt épületei találhatóak.

Sajnos szemét itt is több helyen található, rendkívül bántó (0311/13 hrsz.) az antennához vezető út melletti üvegekkel, műanyagokkal vegyes szeméthalom.

A 2. tájszerkezeti egység mezőgazdaságilag művelt része a legmélyebb területek kivételével szőlőkataszter I. osztályú terület. A 64-es terepegység pl. 369 pontértékű, de a többi terület is zömmel 300 pont felett van, a laktanya melletti szántó kivételével, amely 293 pontot ér.

A 2. tájszerkezeti egység erdőbe sorolt, illetve erdősődő részei az OÖH szerint ökológiai folyosó övezetbe tartoznak.

3. Tájszerkezeti egység

A 3. tájszerkezeti egységbe a belterülettől délre eső, a Tarna-patak és a Gyöngyös-Egri országút Egerszalók felé vezető szakasza közé eső területet soroltuk.

E területre jellemző, hogy az M3-as autópálya irányából – a Káli csomópontból Kápolnán – Al- és Feldebrőn keresztül vezet a legrövidebb út, amely ezen a határrészen éri el Verpelétet.

Tekintettel arra, hogy várhatóan a jövőben is az autópálya felől érkezik majd a nagyobb forgalom – annak ellenére, hogy Verpelét teljes területe tájképvédelmi övezetbe tartozik – a debrői út környezetét az esztétikai megjelenés, a kedvező fogadókép kialakítás szempontjából kiemelt figyelemmel kell szabályozni.

A bevezető út mellett szántó és gyümölcsparcellák vannak, de valójában már épphogy elhagyva Feldebrő házeit látszik a TŰZÉP telep igénytelen kerítése és telephelye (0245/2 hrsz.).

Az országút másik oldalán a belső telepeket, istálló épületeket jótékonyan eltakaró nyár(os) erdő déli részén egy pálinkafőző épület és egy kővágó gatter található mély rendetlenségben. Az erdősáv mögött lévő istálló egyes épületeiben szarvasmarhákat tartanak. A legdélebbi épület a Vegyimester cég raktára (0272/26 hrsz.). Az istállók alatti gyepek legelő mellett a 0272/4 hrsz-on vadászház helyezkedik el.

Az istállótól északra az ún. Hortobágyi tanya északi részén egy rozszant lakóház, egy fémszerkezetes szín található mindenféle géppel, gépalkatrésszel, példás rendetlenségben (0272/23 hrsz.), valamint hátul egy istálló jellegű épület (0272/14 hrsz.). A Hortobágyi tanyával szemben az út másik oldalán a Meggyes tanya épületei, telephelyei találhatóak. Hátul Vas, fém és rézműipari Kft. működik, előtte gépállomás jellegű telephelyek találhatóak.

A bevezető út északi oldalán egy tető nélküli egykori istálló és egy viszonylag jó állapotú iroda jellegű épület áll. Továbbhaladva a város felé a Temető erdei fenékekkel beültetett, gondozott területe tűnik fel. A temetővel szemben a korábban elbontott épületek után nem kellőképpen rendezett terepű

gyep van. A Vásártéren hatalmas törmelék kupac, mögötte pedig a bekerített zsidó temető, ám feltételezzük, hogy ezeket a területeket már bevonták a belterületbe.

Az egykori Hajcsár úton kifelé a szeméttelep gyepesített, földdel takart magas depója látszik, majd azt követően a volt kavics és homokbánya tóvá nedvesedett anyaggyödre. A mélyen fekvő tógödör magántulajdonban van. Közvetlenül a tó mögött van a szennyvíztisztító telep 0280/2 hrsz. Ezek a városszéli funkciók szemét, törmeléklerakás, szennyvíztisztító természetes szükségletei az életnek.

Azonban az nem természetes, hogy a bányatóval szemben pont a régi Tarna-ártérbe ürítik a szennyvizet és a bokrok aljába hordják ki a szemetet.

A zsidó temető előtti betontörmelék állapotáról is látszik, hogy nem tegnap került oda és elszomorító a zsidó temető környezetének állapota is.

A belterület és a Tarna között a patak mentén értékes galéria növényzet és azon felül gyepes határrészek találhatóak.

A Debrői és az Egri út közötti terület az ipari telephelyeket kivéve szőlőkataszterbe tartozó terület. A pontszámok alapján messze nem a legjobb – Verpelét kimagasló értékű termőhelyekkel rendelkezik – hiszen a több száz hektáros terület 95%-a 300 pont alatti értékű termőhely. Az itteni birtok (telek-) struktúra is jellemző az elmúlt évtizedek történéseire. A terület nagy részén a belterülethez közel nagyon felaprózott, kisebb telkek vannak, amelyek mérete a belterülettől távolodva kissé növekszik, de igazából árutermelésre alkalmas méretű, önálló helyrajzi számú terület a TÜZÉP melletti egybefüggő szántóterületen kívül nincs.

A terület művelése is változatos. A deprői úthoz közelebbi, alacsonyabb részeken a szántóművelés a meghatározó. Az egri út felé egyre több a szőlő, sőt van egy-két gyümölcsös telepítés is. A terület könnyű művelhetősége, viszonylag jó megközelítése és korábban eltelepített ültetvények következtében – annak ellenére, hogy nem a legjobb termőhely – a terület kb. 50-55%-a művelt szőlő (kb. 350-370 ha szőlő).

Érdekes, hogy a jó megközelítés ellenére épület – az említett telephelyeken kívül – nincs a területen. Védett természeti érték sem található a területen, mindössze a Tarna-patak medre és galéria növényzete tartozik az Országos Ökológiai Hálózat részeként ökológiai folyosóba.

4. Tájszerkezeti egység

A 4. tájszerkezeti egység a város belterületétől északra helyezkedik el. A belterületi határ, a Tarnaszentmária felé eső közigazgatási határ, valamint az északra vezető földút (028 hrsz.) által határolt terület.

Viszonylag alacsony, 135-140 méter tengerszint feletti magasságú sík terület, amelyen zömmel szántóföldi művelés folyik. Ez Verpelét legjobb adottságú szántóterülete.

A terepegység egészen felnyúlik Tarnaszentmária belterületéig.

Épület a VÍZMŰ telephelye (05/2 hrsz.) kivételével nincs a területen és szőlőkataszterbe sem tartozik ez a határrész. Érdekessége a régi Kendergát az EU-s támogatással megújított (2012-ben 76,5 millió Ft-ért helyreállított) északi körgát, amely az árvíztől védte a települést.

5. Tájszerkezeti egység

Az 5. tájszerkezeti egységbe a 24128 sz. jelű Tarnaszentmária-Egerszóláti bekötőúttól (0117 hrsz.) északra eső határrészt soroltuk.

Ez az összekötő út katasztrófális állapotban van, néhol még terepjárával is csak lépésben járható! Részben ennek, valamint annak köszönhetően, hogy a földutak is alig járhatóak ezen az északi határrészen erdők vannak és csak néhány területet művelnek. Azok is gyepes (legelő), illetve egy vagy két szántóterület.

A tájszerkezeti egység nagyobb része a többségi erdő, bozót mellett felhagyott, bozótosodásnak indult terület. Annak ellenére, hogy ebben a tájszerkezeti egységben is több (17! darab) szőlőkataszter első osztályba sorolt terület van. Ezen terepegységek egy kivételével 310 pont feletti és van 360, sőt 370 pont feletti terület is. Művelt szőlőültetvény azonban nincs a tájszerkezeti egységben.

Az egykori Jakabdombi major is eltűnt, csak néhány rom maradvány emlékeztet az itteni gazdálkodásra.

Járható út híján ez a terület nem tud bekapcsolódni a gazdálkodásba, a termelésbe.

6. Tájszerkezeti egység

A példátlanul rossz egerszóláti bekötő úttól (0117 hrsz.) délre elhelyezkedő területet soroltuk a 6. tájszerkezeti egységbe, amelyet nyugatról a 4. tájszerkezeti egység határa a 028 hrsz-ú út határol, valamint a belterület, keletről a közigazgatási határ, délről pedig a halastóhoz vezető aszfaltút és annak folytatása.

A 6. tájszerkezeti egység Verpelét egyik legizgalmasabb és legértékesebb határrésze.

A két dombhát által közrefogott Kígyós-patak (Rozsnok-patak) völgyében halastó létesült. A tó környékén, partján lassan természetközeli állapotokra jellemző élőhelyek alakultak ki. A tavon lévő horgász kunyhók sem a vízminőségnek, sem a természet védelmének nem kedveznek, szerencsére a számuk még nem túl sok (kb. 15-20 db.), de folyamatosan épülnek a partkapcsolattal rendelkező vizein a faházak.

Hasonló mennyiségű kis hétvégi ház (15 db.) található a tó északnyugati végén lévő aprótelkes üdülőházas területen.

A tavat az említett zártkerti területen kívül csaknem teljes egészében erdőterület határolja, amely nagymértékben védi a bemosódó szennytól. A Kígyós (Rozsnok)-patak felső, tó feletti völgyszakaszán is erdős, fával benőtt területek, illetve gyepes legelők találhatók.

A vízminőség szempontjából a 0118/3 és 0120/5 hrsz-ú ingatlanon lévő szarvasmarha-telep (istállók) nem a legkedvezőbb, tekintettel arra, hogy a telepen keresztül folyó patak táplálja a víztározót.

A tó és erdős környezete, valamint a patak völgy felső szakasza egészen a megszűnt Jakabdomb-major területéig az Országos Ökológiai Hálózatba, az ökológiai folyosó övezetébe tartozik, ezért a természet és a környezet védelme itt kiemelten fontos.

A 6. tájszerkezeti egységben a már említett szarvasmarha-telep és a tó melletti kis üdülőházas telep, valamint a tavon lévő faházak mellett még több helyen találunk épületeket. Van három kiskertes, volt zártkerti területen összesen kb. 30ha nagyságban, ahol néhány kisebb hétvégi ház található, illetve a tó feletti domboldalon épült egy új – egészen nagyméretű pincészet, valamint egy lakóház, birkaistállóval.

A pincészet megjelenése és elhelyezkedése tájilag igen érzékeny, növényzet ültetésével, takarófásítással mindenképp javítani kell a kialakult látképet.

A tótól nyugatra húzódó dombhát 200-225 méter magasságban húzódik és területének nagy része az ökológiai hálózatba tartozó erdőterületek kivételével szőlő termőhelye szerint I. osztályú magas pontszámú kataszteri terület. A tótól keletre eső dombhát, illetve az Egerszóláti határút melletti dombhátú területek még magasabbak, 200-260 méter magasság között váltakoznak és igen magas 350-370 pontértékű, I. osztályú szőlőkataszteri területek.

A 6. tájszerkezeti egységben jelentős nagyságú a művelt szőlőterület, amelynek kb. a fele (!) új (néhány éves) telepítés. A kiváló termőhelyeken a 6. tájszerkezeti egységben kb. 200ha szőlőt

művelnek, van több mintaszerű ültetvény és ez a tájszerkezeti egység legnagyobb értéke a tóval együtt.

Pontosan a magas szintű szőlőkultúra és a gyönyörű táji környezet megőrzése érdekében kell ebben a tájszerkezeti egységben az építési és beavatkozási tevékenységet jól szabályozni.

Művelt szőlőtáblák között a horgásztóhoz vezető aszfaltút közelében saroktelken áll Szent-Vince szobra (037/22 hrsz.). A vértanúhalált szenvedett (Kr.u. 304 körül) Szent Vince azért lett a bor és a vincellérek patrónusa, mert ha ünnepének napján január 22.-én „Megcsordul a Vince, tele lesz a pince”. Ezt a néphagyományt több nemzet őrzi, különösen a franciák, németek, osztrákok, portugálok. Magyar hagyományai is igen régiek, hiszen Szent Vince alakja már a koronázási paláston (1031.) megtalálható. A szoborhoz és Szent Vincéhez méltó a dombháton található magas szintű szőlőkultúra.

7. Tájszerkezeti egység

A tótól délre, a belterülettől délkeletre, az Eger felé vezető országút keleti oldalán jelöltük ki a 7. tájszerkezeti egységet. A Kígyós-patak völgye és a völgyet két oldalról kísérő dombhát alkotta tájszerkezeti egységben a szőlő, gyümölcs, gyepek és erdő hasznosítás váltakozik.

A belterülethez közel igen apró parcellákra feldarabolódott területek találhatók egyes részein szőlőműveléssel, másutt inkább felhagyott jelleggel. Ebben a tájszerkezeti egységben vannak kiváló fekvésű szőlőültetvények és vannak példamutatóan eltelepített új gyümölcsösök is.

A szőlői határ menti dombháton igen magas, 350-360 pontérték feletti szőlőkataszter I. osztályú termőhelyek találhatók és viszonylag jelentős nagyságú szőlőültetvény található ~120 ha ebben a tájszerkezeti egységben is.

Itt örömdetesen magas a korszerű, új gyümölcsültetvények száma is. A RUBUS Bt. és más magánszemélyek szilva, körte, cseresznye és kajszai ültetvényeket telepítettek az egeri út feletti dombháton (összesen kb. 35ha kiterjedésben).

A 0212/8 hrsz-ú területen gyümölcstároló és feldolgozó, valamint üzemi épület, a 0208/6 hrsz-ú felső országút melletti sarkán pedig nyitott víztároló medence épült.

Ebben a tájszerkezeti egységben is van egy vegyes kiskertes jellegű, változó intenzitással művelt terület, itt azonban nincsenek épületek. Ez jellemző a régebbi kiskertes terület mellett a kárpótlás során felaprózódott belterület melletti területrészekre is.

Épület, építmény és medence az említett gyümölcstároló mellett nincs, mindössze egy antenna épült a 0192/15 hrsz-ú területen.

1.12.2. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Verpelét a Mátra és a Bükk-hegység között fekszik, de a település északnyugati része felnyúlik a Mátra-hegység területére. Annak ellenére, hogy mind a Mátrai Tájvédelmi Körzet, mind a Bükk Nemzeti park szerves közelségben található Verpeléten nincs országos jelentőségű védett természeti terület. Ez ameddig a természeti szempontból legértékesebb területeken a katonaság jelen volt addig érthető, de a katonaság kivonulását követően az a gyönyörű hegységi, hegységelőtéri északnyugati határrész több figyelmet érdemel.

A régóta védett természeti területként nyilvántartott Verpeléti Várhegy bár igen közel van Verpelét város belterületéhez már Tarnaszentmária része.

Helyi jelentőségű természeti emlék a verpeléti földvár, amely település nyugati határrészen található szőlőtáblák között. Részletes leírása a tájhasználati fejezetben az I. tájszerkezeti egységben olvasható. A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény 23.§-a szerint a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, barlang, földvár. Verpeléten az említett földvár mellett elsősorban a források sorolhatók ebbe az ex lege kategóriába. A törvényben meghatározott 5 liter/perc

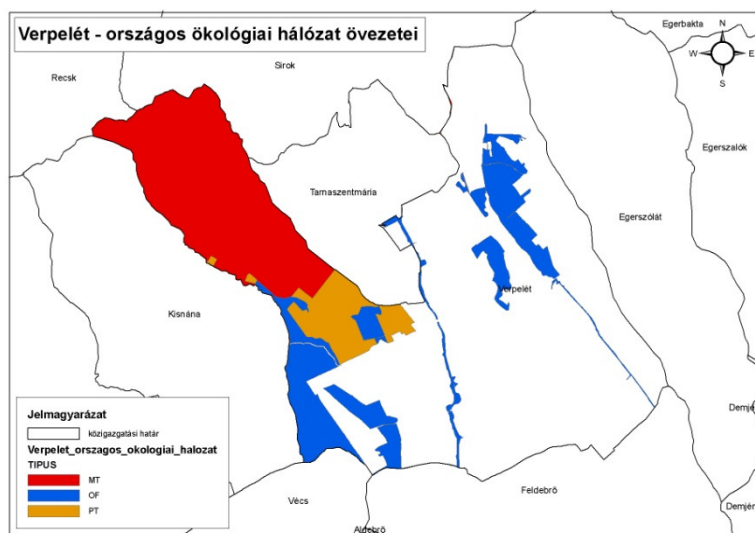
vízhozamot az itt található források nagy része meghaladja ezért azok természetvédelmi oltalom alatt állnak. A források védelmét szabályozási előírásokkal a HÉSZ-ben is meg kell erősíteni.

Elkezdődött az Egri Borászati Klaszterhez a szőlők feltérképezése, besorolása. Verpeléten a Superior dűlők: Ácsok, Alberki, Cinege, Fekete-oldal, Hagyóka, Hosszú-dűlő, Kerékkötő, Keresztfa, Királyi-dűlő, Kis-hegy, Kő-hegy, Közép-bérc, Majka, Ördögös, Öreg-hegy, Padok, Pallagfő, Szent János-völgy, Szirák, Tilalmas, Tölgyes-szél, Túró-mező, Varjas, Veres. Ezek pontos lehatárolása a tervben a Hegybíróval egyeztetve történik.

1.12.2.1. Nemzeti Ökológiai Hálózat

A Nemzeti Ökológiai Hálózat három elemből, a kiemelten védendő természetes állapotú magterületből, a magterületeket összekötő hol folytonos, hol megszakított ökológiai folyosókból, valamint a magterületeket körbevevő, jellemzően természetközeli élőhelyekből álló puffer területekből áll össze. A magterületek és az őket összekötő zöldfolyosók hálózatának, az ökológiai hálózatnak kiemelkedő jelentősége van az élőhelyek folytonosságának biztosításában.

Verpeléten a Mátra- hegység déli lejtőjét és a hegység közvetlen előterét adó északnyugati határrész

az egykor művelt mezőgazdasági területek határáig magterületbe tartozik. A magterületek olyan élőhely együttesek, amelyekben a külső és belső környezeti feltételek révén a természetes folyamatok érvényesülnek, s így biztosított a természetes életközösségek fennmaradása.

A nyugati határszáron lévő gyepes, bozótos, erdős határrészek Túró-mező / volt harcokosi lőtér/, a majkai volt katonai gyakorló terep, a Tarna medre valamint a Kígyós patakon létesített horgásztó, a tó közvetlen

környezete és tó feletti patak völgy gyepes területei ökológiai folyosónak jelöltettek ki.

Puffer területként a kiszánai országút feletti gyep, szántó és szőlő területek kerültek meghatározásra.

Nemzetközi védelem- Natura 2000-es területek

A Natura 2000-s területek az európai közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok összefüggő ökológiai hálózata, amely Európa 17%-t, Magyarország területének 21 %-t érinti. A cél a természetes élőhelytípusok, a közösségi jelentőségű állat- és növényfajok védelmén keresztül a biológiai sokféleség megóvása, a kedvező természetvédelmi állapot fenntartása, helyreállítása. Verpeléten HUBN 10006-os számon a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén található különleges madárvédelmi területként került kijelölésre Natura 2000-es terület, amely gyakorlatilag a kiszánai (Eger-Gyöngyös) országúttól északra eső határrészt foglalja magába: 0330/1, 0331/1, 0331/2, 0331/3, 0331/4, 0333/1, 0333/2, 0333/3, 0334/1, 00334/2, 0335/1, 0335/2, 0335/3, 0336, 0340/2, 0340/3, 0340/4, 0340/5, 0340/6, 0340/7, 0341, 0342/1, 0342/2, 0342/3, 0342/4, 0344/41, 0348/2, 0348/4, 0348/5, 0348/6, 0348/7, 0350, 0351/1, 0351/2, 0357/1, 0357/2, 0358/2, 0358/3, 0358/4, 0358/7, 0360, 0361, 0362, 0363, 0364, 0365, 0366, 0370/1, 0370/2, 0370/3, 0370/4, 0370/5, 0371, 0372, 0373/1, 0373/3, 0373/4, 0373/5, 0373/6, 0373/7, 0373/8, 0373/9, 0373/10, 0373/11, 0373/12, 0376, 0377/8, 0377/9, 0377/10, 0377/11, 0377/12, 0377/13, 0377/14, 0377/15, 0377/16, 0377/17, 0377/18, 0377/19, 0377/20, 0377/21, 0377/22, 0377/23, 0377/24, 0376, 0382

1.12.3. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

- 1) Verpeléten jelentős tájhasználati konfliktus a város déli részén kialakult, esztétikailag kedvezőtlen tájhasználat. Erről a problémáról a vizuális környezetszennyezés fejezetben részletesen írtunk.
- 2) Jelentős gond a hatalmas, nagy súlyú kőszállító autók zaj, lég-és forgalmi terhelése, az utak folyamatos tönkremenetele. A kő tengelyen való szállításából eredő gondok elsősorban Verpelét város belterületén jelentkeznek, de észlehetők a külterületi szakaszokon is. A kőszállító autók a környező településeken is hasonló gondokat okoznak, azaz térségi jellegű problémáról van szó, amelyet feltehetőleg térségi szinten kellene orvosolni.
- 3) Az egyes tájszerkezeti egységek tájhasználatának vizsgálatakor leírtuk, hogy a város külterületén, különösen a Kiszána felé vezető országút mentén a dűlőutak mellett több helyen is illegális hulladék lerakás folyik. Ez mind közegészségügyi, mind környezetvédelmi, mind tájésztétikai szempontból kifejezetten káros. Tudatos, szervezett akcióval fel kell számolni ezeket az illegális szemétkupacokat és szigorú szabályozással és ellenőrzéssel meg kell akadályozni az ismételt lerakást.
- 4) Verpelét életében gazdasági és társadalmi szempontból is meghatározó volt a honvédség jelenléte. A nagykiterjedésű laktanya terület (14 ha) a lőszerraktár, a Túró mezei harcokosi lőtér, a majkai honvédségi gyakorló terep több tíz hektáros területei ma gazdátlanul, elhanyagolva pusztulnak. A volt lőszerraktár környéke az odavezető, jól járható aszfalt utak következtében gyakorlatilag egy félig megtúrt szemételep. A laktanya épületeit területét is benőtte a növényzet.
- 5) Ezen tájhasználati konfliktus egyik oldala a területek gondozatlansága, értékvesztése, kedvezőtlen látványa. A másik oldala az a potenciális fejlesztési lehetőség, amely a honvédség kivonulásával keletkezett. A város külterületének ez a nyugati része ugyanis döntően a katonaság miatt maradt ki a Mátrai tájvédelmi Körzetből, a turizusból, a gazdasági életből. A katonaság kivonulásával megteremtődhet Verpelét ezen határrészének is bizonyos mértékű turisztikai, természetvédelmi mezőgazdasági fejlesztése. Feltétlenül szükséges ezen északnyugati határrész értékeinek megfelelő hasznosítása, bemutatása.
- 6) Igen sajátos tájésztétikai és környezetvédelmi konfliktus a Horgásztó vízfelületére épített faházak kérdése. Többnyire a parttal épített kapcsolatban lévő, a vízre épített házak már látványukkal elgondolkodtatják az embert bizonyos higiénias kérdésekről és kifejezetten zavaró a látványuk és az évtizedek alatt kialakult természetközeli parti vegetációt is megsemmisítik. Mindenképp egy olyan kérdés, amelyet az egyeztetések során egyértelmű állásfoglalással le kell zárni, mert mi lehet a szabályozás alapja(?), még hány ház építhető, milyen a vízminőség stb, stb. Verpelét egész területe tájképvédelmi szempontból kiemelt terület ez a határrész pedig a környező szőlőkkel a város legértékesebb része tájképi szempontból.

1.13. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.13.1. Területhasználat vizsgálata

1.13.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A település legrégebbi része a szabályozatlan Tarnát követő főút közepén a templommal. A templomtól északra Felvég, délre az Alvég, nyugatra a Belszög alakult ki. A főúttal párhuzamosan, attól keletre Kilszög, ÉK-en a Sovát falu és az oda vezető út a Kendergát már az első katonai felvételen is kivehető. A XIX. században alakult ki a Kiskép (Béke utca) és az Egri út. 1907-ben épült a Farkasszög (Alkotás utca), 1912-ben keleten az Ótelep (Kisfaludy, Zrínyi, Ifjúság utcák), 1920 után ÉK-en az Új Kedergát (Dimitrov és Ifjúság utca), északon a Paprét (Kapás és Lehel utca), valamint az Állomástelep (Rákóczi és Vasút utca). 1945 után az Alvég, a Bajcsy és az Egri út között több utca is épült. A legújabb utcákat keleten alakították ki.

A telkek formája jellemzően szalagtelek, a halmazos Belszögben táblatelek, melynek megbontásával alakították ki kisebb telkeket.

Az intézmények elsősorban a Kossuth utca mellett, a Petőfi és Bajcsy-Zs. utcák között található. Az iskola és a művelődési ház a volt Sztáray kastély kertjében a település ÉK-i részén épült. A két óvoda a Petőfi utcában létesült. A belterület két gazdasági területét a Bogyai kastély telkét elfoglaló TSZ központ helyén, valamint a volt malom telkén alakították ki. A sportpálya területe ma már körbeépült.

A település déli részén a szépen gondozott temetővel szemben a felszámolásra érett szeméttelep, a lebontott dohánybeváltó és a vásártér rendezésre váró területe található.

A település kőfaragó központok közelében feküdt, ezért már a XVIII. században használt építőanyag a kő. A plébánia, a kastélyok és kúriák mellett már 1812-ben parasztház is épült főfalazattal. A település népi építkezéséről 1960-ban végeztek kutatást, amelyről Heves megye műemlékei című könyvben a következők jelentek meg.

„A település lakóházainak uralkodó típusa a XX. század első felében a szarufás-torokgerendás, nyeregvetős, vegyesen náddal és zsúppal fedett, földfalazatú, szabadkéményes, boglyakemencés háromsejtű ház volt. Az ágasfás, szelemenes szerkezeteknek emléke sem él, a mestergerenda is ritka.

A XIX. század második felében a házak már csak keresztgerendás, deszkás mennyezettel készültek. A fal leggyakrabban használt építőanyaga a föld, elsősorban a vályog, 1955 körül még döngölt fal is készül. Az erdő közelsége miatt korábban elterjedt lehetett a faépítkezés is, ennek utolsó példányai - gerendavázas falszerkezet sövényfallyal - még a XIX. század utolsó évtizedeiben eltűntek.

Szélesebb körben a kőfalazat csak 1945 után terjedt el, hasonlóan a téglafalhoz. Annak ellenére, hogy a II. világháborúig alkalmaztak zsúpot házak fedésére is, a mai épületállományban már kevés így fedett házat lehet látni, gyakori volt a zsúp és a nád együttes használata, alulra a nádat, arra zsúpot tettek. A gyakori tűzvészek hatására a századfordulón elterjedt a zsindefedés is, de ma már ennek sem lehet nyomát látni. A falu domináns tüzelőberendezése a szabadkémény boglyakemencével, általánosságban 1935 körül avult el, amikor a kenyérsütő kemencéket kihelyezik az udvarra.

A kőfaragó központok közelsége magyarázza, hogy az ablakok kővel keretezése korán, a múlt század elején elkezdődik, de a tornácoszlopok inkább fából készültek."

Az 1960-ban feljegyzett házakat elbontották, vagy új anyagokkal, nyílászárókkal újíították fel. A lakásállomány több mint 60%-a 1960 után épült. Először sátozott, majd utcára merőleges, vagy párhuzamos gerincű házak épültek. A honvédségi lakótelep 3-4 emeletes házai szigeteket képeztek a településen.

Az Ifjúság utcában még vannak 200 m hosszúságú ingatlanok. A Kossuth utca és a Belszög egyes részein már felaprózódtak a telkek. A telekszélességek egyes utcaszakaszokon azonosak. Előfordulnak 12,0 m-nél keskenyebb telkek is.

A lakóházak oldalhatáron állnak, de a kisházat és a melléképületeket gyakran az utcai tömör kerítés mögé, vagy a másik oldal telekhatárára építették. Az előkert csak az utóbbi évtizedekben jelent meg, régen általános volt az utcavonali épület-elhelyezés. Az utcai telekhatáron álló házakhoz tömör kerítést építettek, máshol az áttört kerítés jellemző.

A település belterületén kevés a zöldterület. A lombos fákat örökzöldek egészítik ki.

1.13.1.2. Művelési ágak és minőségi osztályok

Verpelét termőföldjeinek nagy részét, a külterület 35%-át – majdnem 1000 ha-t – **szántó** alkotja. A verpeléti szántóterületek nagy része, 56%-a települési átlagnál jobb minőségű, SZ3-5 minőségi osztállyal. Ezek a belterülettől északra, a Tarna-pataktól keletre, illetve a belterülettől nyugatra és északnyugatra, a patak két oldalán. Mozaikosan található még jó minőségű szántók a keleti határrészekén is, kis parcellákon. Ezen szántóterületek problémája, hogy nagy részük apró parcellákon terül el, így a tulajdonosi viszonyok miatt érdemi hasznosításuk nehézkes, vagy lehetetlen.

A településen **erdők** mozaikosan találhatók. Nagyobb összefüggő területeken Kisnána és Tarnaszentmária határában, a keleti oldalon pedig Egerszólát mellett. A külterület csaknem 30%-át alkotják erdők.

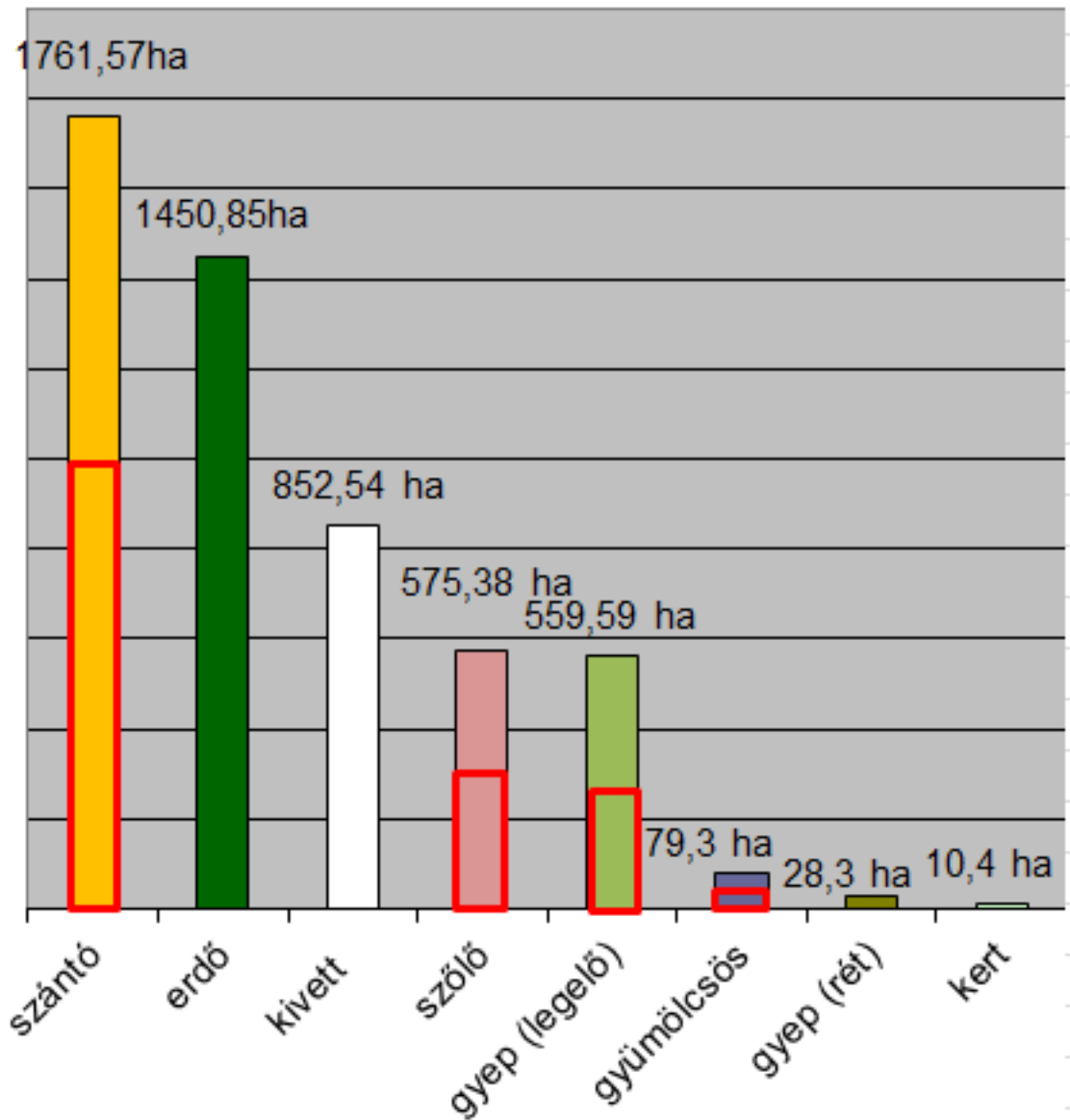
A **gyümölcsösök** minősége 3-5-ös minőségi osztályú, ebből a 3-mas már települési átlagon felüli. Ez adja ki a gyümölcsösök nagy részét, ami a Bajcsy-Zsilinszky út és Kígyós-patak között található. Szinte az összes gyümölcsös a belterület keleti oldalán helyezkedik el, de sajnos mozaikosan, nagyon apró parcellákon.

Verpelét **szőlői** magas minőségűek. A legmagasabb minőségűek a település keleti részén vannak, a közigazgatási határ és a Kígyós-patak között.

Legelők a település délnyugati és északkeleti szélein, mozaikosan találhatók, valamint kisebb foltokban a patakok mentén. Ez utóbbiak a legjobb – átlagon felüli – minőségűek. A legelők összességének kb. a fele a települési átlagnál jobb, ennek ellenére a háztáji állattartás nem jellemző.

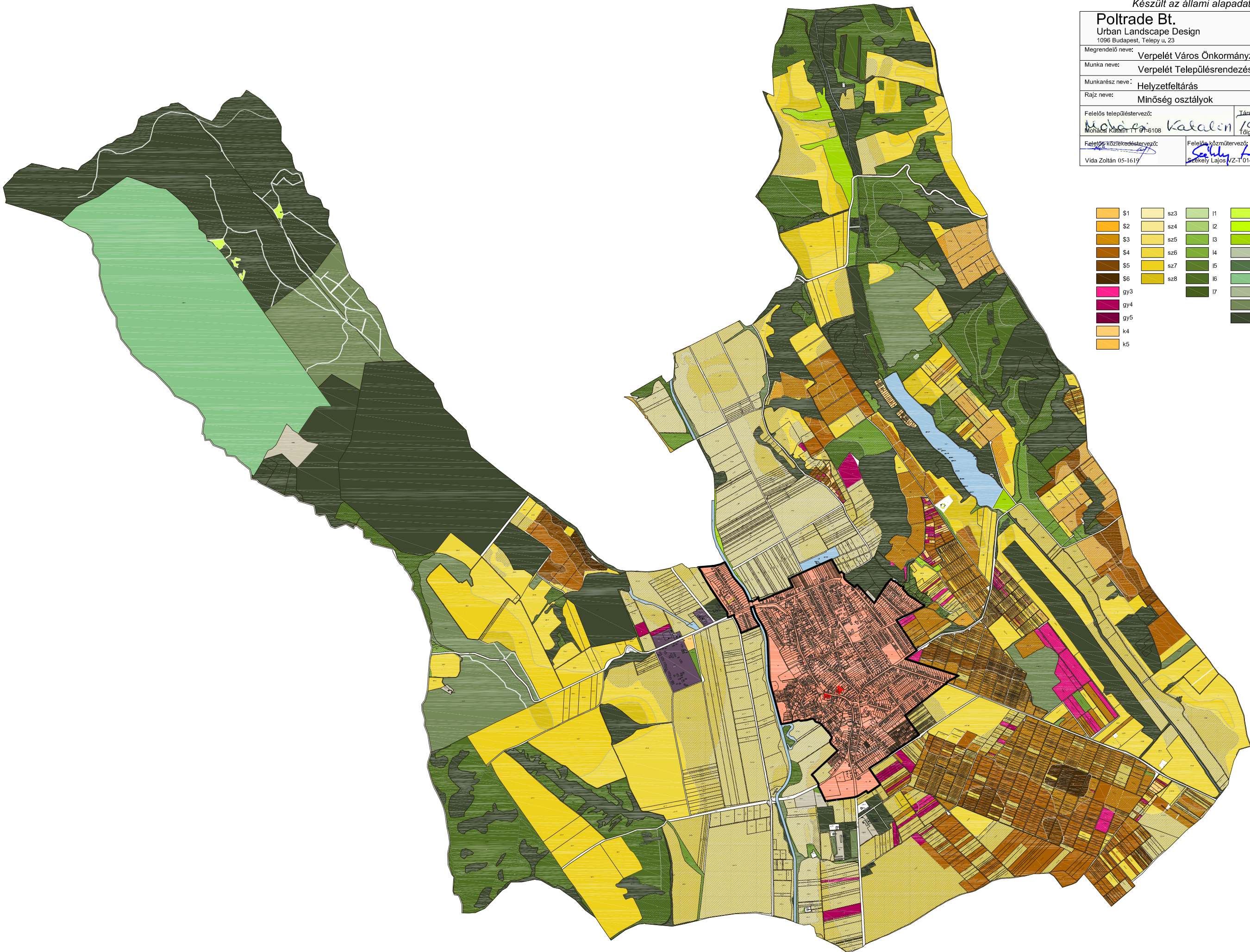
Kertek nagyon szétszórtnak, pár kisebb parcellán vannak, főként a belterület és a halastó között. A lakóterületeken a háztáji kertművelés azonban gyakori.

Rét csak elvétve, néhány található, a halastó déli csücskénél, illetve a Tarna patak partján.

A művelési ágak és minőségi osztályok megoszlása (Forrás: Takarnet)

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telepy u. 23		
Megrendelő neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám: ULD/01/2015
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	Méretarány: 1:35000
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Rajzszám: T-1
Rajz neve:	Minőség osztályok	Dokumentálás dátuma: 2015. 07.
Felelős településtervező: Molnár Katalin TT 01-6108	Társ tervező: Tölgyesi Dániel TT 13-1374	
Felelős köztervező: Vida Zoltán 05-1619	Felelős közműtervező: Székely Lajos VZ-T 01-12861	Felelős tájrendezési memók: dr. Laposa József TT/T 19-0384

\$1	sz3	l1	r1	víz
\$2	sz4	l2	r4	bánya
\$3	sz5	l3	r5	major
\$4	sz6	l4	f1	telephely
\$5	sz7	l5	f4	belterület
\$6	sz8	l6	e0	Út, kivett terület
gy3		l7	e1	átlag feletti minőség
gy4			e3	
gy5			e4	
k4				
k5				

1.13.1.3. **Intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok**

1.13.1.4. **A település egészségügyi és oktatási intézményi ellátottságát az 1.8. fejezetben részletezzük.**

A település 2013 januárjában közös önkormányzati hivatalt hozott létre Feldebrő és Tarnaszentmária községgel **Verpeléti Közös Önkormányzati Hivatal** néven.

A 3 település egy közös jegyzőt foglalkoztat, valamint a Verpeléten Polgármesteri Hivatalban 15 fő dolgozik: 1 fő jegyző, 1 fő aljegyző, 1 fő polgármester, 2 fő adóügyi ügyintéző, 2 fő igazgatási, 4 fő gazdálkodási ügyintéző, 1 fő anyakönyvvezető, 1 fő takarító, 1 fő hivatalsegéd.

A település vezetése 6 fő képviselő-testületi tagból és a polgármesterből áll.

A döntéseket 3 bizottság: Pénzügyi (3 fő), Szociális és Egészségügyi Bizottság (4 fő) és a Vagyonnyilatkozat Nyilvántartó és Ellenőrző, Összeférhetetlenséget Vizsgáló Bizottság (3 fő) készíti elő.

Verpelét építéshatósági feladatait Egerben a járási hivatal látja el.

A település központjában működik továbbá egy **postahivatal** (Kossuth Lajos út 47.) is.

Kulturális intézmény a **Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár**. Fenntartója Verpelét Város Önkormányzata.

/Fotó: ULD/

Verpeléti hegyközség a Kossuth Lajos út 73. sz. alatt működik. A hegyközséghez tartozó borvidéki települések célja a szőlőművelés érdekeinek előmozdítása, a bortermelés színvonalának emelése, a termékek piacképességének javítása.

A hegyközség feladata a hozzá tartozó borvidéki települések szőlészeti és borászati termelői közös érdekeinek előmozdítása, valamint az általuk előállított termékek származás-, minőség- és eredetvédelmének kezelése, érvényesítése.

1.13.1.5. **Alulhasznosított barnamezős területek**

A barnamezős beruházások alatt azt a folyamatot értjük, amikor a leromlott állapotú, többségében használaton kívüli, környezeti károkkal és/vagy tulajdonviszony-problémákkal terhelt területeket megtisztítanak terheiktől, és elvégzik az új használati funkcióhoz szükséges infrastrukturális és funkcionális beruházásokat. A "barnamező" tehát a használaton kívül került vagy jelentős mértékben alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotú és jellemzően szennyezéssel terhelt egykori iparterületet, gazdasági területet, illetve felhagyott területeket, stb. jelenti.

Verpelét életében gazdasági és társadalmi szempontból is meghatározó volt a honvédség jelenléte. A nagyterjedésű laktanya terület (14 ha) a lőszerraktár, a Túró mezei harckocsi lőtér, a majkai honvédségi gyakorló terep több tíz hektáros területei ma gazdátlanul, elhanyagolva pusztulnak. A volt lőszerraktár környéke az odavezető, jól járható aszfalt utak következtében gyakorlatilag egy félig megtúrt szeméttelap. A laktanya épületeit területét is benőtte a növényzet.

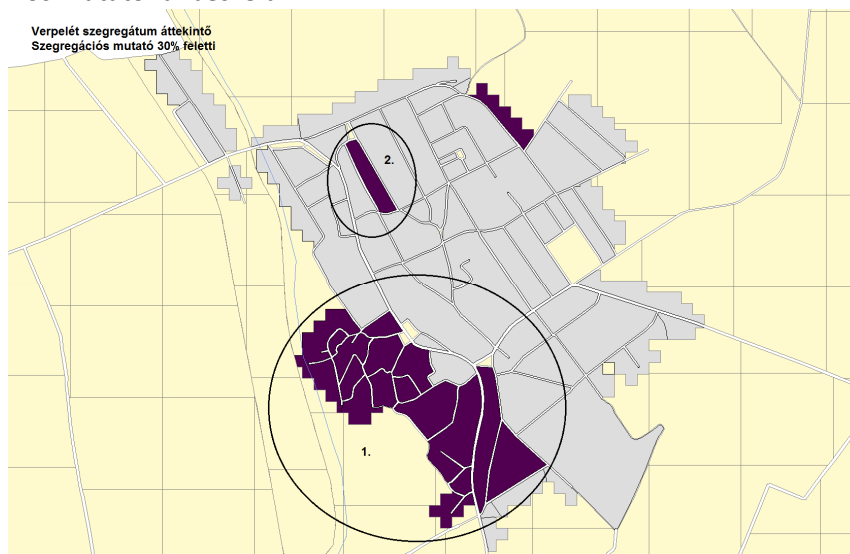
Ezen tájhasználati konfliktus egyik oldala a területek gondozatlansága, értékvesztése, kedvezőtlen látványa. A másik oldala az a potenciális fejlesztési lehetőség, amely a honvédség kivonulásával keletkezett. A város külterületének ez a nyugati része ugyanis döntően a katonaság miatt maradt ki a Mátrai tájvédelmi Körzetből, a turizmusból a gazdasági életből. A katonaság kivonulásával megteremtődhet Verpelét ezen határrészének is bizonyos mértékű turisztikai, természetvédelmi mezőgazdasági fejlesztése. Feltétlenül szükséges ezen északnyugati határrész értékeinek megfelelő hasznosítása, bemutatása.

1.13.1.6. **Konfliktussal terhelt területek**

A konfliktussal terhelt területek a szegregált és a rendezett településrészek találkozása, amely azonban a település egészére kihat, és egyben társadalmi, szocializációs kérdés is.

Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

Verpeléten azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot. A szegregációval veszélyeztetett területről 30%-os mutatónál beszélünk.

/Forrás: KSH adatszolgáltatás/

Verpeléten, két helyen található látványosan szegregálódott terület.

Az 1. szegregátum (Dankó P. út - Malom út - Kossuth L. út - Templom út - Ady E. út - Kossuth L. út - Dózsa Gy. út - Mikes K. út - Gárdonyi G. út - Dózsa Gy. út - Kossuth L. út - Vásár tér mindkét oldala - Bartók B. út - belterületi határ) cigányok által lakott, elhanyagolt telepszerű beépítés. Az itt lakók életmódja – udvar és utca használata jelentősen eltér a rendezett városi életmódjától.

A 2. szegregátum (Szent J. út - Akácfa út - Vörösmarty M. út - Deák F. út) is cigányok által lakott, de kevésbé rendezetlen tömb.

Az 1. területen 35%, a 2-on 30%-os a szegregációs mutató.

Konfliktussal terhelt területek az alulhasznosított barnamezős területek is, mivel ezek korábbi funkciója megszűnt, de jelenleg még nem kerültek újrahasznosításra, gyakran településképi, vagy az átmeneti/illegális hasznosításból erednek a problémái.

1.13.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.13.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A város történeti központja halmazos jellegű, ebből kifolyóan görbe utcák és szabálytalan telkek alkotják, de látható a hosszú és keskeny telkek, az oldalhatáron álló beépítési mód: a háztáji kertek jellemzői. „Kifelé”, az újabb lakóterületek felé haladva felváltja a telekstruktúrát a tervezett karakter: az utcák hosszúak, derékszögű rendszert alkotnak, melyek „egyen telkeket” zárnak körül. Az átlagos telekméret 16m széles és 50m hosszú. Érdekes, hogy ennek ellenére megmaradt a falusi jelleget adó, de funkcióbeli korlátokkal járó oldalhatáron álló beépítési mód.

A belterületől kifelé haladva a kisebb, keskenyebb mezőgazdasági telkek (szőlők, szántók) jellemzőek, végül a közigazgatási határig a nagytáblás szántók és erdők találhatóak.

1.13.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat (önkormányzati tulajdon kataszter)

A fejezetben az Önkormányzat tulajdonában álló ingatlanokat vizsgáljuk, mivel ezek alapját képezik a település fejlesztésének. A telkek pontos térképi megjelenítését a T-2 sz. tervlap tartalmazza.

Az Önkormányzat tulajdonában vannak – az állami tulajdonú 2416. sz. Gyöngyös-Verpelét-Eger, és a 2417. sz. Kápolna-Verpelét összekötő úton kívül – az utcák és egyéb közterületek, melyeket a leírásban nem sorolunk fel.

Fentiekén kívül a belterületen önkormányzati tulajdonú:

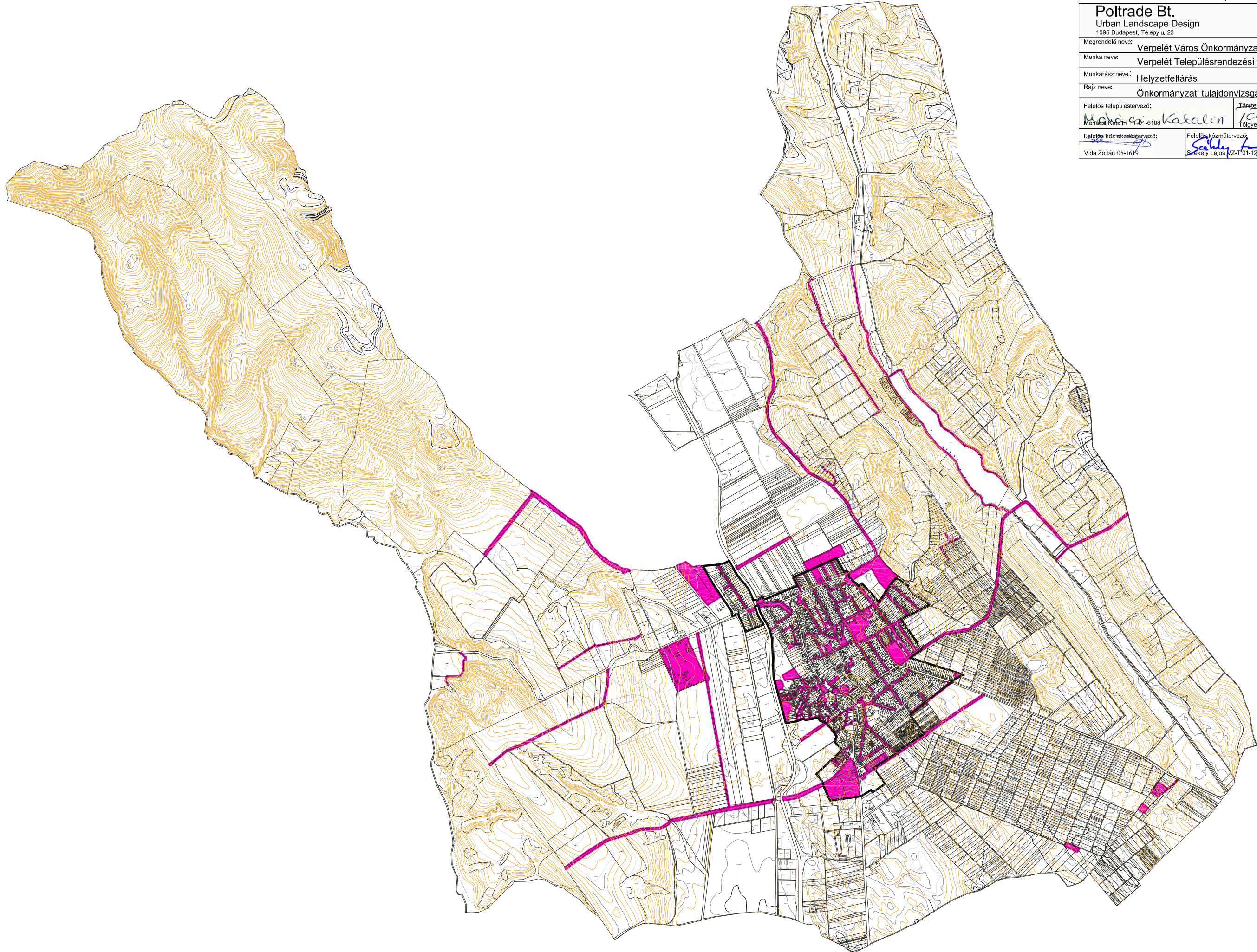
- a Polgármesteri Hivatal telke (754 hrsz.),
- az Egészség ház telke (Tűzoltó u. 9., 760 hrsz.),
- a régi tűzoltóság telke (762 hrsz.),
- a Szabadság tér 6.sz. alatti lakótelek,
- a Szabadság tér 750/3 hrsz. és 1683/1 hrsz. telkek,
- a Rendőrség telke a Malom utcában (1686 hrsz.),
- a Malom u. – Dankó Pista u. sarkán lévő lakóingatlan, leromlott lakóépülettel
- a Dankó Pista u. – Ságvári u. sarkán lévő lakótelek (1598 hrsz.),
- a vásártér és az üzemanyag töltő állomás területe,
- a Gárdonyi Géza u. hátsó teleksora (be nem épült lakótelkek: 1230-1241 hrsz.),
- az Általános Iskola telke (Ifjúság út 34., 450, 452, 466/2 hrsz.),
- a Községi ház és könyvtár telke (Kastély u. 8., 452 hrsz.),
- a focipálya telke (542 hrsz.),
- a Bezerédi utcai két lakótelek (115/1 és 115/3 hrsz.),
- a Bajcsy-Zsilikszky út menti 802/4 hrsz. üres lakótelek.
- a Csokonai Vitéz Mihály út 1 szám alatt található lakóingatlan

A külterületen önkormányzati tulajdonban van:

- a Bezerédi utca fölötti 05/2 hrsz. erdő,
- a vasútállomás melletti szántóterületek (0385/1-2 hrsz.),
- a laktanya területe (0316 hrsz.),
- a település keleti határában néhány kisebb szántó, kert és szőlő parcella,
- a belterületől északra lévő két kis kert parcella.

(Forrás: Heves Megyei Földhivatal – Földkönyv: Verpelét Város Önkormányzata)

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telegy u. 23		
Megrendelő neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám: ULD/01/2015
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	Méretarány: 1:35000
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Rajzsám: T-2
Rajz neve:	Önkormányzati tulajdonvizsgálat	Dokumentálás dátuma: 2015. 07.
Felelős településtervező: Molnár Katalin TT-01-6108	Tárgytervező: Tölgyesi Diána TT 13-1374	
Felelős közlekedéstervező: Vida Zoltán 05-1619	Felelős közműtervező: Székely Lajos VZ-T-01-12861	Felelős tájrendezési memók: dr. Laposa József TT/T-19-0384

1.13.3. Az építmények vizsgálata

A település épített környezetét első sorban a legfrekvenciáltabb területeken fekvő, az egyes épületek tekintetében pedig a nagyméretű épületek megjelenése a meghatározó. A város főutcájának (Kossuth Lajos út, és Bajcsy-Zsilinszky út) lakóházai – építési idejük, méretük, tömegformálásuk szempontjából – változatos, de harmonikus képet mutatnak. Jellemzőek a '60-as évek kockaházai, és a '80-as évek környékén épült F+1, vagy F+1 szintszámú nagyobb családi házak, valamint fellelhetők a díszesebb polgári épületek. A tetőgerincek zöme a keskeny, hosszú telkek miatt az utcára merőleges, 35-45° hajlásszögű, jellemző a kontyolt tető.

Az anyaghasználatban szinte kizárólagos a kőporos vakolat, pozitívum, hogy a színek nem harsányak, visszafogottak.

a Bajcsy-Zsilinszky út képe kockaházakkal (Forrás: www.maps.google.com)

falusias lakóházak a Kossuth Lajos úton (Forrás: www.maps.google.com)

A volt szálloda, fogyasztási szövetkezeti ház épülete 1910 körüli. Finom üvegosztású késő-szecessziós ablakait kicserélték műanyagokra, de tömegében és az oszlopos erkélyével megőrizte építészeti rangját.

volt szálloda épület a Kossuth Lajos úton (Forrás: www.maps.google.com)

A kisebb lakóutcákban is megfigyelhetők a főutca fent leírt jellegzetességei, azzal a különbséggel, hogy az utcák keskenyebbek, és szinte kizárólag csak lakó funkció jelenik meg bennük.

A városvezetés érdekéért mondható el, hogy Verpeléten **nincsen** – sok magyar településsel ellentétben – egy esetlegesen, sokszor szerves kapcsolat nélkül kijelölt **lakópark** terület.

A lakóépületek mellett meghatározó a nagyobb gazdasági és intézményi épületek látványa.

A Polgármesteri hivatal a város központjában, a legfrekvenciáltabb helyen található. Az 1900-as évek elején már állt itt épület, de a jelenlegi formájában 1947-ben építették újjá. Ekkor kapta a középső tornácos tagozatát. A sáttortetős, fehérre vakolt, spalettás épület jelenlegi formájában is arányos, szépen illeszkedik a városképbe.

a Városháza épülete a Kossuth utcában

Az 1850 körüli, néhai Brudern-Sztáray kastély épületét az 1960-as években felismerhetetlenségig átalakították, de az épület a jelenlegi formájában is arányos, szép, helyi védelem alatt áll.

Iskolai napközi épülete, Kastély u. 6.

A Községi Ház és Könyvtár lapostetős épülete a mellette lévő volt honvédségi lakótelep épületeihez igazodik, de a város karakterétől elüt, megjelenésében negatív foltja annak. A körülötte lévő gondozott zöldterület javít az összképen.

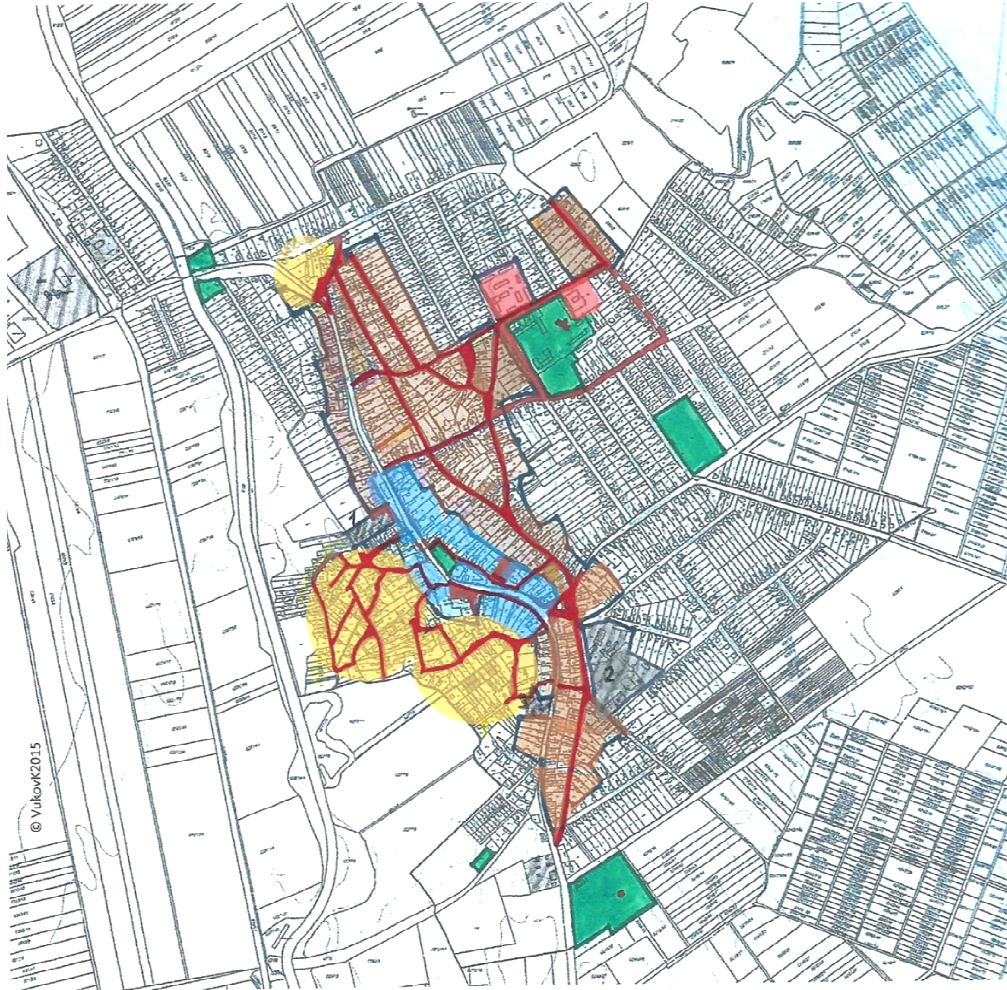
Községi Ház és Könyvtár épület

A készítenő HÉSZ-nek a gazdasági épületek megjelenésére is szigorú előírásokat kell megfogalmaznia, hiszen ezen épületek nagy mérete lévén az anyaghasználatuk és színük még inkább feltűnővé teszi.

A gazdasági épületek mellett nagyméretűek, és ezért településképi szempontból meghatározóak az intézményi épületek.

1.13.4. A településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép. Térarány, jellegzetes épülettípusok (karakter-elemzés)

A vizsgálatban, az örökségvédelmi hatástanulmányban jelölt települési karakterek alapján készítettük el az egyes karakterek utcaképi, beépítési elemzését, a legjellemzőbb utcák leírásával.

VERPELÉT TELEPÜLÉSI KARAKTER TERÜLETEK, ÚTVEZETÉSEK

	történelmi nagyközségi falusi		kisvárosi
	történelmi falusi halmaz		gazdasági-majorsági/ipari
	városias		zöldfelület/park, sport
	védett történelmi útvezetés		kertvárosi

/Forrás: Örökségvédelmi hatástanulmány, 2015./

Történeti falusi halmaz:

Egészen sajátos települési szövet formáció alakult ki a városközponttól nyugatra eső enyhén lejtős, majd a Tarna mentén, platószerű területen, amely lehetséges, hogy a 17. században létrejött az 1780-as években már jellemzően kialakult, már az I. kat. felmérés térképén is látható, későbbiekben néhány utcával kibővült. Körkörös bővüléssel több sávban vezet az utcavonal, amelyeknek összekötései vannak. Az épületállomány oldalhatáron álló, soros portákból áll, meglehetősen kisméretű telkeken. A házak a táj jelegű vonásokkal rendelkeznek, azonban szerényebb kivitelű és méretűek. A telekstruktúra és az épületállomány minősége azt mutatja, hogy történetileg szegényebb néprétegek lakóterülete volt, miként mind a mai napig ez látható (több, leszegényedett roma kisebbség épülete). A település szövet jellegzetes, karakterformáló és különleges a halmaz jellegénél fogva, ezért a település struktúra megőrzése koncepcionálisan fontos a város jellegzetességeinek megőrzése szempontjából is.

A belterület északi részén:

/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht., Google Maps/
található a Bezerédi úton.

A Kölcsey Ferenc út – Bezerédi Imre út – Akácfa út – Kossuth Lajos út által határolt kis terület.

A háromszög alakú tömb eltérő geometriájú és elhelyezkedésű telkein a házak különböző beépítési módokban állnak. A tömb így egy kis halmaz képét mutatja, utcakép szempontjából pedig minden határoló utca aszimmetrikus, „felboruló”, mivel a szomszédos tömbök beépítése szabályos.

A házak előkertje és a viszonylag széles határoló közterületek a tömböt vizuálisan is elkülönítik. Az épületek zöme földszintes, egy kétszintes lakóház

A belterület délnyugati részén:

A Malom utca – Dankó Pista utca – Ady Endre utca – Templom utca által határolt településrész.

Ságvári Endre út:

A Ságvári út beépítése és jellemző utcaképei
/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht., Google Maps/

A görbe utca legfőbb jellegzetessége a teljes szabálytalanság. Vonalvezetéséből adódóan a telkek alakja változó, irányuk kusza. A beépítés jellemzően oldalhatáron álló, az épületek zöme az utcára merőleges, de ezt a rendszert megtöri néhány párhuzamos beépítés. Az utcakép sehol sem harmonikus.

Csokonai utca:

/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht.,
Google Maps/

A Csokonai utca szintén a Szabadság térből sugár irányban kiindulva tárja fel a történeti településrészt. Ez az utca is változó szélességű, jellemzők rá a teresedések. A beépítés viszont az előzőnél sokkal egységesebb képet mutat: utcafronti, oldalhatáron álló, az utcára merőleges, de a Szabadság tér felőli részén az épületek a telkek szabálytalansága miatt rendezetlenül helyezkednek el. Jellemzőek a hosszú parasztházak, valamint néhány kockaház.

Dankó Pista utca északi része és 1612. hrsz. Névtelen közterület:

/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht.,
Google Maps/

Külön karakterrel bír a fenti utcák által határolt „halmaz”, ahol igen vegyes – néhol önálló lakótelkes, néhol teletszerű – beépítés látható. A 1612 hrsz-ú közterületen belül önálló hrsz-mal, telkek nélkül is állnak lakás céljára használt, alacsony komfort fokozatú épületek, melyek leromlott állapotúak, több helyen már csak a romjaik találhatóak. Ez Verpelét egyik szegregált területe.

Kisvárosias településrész:

A kisvárosias településrészt nem teljes tömbök határolják. Ide tartozik a Kossuth Lajos út középső része, a Városháza tömbjének környéke a Tűzoltó utcával.

Kossuth Lajos út (Szabadság tér):

*/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht.,
Google Maps/*

Ez a településrész Verpelét központja. Itt található a legtöbb üzlet és intézmény. Ezek épületei jellemzően nagyobb alapterületűek, magasabbak, mint a lakóépületeké, de nem kirívóak. A térfalak változatosak, a Szabadság térnél nyitottak, a légtérarány itt széteső jellegű.

A lakóépületek térfalai egységesek, részlegesen nyitottak (oldalhatáron álló beépítés).

A településrész legkarakteresebb épülete a városháza, melyet az előtte lévő tér csak hangsúlyoz.

Történeti nagyközségi falusi településrész:

A település hagyományos, szőlőművelési kultúrájához igazodó településszerkezetben mai napig megmaradtak jellegzetes 19. sz-i falusi oldalhatáron álló házak, melyek közül sokat átépítettek, sokak helyén azonban új épületet emeltek. Ezen változások ellenére a karakter megmaradt, mert jellemző formája a házak léptékén kívül a falazott, zárt kerítés.

Kossuth Lajos út északi része:

*/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht.,
Google Maps/*

Arany János utca:

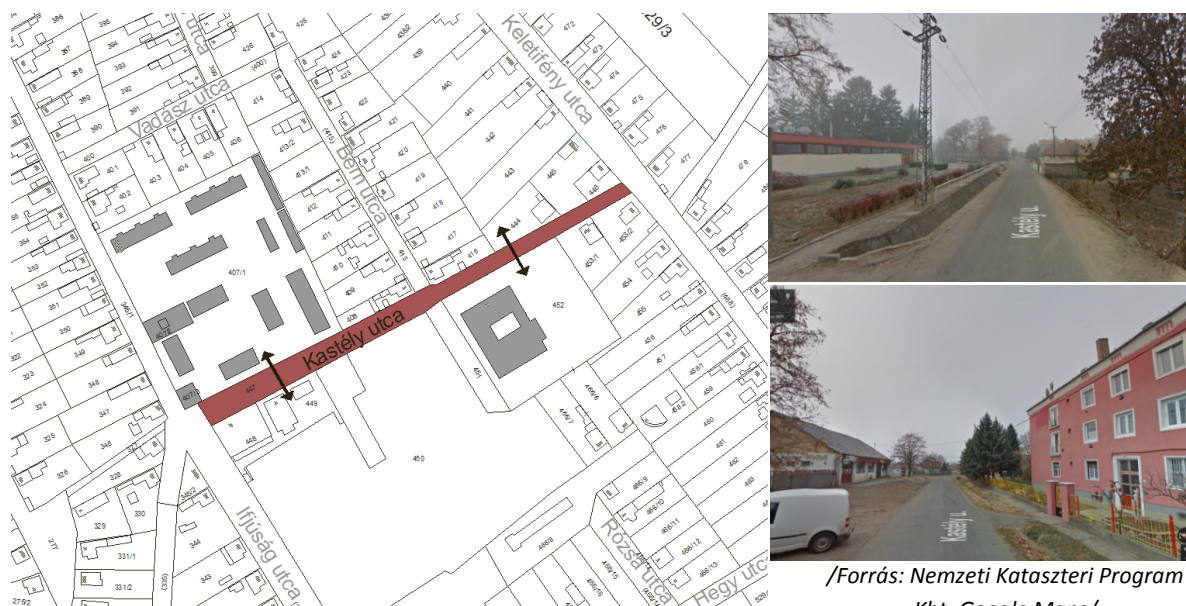
/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht.,
Google Maps/

A nagyközségi karakter sok hasonlóságot mutat a kisvárosiével: földszintes, utcafronti, oldalhatáron álló beépítés, ami a kisvárosias településrészen már-már zárt sorúvá válik, az a nagyközségi karakterre nem jellemző. Itt egyértelmű az oldalhatáron álló beépítési mód, nagyobb telkekkel, lazább beépítési sűrűséggel. Az utcát nagyobb, de földszintes, díszesebb házak, nagyobb utcaszélesség (jelentős zöldsávok) jellemzik. A légtérarány széles, tágas érzetet ad.

Városias településrész:

Verpelétre telepített honvédségi egység személyi állományának részére a Kastély utca – Ifjúság út szögletében telepszerű többszintes lakótelep létesült, amely kimondottan a nagyobb lélekszámú városok beépítési jellege. A karakter jól lehatárolható területileg is és jellegében is. A művelődési ház épülete is igazodik a városias karakterhez.

Kastély utca:

/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program
Kht., Google Maps/

A lakótelep tömbje szervesen beépítés a meglévő településszerkezetbe, amely által a határoló utcák képe is diszharmonikus, „egyoldalú”. A jövőben a hasonló, többszintes, telepszerű, úszótelkes beépítéseket kerülni kell, a helyi építési szabályzatnak ezt nem szabad lehetővé tennie.

Kertvárosi településrész:

Verpelét város a várossá nyilvánítás előtt is területileg, új utca kialakításokkal fejlődött, főként a keleti és északkeleti irányban. Legjelentősebb az Egerszólát/Eger felé vezető főút, Bajcsy-Zsilinszky út mellett kialakult településrész. Ezeken a területeken már nem jellemző a mezőgazdasági főtevékenység jelleg, hanem az országos szabályzatoknak megfelelő telekalakításokkal osztott telkeken az 1970-es évektől elterjedt sokféle, félig városias, oldalhatáron álló beépítésű ház épült. Ezért a terület karaktere nem községi, sem városi szempontú megkülönböztetést nem mutat, jellege kimondottan a városok külső részein levő kertes, családi házas, ezért kertvárosi karakterrel jellemezhető legtalálhatóbban.

Honvéd utca:

/Forrás: Nemzeti Kataszteri Program Kht., Google Maps/

Bár az oldalhatáron álló beépítési mód megmaradt, a házak már korántsem olyan keskenyek, mint a régi parasztházak, utcafronti szélességük gyakran a 10m-t is eléri. Arányuk a hosszú, keskeny téglalaptól (parasztház) a négyzetes felé mozdult el, a mai modern életformához igazodott. Az utcák légtéaránya tágas, köszönhetően annak, hogy már nem utcafronti, hanem előkertes a beépítés. A kertvárosias jelleget fokozza a zöldfelületek – főként a köztéri fásítás – nagyarányú jelenléte. Ezen utcák hangulata harmonikus, barátságos, a falusias karakterrel összeférő.

1.13.5. Az épített környezet értékei

1.13.5.1. Rövid történeti áttekintés

Az őstörténeti emlékektől a török időkig

Verpelét környezete kifejezetten kedvező feltételeket kínált az emberi letelepedésre. A Mátra lábánál, a Tarna völgyében fekvő falu határában bronzkori és kelta leletek mellett szkíta emlékeket is

találtak. Verpelét már a honfoglalás előtti évezredekben lakott terület volt – a XIX. században a településen megtalált bronzkori leletek (az ún. pilinyi kultúrához tartozó bronzkincsek) ezt bizonyítják –, és honfoglaló őseink is korán letelepedtek ezen a jó adottságokkal rendelkező területen. A település középkori történelmének fontos eleme a Földvár, amelynek maradványait nem a Várhegyen, hanem a mai településtől északra, egy mindössze 214 méter magasságban elhelyezkedő széles, lapos hegyháton találták meg. Ez a Mátra vidékének egyetlen ismert motte-ja, vagyis földhalom-vára. Maradványai ma már nehezen ismerhetők fel, de kimutatható egy impozáns, 20 méter széles szárazárok, egy 120 méter átmérőjű sánc maradványai, belsejében egy hét méter magas földhalommal, amelynek tetején néhány habarcsos kő jelzi az egykor itt állt torony maradványát. Azon ritka várak közé tartozik, amelynek semmilyen okleveles említése sem ismeretes. Kutatók valószínűsítik, hogy kora Árpád-kori eredetű, feltehetően nem királyi vár, legvalószínűbb tulajdonosai az Aba nemzetség tagjai lehettek. A várat valószínűleg viszonylag hamar elhagyták, később nem korszerűsítették. Annak ellenére, hogy már egy 1211-ből származó oklevélben olvasható a Welprith személynév, első okleveles említése 1252-ből maradt fenn, majd 1331-ben ismét említik Welpreth névalakban. Ez az elnevezés német eredetű személynévből keletkezett magyar névadással. 1332-es keltezésű oklevelekben Vahret, Welprech, Wepret, Welpud, Welperech, Welperek névalakok találhatóak. Az 1347-es okmányban Welpreth alakban olvasható. A település neve a későbbiekben is felbukkan, pl. a Dózsa-féle 1514-es parasztfelkelés utolsó időszakában. A XIII. század második felében az Aba nemzetségből származó Verpeléti- ág birtoka volt, amely Demeter nevű tagjától Nagy Leustákra szállt, aki 1271-ben V. István király kedvelt embere volt.

A XIV. század közepétől Verpelét jelentősége nagymértékben növekedett, mivel a megyei közgyűléseket és a megyei törvényszéki üléseket több alkalommal, a nádor jelenlétében, itt tartották. Oklevelek tanúsítják például Kont Miklós nádor, a királyság legmagasabb rangú hivatal-viselőjének jelenlétét egy 1358-ban tartott gyűlésen. Az egyházi központ, püspöki székhely Eger mellett, illetve ellenében, tehát ha csak időlegesen is, de Verpelét vált a Heves vármegyei köznemesség politikai központjává. Az Abák után a település 1389-ben a Tari család birtokába jutott és a siroki vár tartozéka lett. Verpelét ekkor került igazán előtérbe a korábban fontosabb településnek számító Kompolttal szemben, mivel birtokosai, a siroki vár várnagyai ekkor Heves megye (örökletes) ispánjai is voltak. 1465 után a falu birtokjoga az Ország és Kompolti családdé lett, majd az 1552. évi kölcsönös örökösödési szerződés értelmében egészen az Ország családra szállt. Sajnos az oklevelek a birtokos személyének változásán túl nem sokban igazítanak el minket Verpelét akkori életéről. Csak kisebb részletek ismeretesek. Istvánffy Miklós XVI. századi történétíró szerint Estei Hypolit egri püspök vitézei 1514-ben Verpelét közelében verték szét a lázadó parasztok egyik seregét. Fennmaradt az a népi hagyomány is, hogy az Egerbe tartó Mátyás király itt patkoltatta meg lovát. Akkoriban a Mátraalján vezető útvonal a mainál sokkal nagyobb jelentőséggel bírt.

A török hódoltság időszakától a XX. század elejéig

Buda (1541) és különösen Hatvan (1544) eleste után a dél felé nyitott völgyben elterülő, és korszerűbb erődítések által nem védett falu nehéz helyzetbe került. 1550-ben a helyi lakosság már a töröknek is adózott, 1555-ben a feljegyzések szerint 16 ház után. Eger eleste (1596), a 15 éves háború küzdelmei pusztulást hoztak a vidékre. A település 1686-ra már csak másfél portával szerepelt az adóösszeírásban. A falu tehát annak ellenére, hogy megmaradt, szinte teljesen elnéptelenedett. 1695-ben feljegyezték, hogy a verpelétiiek elhagyták a régi faluhelyet, mert a település korábban leégett és a törököktől való visszavétele után a német katonaság gyakori beszállásolása is sanyargatta a lakosságot. A helyiek ekkor a Verpeléttel határos Tarnaszentmária határában lévő Dobi pusztára erdőseibe rejtőztek, ahol istállóban és kunyhókban laktak. Ehhez képest meglepően gyors volt a felemelkedés, amiben nyilván szerepet játszottak a belső vándormozgalmak is. A török időket követően az 1701. évi összeírás a települést már népes mezővárosként (oppidum) regisztrálta, ekkor már 69 felnőtt férfi adófizetőt és 65 nőt tartottak nyilván. Annak ellenére, hogy a Rákóczi féle szabadságharc végére a település népessége ismét erősen megfogyatkozott a XVIII. századi betelepítések után újból fellendült az élet a faluban. Ezt mi

sem bizonyítja jobban, mint hogy lakói a század végén országos vásártartási jogot kaptak, majd 1828-ban már mezővárosi rangra emelték. Szintén a XVIII. századra tehető a földesurak majorsági gazdálkodásának kialakulása is, amit az 1754-56-os összeírás tanúsít. 1750 után, az 1777-es úrbérrendezés előtt már majorüzem működött a településen. A település első kereskedői a korcsmárosok voltak, akikről már a XVIII. századból vannak adataink. A XIX. század elejére a lakosság növekedésével párhuzamosan – és a település jó fekvésének következtében – az akkori mezőváros kezdett kereskedelmi alközponttá válni.

A piacközpont ekkor a vásárvonalon megerősödő, lényegesen kedvezőbb fekvésű Gyöngyös volt. A verpeléti kereskedelmi élet élénkítése érdekében 1797-ben a település akkori birtokosa, báró Brudern Józsefné az uralkodótól Verpelét mezőváros részére évi négy országos vásár tartásának jogát kapta meg.

Verpelét polgári fejlődésének egyik sarokköve és mutatója is egyben, hogy sajátosan hamar, már a XVII. század első harmadában letelepedtek itt a zsidók. A temető legrégebbi zsidó sírkövén 1628-os évszám látható. Mivel az 1918 őszi forradalmi események miatt a hitközség irattára teljesen elpusztult, az izraeliták régmúltját nem tudjuk pontosan rekonstruálni.

Azonban, a XIX. század első harmadától 1944-ig fennmaradtak a hitközség keresztelési, esketési és halotti anyakönyvei, amelyekből tudomást szerezhetünk a hitközség tagjainak neveiről, létszámáról, valamint a rabbik nevééről is. Verpeléthez, mint izraelita hitéleti és igazgatási központhoz tartozott Tófalú, Tarnaszentmária, Feldebrő, Domoszló, Felsőána, Alsónána, Ludas, Kápolna, Vécs, Nagyfüged, Dormánd, Besenyőtelek, Detk, Kerecsend, Tarnaszdány, Kőkút, Egerszólát, Ugra, Ludas, Kompolt, Pétervására és Markaz zsidósága is, vagyis a XX. század első felében a térség igen fontos vallási központjává vált.

Egy 1840-es összeírás szerint az Egri járás területén mindössze 240 zsidó lakos élt, de ebből 139-en verpelétiak voltak. A zsidó közösség legnagyobb lélekszámát 1869-ben regisztrálták (324 fő), attól kezdve egyre többen költöztek el a gyorsabban fejlődő nagyvárosokba, elsősorban Egerbe. A zsidóság bortermeléssel, de mindenek előtt kereskedelemmel foglalkozott, a helyi borok jelentős részben általuk jutottak el Nyugat-Európába is. Kultúrtörténeti érdekesség, hogy Verpeléten épült fel a Kárpát-medence egyetlen fából készült zsinagógája, amelyet sajnos 1961-ben elbontottak. Az egykor igen népes közösség szinte teljesen megsemmisült a második világháború éveiben, napjainkban, az egykori zsinagógában a település tűzoltószertára működik.

A polgárosodás másik fontos előmozdítója volt, hogy Verpelétet is elérte a vasút. A XIX. század utolsó harmadában valóságos vasútépítési láz tört ki az országban, egyre másra létesültek a HÉV-ek, vagyis Helyi Érdekű Vasutak. Károlyi György és fia Mihály fogta össze a környék birtokosait, és kezdeményezte a teljes kiépülésében Kisterenye és Kál közötti vonal megépítését, amelynek Recsk és Kál közötti, Verpelétet is elérő szakaszát 1886-ban adták át a forgalomnak. A vonal a 300 km vonalhosszúságú Mátra-körösvidéki HÉV része volt. A vonal megkönnyítette a verpeléti termékek piacra jutását, hiszen Kál-Kápolna állomáson csatlakozása volt a Budapestet Miskolccal összekötő fővonalra.

A második világháború előtti évtizedek helyi iparosai között feltűnik néhány olyan szakma, amely már a városiasodást mutatja. Ilyen a bérfuvarozó, szemétszállító, nyomdász és a szállodaiparos. 1945 után gumijavító, szabó, hentes és fodrász szakmák is megjelennek a községben. Az 1950-es évek elejétől a párt iparpolitikájának megfelelően megkezdődött a kisipar felszámolása, illetve a kisiparosok szövetkezetekbe szervezése. 1956 után azonban ismét egyre több iparendélyt adtak ki, minek következtében 1983-ra a kisiparosok száma 81 főre növekedett, akik összesen 84 szakmát űztek. Az 1950-es évek elején az addigi magánkisiparosokat a községben is kisipari termelőszövetkezetekbe tömörítették. Az 1960-as évek elején hozták létre a Kál és Verpelét környéke vegyes KTSZ-t, amelynek helyben asztalos és cipész részlege működött.

A XX. század második felében

A település 1950. október 22-étől önálló tanácsú község, majd később Községi Közös Tanács néven és székhellyel társközség lett Tarnaszentmáriával. 1973. május 1-én nagyközségi rangot kapott. A

járások megszűnésével 1984. január 1-jétől társközségével együtt Eger városkörnyéki községe. Az 1945-ös földreformmal 237 új gazdaság létesült Verpeléten. A földosztást követően a parasztság termelési mutatói és hajlandósága jelentősen megnőtt, különös tekintettel a szőlőművelésre, illetve a belterjes gazdálkodásra. A parasztság munkájának politikai bázisát természetesen itt is az 1930-as évek elejétől az egyre erősebbé váló Független Kisgazda Polgári és Agrárpart adta. A földreform után a verpelétiak a hagyományos gabonatermelésen kívül tovább folytatták az őket már eddig is országos hírűvé tevő dohánytermelést és szőlőművelést.

1949-ben a fokozódó dohánytermelés igényeinek kielégítésére a község temetőjének szomszédságában egy állami dohány szárítót építettek fel. Ezekben az években fejlődött a mezőgazdaság gépesítettsége is.

A szovjet típusú mezőgazdaság bevezetésével különösen a Rákosi-féle agrárpolitika következtében évenként súlyosbodtak a parasztság terhei (erőszakos terménybeszolgáltatás, adó, sertésvágás szabályozása). A kollektivizálás útján az első lépés Verpeléten is a földbérli szövetkezet létesítése volt. 1948. szeptember 4-én 49 taggal megalakították a földbérli szövetkezetet, amely 1949-ben Dózsa György nevet vette fel (Dózsa MGTSZ).

A későbbi kollektivizálással a község legelőgazdálkodását is a termelőszövetkezetek vették át, ami egyben állandó korszerűsítést is maga után vont. A községben 1950-től működött a Mátrai Erdőgazdaság részlege a volt Kanzsó-féle épületben. A korszerű erdőgazdálkodással foglalkozó kirendeltség hatóköre Verpeléten kívül hét szomszédos községre is kiterjedt. Új irányt adott a településnek, hogy a Néphadsereg átszervezésével 1952-ben létrejött a 18. páncélososztály 48. közepes harckocsiezrede, amelyet Verpelétre telepítettek. Ennek nyomán tisztai lakások és kiszolgáló létesítmények, például Helyőrségi Klub létesültek, amely a település civil polgárai számára is – engedély birtokában – nyitva állt. Az alakulat sokáig a nagyközségben maradt, még ha hadrendi száma és állománya ki is cserélődött. Az 1970-es években a 4. gépesített lövészadosztály 35. harckocsi ezrede, 1987 után pedig a „Dob István” harckocsi dandár állomásozott a településen.

A település életében a kádári konszolidáció jelentett újabb lehetőséget, amelynek révén valamelyest javultak a szőlőművelés feltételei. Verpeléten kiépült az infrastruktúra, új lakások épültek, elsősorban magánérőből, de részben központi is, elkészült néhány háromemeletes tömbház, amely városias külsőt kölcsönzött Verpelétnek. A rendszerváltás után privatizált, illetve reprivatizált termőföldeken megújult a hagyományos szőlőkultúra, a település borászatai immár a legkorszerűbb módszerekkel igyekeznek helyt állni a hazai és nemzetközi piacokon.

/Forrás: www.verpelet.hu/

1.13.5.2. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Az I. katonai felmérés térképén (1780 körül) a fő útvonal, a Kossuth utca és környezete kialakult. A fő út délről Feldebrőről jön, észak felé Szentmária irányában a Tarna hídján át folytatódik. Az út menti település bővített szerkezeti része a Petőfi utca irányában észlelhető, amelyet a fő utcáról, a templommal szemközti részéről indított – azóta megszűnt – utca kötött össze, ugyaninnen indul út északkelet felé Szólát irányába. Ez utóbbi utcák már az 1800-as évek első harmadára eltűntek.

A II. katonai felmérésen (1830 k.) Verpelét, mint prosperáló borászati és kereskedelmi alközpont, a település központjában kialakította intézményi központját, amelyhez a 18. századi templom-plébánia együttes mellett a Németh-kúria és a falusi kovácsműhely közötti területen község háza (ma városháza), posta, iskola, üzletházak, szálloda/takarékszövetkezeti ház (lebontott zsinagóga) járult. A község közepének közelében elhelyezkedő malom is az élénk gazdasági szerepet reprezentálta, a malom telkén a főutca határára kastélyszerű neobarokk díszítményekkel ellátott igazgatási-iroda épületet emeltek. A magánházak közül is a főutcával párhuzamosan bővültek, ill. eklektikus

vakolathomlokzattal „korszerűsödtek” a módosabb lakosok épületei. Ezek közül az újabb Szabadságtér kialakítása során egynémely eltűnt, helyébe ugyancsak a karakternek megfelelő üzlet és irodaházak épültek.

1.13.5.3. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Közhiteles nyilvántartásban szereplő régészeti lelőhelyek

azonosító	név	védési jogi aktusok	HRSZ	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
25669	Vásártér		1341	738240	277962
45364	Földvár	KÖH 470/2506/2/2004	0370/3	735664	280335
50042	Akácfa u. 43.		244, 243, 242, 252, 253, 256, 263, 255, 237, 241, 266, 259, 254, 261, 236, 257/1, 265, 238, 262, 260, 235, 239, 258, 264, 247, 234, 268, 232, 230, 267, 269, 231, 233, 270, 275/2, 205, 275/3, 274/2, 276, 273, 275/1, 274/1, 206/1, 272, 173, 206/2, 208, 207, 212, 213, 229, 240, 220, 217, 245, 246, 251, 257/2, 271, 280, 278, 279, 277	738121	279402
50043	Belszög		1504, 1505	738245	278670
76725	Debrői úton aluli dűlő		1336/2, 1336/3, 0272/10	738323	277685

Régészeti érdekű területek

A település legjelentősebb vízfolyása a belterület nyugati szélénél É-D-i irányban húzódó Tarna és a tőle keletre fekvő, medrének egy szakaszában halastó hasznosítású Kígyós. Ez a két vízfolyás határolta le, a Tarna folyó Sirok—Tarnaszentmária közötti szakaszában keskenyebb szurdokvölgyben folyik. A Tarna e szurdoktól északra a Pétervásári-medencében folyik, délre pedig a medenceszerűen szélesedő verpeléti debrői völgyben, mely az Alföld lesüllyedése következtében félmedencévé alakult. Az itt folyó Tarnát földrajzi választónak is tekinthetjük, ugyanis annak K-i oldala inkább a Bükk-hegység részéhez sorolható, míg a nyugati oldala a Mátrai körzet területére esik, és ez a régészeti korszakok során eltérő kulturális hatások és orientáció érvényesülésében is megmutatkozhat.

A mellékelt lelőhelyjegyzék (1. melléklet) lelőhelyei között több olyan is van, amelynél egyetlen földrajzi területen több korszakban is megtelepedett az ember, s több kultúra emlékanyaga is megtalálható. Ilyen lelőhely pl. Verpelét 3. - Akácfa u. és Verpelét 7. - Hegyút. A város belterülete a legideálisabb földrajzi adottságokkal rendelkező területen fekszik, így itt különösen lehet számítani régészeti emlékek előkerülésére, éppen ezért az ismert régészeti lelőhelykiterjedéseken túl egy régészeti érdekű terület - régészeti övezet is megjelölésre került (2. és 4. melléklet).

A történeti tájhasználatban jelentőséggel bírnak, mint régészeti érdekű területek az egykori utak is, melyekből több haladhatott át Verpeléten: a táji adottságokat kihasználva ilyen pl. a Feldebrőből kiinduló Verpeléten át a Tarna-völgyben vezető út, illetve részben a kelet felé Egerbe vivő út. „A Tarna-völgyi út régiségét sok minden bizonyítja. A terület ősi lakottsága, a honfoglaláskori

lelőhelyek már említett csoportosulása, a Debrővölgy földrajzi, adminisztrációs vagy birtokjogi egysége, Pétervásár mint nagyon régi vásárhely elhelyezkedése mind a közlekedési vonal történetiségét igazolja" (Major 1976). Ezek mellett gyakrabban kerülnek elő kisebb településnyomok, csárdák, stb. Itt kell megemlíteni azt a helyi mondát is, mely szerint az Egerbe tartó Mátyás király itt patkoltatta meg lovát.

A történeti tájhasználatban figyelmet érdemelnek az egykori kőbányászatra vonatkozó adatok is: „A helyi kő felhasználása az Árpád-korig vezethető vissza, pl. a Tarnaszentmáriai román kori templom helyben fellelhető alapanyagból épült, a belső térben honfoglalás kori motívumokat hordozó faragott kövekkel díszített, körben a fal mellett kőpadkák húzódnak. A Várhegyi kőbánya nagy múlttal rendelkezik: már 1753-54-ben használta egy Jakab nevű kővágó, az innen bányászott köveket főleg a nemesi építkezések alapanyagaként használták a XVIII-XIX. század folyamán. Sajnos a kőbányászás által az ott található régészeti emlékek teljesen megsemmisültek. A Várhegy kétféle követ adott: a világosszürke lyukacsos piroxen-andezitet, és a szürkésfehér dácittufát" (Zábrátszky 2006). Verpelét kőbányászata nem volt olyan jelentős, mint Tarnaszentmáriáé, ennek ellenére az újkorban az innen kitermelt dácittufát használták építkezésekre, keresztekre, útjelző kövekre. „A községi legelő közelében is volt egy „grófi bánya”, amelyből fehér követ bányásztak. A hagyomány szerint ezt a gróf saját célra használta, valamint a kőfaragóknak is adott el ebből a kőből... A községhez közel eső Jakabdombnak is volt saját kőbányája, amelyből a helyi építkezéshez termeltek ki követ. A szintén Verpeléthez tartozó Irma tanya juhállóit szintén a helyszínen bányászott kőből építették fel. Ezeket a kőzeteket csak lokális felhasználásra termelték ki, nem kereskedtek vele ... Verpelét bányáiból szállították a követ a Füzesabony-Debrecen vasútvonal alapozásához az 1890-es években”. (Zábrátszky 2006). A felsorolt adatok alapján fel kell hívni a figyelmet ipartörténeti/iparrégészeti emlékek előkerülésének lehetőségére is.

1.13.5.4. Világörökség

2011. évi LXXVII. törvény a világörökségről (hatályba lépése: 2012. január 1.), melyet az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete 1972. november 16-án kelt, az 1985. évi 21. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezményrel összhangban. E törvény alkalmazásában:

Világörökségi várományos helyszín: a kiemelkedő kulturális örökségi, illetve természeti értékei révén, az Egyezmény 1. és 2. cikkében meghatározott kritériumok szerint az UNESCO Világörökség Központhoz bejelentett, a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékében szereplő helyszín, amelyet a kulturális örökség, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, illetve védett természeti terület.

Világörökségi várományos helyszín védőövezete: a világörökségi várományos helyszín környezete, amely kiemelkedő értékeinek sértetlenségét, illetve hitelességének védelmét biztosítja, továbbá amelyet a kulturális örökség, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, illetve védett természeti terület.

Verpelét területén az országos védelem alatt álló Kossuth Lajos u. 54. (146/2hrs.) alatt található kovácműhely, ez szerepel a magyarországi tájházhálózat keretében az UNESCO Világörökségvárólistáján.

Atájházak vagy falumúzeumok olyan szabadtéri néprajzi gyűjtemények, amelyek a helyben összegyűjtött és megőrzött tárgyakkal az adott település vagy tájegység hagyományos tárgyi kultúráját, a népi építészet szempontjából jelentős (esetleg népi műemlékeknek minősített) épületekben berendezett lakásbelsőket, olykor a műhelyeket, a gazdasági épületeket vagy a kezdetlegesebb ipari létesítményeket mutatják be.

Magyarországon ma közel 300 tájház található, s ezek tárgyi kulturális örökségünk jelentős számú, több tízezer emlékét őrzik. A tájházak érdekképviseletére, szakmai koordinálására alakult 2002. november 26-án a *Magyarországi Tájházak Szövetsége*.

1.13.5.5. Műemlék, műemlékegyüttes

A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ központi nyilvántartása szerint jelenleg 5 azonosított régészeti lelőhely ismert Verpelét határában (szakmai adatszolgáltatás 2015. március), további 7 jelenség azonosítatlanként szerepel a nyilvántartásban.

Verpelét város korábbi településrendezési tervéhez kapcsolódó hatástanulmány az ismert régészeti lelőhelyek leírására és térképi azonosítására szorítkozik. Az ott közölt adatok összehangolása a központi nyilvántartás adataival nem történt meg.

A város rendezési tervének tervlapjain a hatástanulmánnyal összhangban kerültek jelölésre a régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek. A fentiek alapján jelen tanulmányban jelzett változtatások figyelembe vételével összességében 10 azonosított régészeti lelőhely ismert Verpelét határában.

törzsszám	azonosító	cím	név	védelem	bírs. kat.	védési ügyszámok	helyrajzi szám	EOV Y koord.	EOV X koord.
2158	27424		Kovácsműhely (Múzeum) ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			1706, 1708, 1712, 1711, 1710, 1709, 734/2, 336, 146/7, 146/5, 146/4, 1707		
10796	27425		Nepomuki Szent János-szobor ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			139, 146/4, 146/5, 146/6, 150, 1766, 1770, 148		
2159	27426		Németh-kúria ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			1335/1, 754, 755, 762, 713, 711/2, 716, 717, 759, 760, 1335/2, 1335/3, 1498/1, 1498/2, 1499, 1500, 1501		
2157	27427		R. k. templom (Krisztus Király) ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			1335/1, 1335/2, 1335/3, 1501, 1503, 750/2, 750/3, 751, 752, 754, 1515, 1505		
2157	5880	Szabad-ság tér 8.	R. k. templom (Krisztus Király)	Műemlék	II.	22509/19 58. ÉM 120344/1 958. MM, 14297/19 60. ÉM[-MM]	1504	738253	278679

2158	5877	Kossuth u.	Kovácsműhely (Múzeum)	Műemlék	II.	701/1962 . ÉM	146/2	738020	279010
2159	5879	Tűzoltó utca 11.	Németh-kúria	Műemlék	III.	22509/19 58. ÉM 120344/1 958. MM	761	738360	278723
10796	5878	Kossuth u.	Nepomuki Szent János-szobor	Műemlék	III.	2068/199 2. OMF	146/3	737883	279512

1.13.5.6. Helyi védelem

Verpelét város 13/2012.(IX.15.) sz. Kt. rendelete alapján jelenleg az alábbi ingatlanok és objektumok tartoznak helyi védelem alá:

Helyi védelem alatt álló építmények:

1./ **Volt Malom** - szolgálati lakás
Verpelét, Kossuth út 64. (1704/1 hrsz.)

2./ **Népház**
Verpelét, Szabadság tér 8. (1704/1 hrsz.)

Védett képzőművészeti alkotásokra és emléktáblák:

1./ **I. világháborús emléktábla**
Verpelét, Szabadság tér 8. (1504 hrsz.)

2./ **Sztáray grófi család címere**
Verpelét, Kastély út 6. (450 hrsz.)

1.14. KÖZLEKEDÉSVIZSGÁLAT

A közlekedési vizsgálat és fejlesztési javaslat az „A településrendezési tervek közötti közlekedési munkarészei – Tartalmi követelmények” megnevezésű, e-ÚT 02.01.41 (ÚT 2-1.218:2003) sz. utügyi műszaki előírásban foglaltak szerint készült, figyelembe véve az e-ÚT 03.01.11 (ÚT 2-1.201:2008) Közutak tervezése utügyi műszaki előírásban foglaltakat, és összhangban a kapcsolódó hatályos előírásokkal, jogszabályokkal.

1.14.1. A település tágabb térsége közlekedési kapcsolatainak vizsgálata

A térség legjelentősebb útjai M3 autópálya a 3 sz. Budapest- Miskolc- Tornyosnémeti 1. elsőrendű főút, valamint a 24. sz. Gyöngyös- Parád- Eger és 25. sz. Kerecsend- Eger- Bánréve másodrendű főutak. A település közvetlen elérését a főutakhoz kapcsolódó 2415 j., 2416 j. és 2417 j. összekötő utak biztosítják.

A keleti és nyugati irányú gyorsforgalmi kapcsolatot a 3 sz. elsőrendű főutat tehermentesítő M3 autópálya biztosítja. Az M3 autópálya nemzetközi út, száma E71, Budapest és Nyíregyháza között halad kétszer két sávon, melyhez csatlakozik az M30 autópálya a 150-es km szelvény környezetében északi irányban melyen Miskolc, valamint az M35 autópálya a 186-as km szelvény környezetében déli irányban, melyen Debrecen közelíthető meg. Verpelét településtől az autópálya ~12 km-re délre található, mely a 2417 j. - 3208 j. összekötő utakon érhető el.

A Verpeléttől ~7 km-re délre haladó 3 sz. másodrendű főút Budapestet- Miskolcot- Tornyosnémeti országhatárt köti össze. Budapest-Miskolc vonalon kelet-nyugati, majd Miskolctól észak-déli irányú forgalmat bonyolít. A településhez legközelebb autópálya csatlakozás az M3-as 103+301 km szelvényében a Káli csomópont. A településtől ~15 km-re keletre, Eger belterületén érhető el a 25 sz. Kerecsend- Eger- Bánréve másodrendű főút a 2416 j. úton keresztül, mely jelzőlámpás csomóponttal csatlakozik a főúthoz. A 25 sz. út Kerecsend belterületén csatlakozik 3. sz. főúthoz és észak-dél irányú kapcsolatot biztosít a 3 sz. főút és az országhatár között. A településtől ~8,7 km-re északra található a 24 sz. Gyöngyös- Parád- Eger másodrendű főút, mely a 2415 j. összekötő úton közelíthető meg. A 24 sz. főút Eger-Gyöngyös vonalon biztosít kapcsolatot, amely jelentősége Verpelét szempontjából a két város elérése tekintetében nem jelentős, hiszen a településen áthaladó 2416 j. út kedvezőbb közlekedési lehetőséget biztosít a településen élők számára.

A környező települések és a környező főutak elérhetőségét a 2415 j. Verpelét-Sirok összekötő út, a 2416 j. Gyöngyös- Verpelét- Eger összekötő út és a 2417 j. Kápolna-Verpelét összekötő út biztosítja. A települést kelet-nyugati irányban feltárja és biztosít kapcsolatot Gyöngyös és Eger felé a 2416 j. út. A település északi kapcsolatát (Tarnaszentmária, Kőkútpuszta, Sirok, Recsk) irányban a 2415 j. út biztosítja, mely a település nyugati belterületi határa közelében csatlakozik a 2416 j. út 25+488 km szelvényéhez. A déli irányú kapcsolatot (Feldebrő, Aldebrő, Tófalva, Kápolna, Kál) a 2417 j. út biztosítja, mely Verpelét belterületén a 2416 j. út 27+588 km szelvényéhez csatlakozik.

A településen található a 24309 j. Verpelét állomáshoz vezető út (276 m hosszúságú út), mely köszönhetően annak, hogy a vonalon a személyszállítás jelenleg szünetel települési kiszolgáló útként funkcionál, állapota leromlott, felújítása szükséges.

Verpelét északi külterületén áthalad a 24128 j. Egerszólát bekötőút, mely a 2415 j. és 2416 j. utak között húzódik, és Egerszólát településsel biztosít közúti kapcsolatot.

A környező főutak és települések könnyen megközelíthetők, a település regionális közúti kapcsolatai jók, tekintettel a megyeszékhely közelségére megfelelően kiépítettnek mondhatók, azonban az utak állapota egyes felújított szakaszoktól eltekintve a felújítást igényel.

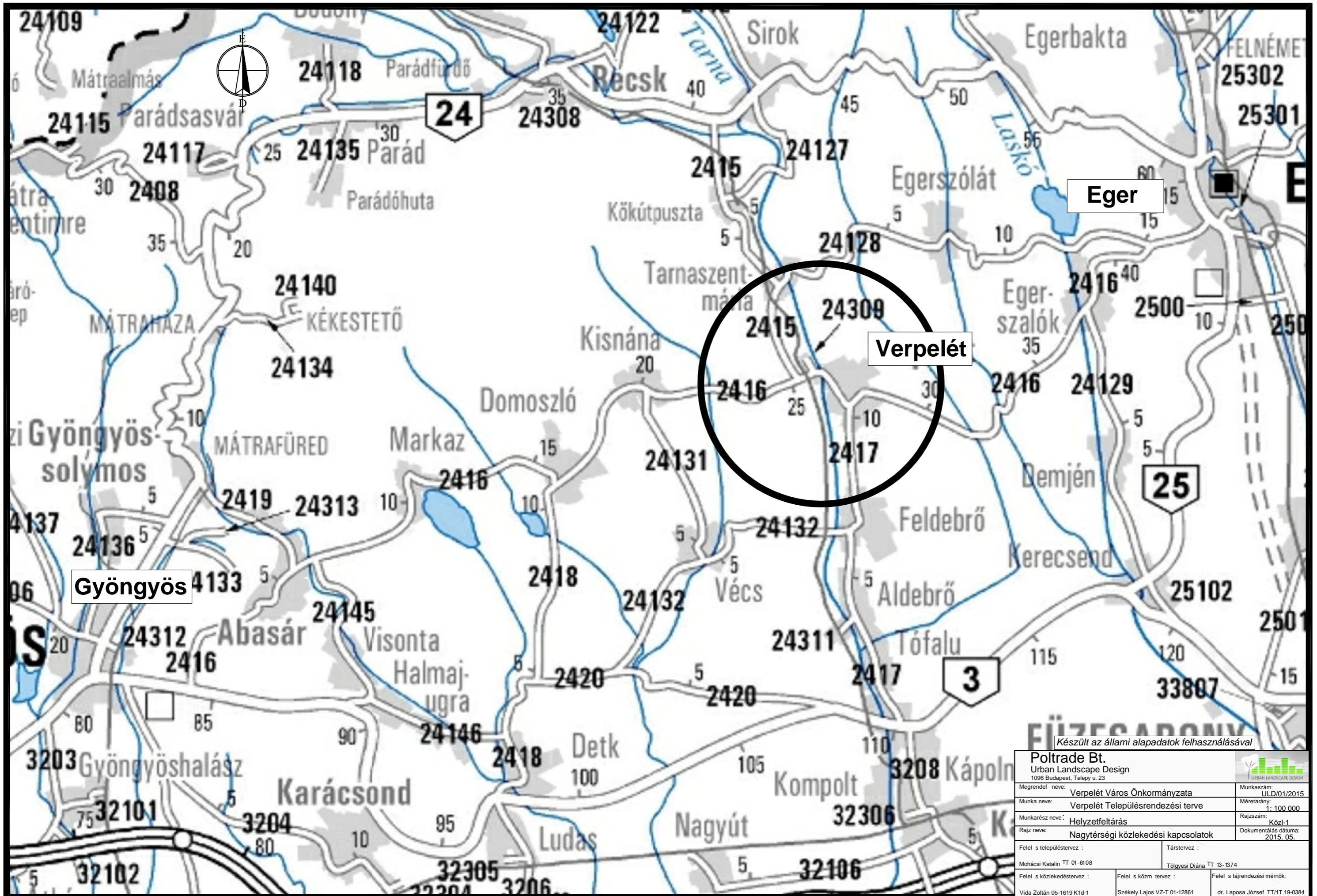
A települést érinti a Kisterenye- Kál- Kápolna vasútvonal, a Magyar Államvasutak (MÁV) 84-es számú egy vágányú, nem villamosított, 55 km hosszú mellékvonala. A vonalon –a hivatalos közlés szerint– átmeneti a személyszállítás üzemszünete. Rendszeres teherszállítás Kál és Recsk között zajlik remotorizált MÁV M47-es mozdonyokkal. Recsk és Kisterenye között történik vonalbejárás, azonban a közlekedés minimális. A vonalon lehetőség van különvonatot rendelni hétfőtől csütörtökig a nappali órákban.

Üzemelő távolsági közlekedésű villamosított vasútvonal közúthálózaton elérhető Kál területén (Kál-Kápolna megállóhely) a MÁV 80/80a sz. Budapest - Hatvan - Miskolc - Sátoraljaújhely / Nyíregyháza vasúti villamosított részben kétvágányú fővonala.

A településről közúton keleti irányban elérhető Eger területén a 87a sz. Füzesabony-Eger egyvágányú villamosított fővonala (Engedélyezett sebesség: 60 km/h) és a 87 sz. Eger-Putnok egyvágányú Eger-Felnémet állomásig villamosított viszonylat, melyen Szilvásvárad és Putnok között jelenleg a személyszállítás szünetel. Továbbá nyugati irányban Gyöngyös területén elérhető a 85 sz. Vámosgyörk-Gyöngyös-vasútvonal 13 km hosszú villamosított egyvágányú fővonala. Engedélyezett sebesség: 80 km/h.

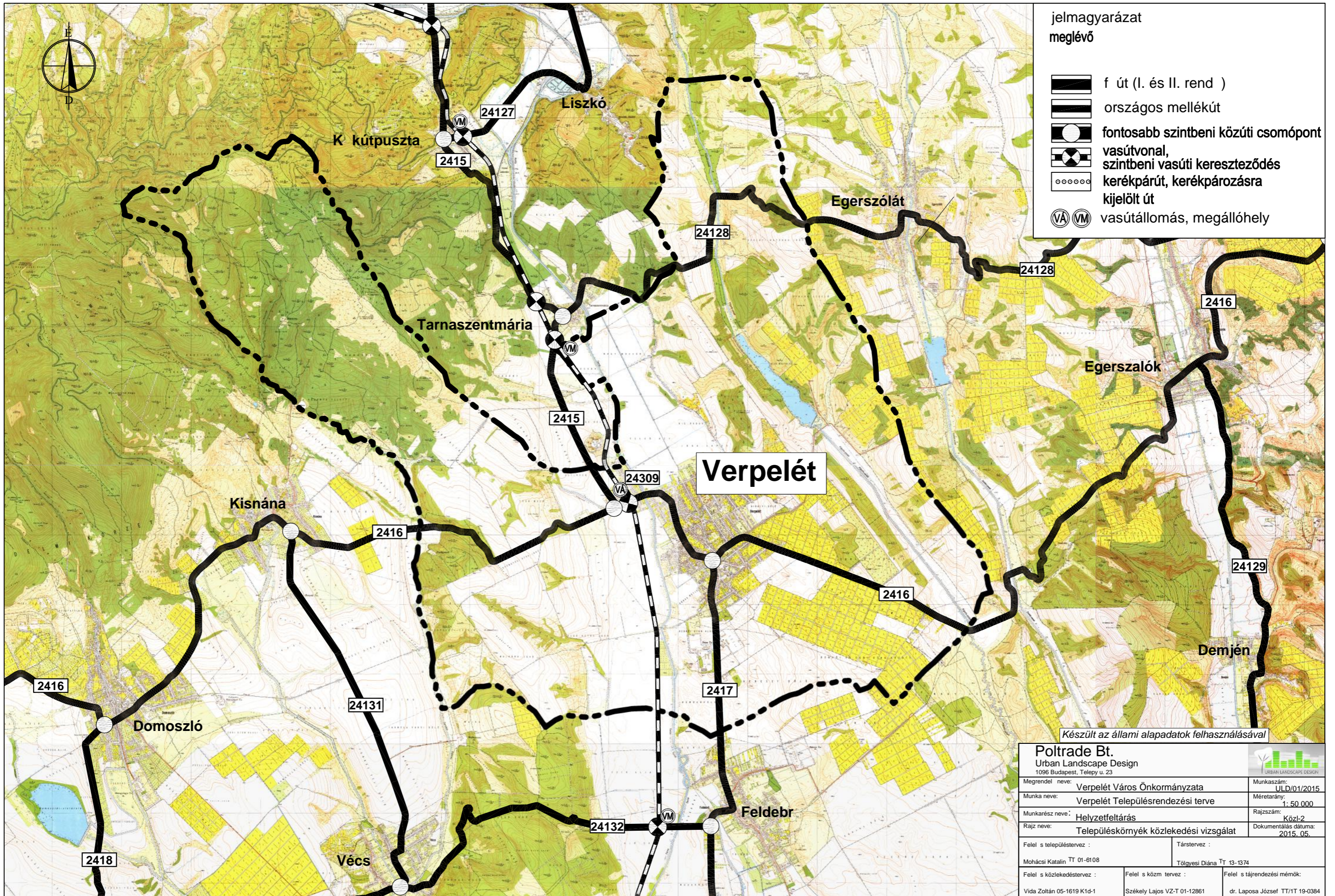
Keskeny nyomtávú vasútvonal a település környékén Gyöngyös térségében létezik a Gyöngyösi Állami Erdei Vasút (Mátravasút) üzemeltetésében működő a Mátra hegység déli oldalában haladó erdei vasút, mely a 325-ös számú Gyöngyös-Mátrafüred (6,3 km) és a 324-es számú Gyöngyös-Gyöngyössolyos-Szalajkaház (13,1 km) szárnyvonalakból áll.

Verpelét környezetében három helyi jelentőségű repülőtér található. Az Eger, Maklár, és Gyöngyös Pipishegy repülőtér egyaránt nem nyilvános fel- és leszállóhelyű, állami repülések céljára szolgáló repülőtér.

Készült az állami alapadatok felhasználásával

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telepy u. 23		
Megrendel neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám:
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	ULD/01/2015
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Méretarány:
Rajz neve:	Nagytérsgégi közlekedési kapcsolatok	1: 100 000
Felel s településtervez :	Társtervez :	Rajzszám:
Mohácsi Katalin TT 01-6108	Tölgyesi Diána TT 13-1374	Közl-1
Felel s közlekedéstervez :	Felel s közm tervez :	Dokumentálás dátuma:
Vida Zoltán 05-1619 K1d-1	Székely Lajos VZ-T 01-12861	2015. 05.
		Felel s tájrendezési memók:
		dr. Laposa József TT/IT 19-0384

jelmagyarázat
meglévő

- f út (I. és II. rend)
- országos mellékút
- fontosabb szintbeni közúti csomópont
- vasútvonal, szintbeni vasúti kereszteződés
- kerékpárút, kerékpározásra kijelölt út
- vasútállomás, megállóhely

Készült az állami alapadatok felhasználásával

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telegy u. 23		
Megrendel neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám: ULD/01/2015
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	Méretarány: 1:50 000
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Rajzszám: Köz-2
Rajz neve:	Településkörnyék közlekedési vizsgálat	Dokumentálás dátuma: 2015. 05.
Felel s településtervez :	Társtervez :	
Mohácsi Katalin TT 01-6108	Tölgyesi Diána TT 13-1374	
Felel s közlekedéstervez :	Felel s közm tervez :	Felel s tájrendezési memők:
Vida Zoltán 05-1619 K1d-1	Székely Lajos VZ-T 01-12861	dr. Laposza József TT/IT 19-0384

1.14.2. A település belső közlekedési hálózatának és létesítményeinek vizsgálata

A település belterületi úthálózata egyszerű: a település úthálózatának gerincét a 2416 j. Gyöngyös-Verpelét- Eger összekötő út (Kölcsey Ferenc út - Kossuth Lajos út – Bajcsy-Zsilinszky út) és a kapcsolódó 2417 j. Kápolna-Verpelét összekötő út (Kossuth Lajos út) adja. Az országos mellékutak keresztmetszeti elrendezése 2x1 sáv, kétoldali zöldsávval nyílt árokkal és általában kétoldali járdával kiépítettek. Ezen utakhoz csatlakozik a környező területek forgalma.

Települési gyűjtőútként tárja fel a település belső részeit a Kölcsey úthoz kapcsolódó Bezerédi Imre út – Ifjúság út – Petőfi út útvonal, mely visszaköt az országos közúthoz, azaz Kossuth Lajos úthoz. Ezen az útvonalon autóbusz megállóhelyek is találhatóak. A település gyűjtőúthálózatoként szolgál továbbá a buszjáratok által érintett utcákhoz kapcsolódva a Petőfi utca folytatásaként a Hegy utca, és a település szélén a sportpálya mellett haladó 774 hrsz-ú út a belterületi határig. A belterület lakóutcák nagyrészt burkolattal ellátottak, a beépített, de burkolatlan utcák kiépíttensége a kis forgalom miatt nem jelent problémát.

1.14.3. Csomópontok kialakítása

A település összes csomópontja szintbeni kiépítésű.

A csomópontok a forgalmat megfelelően bonyolítják.

A gyűjtőutak és főutak csomópontjai a főutak felé elsőbbségadással szabályozottak, a gyűjtőutak és lakóutcák csomópontjai általában a gyűjtőutak felé elsőbbségadással vagy stop táblával szabályozottak, de akadnak szabályozatlan útkereszteződések is. A forgalmi helyzet egyértelműsítése érdekében forgalomtechnikai felülvizsgálat szükséges.

A lakóutak csomópontjai részben szabályozott, esetenként részben egyenrangú kereszteződéseket alkotva az elsőbbségadás jobbkéz-szabály alapján szabályozott, a főút felé minden esetben elsőbbségadás kötelező. A lakóutakon találkozása esetenként nem egyértelmű, hogy egyenrangú utak kereszteződéséről van szó, ahol a jobbkéz szabály érvényes, vagy csupán az elsőbbségadás kötelező tábla hiányzik. Ezeken a helyeken a forgalomtechnikai kialakítás egyértelműsítése szükséges. Az utcák kis forgalmúak, a csomópontok megfelelő kapacitástartalékkal rendelkeznek. Beavatkozást csak a hegyes szögű, szűk vagy éppen a túlságosan és indokolatlanul terebélyes csomópontok indokolhatnak.

1.14.4. A település forgalmi vizsgálata

A forgalmi vizsgálatot az országos forgalomszámlálási adatokból az ÚT 2-1.201 és ÚT 2-1.118 műszaki előírás szerint számított várható forgalmak segítségével végeztük el. A forgalmi vizsgálat alapja a 2013. évi országos forgalomszámlálási adatok.

A Verpelét területén található országos mellékutakon egyaránt megjelenik a célforgalom és az átmenő forgalom. A település közlekedésén és az átkelési szakaszokon érzékelhető a megyeszékhely vonzása, a személy és nehézjármű forgalom jól érzékelhető Eger irányába. A külterületi önkormányzati utak forgalma a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos és minimális.

A 2415 j. összekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2013 forgalomszámlálási adatok alapján	évi ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-6+384 kmsz között (külterület, érintett szakasz)	1.146	927	76	20	24	32	4
6+384-8+731 kmsz között	1.232	866	116	20	12	6	5

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 9% és 7%, forgalmi jellege C3,E3.

A 2416 j. összekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2013 forgalomszámlálási adatok alapján	évi ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
15+947-25+697 kmsz között (külterület)	1.144	773	76	63	18	5	3
25+697-27+588 kmsz között (belterület)	2.644	1.877	214	65	62	364	13
27+588-37+670 kmsz között (külterület)	3.266	2.483	216	84	29	64	91

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága belterületen 22 %, külterületen 6% (Abasár) és 27% (Eger), forgalmi jellege A3. A forgalmi eloszlás alapján a nehézjármű forgalom aránya jelentős, majdnem eléri a 30%-ot.

A 2417 j. összekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2013 forgalomszámlálási adatok alapján	évi ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
3+720-10+425 kmsz között (érintett szakasz)	1.929	1.285	243	58	22	62	4
0+000-3+720 kmsz között	2.365	1.693	192	42	44	94	8

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága az érintett szakaszon 16%, egyéb szakaszon 7%, forgalmi jellege D3.

A 24309 j. állomáshoz vezető út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2013 forgalomszámlálási adatok alapján	évi ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-0+276 kmsz között (belterület)	316	177	50	19	6	7	2

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 3%, forgalmi jellege A3.

A forgalmi vizsgálatból megállapítható, hogy a települést érintő közutak terhelése az Út 2-1.201 műszaki előírás alapján bőven az eltűrhető, sőt jelentősen a megfelelő határértékek alatt van. A térségben közepes forgalmú főutak a településtől távolabb haladnak.

1.14.5. Utak állapota

A település közigazgatási területén áthaladó országos mellékutak állapota jelenleg megfelelő, azonban folyamatos fenntartást igényel.

2013-2014 évben felújításra került a 2415 j. út 0+000-2+616 km szelvények közötti és a 2416 j. út 0+000-3+440 és 28+222-32+621 km szelvények közötti szakasza. 2009. évben a 2416 j. út 33+100-37+700 km szelvények közötti és a 24128 j. út 6+462-15+105 km szelvények közötti szakasza.

Verpelét területén az utcák többsége burkolattal ellátott, a burkolat minősége jó, közepes és rossz, illetve néhány burkolatlan utca is előfordul. A külterületi utakon szilárd burkolat nincs kiépítve.

A rossz állapotú burkolat forgalmi hatásai folyamatosan jelentkeznek, a környező úthálózat felújítása folyamatos, azonban jelenleg is található erősen leromlott állapotú útszakasz (pl. Tarnaszentmária-Egerszólát összekötés) ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a meglévő burkolatok állapotának javítására.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az utak folyamatos karbantartására, és a csapadékvíz-elvezető rendszer karbantartására, csak a kettő együttes jó állapota előzheti meg a burkolat tönkremenetelét.

1.14.6. Közösségi közlekedés

Verpelét belterületén több buszmegálló található, melyen a KMKK Középkélet-magyarországi Közlekedési Központ Zártkörűen működő Részvénytársaság (Agria Volán Zrt., a Hatvani Volán Zrt., a Jászkun Volán Zrt., a Mátra Volán Zrt., Nógrád Volán Zrt. egyesülés) járatai szolgáltatják a tömegközlekedést. Hét megállóhely található Verpeléten: autóbusz-váróterem, d.beváltó, iskola, laktanya, óvoda, Újtelep, vasútállomás bejárati út.

A járatok döntően az országos úthálózaton a Kölcsey Ferenc út, Kossuth Lajos utca, Bajcsy-Zsilinszky utakon, valamint a Bezerédi - Ifjúság - Petőfi Sándor útvonalon az óvoda és iskola elérése érdekében közlekednek. A járatok mindenhol kétirányú utasforgalmat bonyolítanak, azaz buszmegállóhely párok találhatóak.

Autóbuszállomás legközelebb Egerben található, de elérhető Gyöngyösön is. Az autóbusz megállóhelyek száma az igényeknek megfelelő, azonban az elhelyezésük és kiépítettségük felülvizsgálatra javasolt, a menetrendi járatok követési időközei megfelelőek, változás nem várható.

Vasútállomás és vasúti megállóhely Eger, Gyöngyös és Kál településeken érhető el.

1.14.7. Gyalogos és kerékpáros közlekedés

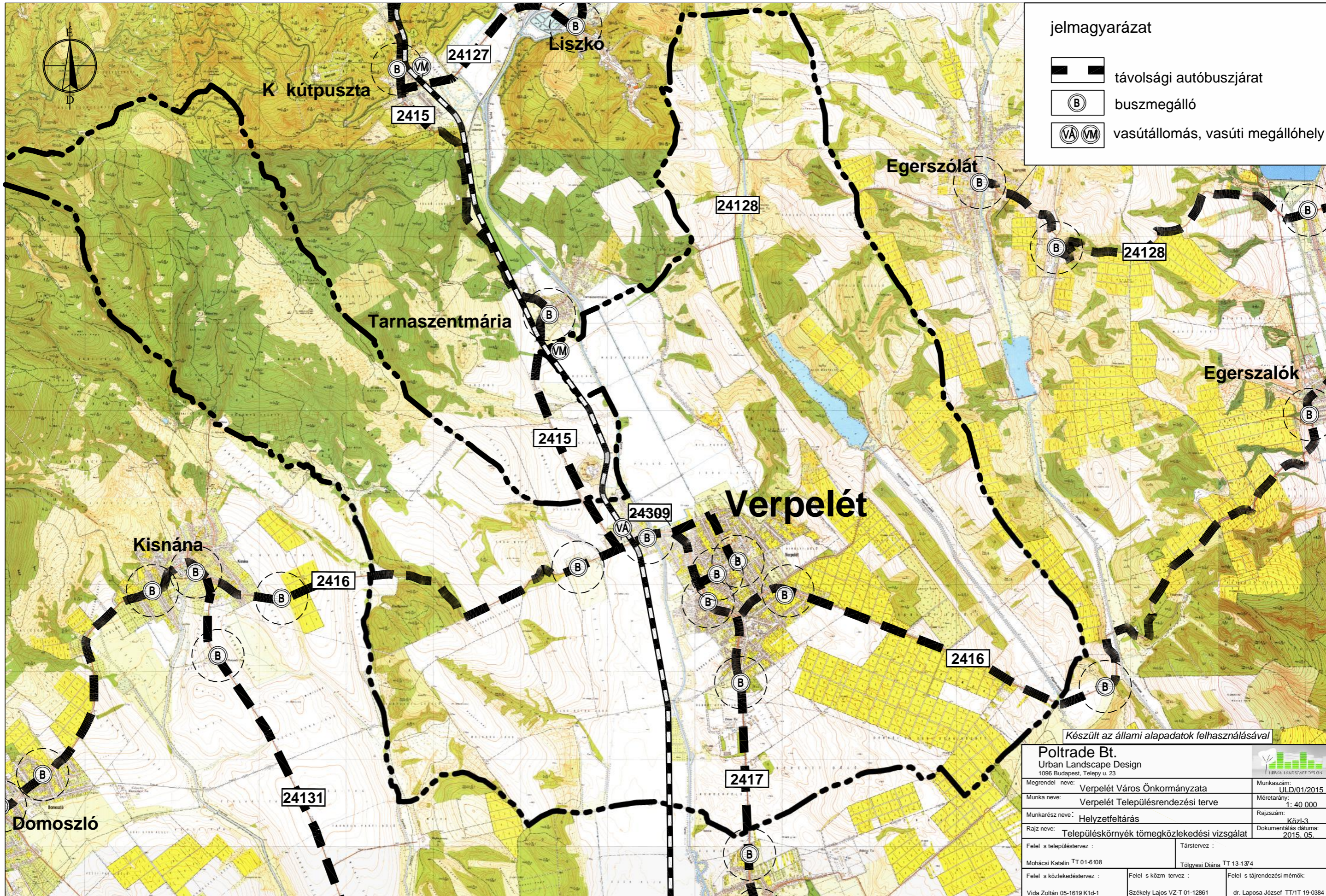
A gyalogosközlekedés számára a település útja egy része egy oldalon, helyenként két oldalon járdával kiépült, részben kiépítetlen. A lakó-kiszolgáló utakon azonban általában a gyalogos forgalom a közúton bonyolódik. A járda állapota általában rossz, ahol van, ott a szélessége általában nem elegendő. A településen gyalogos út található a Kastély út vonalában a Vörösmarty utcáig, a Szabadság téren, az Ady Endre u –Templom ú között és a Csend u - Csokonai Vitáz Mihály út átkötésben.

A településen a kerékpárt használók száma átlagos, a helyi közlekedést esetenként kerékpárral oldják meg. A településen kerékpárút nem található.

A település közigazgatási területén jelenleg nincs kiépítve kerékpárút.

1.14.8. Parkolás

A lakóterületek parkolási igényei telken belül kielégítettek. Verpeléten kiépített parkoló területek jellemzően az alapellátást biztosító intézmények és szolgáltató létesítmények közelében létesültek. Ilyen aszfalt burkolattal ellátott és kijelölt parkolóhely található a Tűzoltó úton a Községháza és Egészségügyi központ előtt, a Szabadság téren, mely a településközpontot is jelenti egyben, mivel több üzlet, Takarékszövetkezet, gyógyszertár található a téren, továbbá a jelenleg nem használt vasúti megállónál és a Kossuth utca mentén található maxi Coop áruház előtt és mögött. Padkán történik a parkolás az általános iskolánál és az óvodánál. Az utak padkái mentén, több helyen szórt felületű vagy szilárd burkolatú közterületi parkoló működik. Ezek sem forgalmi szempontból, sem a zöldfelületek védelme szempontjából nem zavarók, kialakításuk felülvizsgálata célszerű lenne.

jelmagyarázat

- távolsági autóbuszjárat
- buszmegálló
- vasútállomás, vasúti megállóhely

Készült az állami alapadatok felhasználásával

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Teley u. 23			
Megrendel neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám:	ULD/01/2015
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	Méretarány:	1: 40 000
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Rajzsám:	Kézl-3
Rajz neve:	Településkörnyék tömegközlekedési vizsgálat	Dokumentálás dátuma:	2015. 05.
Fejel s településtervez :	Mohácsi Katalin TT 01-6/108	Társtervez :	Tólgyesi Diána TT 13-1/374
Fejel s közlekedéstervez :	Vida Zoltán 05-1619 K1d-1	Fejel s közm tervez :	Székely Lajos VZ-T 01-12861
		Fejel s tájrendezési mérnök:	dr. Laposa József TT/IT 19-0384

1.15. KÖZMŰVESÍTÉS

1.15.1. Víziközművek

1.15.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A településen a vízellátást az Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. biztosítja.

A település önálló vízművel rendelkezik. A vízellátást 2 db mélyfúrású és 1 db felszín közeli kút biztosítja.

A vas-mangántalanítást követően a vízműtelepen lévő 100 m³-es alacsony szintű tárolómedencéből hálózati szivattyúk nyomják az ivóvizet az elosztóhálózatba, illetve a város keleti oldalán létesített 2 db 100 m³-es ellennyomó medencébe.

A település közigazgatási területén felszíni vízkészletet hasznosító vízhasználat nincs.

A település közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából talaj és rétegvíz kategóriába van besorolva (60-40 % arányban).

A település ivóvízellátását szolgáló közműhálózat a vízjogi üzemeltetési engedélyben foglalt adatok alapján az 1970-es években épült.

Az ivóvízellátást biztosító I/a mélyfúrású kút 1999-ben, a III/a sekély mélységű kút 1985-ben, míg a III/b mélyfúrású kút 1999-ben épült.

A települési elosztóhálózat körvezetékes rendszerű, kisebb ágvezeték csupán néhány utcában található.

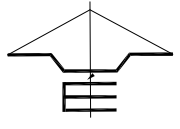
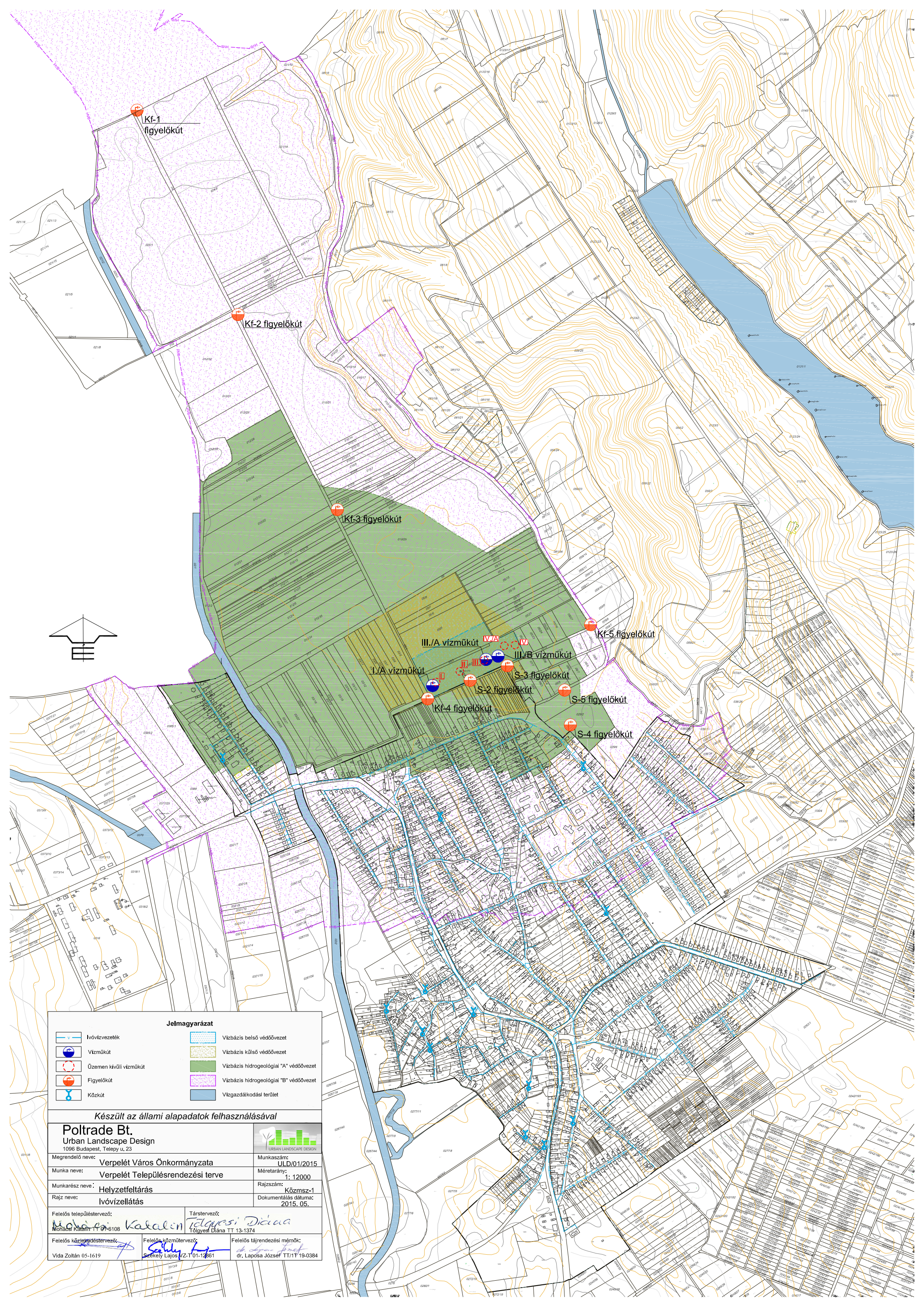
Az elosztóhálózat mindösszesen 22.575 fm hosszúságú; anyag és átmérő szerint az alábbi megbontásban:

NA 80-as ac. nyomócső:	6352 m
NA 100-as ac. nyomócső:	4482 m
NA 100-as KM-PVC nyomócső:	690 m
NA 150-es ac. nyomócső:	11 051 m

Jelenleg felújítás/karbantartás szempontjából a tolózárok cseréje zajlik.

A vízminőségi problémák megoldására vízjogi engedélyes terv készítése vagy rekonstrukció a hálózaton annak megépítése óta ismereteink szerint nem történt.

A vízmű és a Bezerédi út közötti szállító ivóvízvezeték fejlesztése javasolt.

Jelmagyarázat	
	Ivóvízvezeték
	Víznyelőcső
	Üzemen kívüli víznyelőcső
	Figyelőkút
	Közműút
	Vízbázis belső védősáv
	Vízbázis külső védősáv
	Vízbázis hidrogeológiai "A" védősáv
	Vízbázis hidrogeológiai "B" védősáv
	Vízgyűjtőterület

<i>Készült az állami alapadatok felhasználásával</i>		
Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telegy u. 23		
Megrendelő neve: Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám: ULD/01/2015	
Munka neve: Verpelét Településrendezési terve	Méretarány: 1: 12000	
Munkarész neve: Helyzetfeltárás	Rajzsorszám: Közmsz-1	
Rajz neve: Ivóvízellátás	Dokumentálás dátuma: 2015. 05.	
Felelős településrendező: <i>Mohácsi Katalin</i> TT/06-108	Társrendező: <i>Tölgyesi Diána</i> Tölgyesi Diána TT 13-1374	
Felelős közműtervező: <i>Vida Zoltán</i> 05-1619	Felelős tájrendező: <i>Szekely Lajos</i> JZ-T 01-12661	Felelős tájrendezési mérnök: <i>dr. Laposa József</i> TT/17 19-0384

1.15.1.2. Szennyvízelvezetés

A településen a szennyvízelvezetésről szintén az Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. gondoskodik.

A település külterületén található a szennyvízelvezető hálózat és tisztító telep, mely 1997-ben épült. A szennyvíztisztító telep 550 m³/nap kapacitású, elhelyezkedését tekintve a 0280/2. helyrajzi számon található.

A szennyvízcsatorna hálózat a település belterületén 83 %-osan van kiépítve.

A tisztított víz befogadója a Tarna-patak 50+129 km szelvénye.

A települési szennyvízcsatorna-hálózat anyaga, hossza és jellemző átmérői a vezeték-típusok rendszerezése alapján:

Gravitációs gyűjtő: 1909 fm; D200 KG-PVC

Vákuum gyűjtő: 22370 fm; D160, 125, 110, 90 KPE

Nyomott szállítóvezeték: 3093,2 fm; D 90, 60 KPE

A települési szennyvízkozmű-rendszeren található 2 db vákuumgépház, valamint 1db átemelő.

A víziközművek ÉRV Zrt. általi üzemeltetésének időszakában a fogyasztási helyek számának (db) alakulását az alábbi táblázatban mutatjuk be:

Közmű	Év	Lakás	Gazdálkodó	KKF	Tüzivíz	Intézmény	Üdülő	Lakosság összesen	Közület összesen	Mindösszesen
Ivóvíz	2013	1400	40	1	1	14	35	1435	56	1491
	2014	1406	41	1	1	14	35	1441	57	1498
Szennyvíz	2013	1280	34			14	28	1308	48	1356
	2014	1284	35			14	28	1312	49	1361

A fogyasztási mennyiségek (m³) alakulását az alábbi táblázatban mutatjuk be:

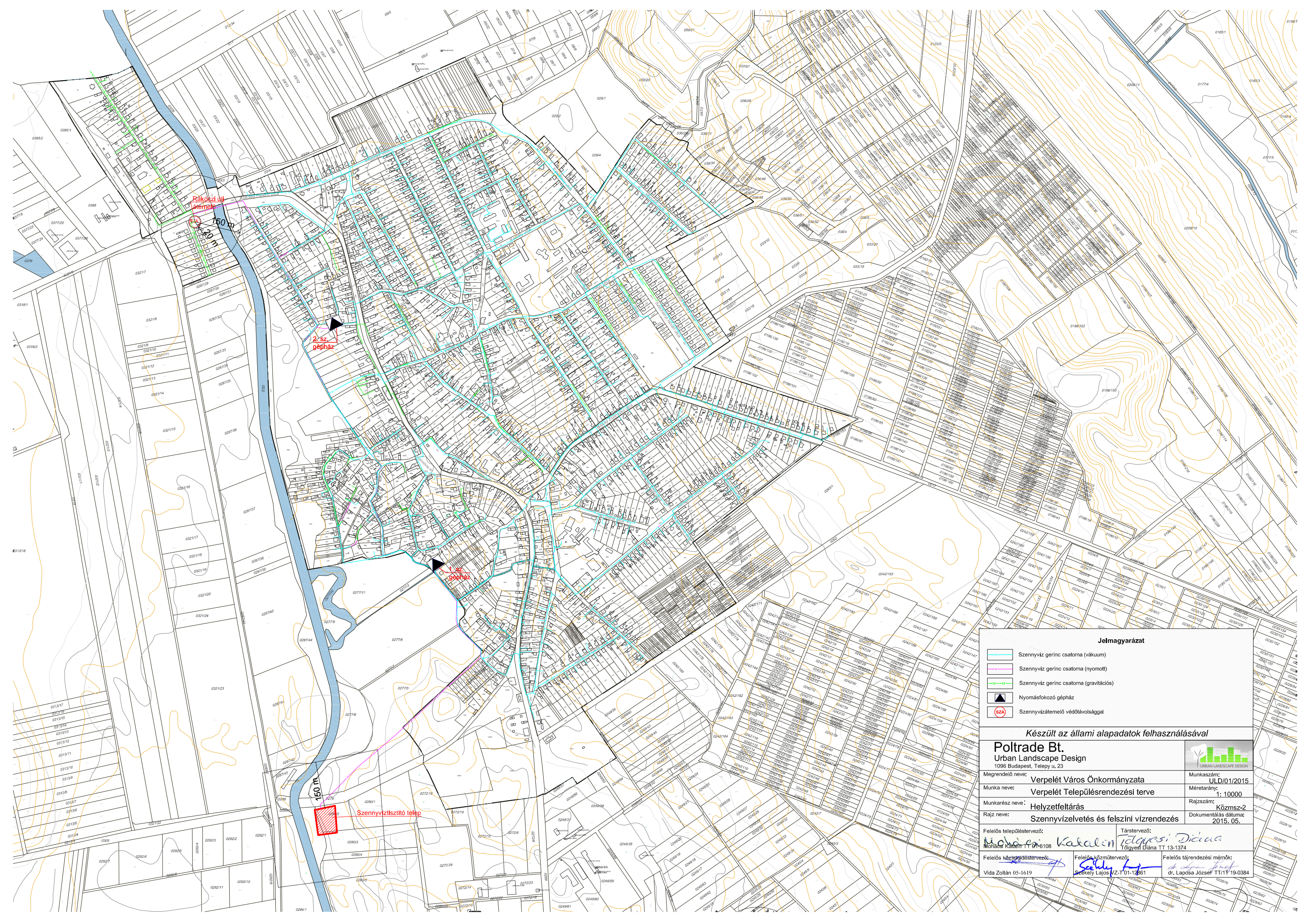
Közmű	Év	Lakosság	Közület	Mindösszesen
Ivóvíz	2013 (7 hónap)	47475	10720	58195
	2014	82258	22110	104368
Szennyvíz	2013 (7 hónap)	44907	5399	50306
	2014	77511	18008	95519

1.15.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A települést két részre osztja a Tarna patak.

A meder kiépített, a karbantartási sáv szélessége 6-6 m, a területe biztosítva van.

Jelenleg a csapadékvizeket több árok vezeti a patakba. A belterületen az útarok részben kiépítettek, a település felszíni vízvezetése jellemzően nyílt árkos. Az árkok tulajdonosa és kezelője az Önkormányzat. A közművesítés (csatorna, gáz) után nem kerültek mindenütt helyreállításra a meglévő árkok, a csapadékvíz elvezetése nagyobb felhőszakadások esetén jelentős problémát okoz a településen, ez pedig állandó vita forrása a lakosok között Belterületi vízrendezés szükségessége.

Jelmagyarázat	
	Szennyvíz gerinc csatorna (vákuum)
	Szennyvíz gerinc csatorna (nyomott)
	Szennyvíz gerinc csatorna (gravitációs)
	Nyomásfokozó gépház
	Szennyvízátelő védőtávolsággal

Készült az állami alapadatok felhasználásával			
Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telegy u. 23			
Megrendelő neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám:	ULD/01/2015
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	Méretarány:	1: 10000
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Rajzszám:	Közmsz-2
Rajz neve:	Szennyvízelvezetés és felszíni vízrendezés	Dokumentálás dátuma:	2015. 05.
Felelős településtervező:	Molnár Katalin TT 01-6108	Társtervező:	Tólgyesi Dána TT 13-1374
Felelős köztervező:	Vida Zoltán 05-1619	Felelős víztervező:	Székely Lajos VZ-T 01-12861
		Felelős tájrendezési mérnök:	dr. Laposa József TT/1T 19-0384

1.15.2. Energia-közművek

1.15.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Verpelét területén a földgáz szolgáltatója a TIGÁZ Zrt. A településközpont belterülete kielégítően ellátott gázzal. A gázellátást nagyközépnomású hálózat biztosítja, amelyre a házi bekötések egyedi fogyasztói gáznyomás szabályozón keresztül csatlakoznak. Az országosnak megfelelő mértékben a gázhálózatról biztosított a téli fűtési igények kielégítésére a gázmennyiség.

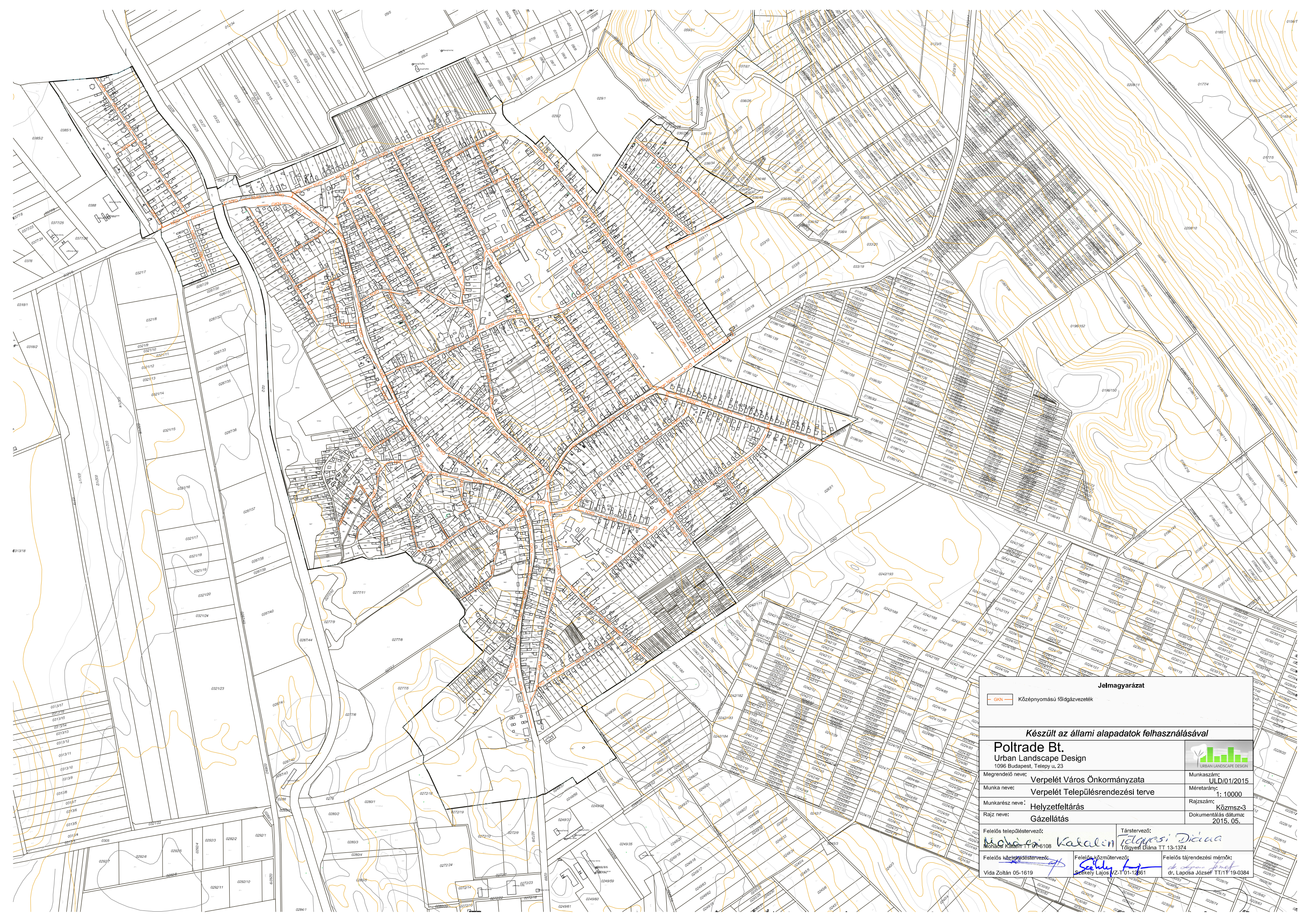
A gázvezeték hossz és fogyasztói létszám adatokat az 1. sz. melléklet tartalmazza. A TIGÁZ-zal folytatott egyeztetés alapján fejlesztést nem terveznek.

Verpelét területén az elektromos hálózat szolgáltatója az ÉMÁSZ Zrt.

Verpelét települését és annak közvetlen környékét üzemszerűen 2 db 20kV-os vezeték látja el Eger Dél állomásból, a középfeszültségű rendszer tartalékolásában viszont részt vesznek a Recsk, Gyöngyös és Heves táppontokból induló vezetékek. A városi 20 kV-os hálózat teljes egészében szabadvezetékes kiépítésű, a gerinchálózat és a róla leágazó vezetékek többsége a 2000-es évek elején-közepén átépítésre került. A kiefeszültségű hálózat egy transzformátor körzet kivételével szintén szabadvezetékes kiépítésű, részben csupasz vezetős, részben kötegelt kivitelű szigetelt hálózat. A fogyasztók ellátását a verpeléti térségben 30 db KÖF/KIF transzformátor állomás biztosítja.

Az utóbbi idők várost érintő legjelentősebb fejlesztésében az üzembiztonság növelése, egy-egy esetleges hiba fellépésekor a közvetlenül érintett fogyasztói kör mihamarabbi leválasztása céljából egészen a tavalyi évvel bezárólag távműködtethető kapcsolókat épített ki az ÉMÁSZ Zrt. Ezen túlmenően a rendszer szempontjából szükségtelenné vált, ugyanakkor bizonytalan működésű, cserére szoruló oszlopkapcsolók el lettek távolítva, helyettük FAM kötések kerültek beszerelésre.

A jelenlegi fogyasztói kör ellátására a mai villamos kapcsolatok kapacitása elegendő. Ezek bővítését új és jelentősebb mértékű fogyasztói igények megvalósulása esetében kell tervezni. Ilyen lehet egy-egy nagyobb igényű ipari fogyasztó megjelenése, a lakóterület növelése céljából új parcellázás kialakítása, vagy a meglévő fogyasztók teljesítménybővítése.

Jelmagyarázat

— Köznyomású földgázvezeték

Készült az állami alapadatok felhasználásával

Poltrade Bt.
 Urban Landscape Design
 1096 Budapest, Telep u. 23

Megrendelő neve: **Vercseliget Város Önkormányzata**

Munka neve: **Vercseliget Településrendezési terve**

Munkarész neve: **Helyzetfeltárás**

Rajz neve: **Gázellátás**

Felelős településrendező: **Molnár Katalin** TT 07-6108

Felelős köztervező: **Székely Lajos** JZ-T 01-12861

Vida Zoltán 05-1619

Munkaszám: **ULD/01/2015**

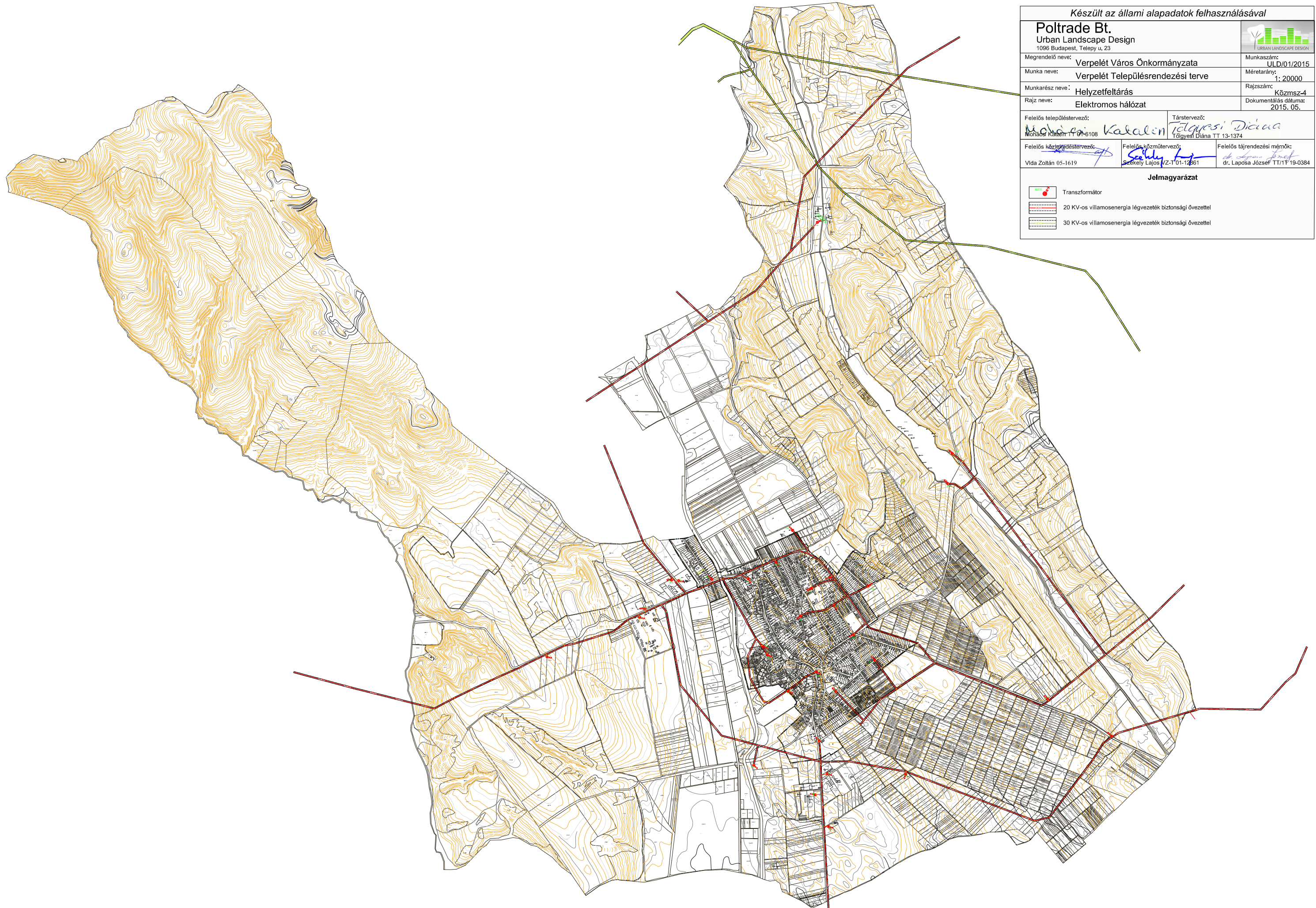
Méretarány: **1:10000**

Rajzszám: **Közmsz-3**

Dokumentálás dátuma: **2015. 05.**

Társtervező: **Tólgyesi Dána** TT 13-1374

Felelős tájrendező: **dr. Laposa József** TT/1T 19-0384

Készült az állami alapadatok felhasználásával

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telepy u. 23			
Megrendelő neve:	Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám:	
Munka neve:	Verpelét Településrendezési terve	Méretarány:	
Munkarész neve:	Helyzetfeltárás	Rajzszám:	
Rajz neve:	Elektromos hálózat	Dokumentálás dátuma:	
Felelős településtervező:	Mohács Katalin TT-6108	Társtervező:	Tölgyesi Diána TT-1374
Felelős közlekedéstervező:	Vida Zoltán 05-1619	Felelős közműtervező:	Székely Lajos VZ-T 01-12861
		Felelős tájrendezési memóriák:	dr. Laposa József TT/IT 19-0384

Jelmagyarázat

	Transzformátor
	20 KV-os villamosenergia légvezeték biztonsági övezettel
	30 KV-os villamosenergia légvezeték biztonsági övezettel

1.15.2.2. Megújuló energiaforrások

Verpelét település térségében (környező településeken) működő termál kutas fürdő van. Ebből kifolyólag a város területén valószínűsíthetően létesíthető termál kút, amely megújuló energiaforrását az országban már néhány településen sikeresen hasznosították fűtőenergiaként. Ezért azt javasoljuk, hogy termálkút létesítésének lehetőségét az Önkormányzat vizsgálja meg, mert így – kedvező esetben – csökkenthető a nem megújuló energia használata a településen. Az országban akad példa arra is, hogy a termálvizekből nyert fűtőenergiát a környező településekre juttatják el, így aknázva ki terület geotermikus energiáiból fakadó előnyöket.

Verpelét nem tartozik Magyarország legnagyobb potenciálú szélenergiával rendelkező területei közé, ám helyszíni mérések alapján esetleg javasolható kisebb szél erőmű létesítése.

Verpelét területe a globális sugárzás átlagos évi összege alapján a 4300-4400 MJ/m² zónába esik. Ebből kifolyólag a település láthatóan nem tartozik a legnagyobb napenergia-potenciállal rendelkező területek közé. Az Unió célkitűzések megújuló energiák részarányának növelésére vonatkozó irányelve alapján mindenképp javasolt, legalább helyi, intézményi szintű napelemes, illetve napkollektoros rendszerek kiépítése, melyek - hacsak rásegítő-kiegészítő rendszerként is - , de a nem megújuló környezetkárosító energiák részarányának csökkentéséhez járulhatnak hozzá. A településen nagyobb léptékű napelemes energiaközpont kialakítása gazdasági – megtérülési szempontok alapján nem tekinthető rövid időn belül megtérülő beruházásnak.

1.15.2.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

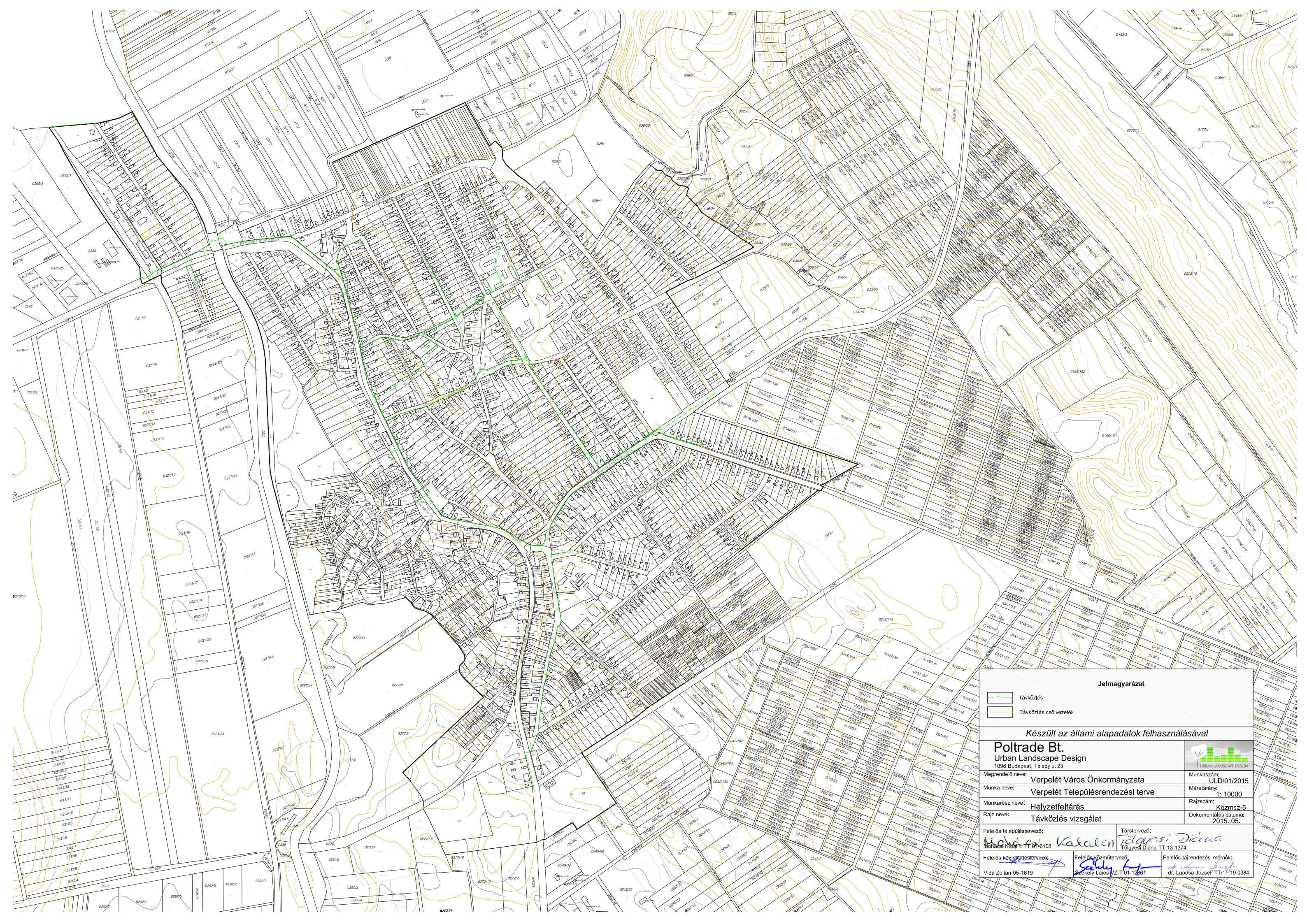
A város területén a Magyar Telekom egyetemes vezetékes távközlési szolgáltató. A település központépületét optikai kábel kapcsolja be a Magyar Telekom hálózatába. A település belterületén a vezetékes távközlési hálózat lefedettsége teljes, fejlesztés csak felmerülő igények függvényében várható.

Az előfizetők földalatti és/vagy földfeletti nyomvonalon elérhetők, illetve kisebb fejlesztéssel a szolgáltatásokhoz való hozzáférésük biztosított.

A szélessávú internet és az IP-TV elérés hozzáférése a műszaki lehetőségek függvényében biztosított. A SAT-TV, illetve a mobil távközlési szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Általános fejlesztési cél a szélessávú vezetékes és mobil internetes elérés kiterjesztése, a sávszélesség növelése, amit a berendezés telepítésekkel és /vagy lefedő hálózat kiépítésével kíván a Magyar Telekom megoldani. Az optikai lefedő hálózat terve elkészült, de a kivitelezés kezdésének időpontja bizonytalan.

Ezen kívül kisebb fejlesztések történhetnek a szolgáltatások minőségének, és az üzembiztonság javítása érdekében.

Verpelét város belterületén az INVITEL Zrt. KTV hálózattal rendelkezik. E hálózat az ÉMÁSZ és a T-Com oszlopainak igénybevételével valósult meg. A hálózat a település teljes területét lefedi, ezért fejlesztésre nincs szükség a belátható jövőben.

Jelmagyarázat

— Távközlés
— Távközlés cső vezeték

Készült az állami alapadatok felhasználásával

Poltrade Bt.
 Urban Landscape Design
 1096 Budapest, Telegy u. 23

Megrendelő neve: **Verpelét Város Önkormányzata** Munkaszám: **ULD/01/2015**

Munka neve: **Verpelét Településrendezési terve** Méretarány: **1:10000**

Munkarész neve: **Helyzetfeltárás** Rajzszám: **Közmsz-5**

Rajz neve: **Távközlés vizsgálat** Dokumentálás dátuma: **2015. 05.**

Felelős településrendező: **Molnár Katalin** TT 01-6108
 Felelős köztervező: **Székely Lajos** NZ-T 01-12861
 Felelős tájrendező: **dr. Laposa József** TT/1T 19-0384

1.16. KÖRNYEZETVÉDELEM

Verpelét területén jelentős szennyezést kibocsátó ipari, gazdasági telephely nem található. A felszín jelentős mértékű növényborítottsága - erdők, gyepek, művelt mezőgazdasági területek - következtében a környezet állapota kedvező.

1.16.1. Talaj

Verpelét területén a termőtalajok minősége a szántóföldi növénytermesztés szempontjából az átlagnál gyengébb. A szántóföldek többsége 4-6 minőségi osztályba tartozik. Egy-két, főleg a belterülettől északra eső Tarna völgyi részekben található 3. minőségi osztályba tartozó terület, de ugyanígy van kifejezetten gyenge, 7- 8.-as osztályba sorolt terület is. Az adottságokat jól mutatja, hogy a korábban szántónak használt földek egy része gyeper vagy parlag. A Földhivatal adatai szerint a szántóföldek átlagos minősége Verpeléten 17,4 AK/ha. Heves megyében ez az átlagérték 21,2 AK/ha míg országosan átlagosnak a 20 AK/ha nevezik meg a 17-25 AK/ha értékű átlagos minőségű tartományból.

A termőföld minőségét, alkalmasságát azonban nemcsak a szántóföldi művelésre való alkalmasság minősíti.

A legelő területek nagyobb része a 4-5 minőségi osztályba tartozik, azaz itt sem fordulnak elő nagy számban kedvező adottságú területek. Ugyanígy találunk a szakhatóság adatszolgáltatása szerint elég nagy kiterjedésben kiváló termőhelyi minőségű erdőterületeket.

A tájhasználatot értékelő vizsgálati fejezetben kiemeltük, hogy az egeri borvidékhez tartozó hegységelőtéri verpeléti dombosság ökológiai adottságai kiválóan alkalmasak szőlő és gyümölcsstermesztésre. A tervezők rendelkezésére bocsátott a szőlő termőhelyi kataszterét tartalmazó térkép szerint Verpelét külterülete valóban kiválóan alkalmas szőlőtermesztésre. A több mint 70 lehatárolt terepegység közül mindössze néhány síksági termőhely pontszáma alacsonyabb 300 pontnál, de ezek is zömmel I. osztályúnak minősített termőhelyek. A többi terepegység a pontszámokat tekintve egészen magas értékű termőhely. A szőlő termőhelyi értékelés legmagasabb pontszáma 400 pont. Érdekességként más településrendezési tervben is megemlítettük, hogy a Somló- hegy legmagasabb pontszáma 321, Badacsony hegyé 324. Itt Verpeléten ugyanakkor több mint ezer hektár termőhelynek magasabb az értékszáma, mint az említett két híres bortermő hegynek.

A termőhelyi értékelés és a több évszázados termelési gyakorlat azt mutatják, hogy Verpelét szőlő- és gyümölcsstermesztésre ökológiai szempontból kiválóan alkalmas a viszonylag kedvezőtlennek minősülő talajadottságok ellenére is.

1.16.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Verpelét területén számos forrás és több kisebb vízfolyás található, amelyek a felettük lévő hegyek, dombok rétegeiben összegyűlt vizekből táplálkoznak. A település közepén halad keresztül a legjelentősebb vízfolyás a Tarna.

A kisebb vízfolyások a település észak-nyugati részén a Hátsó illetve Első Tarnóca patakba, a keleti határrészen a Kígyós(Rozsnok) patakba torkollanak.

A források főleg a falutól északra és nyugatra lévő erdős hegységi területen fakadnak. A természetvédelmi részben kiemeltük, hogy az 5 liter/ percnél nagyobb vízhozamú források a természet védelméről szóló törvény szerint a törvény erejénél fogva védettek, bár a források vízhozama változó, de többségük időszakonként eléri a törvényben rögzített értéket és így a forrásokat védett forrásként kell szabályozni.

A források és patakok mellett Verpeléten a Kígyós patak völgyében egy viszonylag nagyméretű – kb. 25ha nagyságú 1600 méter hosszú – mesterséges tó „Halastó” létesült. A tónak esztétikai, mikroklimatikus, horgászati jelentősége és funkciója van.

A vízfolyások és az állóvizek minőségéről részletes mérési adatokkal nem rendelkezünk. A helyszínelés során a szemrevételezéssel szerzett kétyelkek pedig nem minősíthetők szakszerűnek. Hasonló a gond a Tarna- patakkal is, amelynek az alsó a falun már keresztül folyt szakaszának vízminőségét – a szennyvíztisztító alatti szakaszon- célszerű lenne megvizsgálni.

A külterületi tájhasználatban a szántóföldi művelés kismértékű csökkenése következtében a mezőgazdasági eredetű szennyezések csekélyek. Egy-két kisebb állattartó épület környékén fordulhat elő jelentősebb szervesanyag-terhelés.

A település magasabb északnyugati és északkeleti részén ahol erdővel, gyeppel borított a földfelszín és épület sincs a területen, a felszíni és felszín alatti vízkészlet nem veszélyeztetett.

Az alacsonyabb részeken különösen a település környékén a kommunális szennyvizek szennyezték a felszín alatti vizeket. Az 1990- es évek végén igen jelentős beruházás volt a csatornahálózat és a szennyvíztisztító mű kiépítése. Jelenleg a település belterületének 83 %-a csatornázott, ennek következtében számos lakóház illetve vállalkozás nincs rákötve a rendszerre. A szűk kapacitások bővítésével mind a teljes körű szennyvíztisztítást mind a település fejlődését - újabb vállalkozások letelepedését is lehetővé tevő fejlesztés szükséges.

A csatornahálózatra való rákötés kötelezésével és ellenőrzésével biztosítható a felszín alatti vízszennyezés csökkentése. Verpeléten a szennyvízelvezetésről, kezelésről az Észak-magyarországi Regionális Vízművek Zrt. gondoskodik.

Verpelét a „7/2004 (XII.25.) KvVM rendelet alapján a felszíni víz szempontjából fokozottan érzékeny települések közé tartozik illetve a 27/2006 (II.7.) kormányrendelet „a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről” szerint nitrát érzékeny terület. A fentiek miatt a vizek szennyezésének megakadályozása alapvető fontosságú. A tervezett fejlesztéseknél, a gazdasági tevékenységek során a szennyvízelvezetés és tisztítás szakszerű megoldását meg kell valósítani, a szerves anyagok, vegyszerek talajba, vízbe való bejutását meg kell akadályozni.

1.16.3. Levegőtisztaság védelem

Verpelét területén –amint a bevezető összefoglaló mondatban is említettük– nem található jelentős légszennyező létesítmény.

Verpelét a 4/2002 (X.7.) KvVM. rendelet alapján a 10. légszennyezettségi zónába tartozik.

A különböző irodalmi adatok alapján Verpelét levegő-minősége kifejezetten jónak minősíthető. Miután a településen nincs jelentősebb légszennyező létesítmény, a kiváló levegő minőséget időszakosan a lakossági fűtés és a közlekedés veszélyezteti. A gépjármű közlekedés során korom, por, szénhidrogének, ólom, kén- és széndioxid jut a környezetbe. Elsősorban az átmenő forgalom okoz gondot a Gyöngyös- Eger ill. a M3-as autópálya-Verpelét- Recsk (Sirok) országúton folyó közlekedés, valamint a település nyugati részén lévő Tarnócai kőbányából hatalmas dömperekkel történő anyagszállítás terheli a levegőt, az utat és a környezetet. Mért adataink nincsenek, a helyszínelés tapasztalatai szerint ez a szennyezés csak helyenként és időnként pl.: a kőszállító gépkocsik útvonala mellett számottevő.

A gázhálózat csaknem teljesen kiépült, de a magas üzemelési költségek következtében a lakosság egy része fával (is) fűt. A nagykiterjedésű erdőségek közelében fekvő városban ez teljesen természetes. A fatüzelés azonban a levegő nagyobb mértékű szennyezésével jár, mint a gázfűtés és télen nitrogéndioxid, korom, kéndioxid- és szénmonoxid is kerül a levegőbe. Ez a szennyezés azonban az egészségügyi határértéket nem éri el.

Olyan mértékű ipari tevékenység, amely a levegő minőségét veszélyeztethetné, nincs a településen. Az állattartó istállók a településtől távolabb helyezkednek el, egyébként sajnálatosan az állattartás is jelentős mértékben visszaesett.

Gondot a nagykiterjedésű parlagterületek – zömmel volt katonai területek - jelentenek, amelyekről allergén anyagok kerülhetnek a levegőbe. Ideális lenne ezen területek tisztítása, de az legalább akkora feladat mint az állandó művelés.

1.16.4. Zaj és rezgésterhelés

A zajterhelés általában a közlekedésből esetleg nagyobb ipari, mezőgazdasági feldolgozó üzem működése során kibocsátott zajokból jöhet létre.

A levegőtisztaság védelmi fejezetben említettük, hogy Verpeléten nincs jelentősebb ipari, mezőgazdasági üzem. A közlekedésből eredő zajterhelés elsősorban a Gyöngyös- Eger, ill. a M3-Verpelét- Recsk (Sirok) országutak mentén, különösen azok belterületi szakaszán számottevő.

A közlekedésből származó zajterhelési határértékeket a területen, a 27/2008.(XII.3.) KvVM–EüM rendelet melléklete alapján az alábbi táblázat tartalmazza:

Közlekedési zajtól származó határértékek:

Zajtól védendő terület	Kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		Az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól származó zajra	
	nappal 6-22 óra	éjjel 22-6 óra	nappal 6-22 óra	éjjel 22-6 óra
Üdülőterület	50dB	40 dB	55 dB	45 dB
Lakóterület (falusias, kertvárosias), különleges területek közül az oktatási létesítmények, temetők területe, zöldterület	55 dB	45 dB	60 dB	50 dB
Gazdasági terület	65 dB	55 dB	65 dB	55 dB

1.16.5. Hulladékkezelés

Verpelét hulladékkezelés szempontjából Eger körzetébe tartozik. A korábbi szemétkerakót a település déli részén a Hajcsár út mellett bezárták és a területet rekultiválták. Az önkormányzat igyekszik megakadályozni az illegális hulladéklerakást, de sajnos a település több részén különösen a kisházi országút közelében a volt katonai területekre bevezető utak, s egyéb földutak mentén rendkívül zavaró a hulladék halmok látványa.

A települési tisztaság fenntartása érdekében az Önkormányzat gondoskodik a kommunális hulladék elszállításáról. A szolgáltatást az Egri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft-vel (3300. Eger Homok u. 26.) végezteti és a heti rendszerességgel végzett hulladék elszállítás megakadályozhatja az illegális szemétkerakást, a melynek megakadályozása az üdülési és borvidéki, borturizmus funkcióval rendelkező település jövője, egészségügyi, esztétikai állapota szempontjából igen fontos.

Az építési, bontási hulladék továbbra is az egri lerakóba kell elszállítani.

Lomtalanítást évente egyszer végeznek, ekkor történik az alkalmanként keletkezett veszélyes hulladékok elszállítása is.

Az elhullott állatokat az állattartók az Eger határában lévő állati hulladék megsemmisítő üzembe szállítják.

1.16.6. Vizuális környezetterhelés

Verpelét területén vizuális konfliktus, környezetterhelés elsősorban Feldebrő, az M3-as autópálya felől bevezető szakaszon tapasztalható. Feldebrő házait elhagyva gyakorlatilag azonnal szembe tűnik az országút jobboldalán lévő TŰZÉP kerítésének tisztító látványa. Az út másik oldalán lévő

többségében szintén rendezetlen telephelyek nagyobb részét az oda telepített keskeny nyárfás eltakarja, a Pálincakő és egyúttal kőszelatelő gatter közös telephelye azonban szintén takarandó.

A jellegzetes településszéli funkciók szennyvíz tisztítótelep, volt homokbánya, szemételep, temető(k), vásártér, benzinkút rendezése, tájbaillesztése elkezdődött, de még rengeteg tennivaló van, hogy vizuálisan egy kedvező kép fogadja a délről érkezőket.

Tudatos táj és környezet esztétikai javaslatot kell kidolgozni e településrészre figyelembe véve a természeti, ökológiai adottságokat is. A Vásártér visszaállítása az évek óta ott tárolt törmelék eltakarítása, a Zsidó temető helyreállítása, a volt szemételep, ma füves domb esetleges fásítása, a bányatóval szembeni szippantós szennyvízürítés megszüntetése, a bányató zöldfelület jellegű kialakítása, azaz ezen teljes térség egy nagy zöldfelületként való kezelése esztétikailag és funkcionálisan is a mainál jóval kedvezőbb állapotokat eredményezhet.

A Tarnóca kőbánya erdőkkel körülvett területe igazából csak közvetlen közélről illetve fentről látható ezért vizuális szennyezés csak túlzott mértékű bővítés esetén állna fenn.

1.17. KATASZTRÓFAVÉDELEM

Verpeléten a bányászat – a külszíni fejtésű andezit kőbánya - okozhat kisebb gondot, amely a bányaterület bekerítésével és a környezetben a beépítés tiltásával megoldható.

Viszonylag kevés a barlangok száma is, és egyébként a barlangok katasztrófa védelmi szempontú megítélése még nem alakult ki.

Általános érvényű, de Verpeléten is említendő katasztrófa védelmi szempontból a klímaváltozás okozta melegedés.

A nagykiterjedésű bozótos és parlagterületek – az elhanyagolt volt katonai területek és a hatalmas erdők megléte végett a melegedés következtében jelentősen megnő a tűzveszély. A településrendezési terv a mozaikos tájhasználat kialakításával, a tájgondozás következetes előírásával, az elhagyott területek gazdasági jellegű hasznosítási javaslatával csak csökkenteni tudja a veszélyt.

1.17.1. Árvízveszélyes területek

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVI) szakvéleménye szerint Verpelét bel és külterülete nem tartozik sem ártéri sem belvízi öblözetbe.

Az elmúlt évtizedben többször volt árvízveszélyes helyzet Verpeléten, sőt a 2010-es árvíz 170 házban okozott kisebb nagyobb mértékű kárt. Nagymennyiségű csapadék esetén a Tarna vízszintje jelentősen megemelkedik és veszélyezteti a várost. Gond az is hogy a város egyes részein a belső vízvezető árkok, csatornák nem tudják befogadni a nagyobb mennyiségű csapadékot.

Az ÉMVI szerint a Tarna meder vízszállító kiépítettsége bel- és külterületen az előírásoknak általánosságban megfelel, de a vízszállító képesség növelése érdekében az érintett mederszakasz felújítása, rekonstrukciója szükséges lenne.

A Tarna vízgyűjtő területét a Gyöngyösi szakaszmérnökség felügyeli, a mederőri feladatokat a Verpeléti Mederfelügyelőségről irányítják.

Az állami kezelésű árvízvédelmi vonalak az 1970-es években épültek ki. Verpelét északi mintegy 12 hektáros részét azonban nem állami védvonal, hanem hosszú évtizedekig az önkormányzati kezelésű Északi körgát (Kendergát) védte. E gát műszaki állapota erősen leromlott ezért 2012-ben a gátat Uniós pénzből felújították. A felső 1 méteres gáttestet eltávolították, megfelelő vízzáró képességű talajt helyeztek el úgy, hogy a töltést kiszélesítették és a gátat 2 m-re megemelték.

A közelmúltban megtörtént a hidrometeorológiai állomások automatizálása és ennek eredményeként megfelelő műszerekkel szerelték fel a verpeléti állomást is. Az így nyert és gyorsan feldolgozható pontos csapadék adatokból pedig szinte azonnal felmérhető, előre jelezhető a Tarna vízgyűjtőjén az árvíz keletkezésének veszélye.

Azt a településrendezési terv készítésekor figyelembe kell venni, hogy a 18/2003 (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet szerint Verpelét a közepesen veszélyeztetett (B) települések kategóriájába tartozik. Ezek azok a települések amelyek, „nyílt vagy mentesített ártéren fekszenek és amelyeket nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd”. Ez a besorolás kissé ellentmond az ÉMVI véleményének.

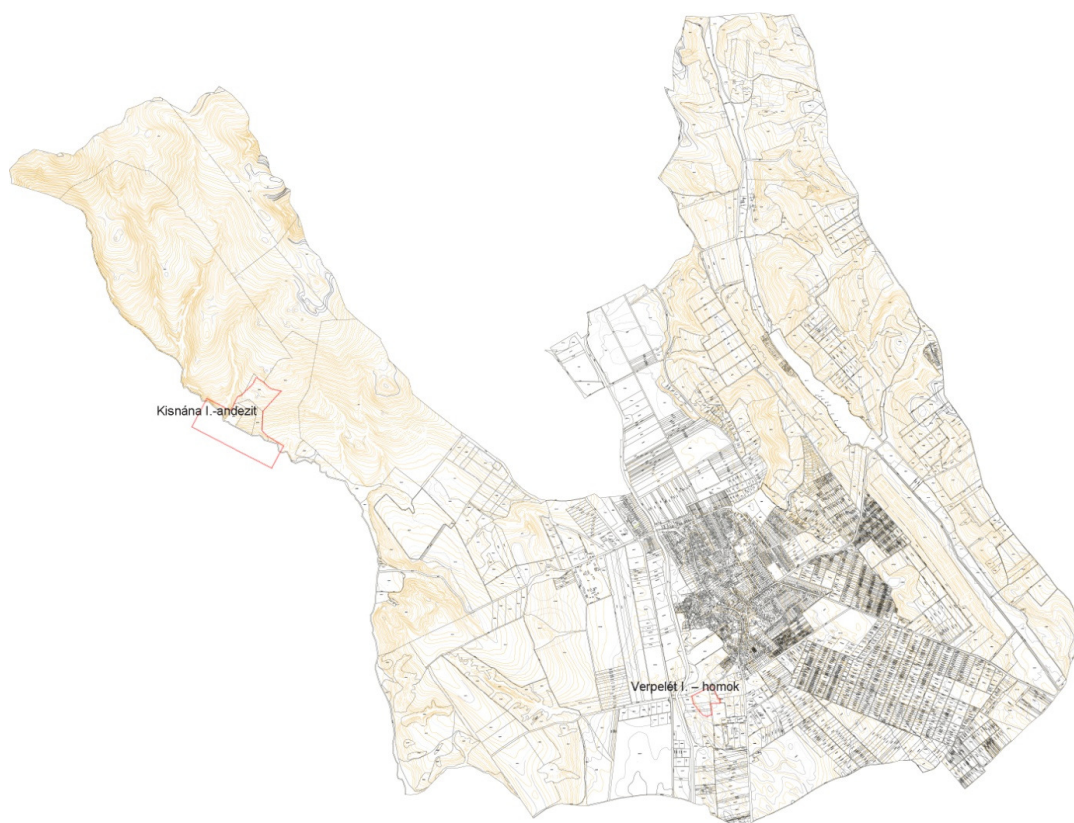
1.18. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A Miskolci Bányakapitányság szakvéleménye szerint az Állami Ásványi Nyersanyag és Geotermikus Energiavagyon Nyilvántartásban a 10-01-290-01 „Verpelét - homok” (Hajcsár úti homokbánya) valamint 10-02-120-01 „Kisnána I.- andezit (Kisnána Túró-mező) megkutatott ipari készlettel rendelkező ásványi nyersanyag előfordulás szerepel.

Ezeket a nyilvántartott készlettel lefedett területeket, amelyek ásványi nyersanyag vagy területnek minősülnek a településrendezési eszközökben tényleges kiterjedésüknek megfelelően le kell határolni.

Kijelölt bányatelek Verpelét város területén jelenleg egy darab található, a 1643/0996 sz. határozattal megállapított és a 1919/3/2009 sz. határozattal módosított Kisnána I.-andezit védnevű bányatelek.

A Verpelét I. – homok védnevű bányatelek a Bányakapitányság törölte.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE SWOT-ANALÍZISBEN

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
Regionális kapcsolatok, térségi szerepkör	<ul style="list-style-type: none"> - megyeszékhely közelsége - országos szinten ismert fürdők közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> - minden területen csekély hagyománya van a települések térségi együttműködésének, melyek azonban jó potenciálokkal rendelkeznek
Társadalom, demográfia	<ul style="list-style-type: none"> - működő iskola, óvoda, könyvtár és felekezetek - megyében egyedüli két tanítási nyelvű osztály - sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztése - működő civil szervezetek, klubok, tanfolyamok - teljes körű szociális ellátás 	<ul style="list-style-type: none"> - helyi munkalehetőség csekély nagyságrendje - jól lehatárolható szegregátum van a településen - csökkenő lakónépesség - alacsony a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya - szakképesítés hiánya - fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmentet megkönnyítő programok a településen nincsenek - nincsenek felnőttképzési és foglalkoztatási programok, felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezet - sok a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma - nincs bölcsőde
Gazdaság, Ipar, Mezőgazdaság	<ul style="list-style-type: none"> - mezőgazdasági vállalkozások aránya nő - mezőgazdasági hagyományok megléte - szőlészeti, borászati ismeretek megléte - több fajta turisztikai kínálat 	<ul style="list-style-type: none"> - kis vásárlóerő, gyenge fizetőképes helyi kereslet - Egerben is megszűntek a munkalehetőségek - tőkeszegény vállalkozói réteg - az összefogás hiánya - kevés a szálláshelyek száma - nagyobb vállalkozások hiánya

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
Természet, környezet	<ul style="list-style-type: none"> - a település területén változatos természeti adottságok, változatos domborzat található - szőlő és gyümölcs termelésre alkalmas terület - magas minőségű szőlő termőhely - Horgásztó környezete a szőlőkkel a város legértékesebb része tájképi szempontból 	<ul style="list-style-type: none"> - illegális hulladéklerakás - nagy súlyú kőszállító autók zaj, lég-és forgalmi terhelése - volt honvédségi területek pusztulása, elhanyagoltsága - a zsidó temető környezetének állapota elszomorító - legeltetés felhagyása - árutermelésre alkalmas méretű, önálló helyrajzi számú terület nincs - kiváló ökológiai adottságú, de alulhasznosított termőhelyek (szőlő, gyümölcs)
Épített környezet, településkép	<ul style="list-style-type: none"> - védelemre érdemes településszerkezeti elemek, sajátos karakter (utcahálózat, telekstruktúra): keskeny közök, Y-elágazások, telekstruktúra - hagyományos kerthasználat - épített örökség gazdagsága - számos épülettípus megtalálható helyben 	<ul style="list-style-type: none"> - hiányzó belterületi fasorok - szabályozások esetenként pontosításra szorulnak - a védett épületek tulajdonosait érintő felvilágosítás esetlegessége (szakszerű és költséghatékony felújítás, nyílászárók cseréje, tetőfedés, épület színezése stb.) - nem használják ki az adottságokhoz és lehetőségekhez mérten az épített örökség adta turisztikai lehetőségeket a fejlesztések során - szakszerűtlen, a helyi építési rendelet előírásaitól eltérő felújítások - egyes épületek kihasználatlansága, funkciótlansága - a településközpont elhanyagoltsága, alulhasznosítása
Infrastruktúra, közművek, közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> - Eger közelsége - környező főutak és települések könnyen megközelíthetők, a település regionális közúti kapcsolatai jók - a településen a közműhálózatok kiépítettek - település önálló vízművel rendelkezik - Verpelét település térségében (környező településeken) működő termál kutas fürdő van - oktatási és egészségügyi intézményeket korszerűek, a szolgáltatások rendelkezésre állnak - szociális alapszolgáltatást nyújtó intézmény működtetése 	<ul style="list-style-type: none"> - nem jellemző a megújuló energiaforrások használata - szennyvízcsatorna hálózat a település belterületén 83 %-osan van kiépítve. - kerékpárutak nincsenek - vasúti személyszállítás üzemszünete

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
Idegenforgalom, üdülés	<ul style="list-style-type: none">- változatos domborzat- értékes, vonzó táji környezet- országos szinten ismert fürdők közelsége- országos turistaútvonal halad keresztül a városon- Halastó, horgászati lehetőség	<ul style="list-style-type: none">- a turizmus fejlesztése forráshiányos- hiányoznak a kijelölt kerékpárutak, és a kerékpárkölsönzés lehetősége- hiányos információk, gyenge marketing- desztináció-menedzsment /marketing rendszer nem egységes- hiányzik a turisztikai együttműködés a szomszéd településekkel

LEHETŐSÉGEK:		LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	GYENGESÉGEK KIKÜSZÖBÖLÉSE A LEHETŐSÉGEK ÁLTAL:
Regionális kapcsolatok, térségi szerepkör	<ul style="list-style-type: none"> - sajátos szerepkör kialakítása a térségben - kistérségi szintű projektek megvalósítása - települések közötti együttműködés továbbfejlesztése - üdülési, turisztikai jellegű, minőségi fejlesztések előtérbe helyezése a lakosság aktív bevonásával 	<ul style="list-style-type: none"> - A térségi szerepkör a meglévő, kiváló természeti adottságok és a növénytermesztés hagyományalapú fejlesztésével megadja Verpelét térségi szerepkörét (szőlő, gyümölcs, épített örökség) 	<ul style="list-style-type: none"> - együttműködési program kidolgozása, megállapodás a szomszédos településekkel
Társadalom, demográfia	<ul style="list-style-type: none"> - közfoglalkoztatás bővítése, felzárkóztató képzések - a helyi intézmények megtartása, erősítése - közösségi rendezvényekkel az összefogás erősítése - a vidéki élet tudatos felértékelése - szabadidős tevékenységek szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> - civil szervezetek ösztönzése, aktivizálása - önkéntesség ösztönzése - szemléletformálás 	<ul style="list-style-type: none"> - élethelyzethez igazodó munkakörülmények kialakítása („közösségi iroda”) - közfoglalkoztatás bővítése, felzárkóztató képzések - bölcsőde létrehozása - új vállalkozások létrehozásának támogatása
LEHETŐSÉGEK:		LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	GYENGESÉGEK KIKÜSZÖBÖLÉSE A LEHETŐSÉGEK ÁLTAL:
Gazdaság, Ipar, Mezőgazdaság	<ul style="list-style-type: none"> - helyi adottságok hasznosítása - többcélú mezőgazdaság, természeti adottságnak megfelelő tájhasználat kialakítása (szőlő, gyümölcs) - családi gazdálkodás fejlesztése, szakmai képzés, tanácsadás, támogatás - gyümölcscsodológó tevékenység fejlesztése - települési marketing és menedzsment tevékenység erősítése - minőségi termékek előállításának ösztönzése 	<ul style="list-style-type: none"> - mezőgazdasági, kertészeti ismeretek fejlesztése, új beruházások létrehozása - új ismeretek, technológiák hagyományokkal való ötvözése - helyi szükségletek kielégítése - állattenyésztés felélesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - a helyben foglalkoztatás elősegítése - családi vállalkozásokat összefogó szervezet - gazdálkodó önkormányzat - alulhasznosított, volt honvédségi területek bevonása a gazdasági életbe

Természet, környezet	<ul style="list-style-type: none"> - természeti értékek megtartása - tájképjavító beavatkozások (tudatos tájrehabilitáció) elindítása - szőlő, gyümölcsstermesztés, kertészet fejlesztése - helyi értékek felmérése 	<ul style="list-style-type: none"> - családi pincészetek, zöldség és gyümölcsfeldolgozók, állattartó telepek, stb. létesítése 	<ul style="list-style-type: none"> - a szőlő termőhelyi kataszterébe tartozó kiváló adottságú területek csak szőlő- ill. gyümölcsstermeléssel történő hasznosítása - táj- és településetztétikai megújulás, tudatos tájkép és településkép alakítás a kedvezőbb fogadókép illetve a tájjelleg megőrzése érdekében
	LEHETŐSÉGEK:	LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	GYENGESÉGEK KIKÜSZÖBÖLÉSE A LEHETŐSÉGEK ÁLTAL:
Épített környezet, településkép	<ul style="list-style-type: none"> - a településközpont kisléptékű beavatkozásokkal való arculati erősítése (egységes burkolatok, lámpaoszlopok, zöldfelületek intenzívebbé tétele, stb.) - 	<ul style="list-style-type: none"> - minden épülettípusból néhányat igényesen felújítva, bemutatva reprezentálható az épített környezet sokszínűsége, a település kultúrájának gazdagsága - a jó adottságokkal rendelkező, de kihasználatlan városközpontban a tervezett sétálóutca-főtér kialakítása által Verpelét igazi kuriózumként jelenne meg a környék települései között - a tó, mint természeti érték beépítésének szabályozásával a jelenlegi turisztikai célpont vonzó hely maradhat 	<ul style="list-style-type: none"> - egy, az értékvédelmet figyelembe vevő helyi építési szabályzat elkészítésével és alkalmazásával az épített környezet megmaradt értékes elemei megtarthatók, bemutatható színvonalra hozhatók -

<p>Infrastruktúra, közművek, közlekedés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése - vízi közmű hálózat bővítése - ivóvíz minőségének javítása, szennyvíz rákötéseinek bővítése, szennyvíztisztító telep bővítése - intézmények energiatakarékossági szemléletű felújítása 	<ul style="list-style-type: none"> - megújuló energiahasználat további ösztönzése - a város területén valószínűsíthetően létesíthető termál kút - oktatási intézmények további fejlesztése, sport célú beruházások támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> - kerékpárút, parkolók építése - belterületi utak burkolása, közterületek megújítása, városközpont rehabilitáció - meglévő útkapcsolatok minőségi fejlesztése - vonalas infrastruktúra kiépítése a még nem hasznosított ingatlanok iparterületté alakításához - elhanyagolt területek új funkciókkal való megtöltése
<p>LEHETŐSÉGEK:</p>		<p>LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:</p>	<p>GYENGESÉGEK KIKÜSZÖBÖLÉSE A LEHETŐSÉGEK ÁLTAL:</p>
<p>Idegenforgalom, üdülés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a turisztikai kínálat összehangolása a szomszédos, Eger környéki településekkel (kiegészítés, komplexitás) - kerékpárutak kijelölése - a borturizmus és falusi turizmus tudatos fejlesztése - helyi termékek marketingje - információ-technológia szerepének növekedése ösztönzőleg hat, miután a vonzó honlap, a vendéglátók jó internetes ellátottsága már rendelkezésre áll 	<ul style="list-style-type: none"> - növekszik a hivatás-turizmus, részben a konferencia-turizmus révén, részben a cégek csapatépítő tréningjei következtében - szálláshelyek helyi rendezvényekkel összefüggő marketingje - rendezvények, helyszínek összekapcsolása 	<ul style="list-style-type: none"> - természeti értékek megközelíthetőségének javítása (utak karbantartása, információs táblák, turistautak kijelölése) - kerékpárutak építése, kerékpárkölcsonzó létrehozása - téli programok szervezése - nagyobb rendezvényhelyszínek kialakítása - turisztikai együttműködés a szomszéd településekkel - desztináció-menedzsment /marketing egységesítése

VESZÉLYEK:		A VESZÉLYEK KIVÉDÉSE AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	VISSZAVONULÁS ÉS A GYENGESÉGEKTŐL VALÓ MEGSZABADULÁS:
Regionális kapcsolatok, térségi szerepkör	<ul style="list-style-type: none"> - a pályázati lehetőségek csökkennek, illetve kihasználatlanok maradnak - a település nem tud egyedi szerepkört kialakítani - elmaradnak a minőségi turisztikai fejlesztések - nem erősödik a települések közötti együttműködés - a település önálló mozgástere csökken 	<ul style="list-style-type: none"> - közös pályázatok, gazdasági együttműködés a szomszédos településekkel - a település egyedi szerepköre adódik a meglévő természeti környezetéből, így a mezőgazdaság fejlesztése ráépíthető 	<ul style="list-style-type: none"> - offenzív együttműködési program a települések térségi együttműködésére
Társadalom, demográfia	<ul style="list-style-type: none"> - a település népességmegtartó képessége csökken, elöregedő lakosság - a tájhasználat kedvező változása elmarad - Közügyekben továbbra is passzivitás tapasztalható 	<ul style="list-style-type: none"> - városias környezet megteremtése, családbarát településsé való alakítása - a fiatalok helyi munkavégzésre, mezőgazdasági művelésre való ösztönzése 	
Gazdaság, Ipar, Mezőgazdaság	<ul style="list-style-type: none"> - a vállalkozások nem fejlődnek, mezőgazdaság, - nem lesz vonzó a település új vállalkozások számára - a szőlőterületek átalakulása folytatódik - a tőkeszegény vállalkozói réteg nem erősödik, a vállalkozók versenyképtelenek maradnak - nem sikerül egyedi termékkínálat kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - idegenforgalom kínálatának bővítése, minőségének javítása a versenyképesség érdekében - szőlészeti, borászati ismeretek továbbadása, a borvidék megőrzése - a klímaváltozásnak megfelelő növénytermesztés 	<ul style="list-style-type: none"> - látványromboló, leromlott területek új funkciókkal való megtöltése, átalakítása - helyi termékek használata a közétkeztetésben

VESZÉLYEK:		A VESZÉLYEK KIVÉDÉSE AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	VISSZAVONULÁS ÉS A GYENGESÉGEKTŐL VALÓ MEGSZABADULÁS:
Természet, környezet	<ul style="list-style-type: none"> - természeti értékek romlása - a táji adottságok alulhasznosítása - folytatódik a környezet szennyezése, a természetes környezet lepusztulásával szemben nincs erőteljes fellépés - folytatódik az illegális szemét elhelyezése 	<ul style="list-style-type: none"> - a magas minőségű szőlő termőhelyek művelése - tájrehabilitáció - zsidó temető környezetének helyreállítása - Horgásztó vízminőségének folyamatos ellenőrzése, vízminőség javító intézkedések megtétele 	<ul style="list-style-type: none"> - Túró-mező megközelíthetőségének javítása - a korábbi katonai gyakorlótér funkció megszűnésével újbóli legeltetés ösztönzése - árutermelésre alkalmas méretű, önálló helyrajzi számú területek kialakítása - földutak járhatóvá tétele - Jakab-dombi majorhoz vezető út járhatóvá tételével bekapcsolódhat a gazdálkodásba, a termelésbe.
Épített környezet, településkép	<ul style="list-style-type: none"> - szabályozás és állagmegőrzés hiányában a meglévő értéket képviselő épületek leromlása - nem megfelelő szabályozás esetén új, a településképből kiugró épületek szülehetnek, melyek a települési karakter felhígulását eredményezik 	<ul style="list-style-type: none"> - komplex turisztikai attrakciók létrehozása - közösségi terek kialakítása a meglévő közterületeken, üres telkeken - tudatos, örökségvédelmi szemléletű felújítás - régi épületek új funkciókkal való megtöltése - közterületek, közterületi építmények közterület-alakítási terv szerinti felújítása (arculat, utcaképek) 	<ul style="list-style-type: none"> - az épített örökség felmérése, dokumentálása - a védelemre érdemes épületek állagvédelmi munkálatainak elvégzése

VESZÉLYEK:		A VESZÉLYEK KIVÉDÉSE AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	VISSZAVONULÁS ÉS A GYENGESÉGEKTŐL VALÓ MEGSZABADULÁS:
Infrastruktúra, közművek, közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> - az infrastruktúra fejlesztés (út javítás, külterületi útépités, csapadékvíz elvezetés) a szükségesnél jóval lassabban valósul meg - kerékpárutak és turistautak nem épülnek ki 	<ul style="list-style-type: none"> - pályázati források felkutatása, kiaknázása 	
Idegenforgalom, üdülés	<ul style="list-style-type: none"> - a romló gazdasági helyzet életképtelenné teszi a turisztikai vállalkozásokat, leállítja a beruházásokat - a turizmus folyamatos fejlesztésének elmaradása versenyhátrányt eredményez - a lakosság is elveszíti érdekltségét a vendégfogadásban, elfordul az idegenforgalomtól, elhanyagolja vonzó környezetét - tőke- és forrás hiányában a befektetők érdeklődése alacsonyabb szinten marad, következésképpen a műemlékek állaga tovább romlik 	<ul style="list-style-type: none"> - a lakosság „vendéglátó-szemléletének” erősítése - nagyobb hangsúly a turisztikai menedzsmentnek, marketingnek 	<ul style="list-style-type: none"> - a turizmusban érdekeltek egyéni érdekeinek összehangolása

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A helyzetfeltárás során összegyűjtött különböző folyamatokat, képzeteket egységes egésszé, rendszerré kell összeállítani annak érdekében, hogy a koncepció iránya meghatározható legyen.

A vizsgálatok rávilágítottak, hogy Verpelét olyan természeti, környezetminőségi, táji és épített örökségi adottságokkal rendelkezik, melyek bár kihasználatlanok, és az évek során a nem megfelelő kezelésből adódóan állapotuk némileg romlott, jelenleg még megmenthetők, mi több, Verpelét további fejlődéséhez kiaknázásuk, szakmai szempontok szerinti megújításuk, majd folyamatos karbantartásuk, kezelésük elengedhetetlen.

A lakónépesség csökkenését, elöregedését a **munkahelyek számának növelésével**, helyi gazdaságfejlesztéssel lehet első sorban megállítani.

Nem modernizációra, hanem az új kihívásoknak megfelelő, a vidék lényegét megtartó, annak előnyeire építő innovációkra van szükség.

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az Önkormányzatot.

A rendezési terv felülvizsgálata során figyelmet kell fordítani az ipari területek kijelölésére, munkahely teremtő vállalkozások letelepítésére alkalmas telkek megfelelő szabályozási előírásainak megfogalmazására. Segíteni kell a jelentős számú verpeléti lakost foglalkoztató üzem újjáépítését.

A másik fontos cél, hogy Verpelét **kedvelt otthon legyen a lakói számára**. A város meglévő adottságai ehhez rendkívül jók, elegendő hellyel rendelkezik a hiányzó funkciók kialakításához, vannak meglévő, de kevésbé kihasznált területei, melyeknek csak kis beavatkozás kellene az élhetővé tételéhez.

Közvetetten, de ehhez tartozik az építés-szabályozás, valamint az épített örökség védelme, örökségi szemléletű megújítása. Ezek változása hosszú távú folyamat, de jelentősen meghatározzák a lakosok, látogatók mindennapi hangulatát, benyomását a településről. Nem beszélve arról, hogy egy „rendben lévő”, értékeire vigyázó városban a gazdaság fejlesztése is könnyebb, a befektetni kívánó szereplők szívesebben és nagyobb bizalommal cselekednek, telepednek le.

A településfejlesztés alapját a fenntartható fejlődés környezeti, társadalmi és gazdasági szempontjainak érvényesítése kell, hogy képezze.

3.2. PROBLÉMATÉKÉTKÉP

Verpelét problémákkal terhelt területeit egy térképen ábrázoltuk, az egyes problémákat az alábbiakban pontokba szedve részletezzük.

A település legnagyobb problémái a Magyar vidéki településekével megegyezők. A fiatalok elvándorlása, ezáltal az elöregedés, a lakónépesség csökkenése, a roma kisebbség növekvő aránya, a munkahelyek hiánya miatt a nagyarányú ingázás, az alvófaluvá válás és a munkanélküliség, összefüggő tendenciák.

Fentiek mérséklésére Verpelét természeti adottságaiból táplálkozva, azok megóvásával, de hagyományokhoz új technológiákkal való visszatéréssel és offenzív, „előre menekülő” településfejlesztési koncepcióval van lehetőség.

A védett, védelmet érdemlő épületek gyakran leromlott állapotúak. Az épített elemek megőrzése, örökségvédelmi szempontú felújítása azonban nem elegendő! Azokat új funkciókkal kell megtölteni, attrakcióként „eladni”.

A tervezés alatt álló, megújítandó településközpontoz a szegregált terület igen közel fekszik, a városban a roma kisebbség helyzete, problémája orvosolandó.

A település szegélyein a fogadókép több helyen gondozatlan, kaotikus. Kisnána felől a volt laktanya képe, Feldebrő felől a tüzép telep látványa kelt igen rossz benyomást a városról.

A szomszédos településekkel való kapcsolat hiányzik, az egymást kiegészítő gazdasági fejlesztéseket ösztönözve, turisztikai programcsomagokat kitalálva, helyi termékeket kínálva.

Van a településen néhány, mára funkcióját veszített terület, amely újrahasznosításra alkalmas lenne, ezzel a jelenlegi elhanyagolt látványuk is megszűnne. Ilyen a volt borászati üzem egy része, a honvédségi területek, gazdasági épületek, a vasútállomás épülete, és a vasút területe.

Verpeléten jelentős tájhasználati konfliktus a város déli részén kialakult, esztétikailag kedvezőtlen tájhasználat. Erről a problémáról a vizuális környezetszennyezés fejezetben részletesen írtunk.

Jelentős gond a hatalmas, nagy súlyú kőszállító autók zaj, lég-és forgalmi terhelése, az utak folyamatos tönkremenetele. A kő tengelyen való szállításából eredő gondok elsősorban Verpelét város belterületén jelentkeznek, de észlelhetők a külterületi szakaszokon is. A kőszállító autók a környező településeken is hasonló gondokat okoznak, azaz térségi jellegű problémáról van szó, amelyet feltehetőleg térségi szinten kellene orvosolni.

Az egyes tájszerkezeti egységek tájhasználatának vizsgálatakor leírtuk, hogy a város külterületén, különösen a Kisnána felé vezető országút mentén a dűlőutak mellett több helyen is illegális hulladék lerakás folyik. Ez mind közegészségügyi, mind környezetvédelmi, mind tájésztétikai szempontból kifejezetten káros. Tudatos, szervezett akcióval fel kell számolni ezeket az illegális szemétkupacokat és szigorú szabályozással és ellenőrzéssel meg kell akadályozni az ismételt lerakást.

Verpelét életében gazdasági és társadalmi szempontból is meghatározó volt a honvédség jelenléte. A nagyterjedésű laktanya terület (14 ha) a lőszerraktár, a Túró mezei harckocsi lőtér, a majkai honvédségi gyakorló terep több tíz hektáros területei ma gazdátlanul, elhanyagolva pusztulnak. A volt lőszerraktár környéke az odavezető, jól járható aszfalt utak következtében gyakorlatilag egy félig megtűrt szeméttelap. A laktanya épületeit területét is benőtte a növényzet.

Ezen tájhasználati konfliktus egyik oldala a területek gondozatlansága, értékvesztése, kedvezőtlen látványa. A másik oldala az a potenciális fejlesztési lehetőség, amely a honvédség kivonulásával keletkezett. A város külterületének ez a nyugati része ugyanis döntően a katonaság miatt maradt ki a Mátrai tájvédelmi Körzetből, a turizmusból a gazdasági életből. A katonaság kivonulásával megteremtődhet Verpelét ezen határrészének is bizonyos mértékű turisztikai, természetvédelmi mezőgazdasági fejlesztése. Feltétlenül szükséges ezen északnyugati határrész értékeinek megfelelő hasznosítása, bemutatása.

Igen sajátos tájésztétikai és környezetvédelmi konfliktus a Horgásztó vízfelületére épített faházak kérdése. Többnyire a parttal kapcsolatban lévő, a vízre épített házak már látványukkal elgondolkodtatják az embert bizonyos higiéniai kérdésekről és kifejezetten zavaró a látványuk és az évtizedek alatt kialakult természetközeli parti vegetációt is megsemmisítik. Mindenképp egy olyan kérdés, amelyet az egyeztetések során egyértelmű állásfoglalással le kell zárni, mert mi lehet a szabályozás alapja(?), még hány ház építhető, milyen a vízminőség, stb. Verpelét egész területe tájképvédelmi szempontból kiemelt terület ez a határrész pedig a környező szőlőkkel a város legértékesebb része tájképi szempontból.

/Az egyes területekhez kötött problémákat a T-3. sz. Probléma és értéktérképen ábrázoltuk./

Tarnaszentmária

Egerszólát

JELMAGYARÁZAT:

Szomszédos településekkel való csekély mértékű együttműködés

Szegregált területek

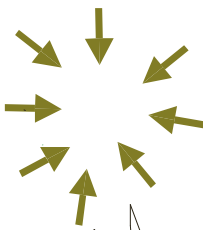
Hiányzó "élő" településközpont

Rendezetlen határterületek (városkapuk)

Funkciótlanná vált terület (laktanya, borászati üzem)

Túlzott beépítéssel veszélyeztetett terület (tópart)

Zavaró látványt nyújtó területhasználat

Kisnána

Feldebrő

Poltrade Bt. Urban Landscape Design 1096 Budapest, Telegy u. 23		
Megrendelő neve: Verpelét Város Önkormányzata	Munkaszám: ULD/01/2015	
Munka neve: Verpelét Településrendezési eszközei	Méretarány: 1:15.000	
Munkarész neve: HELYZETÉRTÉKELÉS	Rajzszám: T-3	
Rajz neve: PROBLÉMATERKÉP	Dokumentálás dátuma: 2015. 06.	
Felelős településtervező: Mohácsi Katalin	Társtervező: Tölgyesi Diána	
Mohácsi Katalin TT 01-6108	Tölgyesi Diána TT 13-1374	
Felelős közlekedéstervező: Vida Zoltán 01-10822 K14-T	Felelős közműtervező:	Felelős tájrendezési mérnök: dr. Laposi József TT/11 19-0384

3.3. **ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK**

A település egyes részei sajátos karaktert, funkciót hordoznak, melyek megfigyelése, elemzése kiemelten fontos a szabályozás készítése szempontjából.

Hagyományos települési terület:

A terület a település történeti központja: alapvetően a Kossuth Lajos út szélső részei, a Deák Ferenc utca, Arany János utca, és Dózsa György út környéke.

Bár a település házai különböző típusúak, nem egy időben épültek, mégis elmondható, hogy a települési terület nagy része – az új lakópark kivételével – azonos, nagyközségi falusi és kisvárosi karakterekkel rendelkezik.

www.maps.google.com/

Hagyományos települési terület – Kossuth Lajos út /fotó:

Városközpont:

A településrész Verpelét „szíve”, a Kossuth Lajos út középső részével és a Szabadság térrel. Itt található a nagyobb, városias épületek, melyek gyakran a lakóval közösen több funkciót is ellátnak (kereskedelem, szolgáltatások, vendéglátás, intézményi, stb.).

A település városias központja megtartandó, azonban a felújítások, új építések során a régi épületekhez (pl. a volt Szálloda épülete) illő és illeszkedő építés indokolt.

*A városközpont kereskedelmi létesítményei – Szabadság tér /fotó:
www.maps.google.com/*

Szegregátum:

A település K-i legszélső, többnyire roma kisebbség által lakott területe a legveszélyeztetettebb városrész a Malom utca— Dankó Pista utca—Mező Imre utca— Ságvári Endre utca—Bartók Béla utca—Vásár tér— Gárdonyi Géza utca—Mikes Kelemen utca— Dózsa György utca—Ady Endre utca— Toldy Miklós utca—Csokonai utca—Szabadság tér— Kölcsey Ferenc utca által határolt terület.

Az itt jelenlévő problémák nem csupán szabályozásból eredő, városképi, településüzemeltetési gyökerűek, hanem mély társadalmi-szociális eredetűek, melynek orvoslási módja, enyhítése Verpelét jövőjének szempontjából nem hagyható figyelmen kívül.

Szegregálódott
településrész – Dankó
Pista utca /fotó:
www.maps.google.com/

Halastó és környéke:

Két dombhát által közrefogott Kígyós-patak völgyében halastó létesült. A tó környékén, partján természetközeli állapotokra jellemző élőhelyek alakultak ki. A tavon 15-20 db horgászkunyhó épült fel, melyek fontos funkcióval rendelkeznek, jelenleg még látványuk sem zavaró, de további gyarapodásukat szabályozni szükséges. A tavat egy zártkerti területen kívül csaknem teljes egészében erdőterület határolja.

A 32 hektáros vízfelületet - melynek átlagos vízmélysége 2,5m - dombok és erdők szegélyezik, ezzel biztosítva a nyugodt és csendes kikapcsolódást.

A tógazda intenzív telepítéssel biztosítja a gazdag halállományt. A vendégek számára a tó mellett horgászbolt és büfé is rendelkezésre áll. A több napra érkezőknek sátrazási és zuhanyzási lehetőséget is biztosítanak.

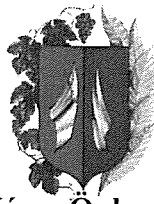
Verpeléti halastó /fotó,
forrás: www.verpeletito.hu/

Lakótelep:

Verpelétre telepített honvédségi egység személyi állományának részére a Kastély utca – Ifjúság út szögletében teletszerű többszintes lakótelep létesült, amely kimondottan a nagyobb lélekszámú városok beépítési jellege. A karakter jól lehatárolható területileg is és jellegében is.

*Volt katonai lakótelep
/fotó: ULD/*

Verpelét Város Önkormányzat
Képviselő-testülete

K i v o n a t

Verpelét Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. szeptember 24-i ülésének jegyzőkönyvéből.

88/2015.(IX.24) h a t á r o z a t

Verpelét Város Önkormányzat Képviselő-testületének 88/2015. (IX.24) KT határozata Verpelét Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája tervezetének elfogadásáról

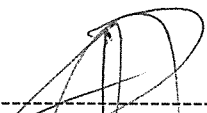
Verpelét Város Önkormányzat Képviselő-testülete a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendeletre (továbbiakban: Kr.) figyelemmel

1. a Kr. 6.§ szerint megállapítja, hogy Verpelét Város Község Integrált Településfejlesztési Stratégiájának a Poltrade Bt. által összeállított tervezete megfelel a tervezés alapjának,
2. továbbá megállapítja, hogy tervezet a Kr. 31.§ (1) szerinti véleményezési eljárásra bocsátható.

Felelős: polgármester-(jegyzői, főépítési közreműködéssel)

Határidő: azonnal

Kivonat hitelül:

Kozma-Kékesi Gitta
hatósági osztályvezető

